Aanbestedingsreglement Werken 2016

Reglement voor het aanbesteden van opdrachten voor werken en aan werken gerelateerde leveringen en diensten

mei 2016

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
1 Algemene bepalingen	5
2 Openbare procedure	11
3 Niet-openbare procedure	57
4 Concurrentiegerichte dialoog	108
5 Mededingingsprocedure met onderhandeling	155
6 Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging	209
7 Meervoudig onderhandse procedure	251
8 Procedure van het innovatiepartnerschap	276
9 Raamovereenkomst met een enkele ondernemer	327
10 Raamovereenkomst met meerdere ondernemers	330
11 Procedure voor sociale en andere specifieke diensten	340
12 Openbare prijsvraag	350
13 Niet-openbare prijsvraag	372
14 Instelling van en toelating tot een dynamisch aankoopsysteem	399
15 Plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem	425
16 Concessieprocedure	446
17 Wijziging van opdrachten	449
Modellen	454
Algemene toelichting	458
Artikelsgewijze toelichting	467

Algemeen

Het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016) beschrijft de procedures voor het aanbesteden van opdrachten voor werken. Op grond van de Aanbestedingswet 2012 en het Aanbestedingsbesluit is een aanbestedende dienst verplicht om het ARW 2016 toe te passen voor overheidsopdrachten voor werken onder de Europese drempelwaarden volgens het 'pas toe of leg uit'-principe. Dit geldt alleen voor aanbestedende diensten in de zin van de Aanbestedingswet en niet voor andere aanbesteders (zie ook paragraaf 4.3 van de algemene toelichting). Aanbestedende diensten zijn vrij om het ARW 2016 te gebruiken bij opdrachten voor opdrachten voor leveringen en diensten. Aanbestedende diensten zijn bovendien vrij om het ARW 2016 te gebruiken bij opdrachten boven de Europese drempelwaarden.

Voor opdrachten boven de Europese drempelwaarden geldt vanaf 1 juli 2017 de verplichting bij om de gehele procedure digitaal te laten verlopen. Voor die datum kan de aanbesteder afwijken van de bepaling in het eerste lid van de artikelen 2.2, 3.2, 4.2, 5.2, 6.2, 8.2, 9.3, 10.3, 12.2, 13.2, 14.2 en 15.2, zonder verplichting om deze afwijking te motiveren in de aanbestedingsstukken.

Deel I Aanbestedingsreglement

Deel I van het ARW 2016 bevat het eigenlijke reglement. Elke aanbestedingsprocedure is geheel uitgeschreven en kan onafhankelijk van de andere procedures worden geraadpleegd. De procedures zijn opgemaakt in kolommen waarin de artikelnummers, de artikelteksten voor de Europese aanbesteding en de artikelteksten voor de nationale aanbesteding zijn opgenomen. Indien zowel in de Europese als de nationale kolom tekst is opgenomen, is deze tekst gelijkluidend. Indien een artikel geldt voor alleen de Europese of alleen de nationale aanbesteding, vermeldt het artikel: ‘bij de Europese aanbesteding’ respectievelijk ‘bij de nationale aanbesteding’. Door de gehanteerde methode is elke procedure, zonder verwijzing over en weer, leesbaar door alle artikelen in één kolom te volgen. De verschillen tussen de Europese en nationale procedure worden in een oogopslag duidelijk door het ontbreken of verspringen van artikelen van gelijke strekking in één van beide kolommen. Relevante voorschriften uit de Gids Proportionaliteit zijn in de kantlijn bij de betreffende artikelen aangeduid met 'GP' gevolgd door het nummer van het voorschrift.

Deel II Modellen

In deel II zijn enkele modellen opgenomen. Het gaat om het model voor de ‘Verklaring omtrent rechtmatigheid inschrijving' (model K) en om voorbeeld modellen voor het inschrijvingsbiljet (model G) en het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen (model H). Er is voor gekozen om de formulieraanduiding (G, H, K) van het ARW 2012 te handhaven. In het ARW 2016 zijn geen aankondigingsformulieren opgenomen. Deze formulieren zijn te benaderen via het elektronisch systeem voor aanbestedingen.

Deel III Algemene toelichting

In deel III is een algemene toelichting opgenomen waarin wordt ingegaan op het juridisch kader en de opzet van het ARW 2016 en waarin de verschillende aanbestedingsprocedures en enkele inhoudelijke thema's worden toegelicht.

Deel IV Artikelsgewijze toelichting

In deel IV is een toelichting op het gebruik van en de overwegingen bij de artikelen opgenomen. De toelichting is opgezet per onderwerp, waarbij een verwijzing is opgenomen naar de van toepassing zijnde artikelen in de verschillende procedures. Klik in de elektronische versie van dit document op de artikelnummers om van tekst naar toelichting te gaan en vice versa.

Deel I

Aanbestedingsreglement

1 Algemene bepalingen

1.1 Aanduidingen, begripsbepalingen

1.1.1 Dit reglement verstaat onder:

a. aanbesteder: degene die voornemens is een opdracht te verlenen;
b. aanbestedingsstukken: alle stukken die door de aanbesteder worden opgesteld of vermeld ter omschrijving of bepaling van onderdelen van de aanbesteding of de procedure;
c. concessieopdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer dienstverleners en een of meer aanbesteders en die betrekking heeft op het verlenen van andere diensten dan die welke vallen onder opdrachten voor werken, en waarvoor de tegenprestatie bestaat uit hetzij uitsluitend het recht de dienst die het voorwerp van de overeenkomst vormt, te exploiteren, hetzij uit dit recht en een betaling;
d. concessieopdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer aannemers en een of meer aanbesteders en die betrekking heeft op:
   1. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van werken die betrekking hebben op een in bijlage I van richtlijn 2014/23/EU aangewezen activiteit, of
   2. een werk dan wel het verwezenlijken, met welke middelen dan ook, van een werk dat voldoet aan de eisen van de aanbesteder die een beslissende invloed uitoefenen op het soort werk of op het ontwerp van het werk, waarvoor de tegenprestatie bestaat uit hetzij uitsluitend het recht het werk

1 Algemene bepalingen

1.1 Aanduidingen, begripsbepalingen

1.1.1 Dit reglement verstaat onder:

a. aanbesteder: degene die voornemens is een opdracht te verlenen;
b. aanbestedingsstukken: alle stukken die door de aanbesteder worden opgesteld of vermeld ter omschrijving of bepaling van onderdelen van de aanbesteding of de procedure;
c. concessieopdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer dienstverleners en een of meer aanbesteders en die betrekking heeft op het verlenen van andere diensten dan die welke vallen onder opdrachten voor werken, en waarvoor de tegenprestatie bestaat uit hetzij uitsluitend het recht de dienst die het voorwerp van de overeenkomst vormt, te exploiteren, hetzij uit dit recht en een betaling;
d. concessieopdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer aannemers en een of meer aanbesteders en die betrekking heeft op:
   1. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van werken die betrekking hebben op een in bijlage I van richtlijn 2014/23/EU aangewezen activiteit, of
   2. een werk dan wel het verwezenlijken, met welke middelen dan ook, van een werk dat voldoet aan de eisen van de aanbesteder die een beslissende invloed uitoefenen op het soort werk of op het ontwerp van het werk, waarvoor de tegenprestatie bestaat uit hetzij uitsluitend het recht het werk

dat het voorwerp van de opdracht vormt, te exploiteren, hetzij uit dit recht en een betaling;

e. conformiteitsbeoordelingsinstantie: een instantie die conformiteitsbeoordelingsactiviteiten verricht en die geaccrediteerd is overeenkomstig verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 339/93 (PbEU 2008, L 218);
f. eigen verklaring: de verklaring als bedoeld in artikel 2.84, van de Aanbestedingswet;
g. elektronisch middel: een middel waarbij gebruik wordt gemaakt van elektronische apparatuur voor gegevensverwerking (met inbegrip van digitale compressie) en gegevensopslag, alsmede van verspreiding, overbrenging en ontvangst door middel van draden, straalverbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;
h. elektronisch systeem voor aanbestedingen: TenderNed (www.tenderned.nl);
i. elektronische veiling: een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat klassering op basis van automatische beoordelingsmethoden mogelijk maakt;
j. Europese aanbesteding: een aanbesteding voor het verlenen van opdrachten als bedoeld in hoofdstuk 2.1 van de Aanbestedingswet;
k. gedragsverklaring aanbesteden: de verklaring als bedoeld in artikel 4.1 van de Aanbestedingswet;
l. gegadigde: een ondernemer die heeft verzocht om een uitnodiging, of is uitgenodigd, om deel te nemen aan een niet-openbare procedure, een procedure van de concurrentiegerichte dialoog, een mededingingsprocedure met onderhandeling, een onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, een procedure van het innovatiepartnerschap of een concessieprocedure ;
m. gunningsbeslissing: de keuze van de aanbesteder voor de ondernemer aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen of de keuze om geen opdracht te verlenen;
n. inschrijver: een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend;
o. keurmerk: document, certificaat of getuigschrift dat bevestigt dat een werk, product, dienst, proces of procedure aan bepaalde eisen voldoet;
p. keurmerkeis: de voorschriften waaraan een product, dienst, proces of procedure moet voldoen om een keurmerk te verkrijgen;
q. kopersprofiel: een op het internet gepubliceerde beschrijving van de aanbesteder en zijn inkoopbeleid;
r. levenscyclus: alle opeenvolgende of onderling verbonden stadia in het bestaan van een product of werk of bij het verlenen van een dienst;

dat het voorwerp van de opdracht vormt, te exploiteren, hetzij uit dit recht en een betaling;

e. conformiteitsbeoordelingsinstantie: een instantie die conformiteitsbeoordelingsactiviteiten verricht en die geaccrediteerd is overeenkomstig verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 339/93 (PbEU 2008, L 218);
f. eigen verklaring: de verklaring als bedoeld in artikel 2.84, van de Aanbestedingswet;
g. elektronisch middel: een middel waarbij gebruik wordt gemaakt van elektronische apparatuur voor gegevensverwerking (met inbegrip van digitale compressie) en gegevensopslag, alsmede van verspreiding, overbrenging en ontvangst door middel van draden, straalverbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;
h. elektronisch systeem voor aanbestedingen: TenderNed (www.tenderned.nl);
i. elektronische veiling: een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat klassering op basis van automatische beoordelingsmethoden mogelijk maakt;
j. Europese aanbesteding: een aanbesteding voor het verlenen van opdrachten als bedoeld in hoofdstuk 2.1 van de Aanbestedingswet;
k. gedragsverklaring aanbesteden: de verklaring als bedoeld in artikel 4.1 van de Aanbestedingswet;
l. gegadigde: een ondernemer die heeft verzocht om een uitnodiging, of is uitgenodigd, om deel te nemen aan een niet-openbare procedure, een procedure van de concurrentiegerichte dialoog, een mededingingsprocedure met onderhandeling, een onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, een procedure van het innovatiepartnerschap of een concessieprocedure ;
m. gunningsbeslissing: de keuze van de aanbesteder voor de ondernemer aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen of de keuze om geen opdracht te verlenen;
n. inschrijver: een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend;
o. keurmerk: document, certificaat of getuigschrift dat bevestigt dat een werk, product, dienst, proces of procedure aan bepaalde eisen voldoet;
p. keurmerkeis: de voorschriften waaraan een product, dienst, proces of procedure moet voldoen om een keurmerk te verkrijgen;
q. kopersprofiel: een op het internet gepubliceerde beschrijving van de aanbesteder en zijn inkoopbeleid;
r. levenscyclus: alle opeenvolgende of onderling verbonden stadia in het bestaan van een product of werk of bij het verlenen van een dienst;

s. lidstaat: een lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;
t. nationale aanbesteding: een aanbesteding voor het verlenen van opdrachten met een geraamde waarde beneden de in afdeling 2.1.1 van de Aanbestedingswet bedoelde waarden;
u. norm: een door een erkende normalisatie-instelling vastgestelde technische specificatie voor herhaalde of voortdurende toepassing, waarvan de naleving niet verplicht is en die tot een van de volgende categorieën behoort:
   1. internationale norm: een door een internationale normalisatie-instelling vastgestelde norm die ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
   2. Europese norm: een door een Europese normalisatie-instelling vastgestelde norm die ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
   3. nationale norm: een door een nationale normalisatie-instelling vastgestelde norm die ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
v. opdracht: een opdracht voor werken, een opdracht voor leveringen of een opdracht voor diensten of een raamovereenkomst;
w. opdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer ondernemers en een of meer aanbesteders en die betrekking heeft op:
   1. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van werken die betrekking hebben op een van de in bijlage II van richtlijn 2014/24/EU bedoelde activiteiten,
   2. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van een werk, of
   3. het laten uitvoeren met welke middelen dan ook van een werk dat voldoet aan de eisen van de aanbesteder die een beslissende invloed uitoefent op het soort werk of het ontwerp van het werk;
x. opdracht voor leveringen: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen één of meer ondernemers en één of meer aanbesteders en betrekking heeft op:
   1. de aankoop, leasing, huur of huurkoop, met of zonder koopoptie, van producten, of
   2. de levering van producten die slechts zijdelings betrekking heeft op werkzaamheden voor het aanbrengen en installeren van die levering;
y. opdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen één of meer ondernemers en één of meer aanbesteders en die en betrekking heeft op het verlenen van andere diensten dan die welke vallen onder opdracht voor werken:
z. schriftelijk: elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, kan worden gereproduceerd en vervolgens medegedeeld, daaronder begrepen met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie;
aa. werk: het product van een geheel van bouwkundige of civieltechnische werken dat ertoe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te

s. lidstaat: een lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;
t. nationale aanbesteding: een aanbesteding voor het verlenen van opdrachten met een geraamde waarde beneden de in afdeling 2.1.1 van de Aanbestedingswet bedoelde waarden;
u. norm: een door een erkende normalisatie-instelling vastgestelde technische specificatie voor herhaalde of voortdurende toepassing, waarvan de naleving niet verplicht is en die tot een van de volgende categorieën behoort:
   1. internationale norm: een door een internationale normalisatie-instelling vastgestelde norm die ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
   2. Europese norm: een door een Europese normalisatie-instelling vastgestelde norm die ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
   3. nationale norm: een door een nationale normalisatie-instelling vastgestelde norm die ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
v. opdracht: een opdracht voor werken, een opdracht voor leveringen of een opdracht voor diensten of een raamovereenkomst;
w. opdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen een of meer ondernemers en een of meer aanbesteders en die betrekking heeft op:
   1. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van werken die betrekking hebben op een van de in bijlage II van richtlijn 2014/24/EU bedoelde activiteiten,
   2. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering van een werk, of
   3. het laten uitvoeren met welke middelen dan ook van een werk dat voldoet aan de eisen van de aanbesteder die een beslissende invloed uitoefent op het soort werk of het ontwerp van het werk;
x. opdracht voor leveringen: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen één of meer ondernemers en één of meer aanbesteders en betrekking heeft op:
   1. de aankoop, leasing, huur of huurkoop, met of zonder koopoptie, van producten, of
   2. de levering van producten die slechts zijdelings betrekking heeft op werkzaamheden voor het aanbrengen en installeren van die levering;
y. opdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen één of meer ondernemers en één of meer aanbesteders en die en betrekking heeft op het verlenen van andere diensten dan die welke vallen onder opdracht voor werken:
z. schriftelijk: elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, kan worden gereproduceerd en vervolgens medegedeeld, daaronder begrepen met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie;
aa. werk: het product van een geheel van bouwkundige of civieltechnische werken dat ertoe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te

vervullen.

1.2 Termijnen

1.2.1 Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder dag: kalenderdag.

1.2.2 Indien een in dit reglement in dagen genoemde termijn ingaat op het ogenblik waarop een gebeurtenis of handeling plaatsvindt, wordt de dag waarop deze gebeurtenis of handeling plaatsvindt niet in deze termijn begrepen.

1.2.3 Een in dit reglement genoemde termijn gaat in bij de aanvang van het eerste uur van de eerste dag ervan en eindigt bij het einde van het laatste uur van de laatste dag daarvan.

1.2.4 Indien de laatste dag van een in dit reglement genoemde termijn op een algemeen in Nederland erkende of in voorkomend geval ter plaatse van het werk erkende, of door de Nederlandse overheid dan wel bij of krachtens een voor de aanbesteder van belang zijnde Nederlandse collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet-individuele vrije dag valt, eindigt de termijn bij het einde van het laatste uur van de eerstvolgende werkdag.

1.2.5 Indien een termijn eindigt op de datum van indiening van inschrijvingen, ontwerpen, verzoeken tot deelneming of verzoeken tot toelating wordt daarmee gedoeld op de uiterste datum van indiening.

1.3 Toepasselijkheid

1.3.1 Indien een aanbestedingsprocedure volgens dit reglement zal geschieden, wordt dit in de aankondiging, of, indien geen aankondiging plaatsvindt, in de uitnodiging vermeld.

1.3.2 Bij de Europese aanbesteding vermeldt de aanbesteder tevens:

EU
a. dat hij kiest voor een Europese aanbesteding, en
b. welke wijze van aanbesteding als bedoeld in artikel 1.4.1 hij toepast.

1.3.4 De aanbesteder kan voor het verlenen van opdrachten die voldoen aan de omschrijving voor de nationale aanbesteding kiezen voor het toepassen van de Europese aanbesteding.

vervullen.

1.2 Termijnen

1.2.1 Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder dag: kalenderdag.

1.2.2 Indien een in dit reglement in dagen genoemde termijn ingaat op het ogenblik waarop een gebeurtenis of handeling plaatsvindt, wordt de dag waarop deze gebeurtenis of handeling plaatsvindt niet in deze termijn begrepen.

1.2.3 Een in dit reglement genoemde termijn gaat in bij de aanvang van het eerste uur van de eerste dag ervan en eindigt bij het einde van het laatste uur van de laatste dag daarvan.

1.2.4 Indien de laatste dag van een in dit reglement genoemde termijn op een algemeen in Nederland erkende of in voorkomend geval ter plaatse van het werk erkende, of door de Nederlandse overheid dan wel bij of krachtens een voor de aanbesteder van belang zijnde Nederlandse collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet-individuele vrije dag valt, eindigt de termijn bij het einde van het laatste uur van de eerstvolgende werkdag.

1.2.5 Indien een termijn eindigt op de datum van indiening van inschrijvingen, ontwerpen, verzoeken tot deelneming of verzoeken tot toelating wordt daarmee gedoeld op de uiterste datum van indiening.

1.3 Toepasselijkheid

1.3.1 Indien een aanbestedingsprocedure volgens dit reglement zal geschieden, wordt dit in de aankondiging, of, indien geen aankondiging plaatsvindt, in de uitnodiging vermeld.

1.3.3 Bij de nationale aanbesteding vermeldt de aanbesteder tevens:

NL
a. dat hij kiest voor een nationale aanbesteding, en
b. welke wijze van aanbesteding als bedoeld in artikel 1.4.2 hij toepast.

1.3.4 De aanbesteder kan voor het verlenen van opdrachten die voldoen aan de omschrijving voor de nationale aanbesteding kiezen voor het toepassen van de Europese aanbesteding.

1.3.5 Indien een bepaling van dit reglement uitdrukkelijk verwijst naar hetzij de Europese, hetzij de nationale aanbesteding, is de bepaling alleen in die aanbesteding van toepassing. Indien een uitdrukkelijke verwijzing ontbreekt, is de betreffende bepaling van toepassing bij zowel de Europese als de nationale aanbesteding.

1.3.6 Indien toepassing is gegeven aan artikel 1.3.1, wordt degene die tegenover de aanbesteder blijk heeft gegeven dat hij deelneemt aan de aanbestedingsprocedure geacht te hebben ingestemd met de toepasselijkheid van dit reglement.

1.3.7 Op een aanbesteding die volgens dit reglement geschiedt, is het Nederlandse recht van toepassing.

1.4 Wijze van aanbesteding

1.4.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteding van een opdracht plaatsvinden door middel van een van de volgende procedures:

EU

GP3.4A

a. openbare procedure;
b. niet-openbare procedure;
c. concurrentiegerichte dialoog;
d. mededingingsprocedure met onderhandeling;
e. onderhandelingsprocedure zonder aankondiging;
f. procedure van het innovatiepartnerschap;
g. procedure voor raamovereenkomsten met een enkele ondernemer;
h. procedure voor raamovereenkomsten met meerdere ondernemers;
i. procedure voor sociale en andere specifieke diensten;
j. openbare prijsvraag;
k. niet-openbare prijsvraag;
l. procedures voor het instellen van, toelaten tot en plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem.
m. concessieprocedure.

1.3.5 Indien een bepaling van dit reglement uitdrukkelijk verwijst naar hetzij de Europese, hetzij de nationale aanbesteding, is de bepaling alleen in die aanbesteding van toepassing. Indien een uitdrukkelijke verwijzing ontbreekt, is de betreffende bepaling van toepassing bij zowel de Europese als de nationale aanbesteding.

1.3.6 Indien toepassing is gegeven aan artikel 1.3.1, wordt degene die tegenover de aanbesteder blijk heeft gegeven dat hij deelneemt aan de aanbestedingsprocedure geacht te hebben ingestemd met de toepasselijkheid van dit reglement.

1.3.7 Op een aanbesteding die volgens dit reglement geschiedt, is het Nederlandse recht van toepassing.

1.4 Wijze van aanbesteding

1.4.2 Bij de nationale aanbesteding kan de aanbesteding van een opdracht plaatsvinden door middel van een van de volgende procedures:

NL

GP3.4A

a. openbare procedure;
b. niet-openbare procedure;
c. concurrentiegerichte dialoog;
d. mededingingsprocedure met onderhandeling;
e. onderhandelingsprocedure zonder aankondiging;
f. meervoudig onderhandse procedure;
g. procedure van het innovatiepartnerschap;
h. procedure voor raamovereenkomsten met een enkele ondernemer;
i. procedure voor raamovereenkomsten met meerdere ondernemers;
j. procedure voor sociale en andere specifieke diensten;

1.4.3 De aanbesteder documenteert het verloop van de aanbestedingsprocedure, opdat hij de genomen beslissingen in alle stadia van die procedure kan motiveren. De bedoelde gegevens worden gedurende ten minste 3 jaar na de beëindiging van de aanbestedingsprocedure bewaard.

1.4.4 Onverminderd het in dit reglement bepaalde maakt de aanbesteder informatie die hem door een ondernemer als vertrouwelijk is verstrekt niet openbaar. Onverminderd het in dit reglement bepaalde maakt de aanbesteder geen informatie openbaar uit aanbestedingsstukken of andere documenten die de aanbesteder heeft opgesteld in verband met de aanbestedingsprocedure, indien die informatie kan worden gebruikt om de mededinging te vervalsen.

1.5 Slotbepaling

1.5.1 Dit reglement wordt aangehaald als Aanbestedingsreglement Werken 2016.

k. procedures voor het instellen van, toelaten tot en plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem.
l. concessieprocedure.

1.4.3 De aanbesteder documenteert het verloop van de aanbestedingsprocedure, opdat hij de genomen beslissingen in alle stadia van die procedure kan motiveren. De bedoelde gegevens worden gedurende ten minste 3 jaar na de beëindiging van de aanbestedingsprocedure bewaard.

1.4.4 Onverminderd het in dit reglement bepaalde maakt de aanbesteder informatie die hem door een ondernemer als vertrouwelijk is verstrekt niet openbaar. Onverminderd het in dit reglement bepaalde maakt de aanbesteder geen informatie openbaar uit aanbestedingsstukken of andere documenten die de aanbesteder heeft opgesteld in verband met de aanbestedingsprocedure, indien die informatie kan worden gebruikt om de mededinging te vervalsen.

1.5 Slotbepaling

1.5.1 Dit reglement wordt aangehaald als Aanbestedingsreglement Werken 2016.

2 Openbare procedure

2.1 Omschrijving

2.1.1 Een aanbesteding volgens de openbare procedure is een aanbesteding waarbij alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen inschrijven.

2.2 Communicatiemiddelen

2.2.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische middelen.

EU

2.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

2 Openbare procedure

2.1 Omschrijving

2.1.1 Een aanbesteding volgens de openbare procedure is een aanbesteding waarbij alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen inschrijven.

2.2 Communicatiemiddelen

2.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

2.3 Vooraankondiging

2.3.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

2.3.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

EU

2.3.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

EU

2.3.4 Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 2.3.3 is bij de Europese aanbesteding langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

EU

2.3.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

EU

2.3.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

EU

2.3.7 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor

EU aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

2.3.8 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere

EU informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

2.4 Aankondiging

2.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

2.4 Aankondiging

2.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

2.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

2.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

2.4.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit

EU systeem te kiezen voor een Europese procedure.

2.4.4 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van

EU de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

2.4.5 Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het

NL elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

2.4.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere

EU informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de

bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

2.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gesteld formulier Rectificatie.

2.4.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

2.4.9 EU Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 2.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

2.5 Geschiktheidseisen in de aankondiging

2.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

2.5.2 GP3.5B GP3.5H Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 2.15 tot en met 2.19, houden deze verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een

2.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gesteld formulier Rectificatie.

2.5 Geschiktheidseisen in de aankondiging

2.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

2.5.2 GP3.5B GP3.5H Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 2.15 tot en met 2.19, houden deze verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een

perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,

c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

2.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de aankondiging opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

2.6 Gunningscriteria in de aankondiging

2.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

2.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;

perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,

c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

2.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de aankondiging opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

2.6 Gunningscriteria in de aankondiging

2.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

2.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;

i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

2.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

2.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

2.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

2.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

2.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

2.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt

i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

2.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

2.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

2.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

2.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

2.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

2.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt

door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

2.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

2.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

2.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

2.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

2.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

2.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering

door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

2.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

2.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

2.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

2.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

2.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

2.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering

of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,

c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en

d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

2.7.3 Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

EU

2.7.4 Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

EU

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

2.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

2.8.1 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 2.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken na een verzoek daartoe zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

EU

2.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de

of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,

c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en

d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

2.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

2.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de

aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

2.8.3 Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de inschrijving is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

2.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

2.9 Overige bepalingen in de aankondiging

2.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

2.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

2.9 Overige bepalingen in de aankondiging

2.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

2.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

2.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 2.13.7 van toepassing is.

2.9.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 2.28.3.

2.10 Technische specificaties

2.10.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

2.10.2 De in artikel 2.10.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

2.10.3 Voor de toepassing van artikel 2.10.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

2.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

2.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 2.13.7 van toepassing is.

2.9.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 2.28.3.

2.10 Technische specificaties

2.10.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

2.10.2 De in artikel 2.10.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

2.10.3 Voor de toepassing van artikel 2.10.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

2.10.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

2.10.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 2.10.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 2.10.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

2.10.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

2.10.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een

2.10.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

2.10.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 2.10.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 2.10.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

2.10.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

2.10.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een

gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

2.10.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:
a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

2.10.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 2.10.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:
a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

2.10.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 2.10.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

2.10.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

2.10.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 2.10.11 opnemen in de technische specificaties indien:
a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 2.10.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

2.10.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:
a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

2.10.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 2.10.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:
a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

2.10.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 2.10.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

2.10.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

2.10.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 2.10.11 opnemen in de technische specificaties indien:
a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 2.10.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

2.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

2.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

2.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

2.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

2.12 Keurmerken

2.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,

2.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

2.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

2.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

2.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

2.12 Keurmerken

2.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,

d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

2.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

2.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

2.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:
a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

2.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

2.13 Uitsluitingsgronden

2.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 2.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 2.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

2.13.2 Voor de toepassing van artikel 2.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake

d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

2.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

2.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

2.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:
a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

2.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

2.13 Uitsluitingsgronden

2.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 2.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 2.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

2.13.2 Voor de toepassing van artikel 2.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake

van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

2.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 2.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

2.13.4 De aanbesteder sluit de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van

van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

2.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 2.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

2.13.4 De aanbesteder sluit de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van

eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van de inschrijving.

2.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 2.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

2.13.6 De aanbesteder kan de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

2.13.7 De aanbesteder kan de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:
GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;

eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van de inschrijving.

2.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 2.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

2.13.6 De aanbesteder kan de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

2.13.7 De aanbesteder kan de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:
GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;

d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 2.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 2.14.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 2.21.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

2.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:
a. artikel 2.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 2.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 2.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van

d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 2.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 2.14.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 2.21.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

2.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:
a. artikel 2.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 2.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 2.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van

artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 2.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 2.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving.

2.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 en 2.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:
a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 2.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 en 2.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 2.13.4, of artikel 2.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

2.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:
a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

2.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 2.13.1, 2.13.3 en 2.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:
a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in

artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 2.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 2.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving.

2.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 en 2.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:
a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 2.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 en 2.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 2.13.4, of artikel 2.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

2.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:
a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

2.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 2.13.1, 2.13.3 en 2.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:
a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in

de artikelen 2.13.1, 2.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 2.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

2.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 en 2.13.7:
a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

2.13.13 Indien de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat deze ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat deze ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 2.13.7 van toepassing is, vervangt.

2.14 Scheiding van belang

2.14.1 Indien bij de Europese aanbesteding een ondernemer of een met een ondernemer verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken

EU

is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die ondernemer. Deze maatregelen omvatten:
a. de mededeling aan andere ondernemers van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de inschrijvingen.

2.14.2 De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een inschrijver die betrokken is

de artikelen 2.13.1, 2.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 2.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

2.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 en 2.13.7:
a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

2.13.13 Indien de voor de verlening van de opdracht in aanmerking komende ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat deze ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat deze ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 2.13.7 van toepassing is, vervangt.

2.14 Scheiding van belang

EU

geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt de bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken inschrijver de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de inschrijver van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

2.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

2.15 Financiële en economische draagkracht

2.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

2.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

2.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

2.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

2.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont

2.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

2.15 Financiële en economische draagkracht

2.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

2.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

2.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

2.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

2.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont

in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

2.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

2.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 2.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

2.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

2.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

2.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

2.16.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of
GP3.5F
GP3.5G omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het

in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

2.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

2.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 2.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

2.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

2.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

2.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

2.16.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of
GP3.5F
GP3.5G omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het

bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;

3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van

bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;

3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van

instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

   6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
   7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
   8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

   6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
   7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
   8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

2.16.3 In afwijking van artikel 2.16.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

2.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 2.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

2.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 2.16.2, hij verlangt.

2.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

2.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de

5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

2.16.3 In afwijking van artikel 2.16.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

2.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 2.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

2.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 2.16.2, hij verlangt.

2.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

2.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de

bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

2.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

2.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 2.16.6 en 2.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

2.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

2.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

2.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

2.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

2.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

2.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 2.16.6 en 2.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

2.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

2.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

2.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

2.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

2.17 Kwaliteitsbewaking

2.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

2.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

2.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

2.18 Normen inzake milieubeheer

2.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

2.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

2.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de

2.17 Kwaliteitsbewaking

2.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

2.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

2.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

2.18 Normen inzake milieubeheer

2.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

2.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

2.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de

ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

2.19 Beroepsbevoegdheid

2.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

2.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

2.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

2.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

- a. een opdracht voor werken,
- b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
- c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze bij de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

2.20 Termijnen inschrijving

2.20.1 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 45 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

EU

ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

2.19 Beroepsbevoegdheid

2.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

2.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

2.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

2.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

- a. een opdracht voor werken,
- b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
- c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze bij de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

2.20 Termijnen inschrijving

2.20.2 Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van

2.20.3 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder, indien hij een vooraankondiging heeft bekendgemaakt, de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen in de regel verkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen. Deze termijn loopt vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

2.20.4 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen als bedoeld in artikel 2.20.1 verkorten, mits de vooraankondiging alle informatie als bedoeld in bijlage V, onderdeel B, afdeling I van Richtlijn 2014/24/EU bevat, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging wordt bekendgemaakt. De vooraankondiging dient minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging te zijn verzonden.

2.20.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vaststellen op minimaal 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

2.20.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de inschrijvingen met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in artikel 2.8.1 en 2.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 2.20.5.

2.20.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de inschrijvingen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

2.20.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. De aanbesteder maakt deze verlenging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen en stelt ondernemers in de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

NL de inschrijvingen vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 32 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

2.20.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vaststellen op minimaal 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

2.20.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de inschrijvingen met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in artikel 2.8.1 en 2.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 2.20.5.

2.20.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de inschrijvingen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

2.20.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. De aanbesteder maakt deze verlenging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen en stelt ondernemers in de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

2.20.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

2.20.10 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

2.21 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

2.21.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn inschrijving een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 2.21.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

2.21.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn inschrijving gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

2.21.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 2.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

2.20.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

2.20.10 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

2.21 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

2.21.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn inschrijving een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 2.21.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

2.21.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn inschrijving gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

2.21.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 2.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

2.21.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging gestelde geschiktheidseisen, en
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

2.21.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 2.12 tot en met 2.18 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

2.21.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

2.21.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

2.21.8 De aanbesteder kan uitsluitend voor de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te gunnen nagaan of deze niet moet worden uitgesloten en of deze voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen. Hierbij kan de aanbesteder de inschrijver verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

2.22 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

2.22.1 Bij de Europese aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 10 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 2.20.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

EU

2.21.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging gestelde geschiktheidseisen, en
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

2.21.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 2.12 tot en met 2.18 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

2.21.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

2.21.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

2.21.8 De aanbesteder kan uitsluitend voor de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te gunnen nagaan of deze niet moet worden uitgesloten en of deze voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen. Hierbij kan de aanbesteder de inschrijver verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

2.22 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

2.22.2 Bij de nationale aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 2.20.5

NL

2.22.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als 'nota van inlichtingen inschrijvingsfase'.

2.22.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

2.22.5 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie,of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

2.22.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

2.22.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

2.23 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

2.23.1 Een ondernemer die voornemens is in te schrijven kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de ondernemer. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere ondernemers die voornemens zijn in te schrijven.

2.23.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor inschrijving relevante

bedraagt deze termijn 4 dagen.

2.22.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als 'nota van inlichtingen inschrijvingsfase'.

2.22.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

2.22.5 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie,of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

2.22.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

2.22.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

2.23 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

2.23.1 Een ondernemer die voornemens is in te schrijven kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de ondernemer. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere ondernemers die voornemens zijn in te schrijven.

2.23.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor inschrijving relevante

aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 2.23.1.

2.23.3 De aanbesteder verstrekt aan de ondernemer een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

2.23.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

2.24 Elektronische catalogus

2.24.1 In een geval als bedoeld in artikel 2.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

2.24.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

2.24.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

2.25 Inschrijving

2.25.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is

aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 2.23.1.

2.23.3 De aanbesteder verstrekt aan de ondernemer een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

2.23.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

2.24 Elektronische catalogus

2.24.1 In een geval als bedoeld in artikel 2.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

2.24.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

2.24.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

2.25 Inschrijving

gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden;
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

2.25.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:
a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

2.25.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

2.25.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging

2.25.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:
a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

2.25.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

2.25.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging

heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

2.25.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

2.25.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

2.25.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

2.26 Gezamenlijke inschrijving

2.26.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

2.26.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

2.27 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

2.27.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

2.27.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

2.25.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

2.25.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

2.25.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

2.26 Gezamenlijke inschrijving

2.26.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

2.26.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

2.27 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

2.27.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

2.27.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

2.27.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:
a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 2.27.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 2.27.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

2.27.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 2.27.2 en 2.27.3 uitbreiden tot:
a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

2.27.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:
a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 2.13.7 bekend is geworden;
d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

2.28 Varianten van de inschrijver

2.28.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

2.27.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:
a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 2.27.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 2.27.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

2.27.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 2.27.2 en 2.27.3 uitbreiden tot:
a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

2.27.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:
a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 2.13.1 tot en met 2.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 2.13.7 bekend is geworden;
d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

2.28 Varianten van de inschrijver

2.28.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder

waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

2.28.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

2.28.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

2.28.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

2.28.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

2.29 Varianten van de aanbesteder

2.29.1 Indien in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

2.29.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

2.30 Termijn van gestanddoening

2.30.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 2.30.3 moet de inschrijver zijn inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

2.28.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

2.28.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

2.28.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

2.28.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

2.29 Varianten van de aanbesteder

2.29.1 Indien in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

2.29.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

2.30 Termijn van gestanddoening

2.30.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 2.30.3 moet de inschrijver zijn inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

2.30.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

2.30.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 2.37.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

2.31 Opening van de inschrijvingen

2.31.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

2.31.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

2.31.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

2.31.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

2.32 Ongeldigheid van de inschrijving

2.32.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

2.32.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

2.30.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

2.30.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 2.37.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

2.31 Opening van de inschrijvingen

2.31.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

2.31.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

2.31.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

2.31.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

2.32 Ongeldigheid van de inschrijving

2.32.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

2.32.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

2.32.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

2.33 Verduidelijking van de inschrijving

2.33.1 De aanbesteder kan bij de Europese aanbesteding inschrijvers verzoeken om de inhoud van de inschrijving te verduidelijken of aan te vullen, voor zover dit niet strijdig is met de beginselen van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

EU

2.34 Abnormaal lage inschrijving

2.34.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

2.34.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en

2.32.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

2.33 Verduidelijking van de inschrijving

2.33.2 Bij de nationale aanbesteding kunnen op verzoek van de aanbesteder besprekingen met inschrijvers plaatsvinden met het oog op een verduidelijking van de inhoud van hun inschrijving en van de eisen van de aanbesteder, voor zover dit niet strijdig is met de uitgangspunten van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

NL

2.34 Abnormaal lage inschrijving

2.34.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

2.34.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en

arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,

e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 2.27.

2.34.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

2.34.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 2.34.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

2.34.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 2.34.2 bedoelde elementen.

2.34.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

2.35 Elektronische veiling

2.35.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

2.35.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

2.35.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,

e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 2.27.

2.34.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

2.34.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 2.34.2 bedoelde elementen.

2.34.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

2.35 Elektronische veiling

2.35.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

2.35.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

2.35.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

2.35.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
   1. die de aanbesteder op grond van artikel 2.13 niet moet of wil uitsluiten, en
   2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen als bedoeld in de artikelen 2.15 tot en met 2.19,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

2.35.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

2.35.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;

2.35.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
   1. die de aanbesteder op grond van artikel 2.13 niet moet of wil uitsluiten, en
   2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen als bedoeld in de artikelen 2.15 tot en met 2.19,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

2.35.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

2.35.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;

f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 2.35.12;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

2.35.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

2.35.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

2.35.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:
a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

2.35.10 In de formule als bedoeld in artikel 2.35.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 2.6.10; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

2.35.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

2.35.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

2.35.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

2.35.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 2.35.12;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

2.35.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

2.35.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

2.35.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:
a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

2.35.10 In de formule als bedoeld in artikel 2.35.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 2.6.10; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

2.35.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

2.35.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

2.35.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

2.35.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

2.35.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

2.35.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 2.36 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

2.36 Gunningsbeslissing

2.36.1 De aanbesteder legt inschrijvingen van inschrijvers waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen terzijde.

2.36.2 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

2.36.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

2.36.4 Indien de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

2.35.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

2.35.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 2.36 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

2.36 Gunningsbeslissing

2.36.1 De aanbesteder legt inschrijvingen van inschrijvers waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen terzijde.

2.36.2 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

2.36.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

2.36.4 Indien de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

2.36.5 De aanbesteder stelt de inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 2.36.1 tot en met 2.36.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 2.37.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 2.10.5 en 2.10.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

In voorkomend geval bevat deze mededeling de redenen die er toe hebben geleid dat de inschrijving terzijde is gelegd op grond van artikel 2.36.1.

2.36.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

2.36.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

2.37 Opdracht

2.37.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

2.37.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 2.36.5. Indien de aanbesteder slechts één inschrijving heeft ontvangen hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

2.37.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 2.36.5 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

2.36.5 De aanbesteder stelt de inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 2.36.1 tot en met 2.36.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 2.37.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 2.10.5 en 2.10.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

In voorkomend geval bevat deze mededeling de redenen die er toe hebben geleid dat de inschrijving terzijde is gelegd op grond van artikel 2.36.1.

2.36.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

2.36.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

2.37 Opdracht

2.37.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

2.37.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 2.36.5. Indien de aanbesteder slechts één inschrijving heeft ontvangen hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

2.37.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 2.36.5 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

2.37.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 2.13 en 2.15 tot en met 2.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

2.37.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

2.37.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 2.37.5.

2.38 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

2.38.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

EU

2.38.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

2.38.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

2.37.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 2.13 en 2.15 tot en met 2.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

2.37.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

2.37.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 2.37.5.

2.38 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

2.38.2 Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure uiterlijk 48 dagen na verlening van de opdracht bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

NL

2.38.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

2.38.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

2.38.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

EU

2.38.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

EU

2.38.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

2.39 Proces-verbaal van opdrachtverlening

2.39.1 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

EU

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van de opdracht;
c. de namen van de uitgesloten en afgewezen inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing;
d. of er nadere inlichtingen in geval van een rechtmatig commercieel belang zijn die op verzoek van een ondernemer geen deel hebben uitgemaakt van de nota van inlichtingen inschrijvingsfase;
e. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;
f. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering van de keuze voor zijn inschrijving, en, indien bekend, zowel het gedeelte van de opdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven als de namen van de voornaamste onderaannemers;
g. de redenen voor het gebruik van andere dan elektronische middelen bij het

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

2.38.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

indienen van inschrijvingen;
- h. de maatregelen als bedoeld in artikel 2.14.1;
- i. vastgestelde belangenconflicten en een beschrijving van door de aanbesteder genomen passende maatregelen als bedoeld in artikel 2.14.3;
- j. de redenen waarom de aanbesteder besloten heeft de opdracht niet te verlenen.

2.39.2 Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 2.39.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging

EU

2.40 Geschillen

2.40.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

2.40 Geschillen

2.40.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

3 Niet-openbare procedure

3.1 Omschrijving

3.1.1 Een aanbesteding volgens de niet-openbare procedure is een aanbesteding waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen verzoeken deel te nemen, maar waarbij alleen de door de aanbesteder uitgenodigde ondernemers mogen inschrijven.

3.2 Communicatiemiddelen

3.2.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische middelen.

EU

3.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

3 Niet-openbare procedure

3.1 Omschrijving

3.1.1 Een aanbesteding volgens de niet-openbare procedure is een aanbesteding waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen verzoeken deel te nemen, maar waarbij alleen de door de aanbesteder uitgenodigde ondernemers mogen inschrijven.

3.2 Communicatiemiddelen

3.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

3.3 Vooraankondiging

3.3.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

3.3.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

EU

3.3.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

EU

3.3.4 Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 3.3.3 is bij de Europese aanbesteding langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

EU

3.3.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

EU

3.3.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

EU

3.3.7 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

3.3.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

3.4 Aankondiging

3.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

3.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

3.4.3 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

3.4.4 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

3.4.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de

3.4 Aankondiging

3.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

3.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

3.4.5 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

3.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier <u>Rectificatie.</u>

3.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier <u>Rectificatie.</u>

3.4.8 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere

EU informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

3.4.9 Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 3.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze,

EU rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

3.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

3.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

3.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

3.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

3.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 3.15 tot en met 3.19, houden deze

GP3.5B
GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,

3.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 3.15 tot en met 3.19, houden deze

GP3.5B
GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,

b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

3.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

3.5.4 Bij de Europese aanbesteding vermeldt de aanbesteder in de aankondiging

EU

a. dat hij alle gegadigden tot inschrijving uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot inschrijving uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste vijf te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

3.6 Gunningscriteria in de aankondiging

3.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op

b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

3.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

3.5.5 Bij de nationale aanbesteding vermeldt de aanbesteder in de aankondiging

NL

a. dat hij alle gegadigden tot inschrijving uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot inschrijving uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

3.6 Gunningscriteria in de aankondiging

3.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op

basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

3.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

3.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

3.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

3.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

3.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

3.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

3.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

3.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

3.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

3.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

3.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

3.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

3.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

3.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

3.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

3.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

3.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

3.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

3.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

3.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

3.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

3.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

3.7.3
EU
Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden

3.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

3.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

3.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

3.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

3.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

3.8.1 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 3.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

3.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

3.8.3 EU Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de aanmelding of de inschrijving is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

3.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

3.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

3.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

3.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

3.8.5 Indien de aanbesteder gebruik maakt van de elektronische veiling, vermeldt hij dit in de aankondiging.

3.9 Overige bepalingen in de aankondiging

3.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

3.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

3.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 3.13.7 van toepassing is.

3.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 3.31.3.

3.10 Technische specificaties

3.10.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven

3.8.5 Indien de aanbesteder gebruik maakt van de elektronische veiling, vermeldt hij dit in de aankondiging.

3.9 Overige bepalingen in de aankondiging

3.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

3.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

3.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 3.13.7 van toepassing is.

3.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 3.31.3.

3.10 Technische specificaties

3.10.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven

kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

3.10.2 De in artikel 3.10.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

3.10.3 Voor de toepassing van artikel 3.10.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

3.10.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde

kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

3.10.2 De in artikel 3.10.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

3.10.3 Voor de toepassing van artikel 3.10.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

3.10.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde

kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

3.10.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 3.10.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 3.10.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

3.10.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

3.10.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

3.10.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

3.10.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 3.10.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

3.10.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de

kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

3.10.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 3.10.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 3.10.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

3.10.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

3.10.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

3.10.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

3.10.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 3.10.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

3.10.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de

bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 3.10.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

3.10.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

3.10.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 3.10.11 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 3.10.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

3.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

3.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

3.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

3.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 3.10.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

3.10.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

3.10.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 3.10.11 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 3.10.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

3.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

3.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

3.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

3.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

3.12 Keurmerken

3.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

3.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

3.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

3.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

3.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 3.12.1,

3.12 Keurmerken

3.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

3.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

3.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

3.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

3.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 3.12.1,

onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

3.13 Uitsluitingsgronden

3.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 3.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 3.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

3.13.2 Voor de toepassing van artikel 3.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de

onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

3.13 Uitsluitingsgronden

3.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 3.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 3.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

3.13.2 Voor de toepassing van artikel 3.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de

bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

3.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 3.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

3.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

3.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 3.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

3.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

3.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 3.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

3.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

3.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 3.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

3.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

3.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 3.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 3.14.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 3.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;

3.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 3.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 3.14.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 3.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;

j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

3.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 3.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 3.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 3.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 3.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 3.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving.

3.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 en 3.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 3.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 en 3.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;

j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

3.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 3.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 3.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 3.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 3.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 3.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving.

3.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 en 3.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 3.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 en 3.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;

c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 3.13.4, of artikel 3.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

3.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

3.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 3.13.1, 3.13.3 en 3.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 3.13.1 en 3.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 3.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

3.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 en 3.13.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

3.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de

c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 3.13.4, of artikel 3.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

3.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

3.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 3.13.1, 3.13.3 en 3.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 3.13.1 en 3.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 3.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

3.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 en 3.13.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

3.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de

artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 3.13.7 van toepassing is, vervangt.

3.14 Scheiding van belang

3.14.1 EU Indien bij de Europese aanbesteding een gegadigde of een met een gegadigde verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die gegadigde. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere gegadigden van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de gegadigde bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de inschrijvingen.

3.14.2 EU De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een gegadigde die betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken gegadigde de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de gegadigde van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

3.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

3.15 Financiële en economische draagkracht

3.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

3.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de

artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 3.13.7 van toepassing is, vervangt.

3.14 Scheiding van belang

3.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

3.15 Financiële en economische draagkracht

3.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

3.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de

wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of

c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

3.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

3.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

3.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

3.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

3.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 3.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

3.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

3.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

3.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en

wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of

c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

3.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

3.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

3.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

3.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

3.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 3.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

3.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

3.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

3.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en

technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

3.16.2 GP3.5F GP3.5G Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in

technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

3.16.2 GP3.5F GP3.5G Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in

het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van

het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van

de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;

2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

3.16.3 In afwijking van artikel 3.16.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

3.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere

de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;

2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

3.16.3 In afwijking van artikel 3.16.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

3.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere

opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 3.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1 , vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

3.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 3.16.2, hij verlangt.

3.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

3.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

3.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

3.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 3.16.6 en 3.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

3.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

3.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele

opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 3.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1 , vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

3.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 3.16.2, hij verlangt.

3.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

3.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

3.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

3.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 3.16.6 en 3.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

3.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

3.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele

deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

3.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.
De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

3.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

3.17 Kwaliteitsbewaking

3.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

3.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

3.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

3.18 Normen inzake milieubeheer

3.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of

deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

3.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.
De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

3.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

3.17 Kwaliteitsbewaking

3.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

3.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

3.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

3.18 Normen inzake milieubeheer

3.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of

normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

3.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

3.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

3.19 Beroepsbevoegdheid

3.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

3.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

3.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

3.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

3.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

3.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

3.19 Beroepsbevoegdheid

3.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

3.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

3.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

3.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

3.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

3.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

3.20.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

3.20.3 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder, in het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen op minimaal 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

3.20.5 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

3.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

3.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

3.20.2 NL Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

3.20.4 NL Bij de nationale aanbesteding kan de aanbesteder, in het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

3.20.5 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

3.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

3.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 3.20.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

3.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als 'nota van inlichtingen aanmeldingsfase'.

3.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

3.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 3.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

3.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

3.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

3.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 3.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

3.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

3.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

3.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 3.20.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

3.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als 'nota van inlichtingen aanmeldingsfase'.

3.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

3.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 3.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

3.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

3.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

3.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 3.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

3.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

3.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 3.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

3.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

3.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 3.13 tot en met 3.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

3.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

3.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

3.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

3.23 Uitnodiging tot inschrijving

3.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot inschrijving te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot inschrijving zal uitnodigen, handelt

3.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 3.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

3.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

3.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 3.13 tot en met 3.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

3.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

3.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

3.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

3.23 Uitnodiging tot inschrijving

3.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot inschrijving te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot inschrijving zal uitnodigen, handelt

hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot inschrijving uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot inschrijving uit te nodigen.

3.23.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot inschrijving verzendt.

3.23.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

3.23.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 3.23.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

3.23.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.

3.23.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

3.23.7 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;

hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot inschrijving uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot inschrijving uit te nodigen.

3.23.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot inschrijving verzendt.

3.23.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

3.23.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 3.23.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

3.23.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.

3.23.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

3.23.7 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;

d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld;
g. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 3.38.6;
h. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
i. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

3.23.8 De uitnodiging tot inschrijving bevat tevens:
a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 3.8.1 en 3.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

3.23.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

3.23.10 Indien de aanbesteder het gunningscriterium op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding hanteert, vermeldt hij het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

3.23.11
EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. Dit is niet van toepassing indien hij dit reeds in de aankondiging heeft vermeld.

3.23.12 Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder de inschrijvers aan te geven

d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld;
g. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 3.38.6;
h. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
i. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

3.23.8 De uitnodiging tot inschrijving bevat tevens:
a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 3.8.1 en 3.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

3.23.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

3.23.10 Indien de aanbesteder het gunningscriterium op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding hanteert, vermeldt hij het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

EU dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

3.23.13 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

3.24 Termijnen inschrijving

3.24.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

3.24.3 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder, indien hij een vooraankondiging heeft bekendgemaakt, de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen. Deze termijn loopt vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

3.24.4 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verkorten als bedoeld in artikel 3.24.3, mits de vooraankondiging alle informatie bevat als bedoeld in bijlage V, onderdeel B, afdeling I van richtlijn 2014/24/EU, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging wordt bekendgemaakt. De vooraankondiging dient minimaal 52

3.23.13 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

3.24 Termijnen inschrijving

3.24.2 NL Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 21 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging te zijn verzonden.

3.24.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

3.24.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de inschrijvingen met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in de artikelen 3.8.1 en 3.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 3.24.5.

3.24.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de inschrijvingen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

3.24.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot inschrijving uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

3.24.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de

3.24.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

3.24.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de inschrijvingen met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in de artikelen 3.8.1 en 3.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 3.24.5.

3.24.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de inschrijvingen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

3.24.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot inschrijving uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

3.24.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de

inschrijving als bedoeld in onderdeel b.
Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

3.24.10 Bij de Europese aanbesteding kan een aanbesteder die geen centrale aanbestedende dienst als bedoeld in bijlage I van Richtlijn 2014/24/EU is, in afwijking van artikel 3.24.1, de termijn voor het indienen van de inschrijvingen in onderlinge overeenstemming met de geselecteerde gegadigden bepalen, mits alle geselecteerde gegadigden evenveel tijd krijgen om hun inschrijving voor te bereiden en in te dienen. Indien geen overeenstemming over deze termijn wordt bereikt, bedraagt deze ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

EU

3.24.11 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

3.25 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

3.25.1 Bij de Europese aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 10 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder aan alle tot inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 3.24.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

EU

3.25.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen inschrijvingsfase’.

3.25.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

3.25.5 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de

inschrijving als bedoeld in onderdeel b.
Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

3.24.11 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

3.25 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

3.25.2 Bij de nationale aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder aan alle tot inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 3.24.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

NL

3.25.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen inschrijvingsfase’.

3.25.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

3.25.5 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de

ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

3.25.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

3.25.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

3.26 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

3.26.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

3.26.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 3.26.1.

3.26.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

3.26.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

3.27 Elektronische catalogus

3.27.1 In een geval als bedoeld in artikel 3.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een

ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

3.25.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

3.25.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

3.26 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

3.26.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

3.26.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 3.26.1.

3.26.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

3.26.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

3.27 Elektronische catalogus

3.27.1 In een geval als bedoeld in artikel 3.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een

elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

3.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

3.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

3.28 Inschrijving

3.28.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

3.28.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend

elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

3.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

3.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

3.28 Inschrijving

3.28.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend

door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

3.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

3.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

3.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

3.28.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

3.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet

door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

3.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

3.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

3.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

3.28.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

3.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet

verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

3.29 Gezamenlijke inschrijving

3.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

3.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

3.30 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

3.30.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

3.30.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

3.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 3.30.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 3.30.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

3.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 3.30.2 en 3.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;

verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

3.29 Gezamenlijke inschrijving

3.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

3.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

3.30 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

3.30.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

3.30.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

3.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 3.30.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 3.30.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

3.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 3.30.2 en 3.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;

b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

3.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 3.13.7 bekend is geworden;
d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

3.31 Varianten van de inschrijver

3.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

3.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

3.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

3.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het

b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

3.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 3.13.1 tot en met 3.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 3.13.7 bekend is geworden;
d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

3.31 Varianten van de inschrijver

3.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

3.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

3.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

3.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het

inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

3.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

3.33 Varianten van de aanbesteder

3.33.1 Indien in de aankondiging of in de voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

3.33.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

3.33 Termijn van gestanddoening

3.33.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 3.33.3 moet de inschrijver zijn inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

3.33.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

3.32.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 3.40.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

3.34 Opening van de inschrijvingen

3.34.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

3.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

3.33 Varianten van de aanbesteder

3.33.1 Indien in de aankondiging of in de voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

3.33.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

3.33 Termijn van gestanddoening

3.33.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 3.33.3 moet de inschrijver zijn inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

3.33.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

3.32.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 3.40.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

3.34 Opening van de inschrijvingen

3.34.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

3.34.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

3.34.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

3.34.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

3.35 Ongeldigheid van de inschrijving

3.35.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

3.35.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

3.35.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

3.36 Verduidelijking van de inschrijving

3.36.1 De aanbesteder kan bij de Europese aanbesteding inschrijvers verzoeken om de inhoud van de inschrijving te verduidelijken of aan te vullen, voor zover dit niet strijdig

3.34.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

3.34.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

3.34.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

3.35 Ongeldigheid van de inschrijving

3.35.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

3.35.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

3.35.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

3.36 Verduidelijking van de inschrijving

EU

is met de beginselen van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

3.37 Abnormaal lage inschrijving

3.37.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

3.37.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 3.30.

3.37.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

3.36.2 NL

Bij de nationale aanbesteding kunnen op verzoek van de aanbesteder besprekingen met inschrijvers plaatsvinden met het oog op een verduidelijking van de inhoud van hun inschrijving en van de eisen van de aanbesteder, voor zover dit niet strijdig is met de uitgangspunten van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

3.37 Abnormaal lage inschrijving

3.37.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

3.37.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 3.30.

3.37.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

3.37.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 3.37.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

3.37.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 3.37.2 bedoelde elementen.

3.37.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

3.38 Elektronische veiling

3.38.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

3.38.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

3.38.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

3.38.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

- a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
  1. die de aanbesteder op grond van artikel 3.13 niet moet of wil uitsluiten, en
  2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen als bedoeld in de artikelen 3.15 tot en met 3.19,
- b. deze voldoet aan de technische specificaties,
- c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
- d. deze tijdig is ingediend,
- e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
- f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,

3.37.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 3.37.2 bedoelde elementen.

3.37.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

3.38 Elektronische veiling

3.38.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

3.38.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

3.38.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

3.38.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

- a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
  1. die de aanbesteder op grond van artikel 3.13 niet moet of wil uitsluiten, en
  2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen als bedoeld in de artikelen 3.15 tot en met 3.19,
- b. deze voldoet aan de technische specificaties,
- c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
- d. deze tijdig is ingediend,
- e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
- f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,

g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

3.38.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

3.38.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:
a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 3.38.12;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

3.38.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

3.38.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

3.38.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de

g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

3.38.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

3.38.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:
a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 3.38.12;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

3.38.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

3.38.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

3.38.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de

uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

3.38.10 In de formule als bedoeld in artikel 3.38.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 3.6.10; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

3.38.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

3.38.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

3.38.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

3.38.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

3.38.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

3.38.10 In de formule als bedoeld in artikel 3.38.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 3.6.10; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

3.38.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

3.38.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

3.38.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

3.38.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

3.38.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

3.38.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 3.39 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

3.39 Gunningsbeslissing

3.39.1 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

3.39.2 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

3.39.3 Indien de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

3.39.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 3.39.1 tot en met 3.39.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 3.40.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 3.10.5 en 3.10.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft

3.38.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 3.39 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

3.39 Gunningsbeslissing

3.39.1 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

3.39.2 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

3.39.3 Indien de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

3.39.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 3.39.1 tot en met 3.39.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 3.40.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 3.10.5 en 3.10.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft

gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

3.39.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

3.39.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:
a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

3.40 Opdracht

3.40.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

3.40.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 3.39.4. Indien de aanbesteder slechts één inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

3.40.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 3.39.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

3.40.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 3.13 en 3.15 tot en met 3.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

3.40.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

3.39.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

3.39.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:
a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

3.40 Opdracht

3.40.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

3.40.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 3.39.4. Indien de aanbesteder slechts één inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

3.40.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 3.39.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

3.40.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 3.13 en 3.15 tot en met 3.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

3.40.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

3.40.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 3.40.5.

3.41 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

3.41.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

EU

3.41.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

3.41.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

3.41.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

EU

3.41.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat

3.40.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 3.40.5.

3.41 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

3.41.2 Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure uiterlijk 48 dagen na verlening van de opdracht bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

NL

3.41.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

3.41.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

EU deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

3.41.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

3.42 Proces-verbaal van opdrachtverlening

3.42.1 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

EU

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van de opdracht;
c. de namen van de uitgenodigde gegadigden, met motivering van die keuze;
d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden en inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing;
e. of er nadere inlichtingen in geval van een rechtmatig commercieel belang zijn die op verzoek van een ondernemer geen deel hebben uitgemaakt van de nota van inlichtingen inschrijvingsfase;
f. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;
g. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering van de keuze voor zijn inschrijving, en, indien bekend, zowel het gedeelte van de opdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven als de namen van de voornaamste onderaannemers;
h. de redenen voor het gebruik van andere dan elektronische middelen bij het indienen van inschrijvingen;
i. de maatregelen als bedoeld in artikel 3.14.1;
j. vastgestelde belangenconflicten en een beschrijving van door de aanbesteder genomen passende maatregelen als bedoeld in artikel 3.14.3;
k. de redenen waarom de aanbesteder besloten heeft de opdracht niet te verlenen.

3.42.2 Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 3.42.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging.

EU

3.43 Geschillen

3.41.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

3.43 Geschillen

3.43.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

3.43.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

4 Concurrentiegerichte dialoog

4.1 Omschrijving

4.1.1 Een aanbesteding volgens de concurrentiegerichte dialoog is een aanbesteding waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een verzoek mogen doen tot deelneming en waarbij de aanbesteder een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, om een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbesteder beantwoorden en op grond waarvan een of meer van deze ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven.

4.1.2 EU Bij de Europese procedure kan de aanbesteder in de volgende gevallen de procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepassen:

a. met betrekking tot werken, leveringen of diensten die aan een of meer van de volgende criteria voldoen:
   1. er kan niet worden voorzien in de behoeften van de aanbesteder zonder aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen,
   2. het betreft onder meer ontwerp- of innovatieve oplossingen,
   3. de opdracht kan wegens specifieke omstandigheden die verband houden met de aard, de complexiteit of de juridische en financiële voorwaarden of wegens de daaraan verbonden risico's, niet worden

4 Concurrentiegerichte dialoog

4.1 Omschrijving

4.1.1 Een aanbesteding volgens de concurrentiegerichte dialoog is een aanbesteding waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een verzoek mogen doen tot deelneming en waarbij de aanbesteder een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, om een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbesteder beantwoorden en op grond waarvan een of meer van deze ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven.

gegund zonder voorafgaande onderhandelingen, of
4. de technische specificaties kunnen door de aanbesteder niet nauwkeurig genoeg worden vastgesteld op basis van een norm, Europese technische beoordelingen, een gemeenschappelijke technische specificatie of een technisch referentiekader in de zin van de punten 2 tot en met 5 van bijlage VII van richtlijn 2014/24/EU;

b. met betrekking tot werken, leveringen of diensten waarvoor in het kader van een openbare of niet-openbare aanbestedingsprocedure uitsluitend onregelmatige of onaanvaardbare inschrijvingen zijn ingediend.

4.1.3 **NL** Bij de nationale procedure kan de aanbesteder in de volgende gevallen de procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepassen:

a. met betrekking tot werken, leveringen of diensten die aan een of meer van de volgende criteria voldoen:
1. er kan niet worden voorzien in de behoeften van de aanbesteder zonder aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen,
2. het betreft onder meer ontwerp- of innovatieve oplossingen,
3. de opdracht kan wegens specifieke omstandigheden die verband houden met de aard, de complexiteit of de juridische en financiële voorwaarden of wegens de daaraan verbonden risico's, niet worden gegund zonder voorafgaande onderhandelingen, of
4. de technische specificaties kunnen door de aanbesteder niet nauwkeurig genoeg worden vastgesteld op basis van een norm, Europese technische beoordelingen, een gemeenschappelijke technische specificatie of een technisch referentiekader in de zin van de punten 2 tot en met 5 van bijlage VII van richtlijn 2014/24/EU;

b. met betrekking tot werken, leveringen of diensten waarvoor in het kader van een eerdere aanbestedingsprocedure uitsluitend onregelmatige of onaanvaardbare inschrijvingen zijn ingediend.

4.1.4 Onregelmatige inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. die niet voldoen aan de vereisten in de voor de inschrijving relevante aanbestedingsstukken,
b. die te laat zijn binnengekomen,
c. waarbij aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie, of
d. die door de aanbesteder als abnormaal laag zijn beoordeeld.

4.1.5 Onaanvaardbare inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. van inschrijvers die niet aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen of
b. waarvan de prijs het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, overschrijdt.

4.1.4 Onregelmatige inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. die niet voldoen aan de vereisten in de voor de inschrijving relevante aanbestedingsstukken,
b. die te laat zijn binnengekomen,
c. waarbij aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie, of
d. die door de aanbesteder als abnormaal laag zijn beoordeeld.

4.1.5 Onaanvaardbare inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. van inschrijvers die niet aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen of
b. waarvan de prijs het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, overschrijdt.

4.1.6 De aanbesteder kan prijzen of betalingen toekennen aan de deelnemers aan de dialoog.

4.1.7 Indien het geval als bedoeld in artikel 4.1.2 onderdeel b of 4.1.3 onderdeel b zich voordoet en de aanbesteder overeenkomstig artikel 4.4.2 besluit om af te zien van het plaatsen van een aankondiging, wordt de procedure vervolgd met de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog.

4.2 Communicatiemiddelen

4.2.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische middelen.

EU

4.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de dialoog als bedoeld in artikel 4.26. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

4.3 Vooraankondiging

4.3.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

4.3.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

EU

4.3.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

EU

4.1.6 De aanbesteder kan prijzen of betalingen toekennen aan de deelnemers aan de dialoog.

4.1.7 Indien het geval als bedoeld in artikel 4.1.2 onderdeel b of 4.1.3 onderdeel b zich voordoet en de aanbesteder overeenkomstig artikel 4.4.2 besluit om af te zien van het plaatsen van een aankondiging, wordt de procedure vervolgd met de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog.

4.2 Communicatiemiddelen

4.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de dialoog als bedoeld in artikel 4.26. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

4.3.4 EU Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 4.3.3 is bij de Europese aanbesteding langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

4.3.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

4.3.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

4.3.7 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

4.3.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

4.4 Aankondiging

4.4 Aankondiging

4.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

4.4.2 In gevallen als bedoeld in artikel 4.1.2 onderdeel b of 4.1.3 onderdeel b hoeft de aanbesteder geen aankondiging bekend te maken, indien de aanbesteder tot de procedure uitsluitend alle inschrijvers toelaat die:

a. niet zijn uitgesloten en aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen en die
b. gedurende de voorafgaande procedure een inschrijving hebben ingediend die aan de formele eisen van die aanbestedingsprocedure voldeed, mits de oorspronkelijke voorwaarden voor de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd.

4.4.3 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

4.4.4 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

4.4.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

4.4.7 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

4.4.8 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

4.4.9 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud

4.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

4.4.2 In gevallen als bedoeld in artikel 4.1.2 onderdeel b of 4.1.3 onderdeel b hoeft de aanbesteder geen aankondiging bekend te maken, indien de aanbesteder tot de procedure uitsluitend alle inschrijvers toelaat die:

a. niet zijn uitgesloten en aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen en die
b. gedurende de voorafgaande procedure een inschrijving hebben ingediend die aan de formele eisen van die aanbestedingsprocedure voldeed, mits de oorspronkelijke voorwaarden voor de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd.

4.4.6 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

4.4.8 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere
EU informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

4.4.10 Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 4.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze,
EU rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

4.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

4.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

4.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 4.15 tot en met 4.19, houden deze
GP3.5B
GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

4.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens

4.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

4.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

4.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 4.15 tot en met 4.19, houden deze
GP3.5B
GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

4.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens

uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

4.5.4 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging

a. dat hij alle gegadigden tot deelneming aan de dialoog uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot deelneming aan de dialoog uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

4.6 Gunningscriteria in de aankondiging

4.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding. De aanbesteder kan hierbij de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

4.6.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van het criterium van de 'beste prijs-kwaliteitverhouding'. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

4.5.4 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging

a. dat hij alle gegadigden tot deelneming aan de dialoog uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot deelneming aan de dialoog uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

4.6 Gunningscriteria in de aankondiging

4.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding. De aanbesteder kan hierbij de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

4.6.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van het criterium van de 'beste prijs-kwaliteitverhouding'. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

4.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

4.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

4.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

4.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

4.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

4.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale

4.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

4.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

4.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

4.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

4.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

4.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale

overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

4.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

4.6.10 De aanbesteder geeft in die aankondiging of het beschrijvend document een omschrijving van de gekozen gunningscriteria alsmede een vermelding van een indicatief tijdschema.

4.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

4.6.12 De aanbesteder kan bepalen dat de procedure in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal in de dialoogfase te bespreken oplossingen kan worden beperkt aan de hand van de gunningscriteria. Indien de dialoog in opeenvolgende fasen verloopt, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging of in de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog.

4.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

4.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de behoeften en eisen die in het beschrijvend document worden uitgewerkt.

4.7.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

4.7.3 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,

overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

4.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

4.6.10 De aanbesteder geeft in die aankondiging of het beschrijvend document een omschrijving van de gekozen gunningscriteria alsmede een vermelding van een indicatief tijdschema.

4.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

4.6.12 De aanbesteder kan bepalen dat de procedure in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal in de dialoogfase te bespreken oplossingen kan worden beperkt aan de hand van de gunningscriteria. Indien de dialoog in opeenvolgende fasen verloopt, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging of in de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog.

4.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

4.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de behoeften en eisen die in het beschrijvend document worden uitgewerkt.

4.7.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

4.7.3 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,

b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

4.7.4 Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de aankondiging of de voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

EU

4.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

4.8.1 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding, dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 4.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

EU

4.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding, dialoog of inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

4.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

4.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding, dialoog of inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

4.8.3 Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de aanmelding, de dialoog of de inschrijving is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

4.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

4.9 Overige bepalingen in de aankondiging

4.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

4.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

4.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

4.9 Overige bepalingen in de aankondiging

4.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

4.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

4.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 4.13.7 van toepassing is.

4.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 4.31.3.

4.10 Technische specificaties

4.10.1 De aanbesteder neemt in het beschrijvend document de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

4.10.2 De in artikel 4.10.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

4.10.3 Voor de toepassing van artikel 4.10.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

4.10.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
   – Europese technische beoordelingen,
   – gemeenschappelijke technische specificaties,

4.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 4.13.7 van toepassing is.

4.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 4.31.3.

4.10 Technische specificaties

4.10.1 De aanbesteder neemt in het beschrijvend document de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

4.10.2 De in artikel 4.10.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

4.10.3 Voor de toepassing van artikel 4.10.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

4.10.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
   – Europese technische beoordelingen,
   – gemeenschappelijke technische specificaties,

– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,

of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:

– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

4.10.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 4.10.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 4.10.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

4.10.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

4.10.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

4.10.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van

– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,

of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:

– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

4.10.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 4.10.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 4.10.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

4.10.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

4.10.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

4.10.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van

toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

4.10.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 4.10.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:
a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

4.10.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 4.10.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

4.10.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

4.10.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 4.10.11 opnemen in de technische specificaties indien:
a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 4.10.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

4.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

4.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

4.10.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 4.10.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:
a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

4.10.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 4.10.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

4.10.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

4.10.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 4.10.11 opnemen in de technische specificaties indien:
a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 4.10.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

4.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

4.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

4.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

4.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

4.12 Keurmerken

4.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

4.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke

4.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

4.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

4.12 Keurmerken

4.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

4.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke

keurmerkeisen dient te worden voldaan.

4.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

4.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

4.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 4.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

4.13 Uitsluitingsgronden

4.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 4.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 4.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

4.13.2 Voor de toepassing van artikel 4.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van

keurmerkeisen dient te worden voldaan.

4.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

4.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

4.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 4.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

4.13 Uitsluitingsgronden

4.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 4.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 4.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

4.13.2 Voor de toepassing van artikel 4.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van

artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);

c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

4.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 4.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

4.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen

artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);

c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

4.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 4.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

4.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen

of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

4.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 4.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

4.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

4.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 4.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 4.14.1 voorgedaan die niet met minder

of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

4.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 4.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

4.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

4.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 4.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 4.14.1 voorgedaan die niet met minder

ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 4.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

4.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 4.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 4.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 4.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 4.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 4.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat

ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 4.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

4.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 4.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 4.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 4.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 4.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 4.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat

onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving.

4.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 4.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 4.13.4, of artikel 4.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

4.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

4.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 4.13.1, 4.13.3 en 4.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing,

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 4.13.1 en 4.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 4.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft

onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving.

4.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 4.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 4.13.4, of artikel 4.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

4.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

4.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 4.13.1, 4.13.3 en 4.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing,

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 4.13.1 en 4.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 4.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft

genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

4.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

4.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 4.13.7 van toepassing is, vervangt.

4.14 Scheiding van belang

4.14.1 Indien bij de Europese aanbesteding een gegadigde of een met een gegadigde verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken
EU is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die gegadigde. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere gegadigden van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de gegadigde bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de inschrijvingen.

4.14.2 De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een gegadigde die betrokken is
EU geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken gegadigde de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de gegadigde van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

4.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

4.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 en 4.13.7 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 4.13.7 van toepassing is, vervangt.

4.14 Scheiding van belang

4.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

4.15 Financiële en economische draagkracht

4.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

4.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

4.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

4.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

4.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

4.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

4.15 Financiële en economische draagkracht

4.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

4.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

4.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

4.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

4.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

4.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

4.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 4.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

4.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

4.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

4.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

4.16.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

GP3.5F
GP3.5G

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake

4.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

4.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 4.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

4.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

4.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

4.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

4.16.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

GP3.5F
GP3.5G

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake

milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
   6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto’s, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of

milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
   6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto’s, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of

aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;

7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
   5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;

7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
   5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

4.16.3 In afwijking van artikel 4.16.2 onderdelen a1, b1 en c1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

4.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 4.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

4.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 4.16.2, hij verlangt.

4.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

4.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden

7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

4.16.3 In afwijking van artikel 4.16.2 onderdelen a1, b1 en c1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

4.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 4.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

4.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 4.16.2, hij verlangt.

4.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

4.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden

gehanteerd.

4.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

4.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 4.16.6 en 4.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

4.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

4.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

4.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

4.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

4.17 Kwaliteitsbewaking

4.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap,

gehanteerd.

4.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

4.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 4.16.6 en 4.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

4.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

4.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

4.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

4.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

4.17 Kwaliteitsbewaking

4.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap,

voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

4.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

4.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

4.18 Normen inzake milieubeheer

4.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

4.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

4.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

4.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

4.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

4.18 Normen inzake milieubeheer

4.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

4.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

4.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

4.19 Beroepsbevoegdheid

4.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

4.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

4.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

4.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

4.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

4.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

4.20.1 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

EU

4.19 Beroepsbevoegdheid

4.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

4.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

4.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

4.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

4.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

4.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

4.20.2 Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de

NL

4.20.3 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

4.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

4.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt.

4.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

4.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

4.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 4.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

4.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

4.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

4.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 4.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de

aankondiging.

4.20.3 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

4.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

4.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt.

4.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

4.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

4.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 4.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

4.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

4.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

4.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 4.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de

verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

4.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

4.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 4.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

4.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

4.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 4.13 tot en met 4.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

4.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

4.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

4.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een

verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

4.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

4.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 4.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

4.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

4.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 4.13 tot en met 4.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

4.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

4.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

4.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een

nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

4.23 Uitnodiging tot deelneming aan de dialoog

4.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot deelneming aan de dialoog te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot deelneming aan de dialoog zal uitnodigen, handelt hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot deelneming aan de dialoog uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot deelneming aan de dialoog uit te nodigen.

4.23.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog verzendt.

4.23.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

4.23.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 4.23.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

4.23.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de dialoog.

4.23.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

4.23 Uitnodiging tot deelneming aan de dialoog

4.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot deelneming aan de dialoog te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot deelneming aan de dialoog zal uitnodigen, handelt hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot deelneming aan de dialoog uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot deelneming aan de dialoog uit te nodigen.

4.23.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog verzendt.

4.23.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

4.23.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 4.23.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

4.23.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de dialoog.

4.23.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

4.23.7 In de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de datum en het adres van de eerste raadpleging;
c. de te gebruiken taal of talen;
d. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
e. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld.

4.23.8 De uitnodiging tot deelneming aan de dialoog bevat tevens:

a. het internetadres waar het beschrijvend document en de overige voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 4.8.1 of 4.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

4.23.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

4.23.10 De aanbesteder vermeldt het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

4.23.11 EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. Dit is niet van toepassing indien hij dit reeds in de aankondiging heeft vermeld.

4.23.12 Indien de dialoog in opeenvolgende fasen verloopt, vermeldt de aanbesteder dit in de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog indien hij dit niet reeds in de aankondiging

4.23.7 In de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de datum en het adres van de eerste raadpleging;
c. de te gebruiken taal of talen;
d. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
e. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld.

4.23.8 De uitnodiging tot deelneming aan de dialoog bevat tevens:

a. het internetadres waar het beschrijvend document en de overige voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 4.8.1 of 4.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

4.23.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

4.23.10 De aanbesteder vermeldt het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

4.23.12 Indien de dialoog in opeenvolgende fasen verloopt, vermeldt de aanbesteder dit in de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog indien hij dit niet reeds in de aankondiging

heeft vermeld.

4.24 Nadere inlichtingen ten behoeve van de dialoog

4.24.1 Nadere inlichtingen over het beschrijvend document en de overige voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken worden door de aanbesteder aan alle deelnemers aan de dialoog verstrekt.

4.24.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van het beschrijvend document en de overige voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen dialoogfase’.

4.24.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie dialoogfase opgemaakt.

4.24.4 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen dialoogfase en in het proces-verbaal van aanwijzing dialoogfase voor elke deelnemer aan de dialoog bindend.

4.25 Dialoog

4.25.1 De aanbesteder opent met de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden een dialoog met het doel te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoefte van de aanbesteder te voldoen.

4.25.2 Tijdens de dialoog kan de aanbesteder met de deelnemers aan de dialoog alle aspecten van de opdracht bespreken.

4.25.3 Tijdens de dialoog waarborgt de aanbesteder de gelijke behandeling van alle deelnemers aan de dialoog en verstrekt hij geen informatie die een of meer deelnemers aan de dialoog kan bevoordelen boven andere.

4.25.4 De aanbesteder maakt van de dialoog met iedere deelnemer een afzonderlijk proces-verbaal op dat door beide partijen wordt ondertekend. De aanbesteder verstrekt de betreffende deelnemer aan de dialoog een afschrift van het proces-verbaal.

4.25.5 De aanbesteder deelt de voorgestelde oplossingen of andere door een deelnemer aan de dialoog verstrekte vertrouwelijke inlichtingen niet aan de andere deelnemers mee zonder de instemming van de betreffende deelnemer met de bekendmaking van

heeft vermeld.

4.24 Nadere inlichtingen ten behoeve van de dialoog

4.24.1 Nadere inlichtingen over het beschrijvend document en de overige voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken worden door de aanbesteder aan alle deelnemers aan de dialoog verstrekt.

4.24.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van het beschrijvend document en de overige voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen dialoogfase’.

4.24.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie dialoogfase opgemaakt.

4.24.4 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen dialoogfase en in het proces-verbaal van aanwijzing dialoogfase voor elke deelnemer aan de dialoog bindend.

4.25 Dialoog

4.25.1 De aanbesteder opent met de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden een dialoog met het doel te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoefte van de aanbesteder te voldoen.

4.25.2 Tijdens de dialoog kan de aanbesteder met de deelnemers aan de dialoog alle aspecten van de opdracht bespreken.

4.25.3 Tijdens de dialoog waarborgt de aanbesteder de gelijke behandeling van alle deelnemers aan de dialoog en verstrekt hij geen informatie die een of meer deelnemers aan de dialoog kan bevoordelen boven andere.

4.25.4 De aanbesteder maakt van de dialoog met iedere deelnemer een afzonderlijk proces-verbaal op dat door beide partijen wordt ondertekend. De aanbesteder verstrekt de betreffende deelnemer aan de dialoog een afschrift van het proces-verbaal.

4.25.5 De aanbesteder deelt de voorgestelde oplossingen of andere door een deelnemer aan de dialoog verstrekte vertrouwelijke inlichtingen niet aan de andere deelnemers mee zonder de instemming van de betreffende deelnemer met de bekendmaking van

de betreffende specifieke inlichtingen.

4.25.6 De aanbesteder zet de dialoog voort totdat hij kan aangeven welke oplossing of oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen.

EU

4.25.7 Indien de aanbesteder heeft bepaald dat de dialoog in fasen verloopt, draagt hij er zorg voor dat na afsluiting van de dialoog het aantal oplossingen zodanig is dat daadwerkelijke mededinging kan worden gegarandeerd, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of gegadigden is.

4.25.8 Op verzoek van een betrokken deelnemer stelt de aanbesteder de deelnemer zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de dialoog met de deelnemers.

4.26 Uitnodiging tot inschrijving

4.26.1 Nadat de aanbesteder de dialoog heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossingen. Indien de aanbesteder een deelnemer verzoekt om in te schrijven op een of meer oplossingen die niet of niet geheel van hem afkomstig zijn, laat hij de uitnodiging vergezeld gaan van de specificaties van deze oplossing of oplossingen.

4.26.2 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:
   a. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
   b. het adres waar de inschrijvingen moeten worden ingediend;
   c. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld.

4.26.3 De aanbesteder kan in geval van:
   a. een opdracht voor werken,
   b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
   c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

4.26.4 De uitnodiging tot inschrijving gaat vergezeld van het proces-verbaal of de processen-verbaal van de dialoog met de betreffende gegadigde en alle overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

de betreffende specifieke inlichtingen.

4.25.6 De aanbesteder zet de dialoog voort totdat hij kan aangeven welke oplossing of oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen.

EU

4.25.7 Indien de aanbesteder heeft bepaald dat de dialoog in fasen verloopt, draagt hij er zorg voor dat na afsluiting van de dialoog het aantal oplossingen zodanig is dat daadwerkelijke mededinging kan worden gegarandeerd, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of gegadigden is.

4.25.8 Op verzoek van een betrokken deelnemer stelt de aanbesteder de deelnemer zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de dialoog met de deelnemers.

4.26 Uitnodiging tot inschrijving

4.26.1 Nadat de aanbesteder de dialoog heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossingen. Indien de aanbesteder een deelnemer verzoekt om in te schrijven op een of meer oplossingen die niet of niet geheel van hem afkomstig zijn, laat hij de uitnodiging vergezeld gaan van de specificaties van deze oplossing of oplossingen.

4.26.2 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:
   a. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
   b. het adres waar de inschrijvingen moeten worden ingediend;
   c. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld.

4.26.3 De aanbesteder kan in geval van:
   a. een opdracht voor werken,
   b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
   c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

4.26.4 De uitnodiging tot inschrijving gaat vergezeld van het proces-verbaal of de processen-verbaal van de dialoog met de betreffende gegadigde en alle overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

4.26.5 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen wanneer zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot inschrijving uitgenodigde ondernemers worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

4.26.6 EU Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

4.27 Elektronische catalogus

4.27.1 In een geval als bedoeld in artikel 4.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

4.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

4.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

4.28 Inschrijving

4.28.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

4.26.5 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen wanneer zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot inschrijving uitgenodigde ondernemers worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

4.27 Elektronische catalogus

4.27.1 In een geval als bedoeld in artikel 4.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

4.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

4.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

4.28 Inschrijving

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

4.28.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:
a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

4.28.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:
a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

4.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

4.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

4.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

4.28.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

4.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

4.29 Gezamenlijke inschrijving

4.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

4.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

4.30 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

4.30.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

4.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

4.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

4.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

4.28.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

4.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

4.29 Gezamenlijke inschrijving

4.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

4.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

4.30 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

4.30.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de

opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

4.30.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

4.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 4.30.2, tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 4.30.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

4.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 4.30.2 en 4.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

4.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet

opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

4.30.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

4.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 4.30.2, tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 4.30.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

4.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 4.30.2 en 4.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

4.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 4.13.1 tot en met 4.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet

dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 4.13.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

4.31 Varianten van de inschrijver

4.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

4.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

4.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

4.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

4.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

4.32 Termijn van gestanddoening

4.32.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 4.32.3 moet de inschrijver zijn inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken, tenzij in de aankondiging of de voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

4.32.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het

dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 4.13.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

4.31 Varianten van de inschrijver

4.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

4.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

4.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

4.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

4.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

4.32 Termijn van gestanddoening

4.32.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 4.32.3 moet de inschrijver zijn inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken, tenzij in de aankondiging of de voor de dialoog relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

4.32.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het

verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

4.32.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 4.38.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

4.33 Opening van de inschrijvingen

4.33.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

4.33.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
f. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
g. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

4.33.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

4.33.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

4.34 Ongeldigheid van de inschrijving

4.34.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding, dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

4.34.2 Een inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de dialoog overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

4.34.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de

verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

4.32.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 4.38.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

4.33 Opening van de inschrijvingen

4.33.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

4.33.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
f. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
g. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

4.33.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

4.33.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

4.34 Ongeldigheid van de inschrijving

4.34.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding, dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

4.34.2 Een inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de dialoog overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

4.34.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de

inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

4.35 Verduidelijking van de inschrijving

4.35.1 EU
De aanbesteder kan bij de Europese aanbesteding inschrijvers verzoeken om de inhoud van de inschrijving te verduidelijken of aan te vullen, voor zover dit niet strijdig is met de beginselen van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

4.36 Abnormaal lage inschrijving

4.36.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

4.36.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht

inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

4.35 Verduidelijking van de inschrijving

4.35.2 NL
Bij de nationale aanbesteding kunnen op verzoek van de aanbesteder besprekingen met inschrijvers plaatsvinden met het oog op een verduidelijking van de inhoud van hun inschrijving en van de eisen van de aanbesteder, voor zover dit niet strijdig is met de uitgangspunten van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

4.36 Abnormaal lage inschrijving

4.36.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

4.36.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht

of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,

e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en

f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 4.30.

4.36.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

4.36.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 4.36.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

4.36.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 4.36.2 bedoelde elementen.

4.36.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

4.37 Gunningsbeslissing

4.37.1 De aanbesteder toetst de inschrijvingen aan de door hem in de aankondiging en de voor dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

4.37.2 De aanbesteder kan met de inschrijver wiens inschrijving is aangewezen als economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding onderhandelingen voeren om de in de inschrijving vervatte financiële toezeggingen of andere voorwaarden te bevestigen met het oog op afronding van de voorwaarden van de opdracht, mits dit de wezenlijke aspecten van de inschrijving of van de in de aankondiging of het beschrijvend document vermelde

of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,

e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en

f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 4.30.

4.36.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

4.36.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 4.36.2 bedoelde elementen.

4.36.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

4.37 Gunningsbeslissing

4.37.1 De aanbesteder toetst de inschrijvingen aan de door hem in de aankondiging en de voor dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

4.37.2 De aanbesteder kan met de inschrijver wiens inschrijving is aangewezen als economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding onderhandelingen voeren om de in de inschrijving vervatte financiële toezeggingen of andere voorwaarden te bevestigen met het oog op afronding van de voorwaarden van de opdracht, mits dit de wezenlijke aspecten van de inschrijving of van de in de aankondiging of het beschrijvend document vermelde

behoeften en voorschriften onverlet laat en niet tot vervalsing van de mededinging of discriminatie kan leiden.

4.37.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

4.37.5 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 4.37.1 tot en met 4.37.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 4.38.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 4.10.5 en 4.10.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

4.37.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

4.37.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

behoeften en voorschriften onverlet laat en niet tot vervalsing van de mededinging of discriminatie kan leiden.

4.37.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

4.37.4 Indien bij de nationale aanbesteding de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

NL

4.37.5 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 4.37.1 tot en met 4.37.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 4.38.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 4.10.5 en 4.10.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

4.37.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

4.37.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

4.38 Opdracht

4.38.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

4.38.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 4.37.5. Indien de aanbesteder slechts één inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

4.38.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 4.37.5 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

4.38.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding, dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 4.13 en 4.15 tot en met 4.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

4.38.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

4.38.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 4.38.5.

4.39 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

4.39.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische

EU

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

4.38 Opdracht

4.38.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

4.38.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 4.37.5. Indien de aanbesteder slechts één inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

4.38.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 4.37.5 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

4.38.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding, dialoog en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 4.13 en 4.15 tot en met 4.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

4.38.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

4.38.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 4.38.5.

4.39 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

4.39.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

4.39.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

4.39.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

4.39.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

4.39.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor

4.39.2 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure uiterlijk 48 dagen na verlening van de opdracht bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

4.39.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

4.39.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

4.39.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor

aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

4.40 Proces-verbaal van opdrachtverlening

4.40.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van de opdracht;
c. de namen van de uitgenodigde gegadigden, met motivering van die keuze;
d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden en inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing;
e. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;
f. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering van de keuze voor zijn inschrijving, en, indien bekend, zowel het gedeelte van de opdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven als de namen van de voornaamste onderaannemers;
g. de omstandigheden als bedoeld in artikel 4.1.2 die de toepassing van deze procedure rechtvaardigen;
h. de redenen voor het gebruik van andere dan elektronische middelen bij het indienen van inschrijvingen;
i. de maatregelen als bedoeld in artikel 4.14.1;
j. vastgestelde belangenconflicten en een beschrijving van door de aanbesteder genomen passende maatregelen als bedoeld in artikel 4.14.3;
k. de redenen waarom de aanbesteder besloten heeft de opdracht niet te verlenen.

4.40.2 EU Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 4.40.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging.

4.41 Geschillen

4.41.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

4.41 Geschillen

4.41.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

5 Mededingingsprocedure met onderhandeling

5.1 Omschrijving

5.1.1 Een mededingingsprocedure met onderhandeling is een aanbesteding waarbij alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een verzoek mogen doen tot deelneming, maar uitsluitend de door de aanbesteder geselecteerde ondernemers een eerste inschrijving mogen indienen en waarbij door middel van onderhandelingen met een of meer van hen naar definitieve inschrijvingen wordt toegewerkt.

5.1.2 Bij de Europese procedure kan de aanbesteder in de volgende gevallen de procedure van de mededingingsprocedure met onderhandeling toepassen:

EU

a. met betrekking tot werken, leveringen of diensten die aan een of meer van de volgende criteria voldoen:
   1. er kan niet worden voorzien in de behoeften van de aanbesteder zonder aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen,
   2. het betreft onder meer ontwerp- of innovatieve oplossingen,
   3. de opdracht kan wegens specifieke omstandigheden die verband houden met de aard, de complexiteit of de juridische en financiële voorwaarden of wegens de daaraan verbonden risico's, niet worden gegund zonder voorafgaande onderhandelingen, of

5 Mededingingsprocedure met onderhandeling

5.1 Omschrijving

5.1.1 Een mededingingsprocedure met onderhandeling is een aanbesteding waarbij alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een verzoek mogen doen tot deelneming, maar uitsluitend de door de aanbesteder geselecteerde ondernemers een eerste inschrijving mogen indienen en waarbij door middel van onderhandelingen met een of meer van hen naar definitieve inschrijvingen wordt toegewerkt.

4. de technische specificaties kunnen door de aanbesteder niet nauwkeurig genoeg worden vastgesteld op basis van een norm, Europese technische beoordelingen, een gemeenschappelijke technische specificatie of een technisch referentiekader in de zin van de punten 2 tot en met 5 van bijlage VII van richtlijn 2014/24/EU;

b. met betrekking tot werken, leveringen of diensten waarvoor in het kader van een openbare of niet-openbare aanbestedingsprocedure uitsluitend onregelmatige of onaanvaardbare inschrijvingen zijn ingediend.

5.1.3 Bij de nationale procedure kan de aanbesteder in de volgende gevallen de procedure van de mededingingsprocedure met onderhandeling toepassen:

NL

a. met betrekking tot werken, leveringen of diensten die aan een of meer van de volgende criteria voldoen:
   1. er kan niet worden voorzien in de behoeften van de aanbesteder zonder aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen,
   2. het betreft onder meer ontwerp- of innovatieve oplossingen,
   3. de opdracht kan wegens specifieke omstandigheden die verband houden met de aard, de complexiteit of de juridische en financiële voorwaarden of wegens de daaraan verbonden risico's, niet worden gegund zonder voorafgaande onderhandelingen, of
   4. de technische specificaties kunnen door de aanbesteder niet nauwkeurig genoeg worden vastgesteld op basis van een norm, Europese technische beoordelingen, een gemeenschappelijke technische specificatie of een technisch referentiekader in de zin van de punten 2 tot en met 5 van bijlage VII van richtlijn 2014/24/EU;

b. met betrekking tot werken, leveringen of diensten waarvoor in het kader van een eerdere aanbestedingsprocedure uitsluitend onregelmatige of onaanvaardbare inschrijvingen zijn ingediend.

5.1.4 Onregelmatige inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. die niet voldoen aan de vereisten in de voor de inschrijving relevante aanbestedingsstukken,
b. die te laat zijn binnengekomen,
c. waarbij aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie, of
d. die door de aanbesteder als abnormaal laag zijn beoordeeld.

5.1.4 Onregelmatige inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. die niet voldoen aan de vereisten in de voor de inschrijving relevante aanbestedingsstukken,
b. die te laat zijn binnengekomen,
c. waarbij aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie, of
d. die door de aanbesteder als abnormaal laag zijn beoordeeld.

5.1.5 Onaanvaardbare inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. van inschrijvers die niet aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen of
b. waarvan de prijs het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, overschrijdt.

5.1.5 Onaanvaardbare inschrijvingen zijn in ieder geval inschrijvingen:

a. van inschrijvers die niet aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen of
b. waarvan de prijs het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, overschrijdt.

5.1.6 Indien het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b zich voordoet en de aanbesteder overeenkomstig artikel 5.4.2 besluit om af te zien van het plaatsen van een aankondiging, wordt de procedure vervolgd met de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen.

5.2 Communicatiemiddelen

5.2.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische middelen.

EU

5.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de onderhandeling als bedoeld in artikel 5.36. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

5.3 Vooraankondiging

5.3.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

5.3.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier <u>Vooraankondiging</u>.

EU

5.3.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier <u>Aankondiging door middel van een kopersprofiel</u>. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

EU

5.3.4 Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 5.3.3 is bij de Europese aanbesteding langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen,

EU

5.1.6 Indien het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b zich voordoet en de aanbesteder overeenkomstig artikel 5.4.2 besluit om af te zien van het plaatsen van een aankondiging, wordt de procedure vervolgd met de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen.

5.2 Communicatiemiddelen

5.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de onderhandeling als bedoeld in artikel 5.36. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

5.3.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door
EU middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

5.3.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere
EU informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

5.3.7 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor
EU aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

5.3.8 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere
EU informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

5.4 Aankondiging

5.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend. De aanbesteder verschaft in de aankondiging informatie die voldoende nauwkeurig is om ondernemers in staat te stellen te bepalen wat de aard en omvang van de aanbesteding is en te beslissen over deelneming aan de procedure.

5.4 Aankondiging

5.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend. De aanbesteder verschaft in de aankondiging informatie die voldoende nauwkeurig is om ondernemers in staat te stellen te bepalen wat de aard en omvang van de aanbesteding is en te beslissen over deelneming aan de procedure.

5.4.2 In gevallen als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b hoeft de aanbesteder geen aankondiging bekend te maken, indien de aanbesteder tot de procedure uitsluitend alle inschrijvers toelaat die:

a. niet zijn uitgesloten en aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen en die
b. gedurende de voorafgaande procedure een inschrijving hebben ingediend die aan de formele eisen van die aanbestedingsprocedure voldeed, mits de oorspronkelijke voorwaarden voor de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd.

5.4.3 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

5.4.4 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

5.4.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

5.4.7 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

5.4.8 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

5.4.9 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud

5.4.2 In gevallen als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b hoeft de aanbesteder geen aankondiging bekend te maken, indien de aanbesteder tot de procedure uitsluitend alle inschrijvers toelaat die:

a. niet zijn uitgesloten en aan de gestelde geschiktheidseisen voldoen en die
b. gedurende de voorafgaande procedure een inschrijving hebben ingediend die aan de formele eisen van die aanbestedingsprocedure voldeed, mits de oorspronkelijke voorwaarden voor de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd.

5.4.3 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

5.4.6 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

5.4.8 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere
EU informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

5.4.10 Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 5.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze,
EU rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

5.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

5.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

5.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 5.15 tot en met 5.19, houden deze
GP3.5B
GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

5.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens

5.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

5.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

5.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 5.15 tot en met 5.19, houden deze
GP3.5B
GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

5.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens

uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

5.5.4 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging

a. dat hij alle gegadigden tot eerste inschrijving uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot eerste inschrijving uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

5.5.5 Indien de aanbesteder de mogelijkheid wil voorbehouden om de opdracht te verlenen op basis van de eerste inschrijving zonder onderhandeling, vermeldt hij dat in de aankondiging. In dat geval zijn de eisen die in dit hoofdstuk aan de definitieve inschrijving worden gesteld van toepassing voor de eerste inschrijving.

5.6 Gunningscriteria in de aankondiging

5.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

5.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;

uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

5.5.4 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging

a. dat hij alle gegadigden tot eerste inschrijving uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot eerste inschrijving uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

5.5.5 Indien de aanbesteder de mogelijkheid wil voorbehouden om de opdracht te verlenen op basis van de eerste inschrijving zonder onderhandeling, vermeldt hij dat in de aankondiging. In dat geval zijn de eisen die in dit hoofdstuk aan de definitieve inschrijving worden gesteld van toepassing voor de eerste inschrijving.

5.6 Gunningscriteria in de aankondiging

5.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

5.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;

d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

5.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:
a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,
zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

5.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

5.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

5.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:
a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

5.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:
a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en

d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

5.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:
a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,
zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

5.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

5.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

5.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:
a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

5.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:
a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en

b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

5.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

5.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

5.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

5.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

5.6.12 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de aankondiging of de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling.

5.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

5.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of

b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

5.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

5.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

5.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

5.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

5.6.12 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de aankondiging of de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling.

5.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

5.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of

c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

5.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

5.7.3 EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de aankondiging of in de voor de eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

5.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

5.8.1 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 5.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

5.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

5.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

5.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

5.8.3 Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

EU
a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de aanmelding of de inschrijvingen is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

5.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

5.8.5 Indien de aanbesteder gebruik maakt van de elektronische veiling, vermeldt hij dit in de aankondiging.

5.9 Overige bepalingen in de aankondiging

5.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:
a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden

5.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

5.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

5.8.5 Indien de aanbesteder gebruik maakt van de elektronische veiling, vermeldt hij dit in de aankondiging.

5.9 Overige bepalingen in de aankondiging

5.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:
a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden

gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

5.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:
a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

5.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:
a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 5.13.7 van toepassing is.

5.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 5.31.3.

5.10 Technische specificaties

5.10.1 De aanbesteder neemt in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

5.10.2 De aanbesteder bepaalt in de technische specificaties welke elementen de minimumeisen zijn waaraan een inschrijving moet voldoen.

5.10.3 De in de artikelen 5.10.1 en 5.10.2 bedoelde kenmerken en elementen houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

5.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:
a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

5.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:
a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 5.13.7 van toepassing is.

5.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 5.31.3.

5.10 Technische specificaties

5.10.1 De aanbesteder neemt in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

5.10.2 De aanbesteder bepaalt in de technische specificaties welke elementen de minimumeisen zijn waaraan een inschrijving moet voldoen.

5.10.3 De in de artikelen 5.10.1 en 5.10.2 bedoelde kenmerken en elementen houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

5.10.4 Voor de toepassing van artikel 5.10.3 geldt dat de bedoelde kenmerken en elementen in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

5.10.5 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

5.10.6 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 5.10.5 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 5.10.8, aantoont dat de door hem

5.10.4 Voor de toepassing van artikel 5.10.3 geldt dat de bedoelde kenmerken en elementen in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

5.10.5 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

5.10.6 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 5.10.5 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 5.10.8, aantoont dat de door hem

voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

5.10.7 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

5.10.8 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

5.10.9 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

5.10.10 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 5.10.5 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

5.10.11 Een inschrijver bewijst in zijn definitieve inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 5.10.8, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

5.10.12 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie,

voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

5.10.7 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

5.10.8 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

5.10.9 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

5.10.10 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 5.10.5 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

5.10.11 Een inschrijver bewijst in zijn definitieve inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 5.10.8, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

5.10.12 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie,

waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

5.10.13 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 5.10.12 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 5.10.5, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

5.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

5.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

5.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

5.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

5.12 Keurmerken

5.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

5.10.13 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 5.10.12 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 5.10.5, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

5.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

5.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

5.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

5.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

5.12 Keurmerken

5.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

5.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

5.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

5.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:
a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

5.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 5.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

5.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

5.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

5.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:
a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

5.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 5.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

5.13 Uitsluitingsgronden

5.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 5.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 5.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

5.13.2 Voor de toepassing van artikel 5.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

5.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 5.13.2 is uitgesproken waarvan de

5.13 Uitsluitingsgronden

5.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 5.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 5.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

5.13.2 Voor de toepassing van artikel 5.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

5.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 5.13.2 is uitgesproken waarvan de

aanbesteder kennis heeft.

5.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

5.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 5.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

5.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

5.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal

aanbesteder kennis heeft.

5.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

5.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 5.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

5.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

5.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal

en arbeidsrecht heeft geschonden;

b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 5.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 5.14.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 5.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

en arbeidsrecht heeft geschonden;

b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 5.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 5.14.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 5.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

5.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 5.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 5.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 5.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 5.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 5.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving.

5.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 en 5.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 5.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 en 5.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 5.13.4, of artikel 5.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

5.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

5.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 5.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 5.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 5.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 5.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 5.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving.

5.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 en 5.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 5.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 en 5.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 5.13.4, of artikel 5.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

5.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

5.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 5.13.1, 5.13.3 en 5.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 5.13.1 en 5.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 5.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

5.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 en 5.13.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

5.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 5.13.7 van toepassing is, vervangt.

5.14 Scheiding van belang

5.14.1 Indien bij de Europese aanbesteding een gegadigde of een met een gegadigde verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

5.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 5.13.1, 5.13.3 en 5.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 5.13.1 en 5.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 5.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

5.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 en 5.13.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

5.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 5.13.7 van toepassing is, vervangt.

5.14 Scheiding van belang

EU is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die gegadigde. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere gegadigden van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de gegadigde bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de inschrijvingen.

5.14.2 EU De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een gegadigde die betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken gegadigde de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de gegadigde van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

5.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

5.15 Financiële en economische draagkracht

5.14.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

5.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

5.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

5.15 Financiële en economische draagkracht

5.14.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

5.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

5.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

5.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

5.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

5.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

5.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 5.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

5.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

5.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

5.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

5.16.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op

5.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

5.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

5.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

5.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

5.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 5.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

5.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

5.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

5.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

5.16.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op

GP3.5F
GP3.5G

een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het

GP3.5F
GP3.5G

een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het

leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;

4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
    1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
    2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
    3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te

leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;

4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
    1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
    2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
    3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te

waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;

4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

5.16.3 In afwijking van artikel 5.16.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

5.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 5.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

5.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 5.16.2,

waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;

4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

5.16.3 In afwijking van artikel 5.16.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

5.16.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 5.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

5.16.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 5.16.2,

hij verlangt.

5.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

5.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

5.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

5.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 5.16.6 en 5.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

5.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

5.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

5.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

hij verlangt.

5.16.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

5.16.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

5.16.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

5.16.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 5.16.6 en 5.16.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

5.16.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

5.16.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

5.16.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

5.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

5.17 Kwaliteitsbewaking

5.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

5.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

5.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

5.18 Normen inzake milieubeheer

5.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

5.16.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

5.17 Kwaliteitsbewaking

5.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

5.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

5.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

5.18 Normen inzake milieubeheer

5.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de

Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of

c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

5.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

5.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

5.19 Beroepsbevoegdheid

5.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

5.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

5.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

5.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of

c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

5.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

5.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

5.19 Beroepsbevoegdheid

5.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

5.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

5.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

5.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

5.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

5.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

5.20.1 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

EU

5.20.3 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder,in het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen op minimaal 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

EU

5.20.5 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

5.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

5.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 5.20.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

5.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

5.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

5.20.2 Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

NL

5.20.4 Bij de nationale aanbesteding kan de aanbesteder,in het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

NL

5.20.5 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

5.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

5.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 5.20.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

5.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

5.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

5.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 5.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

5.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

5.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

5.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 5.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

5.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

5.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 5.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

5.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante

5.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

5.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

5.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 5.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

5.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

5.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

5.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 5.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

5.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

5.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 5.16.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

5.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante

aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

5.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 5.13 tot en met 5.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

5.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

5.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

5.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

5.23 Uitnodiging tot eerste inschrijving

5.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot eerste inschrijving te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot eerste inschrijving zal uitnodigen, handelt hij als volgt:
a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot eerste inschrijving uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de

aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

5.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 5.13 tot en met 5.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

5.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

5.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

5.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

5.23 Uitnodiging tot eerste inschrijving

5.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot eerste inschrijving te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot eerste inschrijving zal uitnodigen, handelt hij als volgt:
a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot eerste inschrijving uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de

geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot eerste inschrijving uit te nodigen.

5.23.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot eerste inschrijving verzendt.

5.23.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

5.23.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 5.23.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

5.23.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot eerste inschrijving.

5.23.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

5.23.7 In de uitnodiging tot eerste inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld;

geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot eerste inschrijving uit te nodigen.

5.23.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot eerste inschrijving verzendt.

5.23.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

5.23.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 5.23.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

5.23.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot eerste inschrijving.

5.23.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

5.23.7 In de uitnodiging tot eerste inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld;

g. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 5.40.6;
h. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
i. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

5.23.8 De uitnodiging tot eerste inschrijving bevat tevens:
a. het internetadres waar de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 5.8.1 of 5.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

5.23.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

5.23.10 Indien de aanbesteder het gunningscriterium op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding hanteert, vermeldt hij het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

5.23.11 **EU** Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. Dit is niet van toepassing indien hij dit reeds in de aankondiging heeft vermeld.

5.23.12 **EU** Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun definitieve inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:
a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen

g. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 5.40.6;
h. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
i. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

5.23.8 De uitnodiging tot eerste inschrijving bevat tevens:
a. het internetadres waar de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 5.8.1 of 5.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

5.23.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

5.23.10 Indien de aanbesteder het gunningscriterium op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding hanteert, vermeldt hij het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

5.23.13 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

5.24 Termijnen inschrijving

5.24.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

5.24.3 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder, indien hij een vooraankondiging heeft bekendgemaakt, de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen. Deze termijn loopt vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving.

5.24.4 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verkorten als bedoeld in artikel 5.24.3, mits de vooraankondiging alle informatie bevat als bedoeld in bijlage V, onderdeel B, afdeling I van richtlijn 2014/24/EU, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging wordt bekendgemaakt. De vooraankondiging dient minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging te zijn verzonden.

5.24.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vaststellen op

5.23.13 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

5.24 Termijnen inschrijving

5.24.2 NL Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 21 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

5.24.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vaststellen op

minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving.

5.24.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in de artikelen 5.8.1 en 5.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 5.24.5.

5.24.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

5.24.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de eerste inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

5.24.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de eerste inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

5.24.10 Bij de Europese aanbesteding kan een aanbesteder die geen centrale aanbestedende dienst als bedoeld in bijlage I van Richtlijn 2014/24/EU is, in afwijking

EU

minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving.

5.24.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in de artikelen 5.8.1 en 5.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 5.24.5.

5.24.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

5.24.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de eerste inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

5.24.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de eerste inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

van artikel 5.24.1, de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving in onderlinge overeenstemming met de geselecteerde gegadigden bepalen, mits alle geselecteerde gegadigden evenveel tijd krijgen om hun inschrijving voor te bereiden en in te dienen. Indien geen overeenstemming over deze termijn wordt bereikt, bedraagt deze ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

5.24.11 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

5.25 Nadere inlichtingen ten behoeve van de eerste inschrijving

5.25.1 Bij de Europese aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 10 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder aan alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 5.24.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

EU

5.25.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen eerste inschrijving’.

5.25.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving opgemaakt.

5.25.5 Indien de eerste inschrijving slechts kan worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen.

5.24.11 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

5.25 Nadere inlichtingen ten behoeve van de eerste inschrijving

5.25.2 Bij de nationale aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder aan alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 5.24.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

NL

5.25.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen eerste inschrijving’.

5.25.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving opgemaakt.

5.25.5 Indien de eerste inschrijving slechts kan worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen.

5.25.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de eerste inschrijving tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

5.25.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving, voor elke inschrijver bindend.

5.26 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

5.26.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

5.26.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 5.26.1.

5.26.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

5.26.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

5.27 Elektronische catalogus

5.27.1 In een geval als bedoeld in artikel 5.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de

5.25.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de eerste inschrijving tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

5.25.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving, voor elke inschrijver bindend.

5.26 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

5.26.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

5.26.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 5.26.1.

5.26.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

5.26.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

5.27 Elektronische catalogus

5.27.1 In een geval als bedoeld in artikel 5.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de

technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

5.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

5.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

5.28 Eerste inschrijving

5.28.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de eerste inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

5.28.2 De eerste inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;

technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

5.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

5.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

5.28 Eerste inschrijving

5.28.2 De eerste inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;

b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

5.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de eerste inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

5.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

5.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

5.28.6 Een eerste inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de eerste inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

5.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn eerste inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

5.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de eerste inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

5.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

5.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

5.28.6 Een eerste inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de eerste inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

5.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn eerste inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

5.29 Gezamenlijke inschrijving

5.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

5.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

5.29 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

5.30.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn eerste inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

5.29.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

5.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 5.29.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 5.29.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

5.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 5.30.2 en 5.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder

5.29 Gezamenlijke inschrijving

5.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

5.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

5.29 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

5.30.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn eerste inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

5.29.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

5.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 5.29.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 5.29.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

5.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 5.30.2 en 5.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder

rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;

c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;

d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

5.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;

b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 bekend is geworden;

c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 5.13.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

5.31 Varianten van de inschrijver

5.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

5.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

5.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

5.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de

rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;

c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;

d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

5.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;

b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 5.13.1 tot en met 5.13.5 bekend is geworden;

c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 5.13.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

5.31 Varianten van de inschrijver

5.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

5.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

5.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

5.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de

variant inhoudt.

5.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

5.32 Varianten van de aanbesteder

5.32.1 Indien in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

5.32.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

5.33 Opening van de eerste inschrijving

5.33.1 De aanbesteder opent de eerste inschrijving niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de eerste inschrijving is verstreken.

5.33.2 Van het openen van de eerste inschrijving wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de eerste inschrijving bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de eerste inschrijving;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de eerste inschrijving heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

5.33.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

variant inhoudt.

5.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

5.32 Varianten van de aanbesteder

5.32.1 Indien in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

5.32.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

5.33 Opening van de eerste inschrijving

5.33.1 De aanbesteder opent de eerste inschrijving niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de eerste inschrijving is verstreken.

5.33.2 Van het openen van de eerste inschrijving wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de eerste inschrijving bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de eerste inschrijving;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de eerste inschrijving heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

5.33.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

5.34 Ongeldigheid van de inschrijving

5.34.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

5.35 Uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

5.35.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de inschrijvers een uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen te zenden, nodigt hij uit:

a. in het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b: de inschrijvers die bij de voorafgaande procedure een aan de formele eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan;
b. in de gevallen als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel a of 5.1.3 onderdeel a: de inschrijvers die een inschrijving hebben gedaan overeenkomstig de voorgaande artikelen.

5.35.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van inschrijver schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen verzendt.

5.35.3 Indien een uitgesloten of afgewezen inschrijver bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzenddatum van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

5.35.4 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de onderhandelingen.

5.35.5 In de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de datum en het adres van de eerste onderhandeling;
b. de te gebruiken taal of talen.

5.35.6 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling, tenzij hij dit al in de aankondiging heeft vermeld.

5.36 Onderhandelingen

5.36.1 Tenzij de aanbesteder besluit de opdracht te gunnen op basis van de eerste

5.34 Ongeldigheid van de inschrijving

5.34.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

5.35 Uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

5.35.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de inschrijvers een uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen te zenden, nodigt hij uit:

a. in het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b: de inschrijvers die bij de voorafgaande procedure een aan de formele eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan;
b. in de gevallen als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel a of 5.1.3 onderdeel a: de inschrijvers die een inschrijving hebben gedaan overeenkomstig de voorgaande artikelen.

5.35.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van inschrijver schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen verzendt.

5.35.3 Indien een uitgesloten of afgewezen inschrijver bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzenddatum van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

5.35.4 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de onderhandelingen.

5.35.5 In de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de datum en het adres van de eerste onderhandeling;
b. de te gebruiken taal of talen.

5.35.6 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling, tenzij hij dit al in de aankondiging heeft vermeld.

5.36 Onderhandelingen

5.36.1 Tenzij de aanbesteder besluit de opdracht te gunnen op basis van de eerste

inschrijving, onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers over hun eerste en eventueel daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, om de inhoud ervan te verbeteren, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria en de minimumeisen.

5.36.2 Als basis voor de eerste onderhandeling dient:

a. in het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b: de bij de voorafgaande procedure ingediende inschrijving;
b. in de gevallen als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel a of 5.1.3 onderdeel b: de overeenkomstig de voorgaande artikelen gedane eerste inschrijving.

5.36.3 De aanbesteder stelt alle inschrijvers wier inschrijving niet na afronding van een fase als bedoeld in artikel 5.35.6, is afgewezen, in kennis van andere wijzigingen in de technische specificaties of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken dan die waarbij de minimumeisen worden vastgesteld, waarna die inschrijvers voldoende tijd krijgen om hun inschrijving naar aanleiding van deze wijzigingen, indien nodig, aan te passen en opnieuw in te dienen.

5.36.4 De aanbesteder verstrekt vertrouwelijke inlichtingen die een inschrijver met wie hij onderhandelt aan hem heeft verstrekt, slechts aan de andere deelnemers, indien de betreffende deelnemer daarvoor toestemming heeft gegeven. In het verzoek om toestemming van de betreffende deelnemer geeft de aanbesteder aan welke specifieke inlichtingen hij wil verstrekken.

5.36.5 De aanbesteder waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt geen informatie die een of meer inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

5.36.6 Op verzoek van een betrokken inschrijver stelt de aanbesteder de inschrijver zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de onderhandelingen met de inschrijvers.

5.36.7 De aanbesteder draagt er zorg voor dat in de slotfase het aantal oplossingen zodanig is dat een daadwerkelijke mededinging kan worden gewaarborgd, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of inschrijvers is.

5.36.7 Indien de aanbesteder de onderhandelingen afsluit stelt hij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt hij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van de definitieve inschrijving.

5.37 Definitieve inschrijving

inschrijving, onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers over hun eerste en eventueel daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, om de inhoud ervan te verbeteren, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria en de minimumeisen.

5.36.2 Als basis voor de eerste onderhandeling dient:

a. in het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b: de bij de voorafgaande procedure ingediende inschrijving;
b. in de gevallen als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel a of 5.1.3 onderdeel b: de overeenkomstig de voorgaande artikelen gedane eerste inschrijving.

5.36.3 De aanbesteder stelt alle inschrijvers wier inschrijving niet na afronding van een fase als bedoeld in artikel 5.35.6, is afgewezen, in kennis van andere wijzigingen in de technische specificaties of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken dan die waarbij de minimumeisen worden vastgesteld, waarna die inschrijvers voldoende tijd krijgen om hun inschrijving naar aanleiding van deze wijzigingen, indien nodig, aan te passen en opnieuw in te dienen.

5.36.4 De aanbesteder verstrekt vertrouwelijke inlichtingen die een inschrijver met wie hij onderhandelt aan hem heeft verstrekt, slechts aan de andere deelnemers, indien de betreffende deelnemer daarvoor toestemming heeft gegeven. In het verzoek om toestemming van de betreffende deelnemer geeft de aanbesteder aan welke specifieke inlichtingen hij wil verstrekken.

5.36.5 De aanbesteder waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt geen informatie die een of meer inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

5.36.6 Op verzoek van een betrokken inschrijver stelt de aanbesteder de inschrijver zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de onderhandelingen met de inschrijvers.

5.36.7 De aanbesteder draagt er zorg voor dat in de slotfase het aantal oplossingen zodanig is dat een daadwerkelijke mededinging kan worden gewaarborgd, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of inschrijvers is.

5.36.7 Indien de aanbesteder de onderhandelingen afsluit stelt hij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt hij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van de definitieve inschrijving.

5.37 Definitieve inschrijving

5.37.1 Nadat de aanbesteder de onderhandelingen heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de onderhandeling besproken oplossingen.

5.37.2 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver bij de definitieve inschrijving een verklaring over te leggen dat het resultaat van de onderhandelingen niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

5.37.3 Een definitieve inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de onderhandelingen overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

5.38 Termijn van gestanddoening

5.38.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 5.38.3 moet de inschrijver de definitieve inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de definitieve inschrijving is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

5.38.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

5.38.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 5.42.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

5.39 Abnormaal lage inschrijving

5.39.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in

5.37.1 Nadat de aanbesteder de onderhandelingen heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de onderhandeling besproken oplossingen.

5.37.2 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver bij de definitieve inschrijving een verklaring over te leggen dat het resultaat van de onderhandelingen niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

5.37.3 Een definitieve inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de onderhandelingen overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

5.38 Termijn van gestanddoening

5.38.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 5.38.3 moet de inschrijver de definitieve inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de definitieve inschrijving is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

5.38.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

5.38.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 5.42.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

5.39 Abnormaal lage inschrijving

5.39.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in

overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

5.39.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 5.30.

5.39.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

5.39.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 5.39.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

5.39.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 5.29.2 bedoelde elementen.

5.39.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

5.40 Elektronische veiling

5.40.1 De aanbesteder kan na de definitieve inschrijving de gunningsbeslissing vooraf laten

overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

5.39.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 5.30.

5.39.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

5.39.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 5.29.2 bedoelde elementen.

5.39.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

5.40 Elektronische veiling

5.40.1 De aanbesteder kan na de definitieve inschrijving de gunningsbeslissing vooraf laten

gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

5.40.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

5.40.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de definitieve inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

5.40.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke definitieve inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een definitieve inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
    1. die de aanbesteder op grond van artikel 5.13 niet moet of wil uitsluiten, en
    2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen als bedoeld in de artikelen 5.15 tot en met 5.19,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

5.40.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

5.40.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling,

gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

5.40.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

5.40.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de definitieve inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

5.40.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke definitieve inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een definitieve inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
    1. die de aanbesteder op grond van artikel 5.13 niet moet of wil uitsluiten, en
    2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen als bedoeld in de artikelen 5.15 tot en met 5.19,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

5.40.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

5.40.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling,

voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;

b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 5.40.12;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

5.40.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

5.40.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

5.40.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de definitieve inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

5.40.10 In de formule als bedoeld in artikel 5.40.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 5.6.9; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

5.40.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

5.40.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan

voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;

b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 5.40.12;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

5.40.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

5.40.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

5.40.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de definitieve inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

5.40.10 In de formule als bedoeld in artikel 5.40.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 5.6.9; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

5.40.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

5.40.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan

alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

5.40.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

5.40.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

5.40.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

5.40.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 5.41 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

5.41 Gunningsbeslissing

5.41.1 De aanbesteder toetst de definitieve inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond het door hem gestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen. In het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b gelden de gunningscriteria die in de voorafgaande procedure zijn vastgesteld.

5.41.2 Indien de definitieve inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van

alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

5.40.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

5.40.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

5.40.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

5.40.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 5.41 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

5.41 Gunningsbeslissing

5.41.1 De aanbesteder toetst de definitieve inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond het door hem gestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen. In het geval als bedoeld in artikel 5.1.2 onderdeel b of 5.1.3 onderdeel b gelden de gunningscriteria die in de voorafgaande procedure zijn vastgesteld.

5.41.2 Indien de definitieve inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van

wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

5.41.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 5.41.1 tot en met 5.41.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 5.42.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 5.10.6 en 5.10.11, de redenen voor zijn beslissing dat de definitieve inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

5.41.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

5.41.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

5.41.3
NL
Indien bij de nationale aanbesteding de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

5.41.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 5.41.1 tot en met 5.41.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 5.42.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 5.10.6 en 5.10.11, de redenen voor zijn beslissing dat de definitieve inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

5.41.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

5.41.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

5.42 Opdracht

5.42.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

5.42.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 5.41.4. Indien de aanbesteder slechts één definitieve inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

5.42.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 5.41.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

5.42.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 5.13 en 5.15 tot en met 5.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

5.42.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

5.42.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 5.42.5.

5.43 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

5.43.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

EU

5.42 Opdracht

5.42.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

5.42.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 5.41.4. Indien de aanbesteder slechts één definitieve inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

5.42.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 5.41.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

5.42.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 5.13 en 5.15 tot en met 5.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

5.42.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

5.42.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 5.42.5.

5.43 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

5.43.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

5.43.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

5.43.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

5.43.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

5.43.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

5.44 Proces-verbaal van opdrachtverlening

5.43.2 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure uiterlijk 48 dagen na verlening van de opdracht bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

5.43.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

5.43.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

5.43.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

5.44 Proces-verbaal van opdrachtverlening

5.44.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van de opdracht;
c. de namen van de uitgenodigde gegadigden, met motivering van die keuze;
d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden en inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing;
e. of er nadere inlichtingen in geval van een rechtmatig commercieel belang zijn die op verzoek van een ondernemer geen deel hebben uitgemaakt van de nota van inlichtingen inschrijvingsfase;
f. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;
g. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering van de keuze voor zijn inschrijving, en, indien bekend, zowel het gedeelte van de opdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven als de namen van de voornaamste onderaannemers;
h. de omstandigheden als bedoeld in artikel 5.1.2 die de toepassing van deze procedure rechtvaardigen;
i. de redenen voor het gebruik van andere dan elektronische middelen bij het indienen van inschrijvingen;
j. de maatregelen als bedoeld in artikel 5.14.1;
k. vastgestelde belangenconflicten en een beschrijving van door de aanbesteder genomen passende maatregelen als bedoeld in artikel 5.14.3;
l. de redenen waarom de aanbesteder besloten heeft de opdracht niet te verlenen.

5.44.2 EU Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 5.44.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging.

5.45 Geschillen

5.45.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

5.45 Geschillen

5.45.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

6 Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging

6.1 Omschrijving

6.1.1 Een aanbesteding volgens de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging is een aanbesteding waarbij de aanbesteder met door hem gekozen ondernemers overleg pleegt en door onderhandelingen met een of meer van hen de voorwaarden voor de opdracht vaststelt.

6.1.2 Bij de Europese procedure kan de aanbesteder de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

EU

a. indien, in het kader van een openbare of niet-openbare procedure, geen of geen geschikte inschrijvingen of geen of geen geschikte verzoeken om een uitnodiging tot deelneming zijn ingediend, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Commissie op haar verzoek een verslag wordt overgelegd,
b. indien de opdracht slechts door een bepaalde ondernemer kan worden verricht, omdat:
    1. de aanbesteding als doel heeft het vervaardigen of verwerven van een uniek kunstwerk of een unieke artistieke prestatie,
    2. mededinging om technische redenen ontbreekt, of

6 Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging

6.1 Omschrijving

6.1.1 Een aanbesteding volgens de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging is een aanbesteding waarbij de aanbesteder met door hem gekozen ondernemers overleg pleegt en door onderhandelingen met een of meer van hen de voorwaarden voor de opdracht vaststelt.

3. uitsluitende rechten, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten, moeten worden beschermd en geen redelijk alternatief of substituut bestaat, of

c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen voor de openbare procedure of de niet-openbare procedure dan wel voor de mededingingsprocedure met onderhandeling wegens dwingende spoed, als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbesteder niet konden worden voorzien en niet aan de aanbesteder te wijten zijn, niet in acht kunnen worden genomen.

6.1.4 Voor de toepassing van dit artikel wordt:

a. een inschrijving ongeschikt geacht indien zij niet relevant is voor de opdracht, omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk niet voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder;

b. een verzoek tot deelneming ongeschikt geacht indien de betrokken ondernemer overeenkomstig artikel 6.12 moet of kan worden uitgesloten of niet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen voldoet.

6.1.5 Artikel 6.1.2, onderdeel b, onder 2° en 3° of 6.1.3, onderdeel b, onder 2° en 3° is uitsluitend van toepassing indien er geen redelijk alternatief of substituut bestaat en

6.1.3 Bij de nationale procedure kan de aanbesteder de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

NL

a. indien, in het kader van een eerdere procedure, geen of geen geschikte inschrijvingen of geen of geen geschikte verzoeken om een uitnodiging tot deelneming zijn ingediend, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk worden gewijzigd;

b. indien de opdracht slechts door een bepaalde ondernemer kan worden verricht, omdat:

1. de aanbesteding als doel heeft het vervaardigen of verwerven van een uniek kunstwerk of een unieke artistieke prestatie,
2. mededinging om technische redenen ontbreekt, of
3. uitsluitende rechten, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten, moeten worden beschermd en geen redelijk alternatief of substituut bestaat, of

c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen voor de openbare procedure of de niet-openbare procedure dan wel voor de mededingingsprocedure met onderhandeling wegens dwingende spoed, als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbesteder niet konden worden voorzien en niet aan de aanbesteder te wijten zijn, niet in acht kunnen worden genomen.

6.1.4 Voor de toepassing van dit artikel wordt:

a. een inschrijving ongeschikt geacht indien zij niet relevant is voor de opdracht, omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk niet voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder;

b. een verzoek tot deelneming ongeschikt geacht indien de betrokken ondernemer overeenkomstig artikel 6.12 moet of kan worden uitgesloten of niet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen voldoet.

6.1.5 Artikel 6.1.2, onderdeel b, onder 2° en 3° of 6.1.3, onderdeel b, onder 2° en 3° is uitsluitend van toepassing indien er geen redelijk alternatief of substituut bestaat en

het ontbreken van mededinging niet het gevolg is van een kunstmatige beperking van de voorwaarden van de aanbesteding.

6.1.6 De aanbesteder kan de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

a. voor opdrachten voor leveringen, indien het producten betreft die uitsluitend voor onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling worden vervaardigd en waarvan de productie niet in grote hoeveelheden plaatsvindt met het doel de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen,
b. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die bestemd zijn:
    1. voor gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties, of
    2. voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, indien verandering van leverancier de aanbesteder ertoe zou verplichten leveringen te verwerken met andere technische eigenschappen, die niet verenigbaar zijn met de technische eigenschappen van reeds verworven leveringen of zich bij gebruik en onderhoud van de te verwerven leveringen onevenredige technische moeilijkheden voordoen, mits de looptijd van deze opdrachten voor leveringen en nabestellingen niet langer is dan 3 jaar,
c. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen, of
d. voor de aankoop van leveringen of diensten tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen of een in andere nationale regelgeving bestaande vergelijkbare procedure.

6.1.7 De aanbesteder kan voor opdrachten voor diensten de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien die opdracht voortvloeit uit een procedure van een prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden verleend en de aanbesteder alle winnaars van de prijsvraag tot de onderhandelingen uitnodigt.

6.1.8 De aanbesteder kan voor nieuwe opdrachten voor werken of diensten gedurende een periode van 3 jaar volgend op de verlening van de oorspronkelijke opdracht de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen voor zover deze werken of diensten bestaan uit herhaling van soortgelijke werken of diensten die door dezelfde aanbesteder worden toevertrouwd aan de ondernemer waaraan de oorspronkelijke opdracht werd verleend, en:

a. deze werken of diensten overeenstemmen met een basisproject waarvoor de oorspronkelijke opdracht is gegund met toepassing van de openbare procedure, de niet-openbare procedure, de concurrentiegerichte dialoog, de

het ontbreken van mededinging niet het gevolg is van een kunstmatige beperking van de voorwaarden van de aanbesteding.

6.1.6 De aanbesteder kan de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

a. voor opdrachten voor leveringen, indien het producten betreft die uitsluitend voor onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling worden vervaardigd en waarvan de productie niet in grote hoeveelheden plaatsvindt met het doel de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen,
b. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die bestemd zijn:
    1. voor gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties, of
    2. voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, indien verandering van leverancier de aanbesteder ertoe zou verplichten leveringen te verwerken met andere technische eigenschappen, die niet verenigbaar zijn met de technische eigenschappen van reeds verworven leveringen of zich bij gebruik en onderhoud van de te verwerven leveringen onevenredige technische moeilijkheden voordoen, mits de looptijd van deze opdrachten voor leveringen en nabestellingen niet langer is dan 3 jaar,
c. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen, of
d. voor de aankoop van leveringen of diensten tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen of een in andere nationale regelgeving bestaande vergelijkbare procedure.

6.1.7 De aanbesteder kan voor opdrachten voor diensten de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien die opdracht voortvloeit uit een procedure van een prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden verleend en de aanbesteder alle winnaars van de prijsvraag tot de onderhandelingen uitnodigt.

6.1.8 De aanbesteder kan voor nieuwe opdrachten voor werken of diensten gedurende een periode van 3 jaar volgend op de verlening van de oorspronkelijke opdracht de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen voor zover deze werken of diensten bestaan uit herhaling van soortgelijke werken of diensten die door dezelfde aanbesteder worden toevertrouwd aan de ondernemer waaraan de oorspronkelijke opdracht werd verleend, en:

a. deze werken of diensten overeenstemmen met een basisproject waarvoor de oorspronkelijke opdracht is gegund met toepassing van de openbare procedure, de niet-openbare procedure, de concurrentiegerichte dialoog, de

mededingingsprocedure met onderhandeling, de procedure van het innovatiepartnerschap of de procedure voor sociale en andere specifieke diensten,

b. de aanbesteder reeds bij het basisproject waarvoor de oorspronkelijke opdracht is gegund de omvang van de aanvullende werken of diensten en de voorwaarden waaronder deze worden gegund, vermeldde,

c. de aanbesteder reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermeldde dat een procedure zonder aankondiging kan worden toegepast, en

d. de aanbesteder bij de aanbesteding van het basisproject voor de toepassing van de drempelwaarden eveneens het totale voor de volgende werken of diensten geraamde bedrag in aanmerking neemt.

6.2 Communicatiemiddelen

6.2.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische middelen.

EU

6.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de onderhandeling als bedoeld in artikel 6.31. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

6.3 Uitnodiging tot eerste inschrijving

6.3.1 De aanbesteder nodigt de ondernemers gelijktijdig en schriftelijk uit tot eerste inschrijving.

6.3.2 In de uitnodiging tot eerste inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;

b. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;

c. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;

d. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de

mededingingsprocedure met onderhandeling, de procedure van het innovatiepartnerschap of de procedure voor sociale en andere specifieke diensten,

b. de aanbesteder reeds bij het basisproject waarvoor de oorspronkelijke opdracht is gegund de omvang van de aanvullende werken of diensten en de voorwaarden waaronder deze worden gegund, vermeldde,

c. de aanbesteder reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermeldde dat een procedure zonder aankondiging kan worden toegepast, en

d. de aanbesteder bij de aanbesteding van het basisproject voor de toepassing van de drempelwaarden eveneens het totale voor de volgende werken of diensten geraamde bedrag in aanmerking neemt.

6.2 Communicatiemiddelen

6.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de onderhandeling als bedoeld in artikel 6.31. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

6.3 Uitnodiging tot eerste inschrijving

6.3.1 De aanbesteder nodigt de ondernemers gelijktijdig en schriftelijk uit tot eerste inschrijving.

6.3.2 In de uitnodiging tot eerste inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;

b. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;

c. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;

d. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de

door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
e. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
f. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

6.3.3 De uitnodiging tot eerste inschrijving bevat tevens:
a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken in de gevallen als bedoeld in artikel 6.7, waarbij de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

6.4 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de uitnodiging

6.4.1 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 6.14 tot en met 6.18, houden deze
GP3.5B
GP3.5H
verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in of voorafgaand aan de uitnodiging tot eerste inschrijving. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in of voorafgaand aan de uitnodiging tot eerste inschrijving. In dat geval is die eis niet hoger dan:
a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

6.4.2 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

6.4.3 Indien de aanbesteder de mogelijkheid wil voorbehouden om de opdracht te verlenen op basis van de eerste inschrijving zonder onderhandeling, vermeldt hij dat in de uitnodiging tot eerste inschrijving. In dat geval zijn de eisen die in dit hoofdstuk aan

door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
e. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
f. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

6.3.3 De uitnodiging tot eerste inschrijving bevat tevens:
a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken in de gevallen als bedoeld in artikel 6.7, waarbij de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

6.4 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de uitnodiging

6.4.1 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 6.14 tot en met 6.18, houden deze
GP3.5B
GP3.5H
verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in of voorafgaand aan de uitnodiging tot eerste inschrijving. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in of voorafgaand aan de uitnodiging tot eerste inschrijving. In dat geval is die eis niet hoger dan:
a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

6.4.2 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

6.4.3 Indien de aanbesteder de mogelijkheid wil voorbehouden om de opdracht te verlenen op basis van de eerste inschrijving zonder onderhandeling, vermeldt hij dat in de uitnodiging tot eerste inschrijving. In dat geval zijn de eisen die in dit hoofdstuk aan

de definitieve inschrijving worden gesteld van toepassing voor de eerste inschrijving.

6.5 Gunningscriteria in de uitnodiging

6.5.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot eerste inschrijving dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

6.5.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

6.5.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

de definitieve inschrijving worden gesteld van toepassing voor de eerste inschrijving.

6.5 Gunningscriteria in de uitnodiging

6.5.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot eerste inschrijving dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

6.5.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

6.5.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

6.5.4 De aanbesteder specificeert in de uitnodiging tot eerste inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

6.5.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

6.5.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

6.5.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

6.5.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

6.5.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

6.5.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de

6.5.4 De aanbesteder specificeert in de uitnodiging tot eerste inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

6.5.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

6.5.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

6.5.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

6.5.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

6.5.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

6.5.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de

economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

6.5.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

6.6 Opdrachtvoorwaarden in de uitnodiging

6.6.1 EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

6.6.2 EU Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder in de voor de eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

6.7 Bepalingen over elektronische middelen in de uitnodiging

6.7.1 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 6.7.3, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

6.7.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de

economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

6.5.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

6.7 Bepalingen over elektronische middelen in de uitnodiging

6.7.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de

aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

6.7.3 Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de inschrijvingen is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

6.7.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de uitnodiging tot eerste inschrijving.

6.8 Overige bepalingen in de uitnodiging

6.8.1 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot eerste inschrijving:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

6.7.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de uitnodiging tot eerste inschrijving.

6.8 Overige bepalingen in de uitnodiging

6.8.1 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot eerste inschrijving:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

6.8.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de uitnodiging tot eerste inschrijving:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

6.8.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 6.12.7 van toepassing is.

6.8.4 De aanbesteder geeft in de uitnodiging tot eerste inschrijving aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 6.26.3.

6.9 Technische specificaties

6.9.1 De aanbesteder neemt in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

6.9.2 De in artikel 6.9.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

6.9.3 Voor de toepassing van artikel 6.9.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs

6.8.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de uitnodiging tot eerste inschrijving:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

6.8.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot eerste inschrijving of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 6.12.7 van toepassing is.

6.8.4 De aanbesteder geeft in de uitnodiging tot eerste inschrijving aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 6.26.3.

6.9 Technische specificaties

6.9.1 De aanbesteder neemt in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

6.9.2 De in artikel 6.9.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

6.9.3 Voor de toepassing van artikel 6.9.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs

wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

6.9.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

6.9.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 6.9.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 6.9.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

6.9.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

6.9.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

6.9.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 6.9.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 6.9.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

6.9.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

6.9.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

6.9.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

6.9.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 6.9.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

6.9.10 Een inschrijver bewijst in zijn definitieve inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 6.9.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

6.9.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

6.9.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 6.9.11 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 6.9.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of

6.9.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

6.9.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

6.9.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 6.9.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

6.9.10 Een inschrijver bewijst in zijn definitieve inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 6.9.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

6.9.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

6.9.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 6.9.11 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 6.9.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of

gelijkwaardig".

6.10 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

6.10.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

6.10.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

6.10.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

6.11 Keurmerken

6.11.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties,

gelijkwaardig".

6.10 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

6.10.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

6.10.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

6.10.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

6.11 Keurmerken

6.11.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties,

consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

6.11.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

6.11.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

6.11.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:
a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

6.11.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 6.11.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

6.12 Uitsluitingsgronden

6.12.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 6.12.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 6.12.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

6.11.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

6.11.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

6.11.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:
a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

6.11.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 6.11.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

6.12 Uitsluitingsgronden

6.12.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 6.12.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 6.12.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

6.12.2 Voor de toepassing van artikel 6.12.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

6.12.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 6.12.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

6.12.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk

6.12.2 Voor de toepassing van artikel 6.12.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

6.12.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 6.12.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

6.12.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk

onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de door de aanbesteder gestelde termijn.

6.12.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 6.12.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

6.12.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

6.12.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn

onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de door de aanbesteder gestelde termijn.

6.12.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 6.12.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

6.12.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

6.12.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn

integriteit in twijfel kan worden getrokken;

d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;

e. een belangenconflict in de zin van artikel 6.13.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;

f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 6.13.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;

h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 6.19.8 over te leggen;

i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid en gunning;

j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

6.12.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 6.12.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving hebben voorgedaan;

b. artikel 6.12.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de eerste inschrijving hebben voorgedaan;

c. artikel 6.12.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op

integriteit in twijfel kan worden getrokken;

d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;

e. een belangenconflict in de zin van artikel 6.13.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;

f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 6.13.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;

h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 6.19.8 over te leggen;

i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid en gunning;

j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

6.12.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 6.12.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving hebben voorgedaan;

b. artikel 6.12.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de eerste inschrijving hebben voorgedaan;

c. artikel 6.12.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op

grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;

d. artikel 6.12.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 6.12.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de eerste inschrijving.

6.12.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 en 6.12.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 6.12.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 en 6.12.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 6.12.4, of artikel 6.12.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

6.12.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

6.12.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 6.12.1, 6.12.3 en 6.12.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;

d. artikel 6.12.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 6.12.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de eerste inschrijving.

6.12.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 en 6.12.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 6.12.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 en 6.12.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van de eerste inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 6.12.4, of artikel 6.12.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

6.12.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

6.12.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 6.12.1, 6.12.3 en 6.12.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 6.12.1 en 6.12.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 6.12.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

6.12.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 en 6.12.7:
a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

6.12.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 6.12.7 van toepassing is, vervangt.

6.13 Scheiding van belang

6.13.1 Indien bij de Europese aanbesteding een ondernemer of een met een ondernemer verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken
EU is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die ondernemer. Deze maatregelen omvatten:
a. de mededeling aan andere ondernemers van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de inschrijvingen.

6.13.2 De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een inschrijver die betrokken is

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 6.12.1 en 6.12.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 6.12.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

6.12.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 en 6.12.7:
a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

6.12.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 6.12.7 van toepassing is, vervangt.

6.13 Scheiding van belang

EU

geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken inschrijver de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de inschrijver van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

6.13.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

6.14 Financiële en economische draagkracht

6.14.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

6.14.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

6.14.3 De aanbesteder geeft in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

6.14.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

6.14.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont

6.13.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

6.14 Financiële en economische draagkracht

6.14.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

6.14.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

6.14.3 De aanbesteder geeft in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

6.14.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

6.14.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont

in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

6.14.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

6.14.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 6.14.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

6.14.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

6.15 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

6.15.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

6.15.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

GP3.5F
GP3.5G

a. in geval van een opdracht voor werken:
    1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
    2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het

in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

6.14.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

6.14.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 6.14.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

6.14.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

6.15 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

6.15.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

6.15.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

GP3.5F
GP3.5G

a. in geval van een opdracht voor werken:
    1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
    2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het

   bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van

   bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van

instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

6.15.3 In afwijking van artikel 6.15.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

6.15.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 6.15.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

6.15.5 De aanbesteder geeft in of voorafgaande aan de uitnodiging tot eerste inschrijving aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 6.15.2, hij verlangt.

6.15.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

6.15.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de

5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

6.15.3 In afwijking van artikel 6.15.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

6.15.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 6.15.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

6.15.5 De aanbesteder geeft in of voorafgaande aan de uitnodiging tot eerste inschrijving aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 6.15.2, hij verlangt.

6.15.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

6.15.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de

bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

6.15.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

6.15.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 6.15.6 en 6.15.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

6.15.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

6.15.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

6.15.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

6.15.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

6.15.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

6.15.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 6.15.6 en 6.15.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

6.15.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

6.15.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

6.15.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

6.15.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

6.16 Kwaliteitsbewaking

6.16.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

6.16.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

6.16.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

6.17 Normen inzake milieubeheer

6.17.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

6.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

6.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de

6.16 Kwaliteitsbewaking

6.16.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

6.16.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

6.16.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

6.17 Normen inzake milieubeheer

6.17.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

6.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

6.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de

ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

6.18 Beroepsbevoegdheid

6.18.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

6.18.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

6.18.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

6.18.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze bij de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

6.19 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

6.19.1 De aanbesteder geeft in of voorafgaand aan de uitnodiging tot inschrijving aan:

a. dat de ondernemer een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 6.19.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

6.18 Beroepsbevoegdheid

6.18.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

6.18.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

6.18.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

6.18.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze bij de inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

6.19 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

6.19.1 De aanbesteder geeft in of voorafgaand aan de uitnodiging tot inschrijving aan:

a. dat de ondernemer een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 6.19.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

6.19.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn inschrijving gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

6.19.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 6.15.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

6.19.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in of voorafgaand aan de uitnodiging tot inschrijving gestelde geschiktheidseisen, en
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

6.19.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 6.12 tot en met 6.18 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

6.19.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

6.19.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

6.19.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

6.20 Nadere inlichtingen ten behoeve van de eerste inschrijving

6.19.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn inschrijving gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

6.19.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 6.15.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

6.19.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in of voorafgaand aan de uitnodiging tot inschrijving gestelde geschiktheidseisen, en
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

6.19.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 6.12 tot en met 6.18 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

6.19.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

6.19.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

6.19.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

6.20 Nadere inlichtingen ten behoeve van de eerste inschrijving

6.20.1 EU Bij de Europese aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 10 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder aan alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt.

6.20.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen eerste inschrijving’.

6.20.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving opgemaakt.

6.20.5 Indien de eerste inschrijving slechts kan worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen.

6.20.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de eerste inschrijving tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

6.20.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving, voor elke inschrijver bindend.

6.21 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

6.21.1 Een ondernemer kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving. De

6.20.2 NL Bij de nationale aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder aan alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt.

6.20.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen eerste inschrijving’.

6.20.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving opgemaakt.

6.20.5 Indien de eerste inschrijving slechts kan worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen.

6.20.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de eerste inschrijving tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

6.20.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving, voor elke inschrijver bindend.

6.21 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

6.21.1 Een ondernemer kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving. De

aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de ondernemers. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere ondernemers.

6.21.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 6.21.1.

6.21.3 De aanbesteder verstrekt aan de ondernemer een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

6.21.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

6.22 Elektronische catalogus

6.22.1 In een geval als bedoeld in artikel 6.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

6.22.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

6.22.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

6.23 Eerste inschrijving

6.23.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de eerste inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik

aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de ondernemers. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere ondernemers.

6.21.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 6.21.1.

6.21.3 De aanbesteder verstrekt aan de ondernemer een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

6.21.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

6.22 Elektronische catalogus

6.22.1 In een geval als bedoeld in artikel 6.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

6.22.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

6.22.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

6.23 Eerste inschrijving

van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;

b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

6.23.2 De eerste inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan

6.23.2 De eerste inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan

overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

6.23.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de eerste inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

6.23.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

6.23.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

6.23.6 Een eerste inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de eerste inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

6.23.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn eerste inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

6.24 Gezamenlijke inschrijving

6.24.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

6.24.2 Tenzij de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

6.25 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

6.25.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn eerste inschrijving aan te geven welk gedeelte van

overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

6.23.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de eerste inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

6.23.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

6.23.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

6.23.6 Een eerste inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de eerste inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

6.23.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn eerste inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

6.24 Gezamenlijke inschrijving

6.24.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

6.24.2 Tenzij de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

6.25 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

6.25.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn eerste inschrijving aan te geven welk gedeelte van

de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

6.25.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

6.25.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 6.25.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 6.25.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

6.25.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 6.25.2 en 6.25.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

6.25.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet

de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

6.25.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

6.25.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 6.25.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 6.25.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

6.25.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 6.25.2 en 6.25.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

6.25.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 6.12.1 tot en met 6.12.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet

dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 6.12.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

6.26 Varianten van de inschrijver

6.26.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

6.26.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de uitnodiging tot inschrijving heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

6.26.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

6.26.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

6.26.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

6.27 Varianten van de aanbesteder

6.27.1 Indien in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

6.27.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk

dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 6.12.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

6.26 Varianten van de inschrijver

6.26.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

6.26.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de uitnodiging tot inschrijving heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

6.26.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

6.26.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

6.26.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

6.27 Varianten van de aanbesteder

6.27.1 Indien in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

6.27.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk

aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

6.28 Opening van de eerste inschrijving

6.28.1 De aanbesteder opent de eerste inschrijving niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de eerste inschrijving is verstreken.

6.28.2 Van het openen van de eerste inschrijving wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de eerste inschrijving bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de eerste inschrijving;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de eerste inschrijving heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

6.28.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

6.29 Ongeldigheid van de inschrijving

6.29.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de uitnodiging tot inschrijving en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

6.30 Uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

6.30.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de inschrijvers een uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen te zenden, nodigt hij de voor de onderhandelingen in aanmerking komende inschrijver of inschrijvers die een inschrijving hebben gedaan overeenkomstig de voorgaande artikelen uit.

6.30.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van inschrijver schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

6.28 Opening van de eerste inschrijving

6.28.1 De aanbesteder opent de eerste inschrijving niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de eerste inschrijving is verstreken.

6.28.2 Van het openen van de eerste inschrijving wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de eerste inschrijving bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de eerste inschrijving;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de eerste inschrijving heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

6.28.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

6.29 Ongeldigheid van de inschrijving

6.29.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de uitnodiging tot inschrijving en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

6.30 Uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

6.30.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de inschrijvers een uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen te zenden, nodigt hij de voor de onderhandelingen in aanmerking komende inschrijver of inschrijvers die een inschrijving hebben gedaan overeenkomstig de voorgaande artikelen uit.

6.30.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van inschrijver schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

verzendt.

6.30.3 Indien een uitgesloten of afgewezen inschrijver bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzenddatum van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

6.30.4 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de onderhandelingen.

6.30.5 In de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de datum en het adres van de eerste onderhandeling;
b. de te gebruiken taal of talen.

6.31 Onderhandelingen

6.31.1 Tenzij de aanbesteder besluit de opdracht te gunnen op basis van de eerste inschrijving, onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers over hun eerste en eventueel daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, om de inhoud ervan te verbeteren, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria.

6.31.2 De aanbesteder waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt geen informatie die een of meer inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

6.31.3 Op verzoek van een betrokken inschrijver stelt de aanbesteder de inschrijver zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de onderhandelingen met de inschrijvers.

6.31.4 Indien de aanbesteder de onderhandelingen afsluit stelt hij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt hij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van de definitieve inschrijving.

6.32 Definitieve inschrijving

6.32.1 Nadat de aanbesteder de onderhandelingen heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de onderhandeling besproken oplossingen.

6.32.2 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver bij de

verzendt.

6.30.3 Indien een uitgesloten of afgewezen inschrijver bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzenddatum van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

6.30.4 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de onderhandelingen.

6.30.5 In de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de datum en het adres van de eerste onderhandeling;
b. de te gebruiken taal of talen.

6.31 Onderhandelingen

6.31.1 Tenzij de aanbesteder besluit de opdracht te gunnen op basis van de eerste inschrijving, onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers over hun eerste en eventueel daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, om de inhoud ervan te verbeteren, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria.

6.31.2 De aanbesteder waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt geen informatie die een of meer inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

6.31.3 Op verzoek van een betrokken inschrijver stelt de aanbesteder de inschrijver zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de onderhandelingen met de inschrijvers.

6.31.4 Indien de aanbesteder de onderhandelingen afsluit stelt hij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt hij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van de definitieve inschrijving.

6.32 Definitieve inschrijving

6.32.1 Nadat de aanbesteder de onderhandelingen heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de onderhandeling besproken oplossingen.

6.32.2 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver bij de

definitieve inschrijving een verklaring over te leggen dat het resultaat van de onderhandelingen niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

6.32.3 Een definitieve inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de onderhandelingen overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

6.33 Termijn van gestanddoening

6.33.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 6.33.3 moet de inschrijver de definitieve inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de definitieve inschrijving is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

6.33.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

6.33.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 6.36.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

6.34 Abnormaal lage inschrijving

6.34.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

6.34.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de

definitieve inschrijving een verklaring over te leggen dat het resultaat van de onderhandelingen niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

6.32.3 Een definitieve inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de onderhandelingen overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

6.33 Termijn van gestanddoening

6.33.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 6.33.3 moet de inschrijver de definitieve inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de definitieve inschrijving is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

6.33.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

6.33.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 6.36.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

6.34 Abnormaal lage inschrijving

6.34.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

6.34.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de

levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,

c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 6.25.

6.34.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

6.34.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 6.34.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

6.34.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 6.34.2 bedoelde elementen.

6.34.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

6.35 Gunningsbeslissing

6.35.1 De aanbesteder toetst de definitieve inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de uitnodiging tot eerste inschrijving en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,

c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 6.25.

6.34.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

6.34.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 6.34.2 bedoelde elementen.

6.34.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

6.35 Gunningsbeslissing

6.35.1 De aanbesteder toetst de definitieve inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de uitnodiging tot eerste inschrijving en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

6.35.2 Indien de definitieve inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

6.35.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 6.35.1 tot en met 6.35.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 6.36.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 9.9.5 en 6.9.9, de redenen voor zijn beslissing dat de definitieve inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

6.35.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

6.35.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

6.35.2 Indien de definitieve inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

6.35.3
NL
Indien bij de nationale aanbesteding de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

6.35.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 6.35.1 tot en met 6.35.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 6.36.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 9.9.5 en 6.9.9, de redenen voor zijn beslissing dat de definitieve inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

6.35.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

6.35.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

6.36 Opdracht

6.36.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

6.36.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 6.35.4. Indien de aanbesteder slechts één definitieve inschrijving heeft ontvangen hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

6.36.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 6.35.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

6.36.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 6.12 en 6.14 tot en met 6.17 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

6.36.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

6.36.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling, bedoeld in artikel 6.36.5.

6.37 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

6.37.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

EU

6.37.2 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het

6.36 Opdracht

6.36.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

6.36.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 6.35.4. Indien de aanbesteder slechts één definitieve inschrijving heeft ontvangen hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

6.36.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 6.35.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

6.36.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 6.12 en 6.14 tot en met 6.17 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

6.36.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

6.36.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling, bedoeld in artikel 6.36.5.

6.37 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

6.37.2 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het

formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

6.37.3 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

6.37.4 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

6.37.5 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

6.37.6 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

6.38 Proces-verbaal van opdrachtverlening

6.38.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van de opdracht;
c. de namen van de uitgenodigde gegadigden, met motivering van die keuze;
d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden en inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing;
e. of er nadere inlichtingen in geval van een rechtmatig commercieel belang zijn die op verzoek van een ondernemer geen deel hebben uitgemaakt van de nota van inlichtingen inschrijvingsfase;
f. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;

formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

6.37.3 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

6.37.6 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

g. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering van de keuze voor zijn inschrijving, en, indien bekend, zowel het gedeelte van de opdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven als de namen van de voornaamste onderaannemers;
h. de omstandigheden als bedoeld in artikel 6.1.2 die de toepassing van deze procedure rechtvaardigen;
i. de redenen voor het gebruik van andere dan elektronische middelen bij het indienen van inschrijvingen;
j. de maatregelen als bedoeld in artikel 6.13.1;
k. vastgestelde belangenconflicten en een beschrijving van door de aanbesteder genomen passende maatregelen als bedoeld in artikel 6.13.3;
l. de redenen waarom de aanbesteder besloten heeft de opdracht niet te verlenen.

6.38.2 EU Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 6.38.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging.

6.39 Geschillen

6.39.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

6.39 Geschillen

6.39.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

7 Meervoudig onderhandse procedure

7.1 Omschrijving

7.1.1 Een aanbesteding volgens de meervoudig onderhandse procedure is een aanbesteding waarvoor een beperkt aantal van ten minste drie ondernemers tot inschrijving wordt uitgenodigd, met dien verstande dat het uit te nodigen aantal in de regel niet meer bedraagt dan vijf.

GP3.4B

7.2 Communicatiemiddelen

7.2.1 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

7.3 Uitnodiging tot inschrijving

7.3.1 De aanbesteder nodigt de ondernemers gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.

7.3.2 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
b. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
c. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
d. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de inschrijvers verstrekte eigen verklaring;
e. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 7.26.6;
f. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
g. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

7.3.3 De uitnodiging tot inschrijving bevat tevens:

a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn,
b. een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, zonder dat daarvoor kosten in rekening worden gebracht,
c. het adres van de instantie waar een exemplaar van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kunnen worden aangevraagd en de uiterste datum voor deze aanvraag. Deze instantie zendt deze stukken kosteloos en zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen 6 dagen na ontvangst van de aanvraag, naar de ondernemer, of
d. een combinatie van de onder a, b en c bedoelde verzendwijzen.

7.4 Gunningscriteria in de uitnodiging

7.4.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

7.4.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in uitnodiging tot inschrijving welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

7.4.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

7.4.4 De aanbesteder specificeert in de uitnodiging tot inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

7.4.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

7.4.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;

b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

7.4.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:
a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

7.4.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:
a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

7.4.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

7.4.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de uitnodiging tot inschrijving. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

7.4.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

7.5 Bepalingen over elektronische middelen in de uitnodiging

7.5.1 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen.

7.5.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de uitnodiging tot inschrijving.

7.5.3 Indien de aanbesteder gebruik maakt van de elektronische veiling, vermeldt hij dit in de uitnodiging tot inschrijving.

7.5.4 De aanbesteder geeft in de uitnodiging tot inschrijving aan of de mededelingen en uitwisseling van informatie met betrekking tot deze procedure gedaan worden door middel van de post of de fax, langs elektronische weg, of door middel van een combinatie van deze middelen.

7.6 Overige bepalingen in de uitnodiging

7.6.1 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

7.6.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de uitnodiging tot inschrijving:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

7.6.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 7.7.1 tot en met 7.7.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 7.7.7 van toepassing is.

7.6.4 De aanbesteder geeft in de uitnodiging tot inschrijving aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 7.18.3.

7.7 Uitsluitingsgronden

7.7.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 7.7.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 7.7.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

7.7.2 Voor de toepassing van artikel 7.7.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

7.7.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het

bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 7.7.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

7.7.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de door de aanbesteder gestelde termijn.

7.7.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 7.7.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

7.7.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 7.7.1 tot en met 7.7.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

7.7.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en

arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;

b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 7.7.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
g. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 7.10.7 over te leggen;
h. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid en gunning;
i. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

7.7.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 7.7.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 7.7.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 7.7.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 7.7.7, onderdeel f, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 7.7.7, onderdeel i, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van de inschrijving.

7.7.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 7.7.1 tot en met 7.7.5 en 7.7.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 7.7.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen .7.7.1 tot en met 7.7.5 en 7.7.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 7.7.4, of artikel 7.7.7, onderdeel i, niet op hem van toepassing is.

7.7.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem

van toepassing is.

7.7.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 7.11.1, 7.11.3 en 7.11.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 7.11.1 en 7.11.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 7.11.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

7.7.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 7.7.1 tot en met 7.7.5 en 7.7.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

7.7.13 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

7.8 Beroepsbevoegdheid

7.8.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

7.9 Termijnen inschrijving

7.9.1 De aanbesteder stelt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vast met inachtneming van de complexiteit van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 21 dagen, te rekenen

vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

7.9.2 De aanbesteder kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen met 2 dagen verkorten indien hij vanaf de verzenddatum van de uitnodiging met elektronische middelen vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot alle voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, en in de uitnodiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt.

7.9.3 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging.

7.9.4 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen wanneer zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. De aanbesteder maakt deze verlenging bekend aan de uitgenodigde ondernemers en stelt hen in de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

7.9.5 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

7.10 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

7.10.1 De aanbesteder geeft in of voorafgaand aan de uitnodiging tot inschrijving aan:

a. of de ondernemer een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen bedoeld in artikel 7.10.7 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

7.10.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn inschrijving gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

7.10.3 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn, en
b. of hij voldoet of zal voldoen aan de in of voorafgaand aan de uitnodiging tot

inschrijving gestelde technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

7.10.4 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 7.7 en 7.8 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

7.10.5 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

7.10.6 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

7.10.7 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

7.11 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

7.11.1 Nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder aan alle tot inschrijving uitgenodigde ondernemers verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 7.9.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

7.11.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen inschrijvingsfase’.

7.11.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een

proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

7.11.4 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

7.11.5 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

7.11.6 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

7.12 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

7.12.1 Een ondernemer kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de ondernemer. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere ondernemers.

7.12.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 7.12.1.

7.12.3 De aanbesteder verstrekt aan de ondernemer een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

7.12.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

7.13 Elektronische catalogus

7.13.1 De aanbesteder kan bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

7.13.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

7.13.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

7.14 Inschrijving

7.14.1 De inschrijving geschiedt schriftelijk.

7.14.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;
e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de

voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

7.14.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

7.14.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

7.14.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

7.14.6 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

7.14.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

7.15 Gezamenlijke inschrijving

7.15.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

7.15.2 Tenzij de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de
7.10.2 nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

7.16 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

7.16.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

7.16.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, kan de aanbesteder van de hoofdaannemer verlangen dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

7.16.3 De aanbesteder kan van de hoofdaannemer verlangen dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 7.16.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 7.16.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

7.16.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 7.16.2 en 7.16.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

7.16.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 7.7.1 tot en met 7.7.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 7.7.7

bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

7.18 Varianten van de inschrijver

7.18.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

7.18.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de uitnodiging tot inschrijving heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

7.18.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

7.18.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

7.18.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

7.19 Varianten van de aanbesteder

7.19.1 Indien in de uitnodiging tot inschrijving of in de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

7.19.2 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

7.20 Termijn van gestanddoening

7.20.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de uitnodiging tot inschrijving of in de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

7.20.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

7.21 Opening van de inschrijvingen

7.21.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

7.21.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
e. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
g. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
h. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

7.21.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

7.21.4 Bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs deelt de aanbesteder zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan 2 werkdagen na opening van de inschrijvingen aan alle inschrijvers hun voorlopige positie in de rangorde op grond van de inschrijvingssommen mee.

7.21.5 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na

de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

7.22 Ongeldigheid van de inschrijving

7.23.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de uitnodiging tot inschrijving en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

7.23.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

7.23.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

7.24 Verduidelijking van de inschrijving

7.24.1 De aanbesteder kan inschrijvers verzoeken om de inhoud van de inschrijving te verduidelijken of aan te vullen, voor zover dit niet strijdig is met de beginselen van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

7.24.2 Op verzoek van de aanbesteder kunnen besprekingen met inschrijvers plaatsvinden met het oog op een verduidelijking van de inhoud van hun inschrijving en van de eisen van de aanbesteder, voor zover dit niet strijdig is met de uitgangspunten van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

7.25 Abnormaal lage inschrijving

7.25.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

7.25.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 7.16.

7.25.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

7.25.4 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 7.25.2 bedoelde elementen.

7.25.5 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

7.26 Elektronische veiling

7.26.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

7.26.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

7.26.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

7.26.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver die de aanbesteder op grond van artikel 7.7 niet moet of wil uitsluiten,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

7.26.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

7.26.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een

bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;

f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 7.26.12;

g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

7.26.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

7.26.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

7.26.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en

b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

7.26.10 In de formule als bedoeld in artikel 7.26.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend als bedoeld in artikel 7.4.10; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

7.26.11 Indien de aanbesteder varianten toestaat, verstrekt de aanbesteder een afzonderlijke formule voor elke variant.

7.26.12 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

7.26.13 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

7.26.14 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in

geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

7.26.15 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

7.26.16 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 7.27 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

7.27 Gunningsbeslissing

7.27.1 De aanbesteder legt inschrijvingen van inschrijvers waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is terzijde.

7.27.2 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

7.27.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

7.27.4 Indien de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de

mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

7.27.5 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde ondernemers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 7.27.1 tot en met 7.27.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden, en
c. de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

In voorkomend geval bevat deze mededeling de redenen die er toe hebben geleid dat de inschrijving terzijde is gelegd op grond van artikel 7.27.1.

7.27.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

7.27.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

7.28 Opdracht

7.28.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

7.28.2 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de uitnodiging tot inschrijving en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder kan de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen verzoeken de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in artikel 7.7 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen, aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

7.28.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

7.28.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 7.28.3.

7.29 Geschillen

7.29.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

8 Procedure van het innovatiepartnerschap

8.1 Omschrijving

8.1.1 Een aanbesteding volgens de procedure van het innovatiepartnerschap is een aanbesteding waarbij alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een verzoek tot deelneming mogen indienen voor een opdracht die is gericht op de ontwikkeling en aanschaf van een innovatief product of werk of een innovatieve dienst welke niet reeds op de markt beschikbaar is en waarbij door middel van onderhandelingen met een of meer van hen naar definitieve inschrijvingen wordt toegewerkt.

8.2 Communicatiemiddelen

8.2.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische
EU middelen.

8.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie

8 Procedure van het innovatiepartnerschap

8.1 Omschrijving

8.1.1 Een aanbesteding volgens de procedure van het innovatiepartnerschap is een aanbesteding waarbij alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een verzoek tot deelneming mogen indienen voor een opdracht die is gericht op de ontwikkeling en aanschaf van een innovatief product of werk of een innovatieve dienst welke niet reeds op de markt beschikbaar is en waarbij door middel van onderhandelingen met een of meer van hen naar definitieve inschrijvingen wordt toegewerkt.

8.2 Communicatiemiddelen

8.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie

voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de onderhandeling als bedoeld in artikel 8.36. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. Mondelinge communicatie kan worden gebruikt voor de onderhandeling als bedoeld in artikel 8.36. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

8.3 Vooraankondiging

8.3.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

8.3.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen

EU beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

8.3.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de

EU Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

8.3.4 Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 8.3.3 is bij de Europese aanbesteding langs

EU elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

8.3.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het

EU formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

8.3.6 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de

EU inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese

Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

8.3.7 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

8.3.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

8.4 Aankondiging

8.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend. De aanbesteder verschaft in de aankondiging informatie die voldoende nauwkeurig is om ondernemers in staat te stellen te bepalen wat de aard en omvang van de aanbesteding is en te beslissen over deelneming aan de procedure.

8.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

8.4.3 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

8.4.4 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

8.4 Aankondiging

8.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend. De aanbesteder verschaft in de aankondiging informatie die voldoende nauwkeurig is om ondernemers in staat te stellen te bepalen wat de aard en omvang van de aanbesteding is en te beslissen over deelneming aan de procedure.

8.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

8.4.5 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

8.4.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

8.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier <u>Rectificatie</u>.

8.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier <u>Rectificatie</u>.

8.4.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

8.4.9 EU Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 8.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

8.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

8.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

8.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

8.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

8.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 8.15 tot en met 8.19, houden deze verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

GP3.5B
GP3.5H

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

8.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

8.5.4 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging

a. dat hij alle gegadigden tot eerste inschrijving uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot eerste inschrijving uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

8.5.5 Indien de aanbesteder de mogelijkheid wil voorbehouden om de opdracht te verlenen op basis van de eerste inschrijving zonder onderhandeling, vermeldt hij dat in de aankondiging. In dat geval zijn de eisen die in dit hoofdstuk aan de definitieve inschrijving worden gesteld van toepassing voor de eerste inschrijving.

8.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 8.15 tot en met 8.19, houden deze verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan:

GP3.5B
GP3.5H

a. driemaal de geraamde waarde van de opdracht,
b. indien de opdracht in percelen is verdeeld, driemaal de waarde van een perceel of een cluster van percelen dat gelijktijdig moet worden uitgevoerd,
c. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft, driemaal de waarde van de specifieke opdrachten, die gelijktijdig moeten worden uitgevoerd, of
d. indien het een opdracht op grond van een raamovereenkomst betreft waarvan de waarde van de specifieke opdrachten niet bekend is, driemaal de waarde van de raamovereenkomst.

8.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

8.5.4 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging

a. dat hij alle gegadigden tot eerste inschrijving uitnodigt die niet worden uitgesloten en die aan de geschiktheidseisen voldoen, of
b. het aantal gegadigden dat hij voornemens is tot eerste inschrijving uit te nodigen. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen en dient ten minste drie te bedragen. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende regels, waaronder loting, of de objectieve en niet-discriminerende selectiecriteria en weging die hij voornemens is te gebruiken.

8.5.5 Indien de aanbesteder de mogelijkheid wil voorbehouden om de opdracht te verlenen op basis van de eerste inschrijving zonder onderhandeling, vermeldt hij dat in de aankondiging. In dat geval zijn de eisen die in dit hoofdstuk aan de definitieve inschrijving worden gesteld van toepassing voor de eerste inschrijving.

8.6 Gunningscriteria in de aankondiging

8.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding. De aanbesteder kan hierbij de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

8.6.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van het criterium van de 'beste prijs-kwaliteitverhouding'. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

8.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

8.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

8.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste

8.6 Gunningscriteria in de aankondiging

8.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding. De aanbesteder kan hierbij de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

8.6.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van het criterium van de 'beste prijs-kwaliteitverhouding'. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;
h. klantenservice en technische bijstand;
i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

8.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

8.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

8.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of in de uitnodiging tot eerste

inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

8.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:
   a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
   b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

8.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:
   a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
   b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

8.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:
   a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
   b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
   c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

8.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

8.6.10 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

8.6.11 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de aankondiging of de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling.

inschrijving de criteria in afnemende volgorde van belang.

8.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:
   a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;
   b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

8.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:
   a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en
   b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

8.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:
   a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
   b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
   c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

8.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

8.6.10 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

8.6.11 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de aankondiging of de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling.

8.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

8.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

8.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

8.7.3 EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de aankondiging of in de voor de eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

8.7.4 Indien de aanbesteder het innovatiepartnerschap in fasen wil laten verlopen dan vermeldt hij dit in de aankondiging.

8.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

8.7.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

8.7.2 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de gunningsbeslissing aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

8.7.4 Indien de aanbesteder het innovatiepartnerschap in fasen wil laten verlopen dan vermeldt hij dit in de aankondiging.

8.7.5 Indien de aanbesteder na elke fase als bedoeld in artikel 8.44 het innovatiepartnerschap wil kunnen beëindigen of, bij een innovatiepartnerschap met verschillende partners, het aantal partners wil kunnen verminderen door individuele opdrachten in te trekken, vermeldt hij dat in of bij de aankondiging. De aanbesteder vermeldt hierbij tevens de voorwaarden voor beëindiging van het innovatiepartnerschap of de vermindering van het aantal partners.

8.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

8.8.1 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 8.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de betreffende stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

EU

8.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

8.8.3 Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de aanmelding of de inschrijvingen is de indiening vereist van fysieke

8.7.5 Indien de aanbesteder na elke fase als bedoeld in artikel 8.44 het innovatiepartnerschap wil kunnen beëindigen of, bij een innovatiepartnerschap met verschillende partners, het aantal partners wil kunnen verminderen door individuele opdrachten in te trekken, vermeldt hij dat in of bij de aankondiging. De aanbesteder vermeldt hierbij tevens de voorwaarden voor beëindiging van het innovatiepartnerschap of de vermindering van het aantal partners.

8.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

8.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

8.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

8.9 Overige bepalingen in de aankondiging

8.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

8.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

8.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 8.13.7 van toepassing is.

8.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 8.31.3.

8.8.4 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging.

8.9 Overige bepalingen in de aankondiging

8.9.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging:

a. of inschrijvingen kunnen worden ingediend voor één of meer percelen,
b. of hij zich de mogelijkheid voorbehoudt om een combinatie van percelen of alle percelen aan dezelfde inschrijver te gunnen; de aanbesteder vermeldt daarbij welke percelen of groepen van percelen kunnen worden gecombineerd, en
c. het maximum aantal percelen per inschrijver indien hij het aantal aan één inschrijver te gunnen percelen wil beperken; de aanbesteder vermeldt daarbij de objectieve en niet-discriminerende regels die hij zal toepassen om te bepalen welke percelen zullen worden gegund indien de toepassing van de gunningscriteria er toe zou leiden dat meer percelen dan het maximum aantal aan dezelfde inschrijver gegund zou worden.

8.9.2 De aanbesteder motiveert in voorkomend geval in de aankondiging:

a. de beslissing van de aanbesteder om een opdracht niet in percelen op te delen, en
b. de beslissing van de aanbesteder om opdrachten samen te voegen.

8.9.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 8.13.7 van toepassing is.

8.9.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan of hij varianten toestaat of verlangt en vermeldt in voorkomend geval de informatie als bedoeld in artikel 8.31.3.

8.10 Technische specificaties

8.10.1 De aanbesteder neemt in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

8.10.2 De aanbesteder beschrijft in de technische specificaties zijn behoefte aan innovatieve producten, diensten of werken en geeft aan dat met de aanschaf van reeds op de markt beschikbare producten, diensten of werken niet in die behoefte kan worden voorzien.

8.10.3 De aanbesteder verschaft in de technische specificaties informatie die voldoende nauwkeurig is om ondernemers in staat te stellen te bepalen wat de aard en strekking van de gevraagde oplossing is en te beslissen over deelneming aan de procedure.

8.10.4 De aanbesteder bepaalt in de technische specificaties welke regels op de intellectuele-eigendomsrechten van toepassing zijn.

8.10.5 De aanbesteder bepaalt in de technische specificaties welke elementen de minimumeisen zijn waaraan een inschrijving moet voldoen.

8.10.6 De in de artikelen 8.10.1, 8.10.4 en 8.10.5 bedoelde kenmerken, regels en elementen houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

8.10.7 Voor de toepassing van artikel 8.10.6 geldt dat de bedoelde kenmerken, regels en elementen in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

8.10.8 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
   technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
   – Europese technische beoordelingen,
   – gemeenschappelijke technische specificaties,

8.10 Technische specificaties

8.10.1 De aanbesteder neemt in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

8.10.2 De aanbesteder beschrijft in de technische specificaties zijn behoefte aan innovatieve producten, diensten of werken en geeft aan dat met de aanschaf van reeds op de markt beschikbare producten, diensten of werken niet in die behoefte kan worden voorzien.

8.10.3 De aanbesteder verschaft in de technische specificaties informatie die voldoende nauwkeurig is om ondernemers in staat te stellen te bepalen wat de aard en strekking van de gevraagde oplossing is en te beslissen over deelneming aan de procedure.

8.10.4 De aanbesteder bepaalt in de technische specificaties welke regels op de intellectuele-eigendomsrechten van toepassing zijn.

8.10.5 De aanbesteder bepaalt in de technische specificaties welke elementen de minimumeisen zijn waaraan een inschrijving moet voldoen.

8.10.6 De in de artikelen 8.10.1, 8.10.4 en 8.10.5 bedoelde kenmerken, regels en elementen houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

8.10.7 Voor de toepassing van artikel 8.10.6 geldt dat de bedoelde kenmerken, regels en elementen in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

8.10.8 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
   technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
   – Europese technische beoordelingen,
   – gemeenschappelijke technische specificaties,

– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,

of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:

– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

8.10.9 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 8.10.8 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 8.10.11, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

8.10.10 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

8.10.11 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

8.10.12 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van

– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,

of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:

– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

8.10.9 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 8.10.8 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 8.10.11, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

8.10.10 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

8.10.11 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

8.10.12 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van

toegang niet valt aan te rekenen, en

b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

8.10.13 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 8.10.8 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

8.10.14 Een inschrijver bewijst in zijn definitieve inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 8.10.11, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

8.10.15 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

8.10.16 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 8.10.15 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 8.10.8, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

8.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

8.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

toegang niet valt aan te rekenen, en

b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

8.10.13 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 8.10.8 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

8.10.14 Een inschrijver bewijst in zijn definitieve inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 8.10.11, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

8.10.15 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

8.10.16 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 8.10.15 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 8.10.8, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

8.11 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

8.11.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

8.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

8.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

8.12 Keurmerken

8.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

8.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke

8.11.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

8.11.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

8.12 Keurmerken

8.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

8.12.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke

keurmerkeisen dient te worden voldaan.

8.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

8.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

8.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 8.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

8.13 Uitsluitingsgronden

8.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 8.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 8.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

8.13.2 Voor de toepassing van artikel 8.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van

keurmerkeisen dient te worden voldaan.

8.12.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

8.12.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

8.12.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 8.12.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

8.13 Uitsluitingsgronden

8.13.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 8.13.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 8.13.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

8.13.2 Voor de toepassing van artikel 8.13.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van

artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);

c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

8.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 8.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

8.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen

artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);

c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

8.13.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 8.13.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

8.13.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen

of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

8.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 8.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

8.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

8.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:
GP3.5A
a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 8.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 8.14.1 voorgedaan die niet met minder

of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming.

8.13.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 8.13.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

8.13.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

8.13.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:
GP3.5A
a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 8.14.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 8.14.1 voorgedaan die niet met minder

ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 8.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

8.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 8.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 8.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 8.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 8.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 8.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat

ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 8.22.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en gunning;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

8.13.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 8.13.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
b. artikel 8.13.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
c. artikel 8.13.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 8.13.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving hebben voorgedaan;
e. artikel 8.13.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat

onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving.

8.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 en 8.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 8.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 en 8.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 8.13.4, of artikel 8.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

8.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

8.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 8.13.1, 8.13.3 en 8.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 8.13.1 en 8.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 8.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft

onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving.

8.13.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 en 8.13.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 8.13.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 en 8.13.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of de eerste inschrijving niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 8.13.4, of artikel 8.13.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

8.13.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

8.13.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 8.13.1, 8.13.3 en 8.13.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 8.13.1 en 8.13.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 8.13.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft

genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

8.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 en 8.13.7 :

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

8.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 8.13.7 van toepassing is, vervangt.

8.14 Scheiding van belang

8.14.1 EU Indien bij de Europese aanbesteding een gegadigde of een met een gegadigde verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die gegadigde. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere gegadigden van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de gegadigde bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de inschrijvingen.

8.14.2 EU De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een gegadigde die betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken gegadigde de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de gegadigde van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

8.13.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 en 8.13.7 :

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

8.13.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 8.13.7 van toepassing is, vervangt.

8.14 Scheiding van belang

8.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

8.15 Financiële en economische draagkracht

8.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

8.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

8.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

8.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

8.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

8.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een

8.14.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

8.15 Financiële en economische draagkracht

8.15.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

8.15.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

8.15.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

8.15.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

8.15.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

8.15.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een

door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

8.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 8.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

8.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

8.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

8.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

8.16.2 Bij de keuze van de gegadigden past de aanbesteder in het bijzonder criteria toe inzake het potentieel van de kandidaten op het gebied van onderzoek en ontwikkeling en hun vermogen om vernieuwende oplossingen te ontwikkelen en toe te passen.

8.16.3 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

GP3.5F
GP3.5G

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;

door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

8.15.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 8.15.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

8.15.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

8.16 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

8.16.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

8.16.2 Bij de keuze van de gegadigden past de aanbesteder in het bijzonder criteria toe inzake het potentieel van de kandidaten op het gebied van onderzoek en ontwikkeling en hun vermogen om vernieuwende oplossingen te ontwikkelen en toe te passen.

8.16.3 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

GP3.5F
GP3.5G

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;

    3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
    4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
    5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
    6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
    7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
    1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
    2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
    3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
    4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
    5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die

    3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
    4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
    5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
    6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
    7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

b. in geval van een opdracht voor leveringen:
    1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
    2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
    3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
    4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
    5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die

hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

   6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
   7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
   8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
   5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;

hij treft om de kwaliteit te waarborgen;

   6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
   7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
   8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
   3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
   4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
   5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;

6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

8.16.4 In afwijking van artikel 8.16.3 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

8.16.5 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 8.16.3, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

8.16.6 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 8.16.3, hij verlangt.

8.16.7 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

8.16.8 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal

6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

8.16.4 In afwijking van artikel 8.16.3 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

8.16.5 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 8.16.3, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht gelijk zijn.

8.16.6 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 8.16.3, hij verlangt.

8.16.7 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

8.16.8 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal

verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

8.16.9 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

8.16.10 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 8.16.7 en 8.16.8, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

8.16.11 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

8.16.12 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

8.16.13 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.
De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

8.16.14 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

8.17 Kwaliteitsbewaking

verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

8.16.9 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

8.16.10 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 8.16.7 en 8.16.8, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

8.16.11 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

8.16.12 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

8.16.13 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.
De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

8.16.14 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

8.17 Kwaliteitsbewaking

8.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

8.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

8.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

8.18 Normen inzake milieubeheer

8.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

8.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

8.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat

8.17.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

8.17.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

8.17.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

8.18 Normen inzake milieubeheer

8.18.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

8.18.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

8.18.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat

geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

8.19 Beroepsbevoegdheid

8.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

8.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

8.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

8.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

8.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

8.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

8.20.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

8.19 Beroepsbevoegdheid

8.19.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

8.19.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

8.19.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

8.19.4 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

8.19.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

8.20 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

8.20.2 Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van

8.20.3 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder,in het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen op minimaal 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

8.20.5 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

8.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

8.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 8.20.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

8.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

8.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

8.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 8.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot

NL de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

8.20.4 NL Bij de nationale aanbesteding kan de aanbesteder,in het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

8.20.5 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

8.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

8.21.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 8.20.3 bedraagt deze termijn 4 dagen.

8.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

8.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

8.21.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 8.21.1 gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot

deelneming kennis kunnen nemen.

8.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

8.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

8.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 8.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

8.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

8.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 8.16.3, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

8.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

8.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 8.13 tot en met 8.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

8.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder

deelneming kennis kunnen nemen.

8.21.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

8.22 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

8.22.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 8.22.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

8.22.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

8.22.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 8.16.3, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

8.22.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

8.22.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 8.13 tot en met 8.19 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

8.22.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder

verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

8.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

8.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

8.23 Uitnodiging tot eerste inschrijving

8.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot eerste inschrijving te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot eerste inschrijving zal uitnodigen, handelt hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot eerste inschrijving uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot eerste inschrijving uit te nodigen.

8.23.2 Inschrijvers kunnen projecten voor onderzoek en ontwikkeling indienen die voldoen aan de door de aanbesteder vastgestelde behoeften waaraan niet door bestaande oplossingen kan worden voldaan.

8.23.3 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot eerste inschrijving verzendt.

8.23.4 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of

verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

8.22.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

8.22.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

8.23 Uitnodiging tot eerste inschrijving

8.23.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot eerste inschrijving te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden tot eerste inschrijving zal uitnodigen, handelt hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze tot eerste inschrijving uit;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot eerste inschrijving uit te nodigen.

8.23.2 Inschrijvers kunnen projecten voor onderzoek en ontwikkeling indienen die voldoen aan de door de aanbesteder vastgestelde behoeften waaraan niet door bestaande oplossingen kan worden voldaan.

8.23.3 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot eerste inschrijving verzendt.

8.23.4 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of

afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

8.23.5 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 8.23.3 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.23.6 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot eerste inschrijving.

8.23.7 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

8.23.8 In de uitnodiging tot eerste inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld;
g. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
h. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

8.23.9 De uitnodiging tot eerste inschrijving bevat tevens:

a. het internetadres waar de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 8.8.1 of 8.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

8.23.5 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 8.23.3 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.23.6 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot eerste inschrijving.

8.23.7 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

8.23.8 In de uitnodiging tot eerste inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de inschrijvingen of onderdelen van de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de opdracht of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging is vermeld;
g. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
h. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

8.23.9 De uitnodiging tot eerste inschrijving bevat tevens:

a. het internetadres waar de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 8.8.1 of 8.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

8.23.10 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

8.23.11 De aanbesteder vermeldt het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

8.23.12 EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. Dit is niet van toepassing indien hij dit reeds in de aankondiging heeft vermeld.

8.23.13 EU Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun definitieve inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

8.23.14 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

8.23.15 Indien de aanbesteder na elke fase het innovatiepartnerschap wil kunnen beëindigen of, bij een innovatiepartnerschap met verschillende partners, het aantal partners wil

8.23.10 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

8.23.11 De aanbesteder vermeldt het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding, of, in voorkomend geval, de afnemende volgorde van belangrijkheid van deze criteria, indien het relatieve gewicht of de volgorde niet in de aankondiging is vermeld. Het relatieve gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

8.23.14 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor werken,
b. een opdracht voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, en
c. een opdracht voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun inschrijving de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdracht worden belast.

8.23.15 Indien de aanbesteder na elke fase het innovatiepartnerschap wil kunnen beëindigen of, bij een innovatiepartnerschap met verschillende partners, het aantal partners wil

kunnen verminderen door individuele opdrachten in te trekken, vermeldt hij dat in de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder vermeldt hierbij tevens de voorwaarden voor beëindiging van het innovatiepartnerschap of de vermindering van het aantal partners.

8.24 Termijnen inschrijving

8.24.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

8.24.3 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder, indien hij een vooraankondiging heeft bekendgemaakt, de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen. Deze termijn loopt vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving.

8.24.4 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verkorten als bedoeld in artikel 8.24.3, mits de vooraankondiging alle informatie bevat als bedoeld in bijlage V, onderdeel B, afdeling I van richtlijn 2014/24/EU, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de vooraankondiging wordt bekendgemaakt. De vooraankondiging dient minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging te zijn verzonden.

8.24.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving.

8.24.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in de artikelen 8.8.1 en 8.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 8.24.5.

kunnen verminderen door individuele opdrachten in te trekken, vermeldt hij dat in de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder vermeldt hierbij tevens de voorwaarden voor beëindiging van het innovatiepartnerschap of de vermindering van het aantal partners.

8.24 Termijnen inschrijving

8.24.2 NL Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 21 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

8.24.5 In het geval van een urgente situatie die door de aanbesteder naar behoren is onderbouwd waarin de minimumtermijn niet in acht kan worden genomen, kan de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving vaststellen op minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot eerste inschrijving.

8.24.6 De aanbesteder verlengt de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving met 5 dagen in de gevallen als bedoeld in de artikelen 8.8.1 en 8.8.2, tenzij er sprake is van een urgente situatie als bedoeld in artikel 8.24.5.

8.24.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

8.24.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de eerste inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

8.24.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de eerste inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

8.24.10 Bij de Europese aanbesteding kan een aanbesteder die geen centrale
EU aanbestedende dienst als bedoeld in bijlage I van Richtlijn 2014/24/EU is, in afwijking van artikel 8.24.1, de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving in onderlinge overeenstemming met de geselecteerde gegadigden bepalen, mits alle geselecteerde gegadigden evenveel tijd krijgen om hun inschrijving voor te bereiden en in te dienen. Indien geen overeenstemming over deze termijn wordt bereikt, bedraagt deze ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving. De aanbesteder kan deze termijn met 5 dagen verkorten

8.24.7 Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de eerste inschrijving, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

8.24.8 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de inschrijvingen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de eerste inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. Alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

8.24.9 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan de eerste inschrijving ingediend moet worden, waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een inschrijving aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de inschrijver vóór het verstrijken van de inschrijvingstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van de inschrijving niet kan achterhalen,
b. de inschrijver de inschrijving na het verstrijken van de inschrijvingstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van de inschrijving als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van de inschrijving als bedoeld in onderdelen a en b kan de inschrijver andere dan elektronische middelen gebruiken.

indien de inschrijvingen volledig langs elektronische weg kunnen worden ingediend.

8.24.11 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

8.25 Nadere inlichtingen ten behoeve van de eerste inschrijving

8.25.1 Bij de Europese aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 10 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder aan alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 8.24.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

EU

8.25.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen eerste inschrijving’.

8.25.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving opgemaakt.

8.25.5 Indien de eerste inschrijving slechts kan worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen.

8.25.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de eerste inschrijving tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen,

8.24.11 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

8.25 Nadere inlichtingen ten behoeve van de eerste inschrijving

8.25.2 Bij de nationale aanbesteding worden nadere inlichtingen over de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder aan alle tot eerste inschrijving uitgenodigde gegadigden verstrekt. In het geval van een versnelde procedure als bedoeld in artikel 8.24.5 bedraagt deze termijn 4 dagen.

NL

8.25.3 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen eerste inschrijving’.

8.25.4 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving opgemaakt.

8.25.5 Indien de eerste inschrijving slechts kan worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen.

8.25.6 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de eerste inschrijving tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de eerste inschrijving zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de eerste inschrijving kennis kunnen nemen,

waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

8.25.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving, voor elke inschrijver bindend.

8.26 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

8.26.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

8.26.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 8.26.1.

8.26.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

8.26.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

8.27 Elektronische catalogus

8.27 In een geval als bedoeld in artikel 8.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

8.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische

waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

8.25.7 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ten behoeve van de eerste inschrijving, voor elke inschrijver bindend.

8.26 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

8.26.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen eerste inschrijving. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

8.26.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 8.26.1.

8.26.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

8.26.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

8.27 Elektronische catalogus

8.27 In een geval als bedoeld in artikel 8.2.1 kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

8.27.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische

bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

8.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

8.28 Eerste inschrijving

8.28.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de eerste inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

8.28.2 De eerste inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan

bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

8.27.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

8.28 Eerste inschrijving

8.28.2 De eerste inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan

het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;

e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

8.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de eerste inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

8.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

8.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

8.28.6 Een eerste inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de eerste inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

8.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn eerste inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

8.29 Gezamenlijke inschrijving

8.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de

het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;

e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

8.28.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de eerste inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

8.28.4 Indien de opdracht in percelen is verdeeld en de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat een inschrijver op meerdere percelen in kan schrijven, moet voor elk perceel een afzonderlijk inschrijvingsbiljet met de daarbij behorende bescheiden worden ingediend.

8.28.5 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

8.28.6 Een eerste inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de eerste inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

8.28.7 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn eerste inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de eerste inschrijving door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

8.29 Gezamenlijke inschrijving

8.29.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de

goede uitvoering van de opdracht nodig is.

8.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

8.30 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

8.30 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn eerste inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

8.30.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

8.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 8.30.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 8.30.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

8.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 8.30.2 en 8.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

8.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

goede uitvoering van de opdracht nodig is.

8.29.2 Tenzij de aanbesteder in de aankondiging anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

8.30 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

8.30 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn eerste inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

8.30.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

8.30.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 8.30.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 8.30.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

8.30.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 8.30.2 en 8.30.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

8.30.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 8.13.7 bekend is geworden;
d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

8.31 Varianten van de inschrijver

8.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

8.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

8.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

8.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

8.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 8.13.1 tot en met 8.13.5 bekend is geworden;
c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 8.13.7 bekend is geworden;
d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

8.31 Varianten van de inschrijver

8.31.1 De aanbesteder kan de inschrijvers toestaan, of van hen verlangen, varianten in te dienen. Varianten zijn verbonden met het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder waarborgt dat de gekozen gunningscriteria kunnen worden toegepast op varianten die aan de minimumeisen voldoen en op conforme inschrijvingen die geen varianten zijn.

8.31.2 De aanbesteder staat alleen varianten toe indien hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan of worden verlangd.

8.31.3 De aanbesteder die varianten toestaat of verlangt, vermeldt in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan welke minimumeisen deze varianten moeten voldoen, hoe zij worden ingediend en of varianten uitsluitend kunnen worden ingediend wanneer ook een inschrijving die geen variant is, is ingediend.

8.31.4 Een variant wordt ingediend op een afzonderlijk inschrijvingsbiljet waarop duidelijk is aangegeven dat het inschrijvingsbiljet betrekking heeft op een variant. Het inschrijvingsbiljet gaat vergezeld van een duidelijke omschrijving van hetgeen de variant inhoudt.

8.31.5 Bij opdrachten voor leveringen of diensten wijst de aanbesteder die varianten heeft toegestaan of verlangd, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een opdracht voor diensten dan tot een opdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een opdracht voor leveringen dan tot een opdracht voor diensten zou leiden.

8.32 Varianten van de aanbesteder

8.32.1 Indien in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

8. 322 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

8.33 Opening van de eerste inschrijving

8.33.1 De aanbesteder opent de eerste inschrijving niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de eerste inschrijving is verstreken.

8.33.2 Van het openen van de eerste inschrijving wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de eerste inschrijving bevat ten minste de volgende gegevens:

- a. de plaats en de datum van het openen van de eerste inschrijving;
- b. een korte aanduiding van de opdracht;
- c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
- d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
- e. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
- f. de naam, functie en handtekening van degene die de eerste inschrijving heeft geopend;
- g. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

8.33.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

8.34 Ongeldigheid van de inschrijving

8.34.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

8.35 Uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

8.35.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de inschrijvers een uitnodiging tot

8.32 Varianten van de aanbesteder

8.32.1 Indien in de aankondiging of in de voor aanmelding of eerste inschrijving relevante aanbestedingsstukken varianten van de aanbesteder als zodanig worden omschreven, staat het een inschrijver vrij om op een of meer varianten in te schrijven, tenzij inschrijving op alle varianten verplicht is gesteld.

8. 322 Een inschrijver dient voor elke variant van de aanbesteder waarop hij inschrijft, een afzonderlijk inschrijvingsbiljet in. De inschrijver geeft op het inschrijvingsbiljet duidelijk aan op welke variant de inschrijving betrekking heeft.

8.33 Opening van de eerste inschrijving

8.33.1 De aanbesteder opent de eerste inschrijving niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de eerste inschrijving is verstreken.

8.33.2 Van het openen van de eerste inschrijving wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de eerste inschrijving bevat ten minste de volgende gegevens:

- a. de plaats en de datum van het openen van de eerste inschrijving;
- b. een korte aanduiding van de opdracht;
- c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
- d. de aanduiding van het perceel, de percelen of het totaal waar de inschrijver op inschrijft;
- e. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
- f. de naam, functie en handtekening van degene die de eerste inschrijving heeft geopend;
- g. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

8.33.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters, tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

8.34 Ongeldigheid van de inschrijving

8.34.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

8.35 Uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen

8.35.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de inschrijvers een uitnodiging tot

deelneming aan de onderhandelingen te zenden, nodigt hij de inschrijvers uit die een inschrijving hebben gedaan overeenkomstig de voorgaande artikelen.

8.35.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van inschrijver schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen verzendt.

8.35.3 Indien een uitgesloten of afgewezen inschrijver bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzenddatum van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

8.35.4 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de onderhandelingen.

8.35.5 In de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de datum en het adres van de eerste onderhandeling;
b. de te gebruiken taal of talen.

8.35.6 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling, tenzij hij dit al in de aankondiging heeft vermeld.

8.36 Onderhandelingen

8.36.1 Tenzij de aanbesteder besluit de opdracht te gunnen op basis van de eerste inschrijving, onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers over hun eerste en eventueel daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, om de inhoud ervan te verbeteren, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria en de minimumeisen.

8.36.2 De aanbesteder stelt alle inschrijvers wier inschrijving niet na afronding van een fase als bedoeld in artikel 8.35.6, is afgewezen, in kennis van andere wijzigingen in de technische specificaties of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken dan die waarbij de minimumeisen worden vastgesteld, waarna die inschrijvers voldoende tijd krijgen om hun inschrijving naar aanleiding van deze wijzigingen, indien nodig, aan te passen en opnieuw in te dienen.

8.36.3 De aanbesteder verstrekt vertrouwelijke inlichtingen die een inschrijver met wie hij onderhandelt aan hem heeft verstrekt, slechts aan de andere deelnemers, indien de

deelneming aan de onderhandelingen te zenden, nodigt hij de inschrijvers uit die een inschrijving hebben gedaan overeenkomstig de voorgaande artikelen.

8.35.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van inschrijver schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen verzendt.

8.35.3 Indien een uitgesloten of afgewezen inschrijver bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzenddatum van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

8.35.4 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen inschrijvers gelijktijdig en schriftelijk uit tot deelneming aan de onderhandelingen.

8.35.5 In de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandelingen neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. de datum en het adres van de eerste onderhandeling;
b. de te gebruiken taal of talen.

8.35.6 Indien de onderhandeling door toepassing van de gunningscriteria in opeenvolgende fasen verloopt zodat het aantal inschrijvingen waarover moet worden onderhandeld wordt beperkt, vermeldt de aanbesteder dat in de uitnodiging tot deelneming aan de onderhandeling, tenzij hij dit al in de aankondiging heeft vermeld.

8.36 Onderhandelingen

8.36.1 Tenzij de aanbesteder besluit de opdracht te gunnen op basis van de eerste inschrijving, onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers over hun eerste en eventueel daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, om de inhoud ervan te verbeteren, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria en de minimumeisen.

8.36.2 De aanbesteder stelt alle inschrijvers wier inschrijving niet na afronding van een fase als bedoeld in artikel 8.35.6, is afgewezen, in kennis van andere wijzigingen in de technische specificaties of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken dan die waarbij de minimumeisen worden vastgesteld, waarna die inschrijvers voldoende tijd krijgen om hun inschrijving naar aanleiding van deze wijzigingen, indien nodig, aan te passen en opnieuw in te dienen.

8.36.3 De aanbesteder verstrekt vertrouwelijke inlichtingen die een inschrijver met wie hij onderhandelt aan hem heeft verstrekt, slechts aan de andere deelnemers, indien de

betreffende deelnemer daarvoor toestemming heeft gegeven. In het verzoek om toestemming van de betreffende deelnemer geeft de aanbesteder aan welke specifieke inlichtingen hij wil verstrekken.

8.36.4 De aanbesteder waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt geen informatie die een of meer inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

8.36.5 Op verzoek van een betrokken inschrijver stelt de aanbesteder de inschrijver zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de onderhandelingen met de inschrijvers.

8.36.6 De aanbesteder draagt er zorg voor dat in de slotfase het aantal oplossingen zodanig is dat een daadwerkelijke mededinging kan worden gewaarborgd, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of inschrijvers is.

8.36.7 Indien de aanbesteder de onderhandelingen afsluit stelt hij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt hij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van de definitieve inschrijving.

8.36.8 De aanbesteder stelt alle inschrijvers van wie de inschrijving na afronding van een fase als bedoeld in artikel 8.35.6 niet is afgewezen, schriftelijk in kennis van andere wijzigingen in de technische specificaties of andere voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken dan die waarbij de minimumeisen worden vastgesteld, waarna de inschrijvers voldoende tijd krijgen om hun inschrijvingen naar aanleiding van deze wijzigingen, indien nodig, aan te passen en opnieuw in te dienen.

8.37 Definitieve inschrijving

8.37.1 Nadat de aanbesteder de onderhandelingen heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de onderhandeling besproken oplossingen.

8.37.2 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver bij de definitieve inschrijving een verklaring over te leggen dat het resultaat van de onderhandelingen niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder

betreffende deelnemer daarvoor toestemming heeft gegeven. In het verzoek om toestemming van de betreffende deelnemer geeft de aanbesteder aan welke specifieke inlichtingen hij wil verstrekken.

8.36.4 De aanbesteder waarborgt tijdens de onderhandelingen de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt geen informatie die een of meer inschrijvers kan bevoordelen boven andere.

8.36.5 Op verzoek van een betrokken inschrijver stelt de aanbesteder de inschrijver zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van het verloop en de voortgang van de onderhandelingen met de inschrijvers.

8.36.6 De aanbesteder draagt er zorg voor dat in de slotfase het aantal oplossingen zodanig is dat een daadwerkelijke mededinging kan worden gewaarborgd, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of inschrijvers is.

8.36.7 Indien de aanbesteder de onderhandelingen afsluit stelt hij de resterende inschrijvers daarvan in kennis en stelt hij een gemeenschappelijke termijn vast voor de indiening van de definitieve inschrijving.

8.36.8 De aanbesteder stelt alle inschrijvers van wie de inschrijving na afronding van een fase als bedoeld in artikel 8.35.6 niet is afgewezen, schriftelijk in kennis van andere wijzigingen in de technische specificaties of andere voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken dan die waarbij de minimumeisen worden vastgesteld, waarna de inschrijvers voldoende tijd krijgen om hun inschrijvingen naar aanleiding van deze wijzigingen, indien nodig, aan te passen en opnieuw in te dienen.

8.37 Definitieve inschrijving

8.37.1 Nadat de aanbesteder de onderhandelingen heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de resterende deelnemers gelijktijdig en schriftelijk om hun definitieve inschrijving in te dienen op basis van de tijdens de onderhandeling besproken oplossingen.

8.37.2 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver bij de definitieve inschrijving een verklaring over te leggen dat het resultaat van de onderhandelingen niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder

van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

8.37.3 Een definitieve inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de onderhandelingen overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

8.38 Termijn van gestanddoening

8.38.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 8.38.3 moet de inschrijver de definitieve inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de definitieve inschrijving is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

8.38.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

8.38.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 8.41.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

8.39 Abnormaal lage inschrijving

8.39.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

8.39.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van

van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

8.37.3 Een definitieve inschrijving waaraan andere voorwaarden zijn verbonden dan die waarover tijdens de onderhandelingen overeenstemming is bereikt, is ongeldig.

8.38 Termijn van gestanddoening

8.38.1 Onverlet hetgeen is bepaald in artikel 8.38.3 moet de inschrijver de definitieve inschrijving gestand doen gedurende 50 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de definitieve inschrijving is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

8.38.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

8.38.3 Indien een kort geding als bedoeld in artikel 8.41.3 aanhangig is gemaakt, eindigt de termijn van gestanddoening 8 dagen na de dag waarop in kort geding vonnis is gewezen.

8.39 Abnormaal lage inschrijving

8.39.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

8.39.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van

richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,

e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en

f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 8.30.

8.39.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

8.39.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 8.39.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

8.39.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 8.39.2 bedoelde elementen.

8.39.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

8.40 Gunningsbeslissing

8.40.1 De aanbesteder toetst de definitieve inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

8.40.2 Indien de definitieve inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,

e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en

f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 8.30.

8.39.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

8.39.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 8.39.2 bedoelde elementen.

8.39.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

8.40 Gunningsbeslissing

8.40.1 De aanbesteder toetst de definitieve inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

8.40.2 Indien de definitieve inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

8.40.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 8.40.1 tot en met 8.40.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 8.41.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 8.10.9 en 8.10.13, de redenen voor zijn beslissing dat de definitieve inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

8.40.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

8.40.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.41 Opdracht

8.41.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

8.41.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum

8.40.3 NL Indien bij de nationale aanbesteding de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

8.40.4 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde gegadigden en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 8.40.1 tot en met 8.40.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden,
c. een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn als bedoeld in artikel 8.41.2, en
d. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 8.10.9 en 8.10.13, de redenen voor zijn beslissing dat de definitieve inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de gunningsbeslissing.

8.40.5 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

8.40.6 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.41 Opdracht

8.41.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

8.41.2 De aanbesteder verleent de opdracht niet eerder dan 20 dagen na de verzenddatum

van de mededeling als bedoeld in artikel 8.40.4. Indien de aanbesteder slechts één definitieve inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

8.41.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 8.40.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

8.41.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor de aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 8.13 en 8.15 tot en met 8.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

8.41.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

8.41.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 8.41.5.

8.42 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

8.42.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

EU

van de mededeling als bedoeld in artikel 8.40.4. Indien de aanbesteder slechts één definitieve inschrijving heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

8.41.3 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 8.40.4 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de gunningsbeslissing van de aanbesteder, mag de aanbesteder niet overgaan tot het verlenen van de opdracht, voordat in kort geding vonnis is gewezen.

8.41.4 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor de aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met betrekking tot de in de artikelen 8.13 en 8.15 tot en met 8.18 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

8.41.5 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

8.41.6 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 8.41.5.

8.42 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

8.42.2 Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure uiterlijk 48 dagen na verlening van de opdracht bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde

NL

8.42.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

8.42.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.42.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

8.42.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

8.42.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

8.43 Proces-verbaal van opdrachtverlening

8.43.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van de opdracht;
c. de namen van de uitgenodigde gegadigden, met motivering van die keuze;
d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden en inschrijvers met

opdracht.

8.42.3 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

8.42.4 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

8.42.7 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

motivering van die uitsluiting of afwijzing;

e. of er nadere inlichtingen in geval van een rechtmatig commercieel belang zijn die op verzoek van een ondernemer geen deel hebben uitgemaakt van de nota van inlichtingen inschrijvingsfase;
f. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen;
g. de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering van de keuze voor zijn inschrijving, en, indien bekend, zowel het gedeelte van de opdracht dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven als de namen van de voornaamste onderaannemers;
h. de redenen voor het gebruik van andere dan elektronische middelen bij het indienen van inschrijvingen;
i. de maatregelen als bedoeld in artikel 8.14.1;
j. vastgestelde belangenconflicten en een beschrijving van door de aanbesteder genomen passende maatregelen als bedoeld in artikel 8.14.3;
k. de redenen waarom de aanbesteder besloten heeft de opdracht niet te verlenen.

8.43.2 Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 8.43.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging.

EU

8.44 Innovatiepartnerschap

8.44.1 De aanbesteder kan het innovatiepartnerschap met een partner sluiten dan wel met verschillende partners die afzonderlijke onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten voor hun rekening nemen.

8.44.2 De aanbesteder structureert het innovatiepartnerschap in opeenvolgende fasen die de reeks stappen in het onderzoeks- en innovatieproces volgen, hetgeen de fabricage van goederen, de verlening van diensten of de voltooiing van werken kan omvatten.

8.44.3 In het innovatiepartnerschap worden tussentijdse, door de partners te bereiken doelen bepaald, en wordt voorzien in betaling van de vergoeding in passende termijnen.

8.44.4 De aanbesteder ziet erop toe dat de structuur van het partnerschap en in het bijzonder de duur en de waarde van de verschillende fasen een afspiegeling zijn van de innovatiegraad van de voorgestelde oplossing en van de reeks van onderzoeks- en innovatieactiviteiten die vereist zijn voor de ontwikkeling van een innovatieve en nog niet op de markt beschikbare oplossing, waarbij de geraamde waarde van de levering, de dienst of het werk niet onevenredig mag zijn in verhouding tot de

8.44 Innovatiepartnerschap

8.44.1 De aanbesteder kan het innovatiepartnerschap met een partner sluiten dan wel met verschillende partners die afzonderlijke onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten voor hun rekening nemen.

8.44.2 De aanbesteder structureert het innovatiepartnerschap in opeenvolgende fasen die de reeks stappen in het onderzoeks- en innovatieproces volgen, hetgeen de fabricage van goederen, de verlening van diensten of de voltooiing van werken kan omvatten.

8.44.3 In het innovatiepartnerschap worden tussentijdse, door de partners te bereiken doelen bepaald, en wordt voorzien in betaling van de vergoeding in passende termijnen.

8.44.4 De aanbesteder ziet erop toe dat de structuur van het partnerschap en in het bijzonder de duur en de waarde van de verschillende fasen een afspiegeling zijn van de innovatiegraad van de voorgestelde oplossing en van de reeks van onderzoeks- en innovatieactiviteiten die vereist zijn voor de ontwikkeling van een innovatieve en nog niet op de markt beschikbare oplossing, waarbij de geraamde waarde van de levering, de dienst of het werk niet onevenredig mag zijn in verhouding tot de

investering voor de ontwikkeling ervan.

8.44.5 De aanbesteder verstrekt bij een innovatiepartnerschap met meer partners, aan hem voorgestelde oplossingen of andere door een partner in het kader van het partnerschap meegedeelde vertrouwelijke inlichtingen, slechts aan andere partners, indien de betreffende partner daarvoor toestemming heeft gegeven. In het verzoek om toestemming van de betreffende partner geeft de aanbesteder aan welke specifieke inlichtingen hij wil verstrekken.

8.44.6 De door de aanbesteder aan te schaffen producten, diensten of werken voldoen aan het door de aanbesteder met de partners afgesproken prestatieniveau en blijven onder de maximumkosten.

8.45 Geschillen

8.45.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

investering voor de ontwikkeling ervan.

8.44.5 De aanbesteder verstrekt bij een innovatiepartnerschap met meer partners, aan hem voorgestelde oplossingen of andere door een partner in het kader van het partnerschap meegedeelde vertrouwelijke inlichtingen, slechts aan andere partners, indien de betreffende partner daarvoor toestemming heeft gegeven. In het verzoek om toestemming van de betreffende partner geeft de aanbesteder aan welke specifieke inlichtingen hij wil verstrekken.

8.44.6 De door de aanbesteder aan te schaffen producten, diensten of werken voldoen aan het door de aanbesteder met de partners afgesproken prestatieniveau en blijven onder de maximumkosten.

8.45 Geschillen

8.45.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

9 Raamovereenkomst met een enkele ondernemer

9.1 Omschrijving

9.1.1 Een raamovereenkomst met een enkele ondernemer is een overeenkomst tussen een of meer aanbesteders en een ondernemer met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te verlenen opdrachten vast te leggen.

GP3.3A

9.1.2 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder die, met gebruikmaking van een van de procedures beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 6, 8 en 11 van dit reglement, een raamovereenkomst sluit met een enkele ondernemer, op basis van die raamovereenkomst opdrachten verlenen overeenkomstig de procedure voor de raamovereenkomst met een enkele ondernemer.

EU

9 Raamovereenkomst met een enkele ondernemer

9.1 Omschrijving

9.1.1 Een raamovereenkomst met een enkele ondernemer is een overeenkomst tussen een of meer aanbesteders en een ondernemer met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te verlenen opdrachten vast te leggen.

GP3.3A

9.1.3 Bij de nationale aanbesteding kan de aanbesteder die, met gebruikmaking van een van de procedures beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 8 en 11 van dit reglement, een raamovereenkomst sluit met een enkele ondernemer, op basis van die raamovereenkomst opdrachten verlenen overeenkomstig de procedure voor de raamovereenkomst met een enkele ondernemer.

NL

9.2 Algemene bepalingen

9.2.1 Deze procedure kan uitsluitend worden toegepast tussen de aanbesteder die daartoe uitdrukkelijk is aangewezen in de aankondiging en de ondernemer die bij de raamovereenkomst partij is. Indien de voorafgaande procedure niet voorziet in een aankondiging, moet de aanbesteder uitdrukkelijk zijn aangewezen in de uitnodiging tot inschrijving.

9.2.2 Bij de verlening van opdrachten die op de raamovereenkomst zijn gebaseerd mogen de partijen geen wezenlijke wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

9.2.3 De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan 4 jaar, behalve in uitzonderlijke gevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn, met name op grond van het voorwerp van de raamovereenkomst.

9.3 Communicatiemiddelen

9.3.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische
EU middelen.

9.3.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

9.4 Opdrachten op basis van een raamovereenkomst

9.4.1 De opdracht op basis van een raamovereenkomst met een enkele ondernemer wordt verleend volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

9.4.2 De opdracht wordt verleend door de ondernemer schriftelijk te raadplegen en hem indien nodig te verzoeken zijn inschrijving aan te vullen.

9.5 Termijn van gestanddoening

9.5.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken,

9.2 Algemene bepalingen

9.2.1 Deze procedure kan uitsluitend worden toegepast tussen de aanbesteder die daartoe uitdrukkelijk is aangewezen in de aankondiging en de ondernemer die bij de raamovereenkomst partij is. Indien de voorafgaande procedure niet voorziet in een aankondiging, moet de aanbesteder uitdrukkelijk zijn aangewezen in de uitnodiging tot inschrijving.

9.2.2 Bij de verlening van opdrachten die op de raamovereenkomst zijn gebaseerd mogen de partijen geen wezenlijke wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

9.2.3 De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan 4 jaar, behalve in uitzonderlijke gevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn, met name op grond van het voorwerp van de raamovereenkomst.

9.3 Communicatiemiddelen

9.3.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

9.4 Opdrachten op basis van een raamovereenkomst

9.4.1 De opdracht op basis van een raamovereenkomst met een enkele ondernemer wordt verleend volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

9.4.2 De opdracht wordt verleend door de ondernemer schriftelijk te raadplegen en hem indien nodig te verzoeken zijn inschrijving aan te vullen.

9.5 Termijn van gestanddoening

9.5.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken,

tenzij bij de raadpleging een andere termijn is gesteld.

9.6 Ongeldigheid van de inschrijving

9.6.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen, gesteld bij de raadpleging, in dit reglement of in de raamovereenkomst, is ongeldig.

9.6.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

9.7 Opdracht

9.7.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

9.7.2 De inschrijver komt alleen voor de opdracht in aanmerking indien hij zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoet aan de eisen die in de raamovereenkomst en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld.

9.7.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

9.7.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 9.7.3.

9.8 Geschillen

9.8.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

tenzij bij de raadpleging een andere termijn is gesteld.

9.6 Ongeldigheid van de inschrijving

9.6.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen, gesteld bij de raadpleging, in dit reglement of in de raamovereenkomst, is ongeldig.

9.6.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

9.7 Opdracht

9.7.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

9.7.2 De inschrijver komt alleen voor de opdracht in aanmerking indien hij zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoet aan de eisen die in de raamovereenkomst en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld.

9.7.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

9.7.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 9.7.3.

9.8 Geschillen

9.8.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

10 Raamovereenkomst met meerdere ondernemers

10.1 Omschrijving

10.1.1 GP3.3A Een raamovereenkomst met meerdere ondernemers is een overeenkomst tussen een of meer aanbesteders en meerdere ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te verlenen opdrachten vast te leggen.

10.1.2 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder die, met gebruikmaking van een van de procedures beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 6, 8 en 11 van dit reglement, een raamovereenkomst sluit met meerdere ondernemers, op basis van die raamovereenkomst opdrachten verlenen overeenkomstig de procedure voor de raamovereenkomst met meerdere ondernemers.

10 Raamovereenkomst met meerdere ondernemers

10.1 Omschrijving

10.1.1 GP3.3A Een raamovereenkomst met meerdere ondernemers is een overeenkomst tussen een of meer aanbesteders en meerdere ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te verlenen opdrachten vast te leggen.

10.1.3 NL Bij de nationale aanbesteding kan de aanbesteder die, met gebruikmaking van een van de procedures beschreven in de hoofdstukken 2 tot en met 8 en 11 van dit reglement, een raamovereenkomst sluit met meerdere ondernemers, op basis van die raamovereenkomst opdrachten verlenen overeenkomstig de procedure voor de raamovereenkomst met meerdere ondernemers.

10.2 Algemene bepalingen

10.2.1 Deze procedure kan uitsluitend worden toegepast tussen de aanbesteder die daartoe uitdrukkelijk is aangewezen in de aankondiging en de ondernemers die bij de raamovereenkomst partij zijn. Indien de voorafgaande procedure niet voorziet in een aankondiging, moet de aanbesteder uitdrukkelijk zijn aangewezen in de uitnodiging tot inschrijving.

10.2.2 Bij de verlening van opdrachten die op de raamovereenkomst zijn gebaseerd mogen de partijen geen wezenlijke wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

10.2.3 De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan 4 jaar, behalve in uitzonderlijke gevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn, met name op grond van het voorwerp van de raamovereenkomst.

10.3 Communicatiemiddelen

10.3.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers plaats met behulp van elektronische
EU middelen.

10.3.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

10.4 Opdrachten op basis van een raamovereenkomst

10.4.1 De raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt uitgevoerd op een van de volgende wijzen:
GP3.3B
- a. volgens de voorwaarden van de raamovereenkomst, zonder dat de opdracht voor mededinging wordt opengesteld, indien de raamovereenkomst alle voorwaarden bevat met betrekking tot de uitvoering van de betrokken werken, leveringen of diensten alsmede de objectieve voorwaarden ter bepaling van de ondernemers die deze als partij bij de raamovereenkomst zullen uitvoeren, welke objectieve voorwaarden zijn vermeld in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst;
- b. deels zonder dat de opdracht voor mededinging wordt opengesteld en deels met een nieuwe oproep tot mededinging voor de ondernemers die partij zijn

10.2 Algemene bepalingen

10.2.1 Deze procedure kan uitsluitend worden toegepast tussen de aanbesteder die daartoe uitdrukkelijk is aangewezen in de aankondiging en de ondernemers die bij de raamovereenkomst partij zijn. Indien de voorafgaande procedure niet voorziet in een aankondiging, moet de aanbesteder uitdrukkelijk zijn aangewezen in de uitnodiging tot inschrijving.

10.2.2 Bij de verlening van opdrachten die op de raamovereenkomst zijn gebaseerd mogen de partijen geen wezenlijke wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.

10.2.3 De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan 4 jaar, behalve in uitzonderlijke gevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn, met name op grond van het voorwerp van de raamovereenkomst.

10.3 Communicatiemiddelen

10.3.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

10.4 Opdrachten op basis van een raamovereenkomst

10.4.1 De raamovereenkomst met meerdere ondernemers wordt uitgevoerd op een van de volgende wijzen:
GP3.3B
- a. volgens de voorwaarden van de raamovereenkomst, zonder dat de opdracht voor mededinging wordt opengesteld, indien de raamovereenkomst alle voorwaarden bevat met betrekking tot de uitvoering van de betrokken werken, leveringen of diensten alsmede de objectieve voorwaarden ter bepaling van de ondernemers die deze als partij bij de raamovereenkomst zullen uitvoeren, welke objectieve voorwaarden zijn vermeld in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst;
- b. deels zonder dat de opdracht voor mededinging wordt opengesteld en deels met een nieuwe oproep tot mededinging voor de ondernemers die partij zijn

bij de raamovereenkomst, indien de raamovereenkomst alle voorwaarden bevat met betrekking tot de uitvoering van de betrokken werken, leveringen of diensten en de aanbesteder deze mogelijkheid in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst heeft vermeld;

c. door de opdracht voor mededinging open te stellen voor de ondernemers die partij zijn bij de raamovereenkomst, indien de raamovereenkomst niet alle voorwaarden bevat met betrekking tot de uitvoering van de werken, leveringen of diensten.

10.4.2 Voor toepassing van artikel 10.4.1, onderdeel b, bepaalt de aanbesteder op grond van objectieve criteria die in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst zijn opgenomen, voor welk deel er een nieuwe oproep tot mededinging wordt gedaan. In deze aanbestedingsstukken is tevens vermeld welke voorwaarden aan een nieuwe oproep tot mededinging kunnen worden verbonden.

10.4.3 Het bepaalde in artikel 10.4.2 is van overeenkomstige toepassing op elk perceel van een raamovereenkomst waarvoor de in dit artikel bedoelde objectieve criteria in de raamovereenkomst zijn vastgelegd, ongeacht of objectieve criteria zijn vastgelegd voor de andere percelen.

10.4.4 Bij de in artikel 10.4.1, onderdelen b en c, bedoelde oproep tot mededinging worden dezelfde voorwaarden gesteld als die welke gelden voor de gunning van de raamovereenkomst alsmede, zo nodig, nader gespecificeerde voorwaarden en, in voorkomend geval, andere voorwaarden die zijn vermeld in de aanbestedingsstukken van de raamovereenkomst, overeenkomstig de volgende procedure:

a. voor elke te gunnen opdracht raadpleegt de aanbesteder schriftelijk de ondernemers die in staat zijn de opdracht uit te voeren;
b. de aanbesteder stelt een voldoende lange termijn vast voor de indiening van inschrijvingen voor elke specifieke opdracht, rekening houdend met elementen zoals de complexiteit van het voorwerp van de opdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de inschrijvingen;
c. de inschrijvingen worden schriftelijk ingediend en de inhoud ervan wordt niet vrijgegeven tot de gestelde indieningstermijn is verstreken;
d. de aanbesteder kan de opdracht gunnen aan de inschrijver die op grond van de in de aanbestedingsstukken van de raamovereenkomst vastgestelde gunningscriteria de beste inschrijving heeft ingediend.

10.5 Elektronische catalogus

10.5.1 Indien een raamovereenkomst met meerdere ondernemers is gesloten na indiening van de inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi, kan de aanbesteder voor een specifieke opdracht opnieuw tot mededinging oproepen op basis van bijgewerkte

bij de raamovereenkomst, indien de raamovereenkomst alle voorwaarden bevat met betrekking tot de uitvoering van de betrokken werken, leveringen of diensten en de aanbesteder deze mogelijkheid in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst heeft vermeld;

c. door de opdracht voor mededinging open te stellen voor de ondernemers die partij zijn bij de raamovereenkomst, indien de raamovereenkomst niet alle voorwaarden bevat met betrekking tot de uitvoering van de werken, leveringen of diensten.

10.4.2 Voor toepassing van artikel 10.4.1, onderdeel b, bepaalt de aanbesteder op grond van objectieve criteria die in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst zijn opgenomen, voor welk deel er een nieuwe oproep tot mededinging wordt gedaan. In deze aanbestedingsstukken is tevens vermeld welke voorwaarden aan een nieuwe oproep tot mededinging kunnen worden verbonden.

10.4.3 Het bepaalde in artikel 10.4.2 is van overeenkomstige toepassing op elk perceel van een raamovereenkomst waarvoor de in dit artikel bedoelde objectieve criteria in de raamovereenkomst zijn vastgelegd, ongeacht of objectieve criteria zijn vastgelegd voor de andere percelen.

10.4.4 Bij de in artikel 10.4.1, onderdelen b en c, bedoelde oproep tot mededinging worden dezelfde voorwaarden gesteld als die welke gelden voor de gunning van de raamovereenkomst alsmede, zo nodig, nader gespecificeerde voorwaarden en, in voorkomend geval, andere voorwaarden die zijn vermeld in de aanbestedingsstukken van de raamovereenkomst, overeenkomstig de volgende procedure:

a. voor elke te gunnen opdracht raadpleegt de aanbesteder schriftelijk de ondernemers die in staat zijn de opdracht uit te voeren;
b. de aanbesteder stelt een voldoende lange termijn vast voor de indiening van inschrijvingen voor elke specifieke opdracht, rekening houdend met elementen zoals de complexiteit van het voorwerp van de opdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de inschrijvingen;
c. de inschrijvingen worden schriftelijk ingediend en de inhoud ervan wordt niet vrijgegeven tot de gestelde indieningstermijn is verstreken;
d. de aanbesteder kan de opdracht gunnen aan de inschrijver die op grond van de in de aanbestedingsstukken van de raamovereenkomst vastgestelde gunningscriteria de beste inschrijving heeft ingediend.

10.5 Elektronische catalogus

10.5.1 Indien een raamovereenkomst met meerdere ondernemers is gesloten na indiening van de inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi, kan de aanbesteder voor een specifieke opdracht opnieuw tot mededinging oproepen op basis van bijgewerkte

elektronische catalogi.

10.5.2 In een geval als bedoeld in artikel 10.5.1 gebruikt de aanbesteder een van de volgende methoden:

a. de aanbesteder verzoekt de inschrijvers hun elektronische catalogi, na aanpassing aan de eisen van de betrokken opdracht, opnieuw in te dienen, of
b. de aanbesteder deelt de inschrijvers mee dat dat hij voornemens is uit reeds ingediende elektronische catalogi de nodige informatie te verzamelen om inschrijvingen op te stellen die aan de vereisten van de betrokken opdracht aangepast zijn, mits het gebruik van deze methode in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst is aangekondigd.

10.5.3 Indien de aanbesteder voor een specifieke opdracht opnieuw oproept tot mededinging met gebruikmaking van de methode als bedoeld in artikel 10.5.2, onderdeel b:

a. deelt hij aan de inschrijvers de datum en het tijdstip mee, waarop hij voornemens is de nodige informatie te verzamelen voor het opstellen van nieuwe inschrijvingen die aan de eisen van de betrokken opdracht aangepast zijn,
b. geeft hij inschrijvers de mogelijkheid om het zodanig verzamelen van informatie te weigeren, en
c. voorziet hij in een toereikende termijn tussen de mededeling als bedoeld in onderdeel a en het daadwerkelijk verzamelen van de informatie.

10.5.4 Indien een inschrijver instemt met het verzamelen van informatie als bedoeld in artikel 10.5.3:

a. legt de aanbesteder de verzamelde informatie voor de gunning van de opdracht voor aan de betrokken inschrijver,
b. stelt de aanbesteder de betrokken inschrijver in de gelegenheid om te bevestigen of te betwisten dat de aldus opgestelde inschrijving geen materiële fouten bevat en
c. voorziet de aanbesteder in een toereikende termijn tussen de voorlegging als bedoeld in onderdeel a en de gunning van de opdracht.

10.6 Termijn van gestanddoening

10.6.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de uitnodiging tot inschrijving een andere termijn is gesteld.

10.6.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het

elektronische catalogi.

10.5.2 In een geval als bedoeld in artikel 10.5.1 gebruikt de aanbesteder een van de volgende methoden:

a. de aanbesteder verzoekt de inschrijvers hun elektronische catalogi, na aanpassing aan de eisen van de betrokken opdracht, opnieuw in te dienen, of
b. de aanbesteder deelt de inschrijvers mee dat dat hij voornemens is uit reeds ingediende elektronische catalogi de nodige informatie te verzamelen om inschrijvingen op te stellen die aan de vereisten van de betrokken opdracht aangepast zijn, mits het gebruik van deze methode in de aanbestedingsstukken voor de raamovereenkomst is aangekondigd.

10.5.3 Indien de aanbesteder voor een specifieke opdracht opnieuw oproept tot mededinging met gebruikmaking van de methode als bedoeld in artikel 10.5.2, onderdeel b:

a. deelt hij aan de inschrijvers de datum en het tijdstip mee, waarop hij voornemens is de nodige informatie te verzamelen voor het opstellen van nieuwe inschrijvingen die aan de eisen van de betrokken opdracht aangepast zijn,
b. geeft hij inschrijvers de mogelijkheid om het zodanig verzamelen van informatie te weigeren, en
c. voorziet hij in een toereikende termijn tussen de mededeling als bedoeld in onderdeel a en het daadwerkelijk verzamelen van de informatie.

10.5.4 Indien een inschrijver instemt met het verzamelen van informatie als bedoeld in artikel 10.5.3:

a. legt de aanbesteder de verzamelde informatie voor de gunning van de opdracht voor aan de betrokken inschrijver,
b. stelt de aanbesteder de betrokken inschrijver in de gelegenheid om te bevestigen of te betwisten dat de aldus opgestelde inschrijving geen materiële fouten bevat en
c. voorziet de aanbesteder in een toereikende termijn tussen de voorlegging als bedoeld in onderdeel a en de gunning van de opdracht.

10.6 Termijn van gestanddoening

10.6.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de uitnodiging tot inschrijving een andere termijn is gesteld.

10.6.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het

verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

10.7 Ongeldigheid van de inschrijving

10.7.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen, gesteld in dit reglement, de raamovereenkomst of de uitnodiging tot inschrijving, is ongeldig.

10.7.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

10.7.3 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver in het geval als bedoeld in artikel 10.4.1 onderdelen b en c bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

10.8 Verduidelijking van de inschrijving

10.8.1 De aanbesteder kan bij de Europese aanbesteding inschrijvers verzoeken om de inhoud van de inschrijving te verduidelijken of aan te vullen, voor zover dit niet strijdig is met de beginselen van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

EU

10.9 Abnormaal lage inschrijving

10.9.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht

verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

10.7 Ongeldigheid van de inschrijving

10.7.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen, gesteld in dit reglement, de raamovereenkomst of de uitnodiging tot inschrijving, is ongeldig.

10.7.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

10.7.3 Indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, dient de inschrijver in het geval als bedoeld in artikel 10.4.1 onderdelen b en c bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

10.8 Verduidelijking van de inschrijving

10.8.2 Bij de nationale aanbesteding kunnen op verzoek van de aanbesteder besprekingen met inschrijvers plaatsvinden met het oog op een verduidelijking van de inhoud van hun inschrijving en van de eisen van de aanbesteder, voor zover dit niet strijdig is met de uitgangspunten van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

NL

10.9 Abnormaal lage inschrijving

10.9.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht

abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

10.9.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht, en
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

10.9.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

10.9.4 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 10.9.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

10.9.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 10.9.2 bedoelde elementen.

10.9.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

10.10 Elektronische veiling

abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

10.9.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht, en
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

10.9.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

10.9.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 10.9.2 bedoelde elementen.

10.9.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

10.10 Elektronische veiling

10.10.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

10.10.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

10.10.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

10.10.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
b. deze tijdig is ingediend,
c. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
d. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
e. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
f. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

10.10.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

10.10.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in

10.10.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

10.10.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

10.10.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

10.10.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
b. deze tijdig is ingediend,
c. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
d. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
e. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
f. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

10.10.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

10.10.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;
b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in

voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;

d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 10.10.11;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

10.10.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

10.10.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

10.10.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

10.10.10 In de formule als bedoeld in artikel 10.10.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

10.10.11 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

10.10.12 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

10.10.13 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in

voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;

d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 10.10.11;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

10.10.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

10.10.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

10.10.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

10.10.10 In de formule als bedoeld in artikel 10.10.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

10.10.11 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

10.10.12 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

10.10.13 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in

geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

10.10.14 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

10.10.15 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 10.11 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

10.11 Gunningsbeslissing

10.11.1 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie.

10.11.2 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

10.11.3 De aanbesteder stelt de deelnemers aan de raamovereenkomst zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 10.11.1 en 10.11.2 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,

geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

10.10.14 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

10.10.15 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 10.11 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

10.11 Gunningsbeslissing

10.11.1 De aanbesteder toetst de inschrijvingen of, in voorkomend geval, de resultaten van de veiling aan de door hem in de aankondiging en de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie.

10.11.2 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

10.11.3 De aanbesteder stelt de deelnemers aan de raamovereenkomst zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 10.11.1 en 10.11.2 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,

b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden, en
c. in voorkomend geval, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

10.11.4 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

10.11.5 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:
a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

10.12 Opdracht

10.12.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

10.12.2 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de raamovereenkomst en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld.

10.12.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

10.12.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 10.12.3.

10.13 Geschillen

10.13.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

b. de naam van de begunstigde, of in geval van een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de namen van de begunstigden, en
c. in voorkomend geval, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

10.11.4 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

10.11.5 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:
a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

10.12 Opdracht

10.12.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

10.12.2 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de raamovereenkomst en de overige voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld.

10.12.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

10.12.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 10.12.3.

10.13 Geschillen

10.13.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

11 Procedure voor sociale en andere specifieke diensten

11.1 Omschrijving

11.1.1 Een aanbesteding volgens de procedure voor sociale en andere specifieke diensten is een aanbesteding voor diensten als bedoeld in bijlage XIV van richtlijn 2014/24/EU waaraan alle of alle geselecteerde ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen inschrijven.

11.2 Vooraankondiging

11.2.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

11.2.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging

EU

11.2.3 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor

EU

11 Procedure voor sociale en andere specifieke diensten

11.1 Omschrijving

11.1.1 Een aanbesteding volgens de procedure voor sociale en andere specifieke diensten is een aanbesteding voor diensten als bedoeld in bijlage XIV van richtlijn 2014/24/EU waaraan alle of alle geselecteerde ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen inschrijven.

aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

11.2.4 Een kopersprofiel als bedoeld in 11.2.3 is langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

11.2.5 Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door
EU middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

11.2.6 Indien bij de Europese aanbesteding de vooraankondiging een opdracht betreft voor sociale en andere specifieke diensten als bedoeld in bijlage XIV van richtlijn
EU 2014/24/EU, vermeldt de aanbesteder in de vooraankondiging in ieder geval:
a. de soort diensten waarop de opdracht betrekking heeft;
b. dat de opdracht wordt gegund zonder verdere bekendmaking;
c. dat ondernemers hun belangstelling schriftelijk kenbaar moeten maken.
Deze vooraankondiging wordt bekendgemaakt

a. totdat de oorspronkelijk in de vooraankondiging aangegeven geldigheidstermijn ten einde komt, of
b. tot de bekendmaking van een Aankondiging van een gegunde opdracht, waarin staat dat geen verdere opdrachten zullen worden gegund.

11.2.7 Bij de Europese aanbesteding is artikel 11.2.6 niet van toepassing indien de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging kon worden toegepast
EU overeenkomstig artikel 6.1 van dit reglement.

11.2.8 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere
EU informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48

uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

11.2.9 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

11.2.10 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

11.3 Aankondiging

11.3.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend. De aanbesteder kan afzien van het bekendmaken van een aankondiging indien hij een vooraankondiging bekend heeft gemaakt.

11.3.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

11.3 Aankondiging

11.3.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend. De aanbesteder kan afzien van het bekendmaken van een aankondiging indien hij een vooraankondiging bekend heeft gemaakt.

11.3.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

11.3.3 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

11.3.4 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

11.3.5 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

11.3.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is

gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

11.3.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

11.3.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

11.3.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

11.3.9 EU Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

11.4 Technische specificaties

11.4 Technische specificaties

11.4.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

11.4.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

11.4.2 De in artikel 11.4.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

11.4.2 De in artikel 11.4.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

11.4.3 Voor de toepassing van artikel 11.4.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die

11.4.3 Voor de toepassing van artikel 11.4.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die

te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

11.4.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
   – Europese technische beoordelingen,
   – gemeenschappelijke technische specificaties,
   – internationale normen,
   – andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen,
   – nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

11.4.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 11.4.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 11.4.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

11.4.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een

te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

11.4.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
   – Europese technische beoordelingen,
   – gemeenschappelijke technische specificaties,
   – internationale normen,
   – andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
   – nationale normen,
   – nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,
waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',
b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

11.4.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 11.4.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 11.4.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

11.4.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een

conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

11.4.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

11.4.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

11.4.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 11.4.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

11.4.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 11.4.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

11.4.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

11.4.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 11.4.11 opnemen

conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

11.4.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

11.4.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

11.4.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 11.4.4 onderdeel b geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

11.4.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 11.4.7, dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

11.4.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

11.4.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 11.4.11 opnemen

in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 11.4.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

11.5 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

11.5.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

11.5.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

11.5.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

11.6 Keurmerken

11.6.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,

in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 11.4.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

11.5 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

11.5.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

11.5.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

11.5.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

11.6 Keurmerken

11.6.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,

b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

11.6.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

11.6.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

11.6.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

11.6.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 11.6.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

11.7 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

11.7.1 Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na verlening van de opdracht een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van

EU

b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

11.6.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

11.6.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

11.6.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

11.6.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 11.6.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

11.7 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

11.7.2 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder die een opdracht heeft verleend een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure uiterlijk 48 dagen na verlening van de opdracht bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

11.7.3 De aanbesteder kan de resultaten, van de procedure per kwartaal bundelen. Indien de aanbesteder daarvoor kiest zendt hij de gebundelde resultaten binnen 30 dagen na het einde van elk kwartaal toe.

11.7.3 De aanbesteder kan de resultaten, van de procedure per kwartaal bundelen. Indien de aanbesteder daarvoor kiest zendt hij de gebundelde resultaten binnen 30 dagen na het einde van elk kwartaal toe.

11.7.4 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

11.7.4 Indien de aanbesteder beslist om de opdracht niet te verlenen, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

11.7.5 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

11.7.5 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

11.7.6 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

11.7.7 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging van de gegunde opdracht of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

11.7.8 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

11.8 Geschillen

11.8.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

11.7.8 De aanbesteder kan de aankondiging van een gegunde opdracht aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

11.8 Geschillen

11.8.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

12 Openbare prijsvraag

12.1 Omschrijving

12.1.1 Een openbare prijsvraag is een aanbesteding waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen deelnemen om de aanbesteder een plan of een ontwerp te verschaffen dat door een jury wordt geselecteerd, al dan niet met toekenning van prijzen.

12.2 Communicatiemiddelen

12.2.1 De communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers vindt plaats met behulp van elektronische middelen.

12.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

12.3 Vooraankondiging

12.3.1 De aanbesteder kan een vooraankondiging bekendmaken.

12.3.2 De aanbesteder gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

12.3.3 De aanbesteder zendt de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

12.3.4 Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 12.3.3 is langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

12.3.5 De aanbesteder moet de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

12.3.6 Indien de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

12.3.7 De aanbesteder kan de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

12.3.8 Indien de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

12.4 Aankondiging

12.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

12.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een prijsvraag voor ontwerpen.

12.4.3 De aanbesteder zendt de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

12.4.4 De aanbesteder moet de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een prijsvraag voor ontwerpen kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

12.4.5 Indien de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

12.4.6 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen

beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

12.4.7 Indien de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

12.4.8 De aanbesteder biedt, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 12.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

12.5 Geschiktheidseisen in de aankondiging

12.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om het ontwerp op te stellen en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit uit te voeren.

12.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 12.11 tot en met 12.15, houden deze verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de aankondiging. In dat geval is die eis niet hoger dan driemaal de geraamde waarde van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

GP3.5B
GP3.5H

12.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de aankondiging opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

12.6 Beoordelingscriteria in de aankondiging

12.6.1 De aanbesteder vermeldt de criteria voor de beoordeling van de ontwerpen in de aankondiging.

12.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

12.7.1 Indien de aanbesteder voornemens is een opdracht te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, vermeldt hij dit in de aankondiging.

12.7.2 De aanbesteder vermeldt in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken volgens welke voorschriften hij de opdracht die voortvloeit uit de prijsvraag gunt aan de winnaar of aan één van de winnaars van de prijsvraag. In dit laatste geval moeten alle winnaars worden uitgenodigd om aan de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging deel te nemen.

12.7.3 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

12.7.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die van toepassing zullen zijn gedurende het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

12.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

12.8.1 Indien de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding en voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 12.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken zullen worden

toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

12.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

12.8.3 Andere dan elektronische middelen kunnen worden gebruikt in de volgende gevallen:

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor het ontwerp is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

12.9 Uitsluitingsgronden

12.9.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de prijsvraag uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 12.9.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 12.9.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het ontwerp onherroepelijk zijn geworden.

12.9.2 Voor de toepassing van artikel 12.9.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van

Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);

b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);

c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);

d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);

e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;

f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

12.9.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 12.9.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

12.9.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het ontwerp.

12.9.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 12.9.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

12.9.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in artikel 12.9.1 tot en met 12.9.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

12.9.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;

e. een belangenconflict in de zin van artikel 12.10.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 12.10.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 12.17.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid en het oordeel van de jury;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

12.9.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 12.9.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het ontwerp hebben voorgedaan;
b. artikel 12.9.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het ontwerp hebben voorgedaan;
c. artikel 12.9.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;

d. artikel 12.9.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het ontwerp hebben voorgedaan;
e. artikel 12.9.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het ontwerp.

12.9.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 12.9.1 tot en met 12.9.5 en 12.9.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:
a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het ontwerp niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 12.9.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het ontwerp niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 12.9.1 tot en met 12.9.5 en 12.9.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het ontwerp niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 12.9.4, of artikel 12.9.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

12.9.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:
a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

12.9.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 12.9.1, 12.9.3 en 12.9.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:
a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 12.9.1 en 12.9.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 12.9.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door

c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

12.9.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 12.9.1 tot en met 12.9.5 en 12.9.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de aanbesteding.

12.10 Scheiding van belang

12.10.1 Indien een deelnemer of een met een deelnemer verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die deelnemer. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere deelnemers van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de deelnemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de ontwerpen.

12.10.2 De aanbesteder sluit een deelnemer die betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken deelnemer de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de deelnemer van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

12.10.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

12.11 Financiële en economische draagkracht

12.11.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico’s heeft.

12.11.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

12.11.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

12.11.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

12.11.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen voor het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

12.11.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

12.11.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 12.11.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van

andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

12.11.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

12.12 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

12.12.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om het ontwerp volgens een passende kwaliteitsnorm op te stellen en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde ontwerpen aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

12.12.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit:

GP3.5F
GP3.5G

1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de

dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer beschikt voor het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van het opstellen van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

12.12.3 In afwijking van artikel 12.12.2 onderdeel 1 kan de aanbesteder diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

12.12.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 12.12.2, hij verlangt.

12.12.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor het opstellen van het ontwerp noodzakelijke middelen.

12.12.6 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien

laatstgenoemde de diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of het leidinggevend personeel van de onderneming.

12.12.7 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

12.12.8 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 12.12.5 en 12.12.6, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

12.12.9 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

12.12.10 Ten aanzien van de uitvoering van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

12.12.11 De aanbesteder kan de beroepsbekwaamheid van ondernemers om de diensten te verlenen beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

12.12.12 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

12.13 Kwaliteitsbewaking

12.13.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door

conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

12.13.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

12.13.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

12.14 Normen inzake milieubeheer

12.14.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

12.14.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

12.14.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

12.15 Beroepsbevoegdheid

12.15.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

12.15.2 De aanbesteder kan, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

12.15.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

12.15.4 De aanbesteder kan van rechtspersonen verlangen dat deze in of bij het ontwerp de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die werden belast met het opstellen van het ontwerp en worden belast met de uitvoering van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

12.16 Termijn indiening ontwerp

12.16.1 De aanbesteder stelt de termijn voor de ontvangst van de ontwerpen vast met inachtneming van het voorwerp van de aanbesteding en de voor de indiening van het ontwerp benodigde tijd.

12.16.2 Indien de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van het ontwerp, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

12.16.3 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de ontwerpen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van het ontwerp kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enig ontwerp. De aanbesteder maakt deze verlenging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen en stelt ondernemers in de gelegenheid om hun ontwerp binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

12.16.4 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan het

ontwerp ingediend moet worden, waardoor het indienen van het ontwerp kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een ontwerp aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de ondernemer vóór het verstrijken van de indieningstermijn een versleutelde waarde van zijn ontwerp en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en het ontwerp zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van het ontwerp niet kan achterhalen,
b. de ondernemer het ontwerp na het verstrijken van de indieningstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van het ontwerp als bedoeld in onderdeel a, identiek is aan de versleutelde waarde van het ontwerp als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van het ontwerp als bedoeld in onderdelen a en b kan de ondernemer andere dan elektronische middelen gebruiken.

12.16.5 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

12.17 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

12.17.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn ontwerp een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 12.17.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

12.17.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn ontwerp gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

12.17.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 12.12.2 onderdeel 1.

12.17.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging gestelde geschiktheidseisen, en

c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

12.17.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 12.9 tot en met 12.15 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

12.17.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

12.17.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

12.17.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

12.18 Samenstelling van de jury

12.18.1 De jury is onafhankelijk.

12.18.2 De aanbesteder waarborgt dat de jury bestaat uit natuurlijke personen die onafhankelijk van de deelnemers aan de prijsvraag zijn.

12.18.3 Indien de aanbesteder van de deelnemers aan de prijsvraag een bijzondere beroepskwalificatie eist, waarborgt hij dat ten minste een derde van de juryleden dezelfde kwalificatie of een gelijkwaardige kwalificatie heeft.

12.19 Beoordeling

12.19.1 De jury neemt na afloop van de voor de indiening van plannen en ontwerpen

gestelde termijn kennis van de inhoud daarvan.

12.19.2 De jury onderzoekt de projecten op basis van door de deelnemers aan de prijsvraag anoniem voorgelegde ontwerpen en op grond van de criteria die in de aankondiging van de prijsvraag zijn vermeld.

12.19.3 De jury stelt een door haar leden ondertekend verslag op met de door haar op basis van de merites van elk project vastgestelde rangorde van de projecten, vergezeld van haar opmerkingen en eventuele punten die verduidelijking behoeven.

12.19.4 De anonimiteit van de deelnemers aan de prijsvraag wordt geëerbiedigd totdat het oordeel van de jury bekend is gemaakt.

12.19.5 Zo nodig kan de aanbesteder op verzoek van de jury deelnemers aan de prijsvraag uitnodigen om door de jury in haar notulen vermelde vragen te beantwoorden teneinde duidelijkheid te verschaffen omtrent bepaalde aspecten van de projecten.

12.19.6 De aanbesteder waarborgt dat van de dialoog tussen de leden van de jury en de deelnemers aan de prijsvraag volledige notulen worden opgesteld.

12.20 Resultaten van de prijsvraag

12.20.1 De aanbesteder kan uit de procedure van de prijsvraag een opdracht voor diensten laten voortvloeien door toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging indien de opdracht volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden verleend en de aanbesteder alle winnaars van de prijsvraag tot de onderhandelingen uitnodigt.

12.20.2 De aanbesteder stelt de deelnemers aan de prijsvraag zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van het oordeel van de jury en hoe hij met de resultaten van de prijsvraag om zal gaan en, in voorkomend geval, de beslissing om de om de procedure van de prijsvraag niet af te ronden. Deze mededeling bevat ten minste de relevante redenen van deze beslissingen, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van het ontwerp van de winnaar of winnaars, en de naam van de winnaar of winnaars.

12.20.3 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de beslissingen als bedoeld in artikel 12.20.2 niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of

d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

12.20.4 De aanbesteder geeft aan de beslissingen als bedoeld in artikel 12.20.2 niet eerder gevolg dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 12.20.2. Indien de aanbesteder slechts één ontwerp heeft ontvangen hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

12.20.5 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 12.20.2 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de beslissingen als bedoeld in artikel 12.20.2, mag de aanbesteder niet overgaan tot het gevolg geven aan de beslissingen voordat in kort geding vonnis is gewezen.

12.21 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

12.21.1 De aanbesteder die de procedure van de prijsvraag heeft afgerond zendt de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na de afronding van de procedure een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Resultaten van een prijsvraag voor ontwerpen.

12.21.2 Indien de aanbesteder beslist om de procedure van de prijsvraag niet af te ronden, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Resultaten van een prijsvraag voor ontwerpen.

12.21.3 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

12.21.4 De aanbesteder moet de verzenddatum van het formulier Resultaten van een prijsvraag voor ontwerpen kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

12.21.5 Indien de aanbesteder de aankondiging van de resultaten van de prijsvraag of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking

door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

12.21.6 De aanbesteder kan de aankondiging betreffende de resultaten van de procedure aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

12.22 Geschillen

12.22.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

13 Niet-openbare prijsvraag

13.1 Omschrijving

13.1.1 Een niet-openbare prijsvraag is een aanbesteding waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging mogen verzoeken deel te nemen, maar waarbij alleen de door de aanbesteder uitgenodigde ondernemers mogen deelnemen om de aanbesteder een plan of een ontwerp te verschaffen dat door een jury wordt geselecteerd, al dan niet met toekenning van prijzen.

13.2 Communicatiemiddelen

13.2.1 De communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers vindt plaats met behulp van elektronische middelen.

13.2.2 Mondelinge communicatie tussen de aanbesteder en een ondernemer kan worden gebruikt voor andere mededelingen dan die betreffende de essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure, mits de inhoud van de mondelinge communicatie voldoende gedocumenteerd wordt. Essentiële elementen van de aanbestedingsprocedure omvatten de aanbestedingsstukken, verzoeken tot deelneming en inschrijvingen. De aanbesteder documenteert de mondelinge

communicatie met inschrijvers die van grote invloed kan zijn op de inhoud en beoordeling van de inschrijvingen, voldoende en met passende middelen.

13.3 Vooraankondiging

13.3.1 De aanbesteder kan een vooraankondiging bekendmaken.

13.3.2 De aanbesteder gebruikt voor de vooraankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

13.3.3 De aanbesteder zendt de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

13.3.4 Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 13.3.3 is langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

13.3.5 De aanbesteder moet de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

13.3.6 Indien de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van

ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

13.3.7 De aanbesteder kan de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

13.3.8 Indien de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

13.4 Aankondiging

13.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

13.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een prijsvraag voor ontwerpen.

13.4.3 De aanbesteder zendt de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

13.4.4 De aanbesteder moet de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een prijsvraag voor ontwerpen kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

13.4.5 Indien de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

13.4.6 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder

maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

13.4.7 Indien de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

13.4.8 De aanbesteder biedt, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 13.8.3 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

13.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

13.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om het ontwerp op te stellen en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit uit te voeren.

13.5.2 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 13.11 tot en met 13.15, houden deze verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan driemaal de geraamde waarde van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

GP3.5B
GP3.5H

13.5.3 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor

aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

13.5.4 Indien de aanbesteder het aantal ondernemers dat hij uitnodigt tot deelneming aan de niet-openbare prijsvraag wil beperken, stelt de aanbesteder duidelijke en niet-discriminerende criteria vast. Dit aantal moet in ieder geval groot genoeg zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen.

13.6 Beoordelingscriteria in de aankondiging

13.6.1 De aanbesteder vermeldt de criteria voor de beoordeling van de ontwerpen in de aankondiging.

13.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

13.7.1 Indien de aanbesteder voornemens is een vervolgopdracht voor diensten te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, vermeldt hij dit in de aankondiging.

13.7.2 De aanbesteder vermeldt in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken volgens welke voorschriften hij de opdracht die voortvloeit uit de prijsvraag gunt aan de winnaar of aan één van de winnaars van de prijsvraag. In dit laatste geval moeten alle winnaars worden uitgenodigd om aan de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging deel te nemen.

13.7.3 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:

a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

13.7.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die van toepassing zullen zijn gedurende het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van

de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

13.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

13.8.1 Indien de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 13.8.3, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

13.8.2 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding of inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

13.8.3 Andere dan elektronische middelen kunnen worden gebruikt in de volgende gevallen:

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de aanmelding of het ontwerp is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

13.9 Uitsluitingsgronden

13.9.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de prijsvraag uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 13.9.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg

van verificatie overeenkomstig artikel 13.9.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp onherroepelijk zijn geworden.

13.9.2 Voor de toepassing van artikel 13.9.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

13.9.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 13.9.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

13.9.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing

overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot deelneming of het indienen van het ontwerp.

13.9.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 13.9.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

13.9.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 13.9.1 tot en met 13.9.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

13.9.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op de volgende gronden:

GP3.5A

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van

betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;

c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 13.10.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 13.10.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 13.18.8 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting, geschiktheid, selectie en het oordeel van de jury;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

13.9.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 13.9.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het

tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp hebben voorgedaan;
  b. artikel 13.9.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp hebben voorgedaan;
  c. artikel 13.9.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
  d. artikel 13.9.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp hebben voorgedaan;
  e. artikel 13.9.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp.

13.9.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 13.9.1 tot en met 13.9.5 en 13.9.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:
  a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 13.9.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
  b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 13.9.1 tot en met 13.9.5 en 13.9.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
  c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot deelneming of het ontwerp niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 13.9.4, of artikel 13.9.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

13.9.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:
  a. een andere lidstaat,
  b. het land van herkomst van de ondernemer, of
  c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

13.9.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 13.9.1, 13.9.3 en 13.9.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 13.9.1 en 13.9.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 13.9.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. dat hij heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. dat hij concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

13.9.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 13.9.1 tot en met 13.9.5 en 13.9.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de aanbesteding.

13.10 Scheiding van belang

13.10.1 Indien een deelnemer of een met een deelnemer verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die deelnemer. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere deelnemers van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de deelnemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen voor de ontvangst van de ontwerpen.

13.10.2 De aanbesteder sluit een deelnemer die betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er

geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken deelnemer de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de deelnemer van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

13.10.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

13.11 Financiële en economische draagkracht

13.11.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

13.11.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

13.11.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

13.11.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

13.11.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont

in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen voor het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

13.11.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

13.11.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 13.11.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

13.11.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

13.12 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

13.12.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om het ontwerp volgens een passende kwaliteitsnorm op te stellen en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde ontwerpen aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

13.12.2 Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit:

GP3.5F
GP3.5G

1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;

2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer beschikt voor het opstellen van het ontwerp en het uitvoeren van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van het opstellen van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit.

13.12.3 In afwijking van artikel 13.12.2 onderdeel 1 kan de aanbesteder diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

13.12.4 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 13.12.2,

hij verlangt.

13.12.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor het opstellen van het ontwerp noodzakelijke middelen.

13.12.6 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of het leidinggevend personeel van de onderneming.

13.12.7 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

13.12.8 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 13.12.5 en 13.12.6, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

13.12.9 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

13.12.10 Ten aanzien van de uitvoering van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

13.12.11 De aanbesteder kan de beroepsbekwaamheid van ondernemers om de diensten te verlenen beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

13.12.12 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

13.13 Kwaliteitsbewaking

13.13.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

13.13.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

13.13.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

13.14 Normen inzake milieubeheer

13.14.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:

a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of
c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

13.14.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

13.14.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

13.15 Beroepsbevoegdheid

13.15.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

13.15.2 De aanbesteder kan, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

13.15.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

13.15.4 De aanbesteder kan van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die worden belast met het opstellen van het ontwerp en de uitvoering van de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit..

13.15.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

13.16 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

13.16.1 De aanbesteder stelt de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vast met inachtneming van het voorwerp van de aanbesteding en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd.

13.16.2 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot deelneming op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

13.17 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

13.17.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming door de aanbesteder verstrekt.

13.17.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

13.17.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

13.17.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 13.17.1 gestelde termijn zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot deelneming kennis kunnen nemen.

13.17.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

13.18 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

13.18.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 13.18.8 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de

verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

13.18.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot deelneming gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

13.18.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 13.12.2 onderdeel 1.

13.18.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen,
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen, en
d. op welke wijze hij voldoet aan de selectiecriteria.

13.18.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 13.9 tot en met 13.15 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

13.18.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

13.18.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

13.18.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een

nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

13.19 Uitnodiging tot indiening van een ontwerp

13.19.1 Tenzij de aanbesteder besluit geen van de gegadigden een uitnodiging tot indiening van een ontwerp te zenden of tenzij de aanbesteder in de aankondiging heeft vermeld dat hij alle niet-uitgesloten, geschikte gegadigden zal uitnodigen, handelt hij als volgt:

a. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, selecteert hij de gegadigden met behulp van de in de aankondiging vermelde regels of selectiecriteria en weging en nodigt deze uit tot indiening van een ontwerp;
b. indien het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en dat aan de geschiktheidseisen voldoet lager is dan of gelijk is aan het aantal zoals vermeld in de aankondiging, zet de aanbesteder de procedure voort door deze gegadigde of gegadigden tot indiening van een ontwerp uit te nodigen.

13.19.2 De aanbesteder deelt de uitsluiting of afwijzing van gegadigden schriftelijk mee inclusief de redenen die er toe hebben geleid dat zij niet zijn uitgenodigd. De aanbesteder doet deze mededeling zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan het moment waarop hij de uitnodiging tot indiening van een ontwerp verzendt.

13.19.3 Indien een uitgesloten of afgewezen gegadigde bezwaar heeft tegen de uitsluiting of afwijzing maakt hij dit bij de aanbesteder gemotiveerd schriftelijk kenbaar binnen 7 dagen na de verzending van de mededeling van uitsluiting of afwijzing.

13.19.4 De aanbesteder die een mededeling als bedoeld in artikel 13.19.2 doet, verstrekt daarbij geen gegevens voor zover dat:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

13.19.5 De aanbesteder nodigt de niet-uitgesloten en niet-afgewezen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot indiening van een ontwerp..

13.19.6 De aanbesteder nodigt geen ondernemers uit die niet om deelneming hebben verzocht, en evenmin gegadigden waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen.

13.19.7 In de uitnodiging tot indiening van een ontwerp neemt de aanbesteder ten minste de

volgende informatie op:

a. een verwijzing naar de aankondiging;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de ontwerpen;
c. het internetadres en in voorkomend geval het postadres waar de ontwerpen of onderdelen van de ontwerpen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de ontwerpen dienen te worden gesteld;
e. in voorkomend geval, een opgave van de bewijsmiddelen die na een verzoek van de aanbesteder moeten worden ingediend ter staving van de door de gegadigden verstrekte eigen verklaring;
f. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
g. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

13.19.8 De uitnodiging tot inschrijving bevat tevens:

a. het internetadres waar de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn, of
b. een exemplaar van de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken in een geval als bedoeld in artikel 13.8.1 of 13.8.2, waarbij deze aanbestedingsstukken nog niet vrij, rechtstreeks, volledig en kosteloos beschikbaar zijn.

13.19.9 Indien de aanbesteder aanvullende exemplaren van de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken ter beschikking stelt, is hij gerechtigd om de ondernemer die daarom verzoekt de kosten in rekening te brengen.

13.19.10 De aanbesteder geeft aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van het ontwerp en de opdracht die eventueel uit de prijsvraag voortvloeit op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. Dit is niet van toepassing indien hij dit reeds in de aankondiging heeft vermeld.

13.19.11 De aanbesteder verzoekt de ondernemers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

13.20 Termijnen inschrijving

13.20.1 De aanbesteder stelt de termijn voor de ontvangst van de ontwerpen vast met inachtneming van het voorwerp van de prijsvraag en de voor de voorbereiding van het ontwerp benodigde tijd.

13.20.2 Indien de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de ontwerpen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

13.20.3 Indien de aanbesteder gebruik maakt van een elektronisch systeem door middel waarvan de ontwerpen ingediend moeten worden, kan hij de termijn voor de ontvangst van de ontwerpen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de ontwerp kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enig ontwerp. Alle tot indiening van ontwerpen uitgenodigde gegadigden worden door de aanbesteder in kennis gesteld van de verlenging en krijgen de gelegenheid om hun ontwerp binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

13.20.4 In geval van een storing van het elektronische systeem door middel waarvan het ontwerp ingediend moet worden, waardoor het indienen van het ontwerp kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, wordt een ontwerp aangemerkt als tijdig te zijn ingediend, indien:

a. de ondernemer vóór het verstrijken van de indieningstermijn een versleutelde waarde van zijn inschrijving en een beschrijving van de objectieve wijze waarop deze is berekend, indient bij de aanbesteder en de inschrijving zodanig versleutelt dat de aanbesteder de inhoud van het ontwerp niet kan achterhalen,
b. de ondernemer het ontwerp na het verstrijken van de indieningstermijn en binnen één werkdag na het verstrijken van die termijn indient bij de aanbesteder, en
c. de aanbesteder vaststelt dat de versleutelde waarde van het ontwerp als bedoeld in onderdeel a identiek is aan de versleutelde waarde van het ontwerp als bedoeld in onderdeel b.

Voor het indienen van het ontwerp als bedoeld in onderdelen a en b kan de ondernemer andere dan elektronische middelen gebruiken.

13.20.5 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

13.21 Nadere inlichtingen ten behoeve van het ontwerp

13.21.1 Nadere inlichtingen over de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 10 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de ontwerpen door de aanbesteder aan alle tot indiening van een ontwerp uitgenodigde gegadigden verstrekt.

13.21.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen ontwerpfase’.

13.21.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie ontwerpfase opgemaakt.

13.21.4 Indien ontwerpen slechts kunnen worden ingediend na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de ontwerpen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de ontwerpen kennis kunnen nemen.

13.21.5 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de ontwerpen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de ontwerpen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de ontwerpen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

13.21.6 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen ontwerpfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie ontwerpfase, voor elke deelnemer bindend.

13.22 Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

13.22.1 Een gegadigde kan de aanbesteder gemotiveerd verzoeken om nadere inlichtingen die niet worden opgenomen in de nota van inlichtingen ontwerpfase. De aanbesteder kan dergelijke inlichtingen verstrekken voor zover het opnemen daarvan, naar het oordeel van de aanbesteder, in deze nota schade kan toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de gegadigde. De aanbesteder mag deze inlichtingen alleen geven indien deze dienen ter verduidelijking van de eisen die de aanbesteder in de aankondiging en de voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken heeft gesteld. Het verstrekken van dergelijke inlichtingen mag

niet leiden tot discriminatie van andere gegadigden of potentiële gegadigden.

13.22.2 Bij strijdigheid prevaleren de overige voor het ontwerp relevante aanbestedingsstukken boven de verstrekte nadere inlichtingen als bedoeld in artikel 13.22.1.

13.22.3 De aanbesteder verstrekt aan de gegadigde een proces-verbaal van de door hem gestelde vragen en de daarop gegeven antwoorden.

13.22.4 In het geval van een gerechtelijke procedure waarbij de betreffende nadere inlichtingen onderwerp van geschil zijn, is de aanbesteder gerechtigd de verstrekte inlichtingen in de procedure in te brengen.

13.23 Samenstelling van de jury

13.23.1 De jury is onafhankelijk.

13.23.2 De aanbesteder waarborgt dat de jury bestaat uit natuurlijke personen die onafhankelijk van de deelnemers aan de prijsvraag zijn.

13.23.3 Indien de aanbesteder van de deelnemers aan de prijsvraag een bijzondere beroepskwalificatie eist, waarborgt hij dat ten minste een derde van de juryleden dezelfde kwalificatie of een gelijkwaardige kwalificatie heeft.

13.24 Beoordeling

13.24.1 De jury neemt na afloop van de voor de indiening van plannen en ontwerpen gestelde termijn kennis van de inhoud daarvan.

13.24.2 De jury onderzoekt de projecten op basis van door de deelnemers aan de prijsvraag anoniem voorgelegde ontwerpen en op grond van de criteria die in de aankondiging van de prijsvraag zijn vermeld.

13.24.3 De jury stelt een door haar leden ondertekend verslag op met de door haar op basis van de merites van elk project vastgestelde rangorde van de projecten, vergezeld van haar opmerkingen en eventuele punten die verduidelijking behoeven.

13.24.4 De anonimiteit van de deelnemers aan de prijsvraag wordt geëerbiedigd totdat het oordeel van de jury bekend is gemaakt.

13.24.5 Zo nodig kan de aanbesteder op verzoek van de jury deelnemers aan de prijsvraag uitnodigen om door de jury in haar notulen vermelde vragen te beantwoorden teneinde duidelijkheid te verschaffen omtrent bepaalde aspecten van de projecten.

13.24.6 De aanbesteder waarborgt dat van de dialoog tussen de leden van de jury en de deelnemers aan de prijsvraag volledige notulen worden opgesteld.

13.25 Resultaten van de prijsvraag

13.25.1 De aanbesteder kan uit de procedure van de prijsvraag een opdracht voor diensten laten voortvloeien door toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging indien de opdracht volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden verleend en de aanbesteder alle winnaars van de prijsvraag tot de onderhandelingen uitnodigt.

13.25.2 De aanbesteder stelt de deelnemers aan de prijsvraag en eventuele betrokken gegadigden zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van het oordeel van de jury en hoe hij met de resultaten van de prijsvraag om zal gaan en, in voorkomend geval, de beslissing om de om de procedure van de prijsvraag niet af te ronden. Deze mededeling bevat ten minste de relevante redenen van deze beslissingen, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van het ontwerp van de winnaar of winnaars, en de naam van de winnaar of winnaars.
Een betrokken gegadigde is iedere gegadigde aan wie de aanbesteder geen informatie over de afwijzing van zijn verzoek tot deelneming ter beschikking heeft gesteld voordat de betrokken inschrijvers in kennis werden gesteld van de resultaten van de prijsvraag.

13.25.3 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de beslissingen als bedoeld in artikel 13.25.2 niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

13.25.4 De aanbesteder geeft aan de beslissingen als bedoeld in artikel 13.25.2 niet eerder gevolg dan 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 13.25.2. Indien de aanbesteder slechts één ontwerp heeft ontvangen en er geen betrokken gegadigden zijn, hoeft de termijn van 20 dagen niet in acht te worden genomen.

13.25.5 Indien binnen 20 dagen na de verzenddatum van de mededeling als bedoeld in artikel 13.25.2 een kort geding aanhangig is gemaakt tegen de beslissingen als bedoeld in artikel 13.25.2, mag de aanbesteder niet overgaan tot het gevolg geven aan de beslissingen voordat in kort geding vonnis is gewezen.

13.26 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

13.26.1 De aanbesteder die de procedure van de prijsvraag voor ontwerpen heeft afgerond zendt de Europese Commissie uiterlijk 30 dagen na de afronding van de procedure een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Resultaten van een prijsvraag voor ontwerpen.

13.26.2 Indien de aanbesteder beslist om de procedure van de prijsvraag niet af te ronden, maakt hij deze beslissing en de redenen daartoe bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het formulier Resultaten van een prijsvraag voor ontwerpen.

13.26.3 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gevolgde procedure niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de gerechtvaardigde economische belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

13.26.4 De aanbesteder moet de verzenddatum van het formulier Resultaten van een prijsvraag voor ontwerpen kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

13.26.5 Indien de aanbesteder de aankondiging van de resultaten van de prijsvraag of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die aan de Europese Commissie is toegezonden en doet hij dit niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

13.26.6 De aanbesteder kan de aankondiging betreffende de resultaten van de procedure aanvullen of rectificeren en maakt dit bekend met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor deze bekendmaking het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

13.27 Geschillen

13.27.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

14 Instelling van en toelating tot een dynamisch aankoopsysteem

14.1 Omschrijving

14.1.1 Een aanbesteding volgens de procedure voor het instellen van een dynamisch aankoopsysteem is een aanbesteding voor het instellen van een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarvan de kenmerken wegens de algemene beschikbaarheid op de markt voldoen aan de behoeften van de aanbesteder, dat is beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd openstaat voor ondernemers die aan de eisen voor toelating tot het systeem voldoen.

14.2 Communicatiemiddelen

14.2.1 De communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers vindt plaats met behulp van elektronische middelen.

14.3 Vooraankondiging

14.3.1 Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder een vooraankondiging bekendmaken.

EU

14.3.2 Bij de Europese aanbesteding gebruikt de aanbesteder voor de vooraankondiging

14 Instelling van en toelating tot een dynamisch aankoopsysteem

14.1 Omschrijving

14.1.1 Een aanbesteding volgens de procedure voor het instellen van een dynamisch aankoopsysteem is een aanbesteding voor het instellen van een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarvan de kenmerken wegens de algemene beschikbaarheid op de markt voldoen aan de behoeften van de aanbesteder, dat is beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd openstaat voor ondernemers die aan de eisen voor toelating tot het systeem voldoen.

14.2 Communicatiemiddelen

14.2.1 De communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers vindt plaats met behulp van elektronische middelen.

EU het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Vooraankondiging.

14.3.3 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de vooraankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen of maakt de vooraankondiging bekend via een kopersprofiel. Voorafgaand aan een bekendmaking via een kopersprofiel zendt de aanbesteder een kennisgeving daarvan naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de kennisgeving het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel. De vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de verzenddatum van de kennisgeving.

14.3.4 EU Een kopersprofiel als bedoeld in artikel 14.3.3 is bij de Europese aanbesteding langs elektronische weg toegankelijk en kan informatie bevatten inzake vooraankondigingen, lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde opdrachten, geannuleerde procedures en nuttige algemene informatie, zoals een contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres. Een vooraankondiging op het kopersprofiel bevat de informatie die is opgenomen in het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel.

14.3.5 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Bekendmaking van de vooraankondiging of het formulier Aankondiging door middel van een kopersprofiel kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

14.3.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de vooraankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de vooraankondiging of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder niet binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

14.3.7 EU Bij de Europese aanbesteding kan de aanbesteder de vooraankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

14.3.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden of via een kopersprofiel is bekendgemaakt en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie dan wel de datum van de bekendmaking op het kopersprofiel. De aanbesteder publiceert de rectificatie of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de vooraankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

14.4 Aankondiging

14.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

14.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

14.4.3 EU Bij de Europese aanbesteding zendt de aanbesteder de aankondiging naar de Europese Commissie via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een Europese procedure.

14.4.4 EU Bij de Europese aanbesteding moet de aanbesteder de verzenddatum van het formulier Aankondiging van een opdracht kunnen aantonen. Dit kan met behulp van de bevestiging van ontvangst van de Europese Commissie.

14.4.6 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de aankondiging of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, dan bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die naar de Europese Commissie is gezonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de aankondiging en de inhoud ervan niet vóór de datum waarop zij via het elektronische systeem voor aanbesteden naar de Europese Commissie is verzonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de aankondiging is geïnformeerd over de bekendmaking.

14.4.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het

14.4 Aankondiging

14.4.1 De aanbesteder maakt een aankondiging bekend.

14.4.2 De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

14.4.5 NL Bij de nationale aanbesteding maakt de aanbesteder de aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen door in dit systeem te kiezen voor een nationale procedure.

11.3.7 De aanbesteder kan de aankondiging aanvullen of rectificeren. De aanbesteder maakt dit bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen met het

daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

14.4.8 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder de rectificatie of de inhoud ervan ook op een andere wijze publiceert, bevat deze publicatie geen andere informatie dan de informatie in de kennisgeving die naar de Europese Commissie is verzonden en bevat deze in ieder geval de datum van verzending naar de Europese Commissie. De aanbesteder publiceert de kennisgeving of de inhoud ervan niet eerder dan nadat de bekendmaking door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden, tenzij de aanbesteder binnen 48 uur na de bevestiging van ontvangst van de rectificatie is geïnformeerd over de bekendmaking.

14.4.9 EU Bij de Europese aanbesteding biedt de aanbesteder, tenzij één van de gevallen als bedoeld in artikel 14.8.4 van toepassing is, met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging, voor zover deze stukken beschikbaar zijn. De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken toegankelijk zijn.

14.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

14.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

14.5.2 De aanbesteder kan het dynamisch aankoopsysteem indelen in categorieën van producten, werken of diensten die objectief worden vastgesteld op basis van de kenmerken van de opdracht in de betreffende categorie. Deze kenmerken kunnen verwijzen naar de ten hoogste toegestane omvang van de latere specifieke opdracht of naar een bepaald geografisch gebied waarin de latere specifieke opdracht zal worden uitgevoerd.

14.5.3 In het geval het dynamisch aankoopsysteem wordt ingedeeld in categorieën stelt de aanbesteder per categorie geschiktheidseisen vast.

14.5.4 De aanbesteder vermeldt in of bij de aankondiging, indien van toepassing, de verdeling van de opdracht in categorieën van producten, werken of diensten en de kenmerken daarvan alsmede de voor de betreffende categorie of categorieën vastgestelde geschiktheidseisen.

14.5.5 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en

daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Rectificatie.

14.5 Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

14.5.1 De aanbesteder kan, na gebruik van de onlinedatabank van certificaten e-Certis, geschiktheidseisen stellen aan de ondernemers. De aanbesteder stelt uitsluitend geschiktheidseisen die kunnen garanderen dat de ondernemers over de juridische capaciteiten, financiële middelen en de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

14.5.2 De aanbesteder kan het dynamisch aankoopsysteem indelen in categorieën van producten, werken of diensten die objectief worden vastgesteld op basis van de kenmerken van de opdracht in de betreffende categorie. Deze kenmerken kunnen verwijzen naar de ten hoogste toegestane omvang van de latere specifieke opdracht of naar een bepaald geografisch gebied waarin de latere specifieke opdracht zal worden uitgevoerd.

14.5.3 In het geval het dynamisch aankoopsysteem wordt ingedeeld in categorieën stelt de aanbesteder per categorie geschiktheidseisen vast.

14.5.4 De aanbesteder vermeldt in of bij de aankondiging, indien van toepassing, de verdeling van de opdracht in categorieën van producten, werken of diensten en de kenmerken daarvan alsmede de voor de betreffende categorie of categorieën vastgestelde geschiktheidseisen.

14.5.5 Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt inzake draagkracht en

bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 14.10 tot en met 14.14, houden deze
GP3.5B GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan drie maal de verwachte maximumomvang van de specifieke opdrachten die volgens het dynamisch aankoopsysteem worden gegund.

14.5.6 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

14.6 Gunningscriteria in de aankondiging

14.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

14.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een

bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 14.10 tot en met 14.14, houden deze
GP3.5B GP3.5H verband met en staan ze in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht. De aanbesteder vermeldt deze geschiktheidseisen in de aankondiging. Indien de aanbesteder geschiktheidseisen stelt, hebben deze eisen geen betrekking op de hoogte van de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, tenzij de aanbesteder dit met zwaarwegende argumenten motiveert in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. In dat geval is die eis niet hoger dan drie maal de verwachte maximumomvang van de specifieke opdrachten die volgens het dynamisch aankoopsysteem worden gegund.

14.5.6 De aanbesteder kan geschiktheidseisen stellen die betrekking hebben op gegevens uit jaarrekeningen, bijvoorbeeld de ratio tussen passiva en activa. Deze gegevens mogen in aanmerking worden genomen indien de aanbesteder in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken opgave doet van de hiervoor te gebruiken methoden en criteria. Deze methoden en criteria moeten transparant, objectief en niet-discriminerend zijn.

14.6 Gunningscriteria in de aankondiging

14.6.1 De aanbesteder gunt een opdracht op grond van de naar het oordeel van de aanbesteder economisch meest voordelige inschrijving. De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving dat hij de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

De aanbesteder kan bij de beste prijs-kwaliteitverhouding de kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, betrekken.

14.6.2 Indien de aanbesteder het criterium ‘beste prijs-kwaliteitverhouding’ toepast, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke nadere criteria hij stelt met het oog op de toepassing van dit criterium. Deze nadere criteria houden verband met en staan in redelijke verhouding tot het voorwerp van de opdracht en kunnen onder meer betreffen:

a. kwaliteit, waaronder technische verdienste;
b. esthetische en functionele kenmerken;
c. toegankelijkheid;
d. geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
e. sociale, milieu- en innovatieve kenmerken;
f. de handel en de voorwaarden waaronder deze plaatsvindt;
g. de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een

aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;

h. klantenservice en technische bijstand;

i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

14.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

14.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de uitnodiging tot inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

14.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in aankondiging of in de uitnodiging tot inschrijving de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

14.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;

b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

14.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en

b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

14.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,

aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht;

h. klantenservice en technische bijstand;

i. leveringsvoorwaarden, zoals leveringsdatum, leveringswijze, leveringsperiode of termijn voor voltooiing.

14.6.3 Nadere criteria worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

14.6.4 De aanbesteder specificeert in de aankondiging of in de uitnodiging tot inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

14.6.5 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in aankondiging of in de uitnodiging tot inschrijving de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

14.6.6 Levenscycluskosten hebben betrekking op de volgende kosten gedurende de levenscyclus van een product, dienst of werk:

a. kosten gedragen door de aanbesteder of andere gebruikers, zoals kosten in verband met de verwerving, gebruikskosten, onderhoudskosten en kosten volgend uit het einde van de levenscyclus;

b. kosten toegerekend aan externe milieueffecten, die verband houden met het product, de dienst of het werk gedurende de levenscyclus, mits hun geldwaarde kan worden bepaald en gecontroleerd.

14.6.7 Indien de aanbesteder de kosten aan de hand van de levenscycluskosten raamt, vermeldt hij in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken:

a. de door de inschrijvers te verstrekken gegevens, en

b. de methoden die de aanbesteder zal gebruiken om de levenscycluskosten op basis van deze gegevens te bepalen.

14.6.8 De methode die wordt gebruikt voor de raming van de aan externe milieueffecten toegerekende kosten voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. zij is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,

b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

14.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

14.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

14.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

14.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

14.7.1 De aanbesteder vermeldt in of bij de aankondiging in ieder geval de aard en de geraamde hoeveelheid van de beoogde aankopen, alsmede alle nodige informatie omtrent het dynamisch aankoopsysteem, daaronder begrepen de wijze van functioneren van dat systeem, de gebruikte elektronische apparatuur en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

14.7.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:
a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

b. zij is toegankelijk voor alle betrokken partijen, en
c. de vereiste gegevens kunnen met een redelijke inspanning worden verstrekt door normaal zorgvuldige ondernemers, met inbegrip van ondernemers uit derde landen die partij zijn bij de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (PbEG L 1994, 336) of andere internationale overeenkomsten waaraan de Europese Unie gebonden is.

14.6.9 Indien een gemeenschappelijke methode voor de berekening van de levenscycluskosten verplicht is op grond van een bindende EU-rechtshandeling, genoemd in bijlage XIII van richtlijn 2014/24/EU, wordt die gemeenschappelijke methode toegepast voor de raming van de levenscycluskosten.

14.6.10 De aanbesteder die de economisch meest voordelige inschrijving vaststelt op basis van de laagste kosten of de laagste prijs, motiveert de toepassing van dat criterium in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Het toepassen van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de laagste kosten en de laagste prijs is niet toegestaan ten aanzien van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën aanbestedende diensten en soorten opdrachten.

14.6.11 Gunningscriteria waarborgen de mogelijkheid van daadwerkelijke mededinging en gaan vergezeld van specificaties aan de hand waarvan de door de inschrijvers verstrekte informatie daadwerkelijk kan worden getoetst om te beoordelen hoe goed de inschrijvingen aan de gunningscriteria voldoen.

14.7 Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

14.7.1 De aanbesteder vermeldt in of bij de aankondiging in ieder geval de aard en de geraamde hoeveelheid van de beoogde aankopen, alsmede alle nodige informatie omtrent het dynamisch aankoopsysteem, daaronder begrepen de wijze van functioneren van dat systeem, de gebruikte elektronische apparatuur en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

14.7.2 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging of hij de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehoudt aan:
a. sociale werkplaatsen,
b. ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben, of
c. ondernemers die de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma’s voor beschermde arbeid,

mits ten minste 30% van de werknemers van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma’s gehandicapte of kansarme werknemers zijn.

14.7.3 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de toelating tot het dynamisch aankoopsysteem aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

14.7.4 EU Bij de Europese aanbesteding geeft de aanbesteder in de aankondiging of in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aan bij welk orgaan ondernemers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de opdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

14.7.5 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de looptijd van het dynamisch aankoopsysteem.

14.7.6 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de aankondiging vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

14.7.3 Als de opdracht diensten betreft die vallen onder de CPV-codes, genoemd in artikel 77, eerste lid, van richtlijn 2014/24/EU, kan de aanbesteder de deelneming aan de aanbestedingsprocedure voorbehouden aan een organisatie die voldoet aan de onderstaande voorwaarden, mits de aanbesteder dit vermeldt in de aankondiging:

a. haar doel is het vervullen van een taak van algemeen belang die verband houdt met de betreffende diensten,
b. winsten worden opnieuw geïnvesteerd met het oogmerk het doel van de organisatie te behartigen of worden uitgekeerd of herverdeeld en uitkering of herverdeling van winsten geschiedt op grond van participatieve overwegingen,
c. de beheers- of eigendomsstructuren van de organisatie die de opdracht uitvoert, zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden, en
d. door de aanbesteder is uit hoofde van dit artikel in de 3 jaar voor de toelating tot het dynamisch aankoopsysteem aan de organisatie geen opdracht verleend voor de diensten in de te verlenen opdracht.

De looptijd van een overeenkomst, verleend overeenkomstig dit artikel, is niet langer dan 3 jaar.

14.7.5 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging de looptijd van het dynamisch aankoopsysteem.

14.7.6 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de opdracht en in de aankondiging vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,
zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

14.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

14.8.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken kunnen worden geraadpleegd en biedt tot aan het vervallen van het dynamische aankoopsysteem langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot deze documenten.

14.8.2 EU Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 14.8.4, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

14.8.3 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

14.8.4 EU Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. voor de aanmelding is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen

b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,
zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

14.8 Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

14.8.1 De aanbesteder vermeldt in de aankondiging het internetadres waar de aanbestedingsstukken kunnen worden geraadpleegd en biedt tot aan het vervallen van het dynamische aankoopsysteem langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot deze documenten.

14.8.3 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de aankondiging welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

14.8.5 Indien de indiening van het verzoek tot toelating vergezeld moet gaan van een elektronische catalogus, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging en vermeldt hij in of bij de aankondiging de technische specificaties en het format.

14.9 Uitsluitingsgronden

14.9.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 14.9.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 14.9.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

14.9.2 Voor de toepassing van artikel 14.9.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit

14.8.5 Indien de indiening van het verzoek tot toelating vergezeld moet gaan van een elektronische catalogus, vermeldt de aanbesteder dit in de aankondiging en vermeldt hij in of bij de aankondiging de technische specificaties en het format.

14.9 Uitsluitingsgronden

14.9.1 De aanbesteder sluit van deelneming aan de procedure uit iedere ondernemer jegens wie bij een onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak een veroordeling als bedoeld in artikel 14.9.2 is uitgesproken die bij de aanbesteder bekend is als gevolg van verificatie overeenkomstig artikel 14.9.6 dan wel uit anderen hoofde. De aanbesteder betrekt hierbij uitsluitend rechterlijke uitspraken die in de 5 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating of de inschrijving onherroepelijk zijn geworden.

14.9.2 Voor de toepassing van artikel 14.9.1 worden aangewezen veroordelingen ter zake van:

a. deelneming aan een criminele organisatie in de zin van artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit (PbEU 2008, L 300);
b. omkoping in de zin van artikel 3 van de Overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn (PbEU 1997, C 195) en van artikel 2, eerste lid, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector (PbEU 2003, L 192);
c. fraude in de zin van artikel 1 van de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap (PbEG 1995, C 316);
d. witwassen van geld in de zin van artikel 1 van richtlijn nr. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (PbEG L 1991, L 166) zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 2001, 344);
e. terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten in de zin van de artikelen 1, 3 en 4 van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2003 inzake terrorismebestrijding (PbEU 2002, L 164;
f. kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit

2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

14.9.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 14.9.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

14.9.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot toelating.

14.9.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 14.9.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

14.9.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

14.9.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op

2002/629/JBZ (PbEU 2011, L 101).

14.9.3 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien jegens een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan of die daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft, een onherroepelijke veroordeling als bedoeld in artikel 14.9.2 is uitgesproken waarvan de aanbesteder kennis heeft.

14.9.4 De aanbesteder sluit een ondernemer uit indien de aanbesteder ervan op de hoogte is dat bij onherroepelijke en bindende rechterlijke of administratieve beslissing overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar de ondernemer is gevestigd of overeenkomstig nationale wettelijke bepalingen is vastgesteld dat de ondernemer niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies. Hiervan wordt afgezien indien uitsluiting kennelijk onredelijk zou zijn of indien de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan. Van een kennelijk onredelijke uitsluiting is onder meer sprake:

a. indien de ondernemer slechts kleine bedragen aan belastingen of sociale zekerheidspremies niet heeft betaald;
b. indien de ondernemer bekend werd met het precieze verschuldigde bedrag tot betaling van belastingen of sociale zekerheidspremies op een tijdstip waarop het hem niet mogelijk was de bedoelde verplichtingen na te komen of een bindende regeling tot betaling daarvan aan te gaan voor het verstrijken van de termijn voor het indienen van het verzoek tot toelating.

14.9.5 Als veroordelingen als bedoeld in artikel 14.9.2 worden in ieder geval aangemerkt veroordelingen op grond van artikel 134a, 140, 140a, 177, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b, 273b, 285 derde lid, 323a, 328ter, tweede lid, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht, of veroordelingen wegens overtreding van de in artikel 83 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven, indien aan het bepaalde in dat artikel is voldaan.

14.9.6 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van de inschrijving niet ouder is dan 2 jaar, als voldoende bewijs.

14.9.7 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluiten van deelneming aan de procedure op

GP3.5A de volgende gronden:

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 14.10.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 14.10.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 14.18.6 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting en geschiktheid;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet

GP3.5A de volgende gronden:

a. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer een of meer van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht heeft geschonden;
b. de ondernemer verkeert in staat van faillissement of liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surseance van betaling of een (faillissements-)akkoord, of de ondernemer verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure uit hoofde van op hem van toepassing zijnde wet- en regelgeving;
c. de aanbesteder kan aannemelijk maken dat de ondernemer in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;
d. de aanbesteder beschikt over voldoende plausibele aanwijzingen om te concluderen dat de ondernemer met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die gericht zijn op vervalsing van de mededinging;
e. een belangenconflict in de zin van artikel 14.10.3 kan niet effectief worden verholpen met andere minder ingrijpende maatregelen;
f. wegens de eerdere betrokkenheid van de ondernemer bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure heeft zich een vervalsing van de mededinging als bedoeld in artikel 14.10.1 voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;
g. de ondernemer heeft blijk gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijk voorschrift van een eerdere opdracht en dit heeft geleid tot vroegtijdige beëindiging van die eerdere opdracht, tot schadevergoeding of tot andere vergelijkbare sancties;
h. de ondernemer heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van gronden voor uitsluiting of het voldoen aan de geschiktheidseisen of heeft die informatie achtergehouden, dan wel was niet in staat de ondersteunende documenten als bedoeld in artikel 14.18.6 over te leggen;
i. de ondernemer heeft getracht om het besluitvormingsproces van de aanbesteder onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de aanbestedingsprocedure kan bezorgen, of heeft door nalatigheid misleidende informatie verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op besluiten inzake uitsluiting en geschiktheid;
j. de aanbesteder toont met elk passend middel aan dat de ondernemer niet

voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

14.9.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 14.9.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating hebben voorgedaan;
b. artikel 14.9.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot toelating hebben voorgedaan;
c. artikel 14.9.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 14.9.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot toelating hebben voorgedaan;
e. artikel 14.9.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot toelating.

14.9.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 en 14.9.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 14.9.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 en 14.9.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 14.9.4, of artikel 14.9.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of van sociale zekerheidspremies, tenzij de ondernemer de verschuldigde belastingen of sociale zekerheidspremies, met inbegrip van eventuele lopende rente of boetes, heeft betaald of een bindende regeling tot betaling daarvan is aangegaan.

14.9.8 De aanbesteder betrekt bij de toepassing van:

a. artikel 14.9.7, onderdeel a, uitsluitend een schending van de in dat onderdeel bedoelde verplichtingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating hebben voorgedaan;
b. artikel 14.9.7, onderdeel c, uitsluitend ernstige fouten die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot toelating hebben voorgedaan;
c. artikel 14.9.7, onderdeel d, uitsluitend onherroepelijke beschikkingen op grond van artikel 56 van de Mededingingswet en wegens overtreding van artikel 101 of 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, die in de 3 jaar voorafgaand aan de aanvraag onherroepelijk zijn geworden;
d. artikel 14.9.7, onderdeel g, uitsluitend tekortkomingen die zich in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot toelating hebben voorgedaan;
e. artikel 14.9.7, onderdeel j, uitsluitend het niet nakomen van de in dat onderdeel bedoelde betalingsverplichtingen die zijn vastgesteld in de 3 jaar voorafgaand aan het tijdstip van indienen van het verzoek tot toelating.

14.9.9 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om bewijsmiddelen waaruit blijkt dat hij niet verkeert in een van de in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 en 14.9.7 genoemde omstandigheden. De ondernemer kan hierbij:

a. door middel van een uittreksel uit het handelsregister, dat op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond van artikel 14.9.7, onderdeel b, op hem niet van toepassing is;
b. door middel van een gedragsverklaring aanbesteden, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating niet ouder is dan 2 jaar, aantonen dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 en 14.9.7, onderdeel c en d, voor zover het een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke beschikking wegens overtreding van mededingingsregels betreft, op hem niet van toepassing zijn;
c. door middel van een verklaring van de belastingdienst, die op het tijdstip van het indienen van het verzoek tot toelating niet ouder is dan 6 maanden, aantonen dat de uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 14.9.4, of artikel 14.9.7, onderdeel j, niet op hem van toepassing is.

14.9.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

14.9.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 14.9.1, 14.9.3 en 14.9.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 14.9.1 en 14.9.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 14.9.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

14.9.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 en 14.9.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

14.9.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 14.9.7 van toepassing is, vervangt.

14.9.10 De aanbesteder aanvaardt gegevens en bescheiden ten bewijze dat uitsluitingsgronden niet op een ondernemer van toepassing zijn ook uit:

a. een andere lidstaat,
b. het land van herkomst van de ondernemer, of
c. het land waar de ondernemer is gevestigd,

die een gelijkwaardig doel dienen of waaruit blijkt dat de uitsluitingsgrond niet op hem van toepassing is.

14.9.11 De aanbesteder stelt een ondernemer waarop een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 14.9.1, 14.9.3 en 14.9.7 van toepassing is, in de gelegenheid te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Indien de aanbesteder dat bewijs toereikend acht, wordt de betrokken ondernemer niet uitgesloten. De ondernemer toont hierbij aan dat hij, voor zover van toepassing:

a. schade die voortvloeit uit veroordelingen voor strafbare feiten als bedoeld in de artikelen 14.9.1 en 14.9.3 of uit fouten als bedoeld in artikel 14.9.7 heeft vergoed of heeft toegezegd te vergoeden,
b. heeft bijgedragen aan opheldering van feiten en omstandigheden door actief mee te werken met de onderzoekende autoriteiten, en
c. concrete technische, organisatorische en personeelsmaatregelen heeft genomen die geschikt zijn om verdere strafbare feiten of fouten te voorkomen.

De aanbesteder beoordeelt de door de ondernemer genomen maatregelen met inachtneming van de ernst en de bijzondere omstandigheden van de strafbare feiten of fouten. Indien de aanbesteder de genomen maatregelen onvoldoende acht, deelt hij dit gemotiveerd mee aan de betrokken ondernemer.

14.9.12 De aanbesteder kan afzien van toepassing van de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 en 14.9.7:

a. om dwingende redenen van algemeen belang, of
b. indien naar het oordeel van de aanbesteder uitsluiting niet proportioneel is met het oog op de tijd die is verstreken sinds de veroordeling en gelet op het voorwerp van de opdracht.

14.9.13 Indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht, de technische bekwaamheid of de beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, eist de aanbesteder dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 van toepassing is, vervangt. De aanbesteder kan eisen dat de ondernemer een natuurlijke persoon of een rechtspersoon op wie een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 14.9.7 van toepassing is, vervangt.

14.0 Scheiding van belang

14.10.1 EU
Indien bij de Europese aanbesteding een gegadigde of een met een gegadigde verbonden onderneming de aanbesteder heeft geadviseerd of anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, neemt de aanbesteder passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de mededinging niet wordt vervalst door de deelneming van die gegadigde. Deze maatregelen omvatten:

a. de mededeling aan andere gegadigden van relevante informatie die is uitgewisseld in het kader van of ten gevolge van de betrokkenheid van de gegadigde bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure, en
b. de vaststelling van passende termijnen binnen het dynamisch aankoopsysteem.

14.10.2 EU
De aanbesteder sluit bij de Europese aanbesteding een gegadigde die betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure slechts van de aanbestedingsprocedure uit indien er geen andere middelen zijn om de naleving van het beginsel van gelijke behandeling te verzekeren. De aanbesteder biedt een bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure betrokken gegadigde de gelegenheid om te bewijzen dat zijn betrokkenheid de mededinging niet kan verstoren, alvorens hij de gegadigde van de aanbestedingsprocedure uitsluit.

14.10.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

14.11 Financiële en economische draagkracht

14.11.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

14.11.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van

14.0 Scheiding van belang

14.10.3 De aanbesteder neemt passende maatregelen om fraude, bevoordeling, corruptie en belangenconflicten tijdens de aanbestedingsprocedure doeltreffend te voorkomen, te onderkennen en op te lossen, teneinde vervalsing van de mededinging te vermijden, de transparantie van de procedure te waarborgen en gelijke behandeling van alle ondernemers te verzekeren.

14.11 Financiële en economische draagkracht

14.11.1 De aanbesteder kan bij het stellen van geschiktheidseisen omtrent financiële en economische draagkracht verlangen dat de ondernemer:

a. informatie verstrekt over zijn jaarrekening;
b. een passend niveau van verzekering tegen beroepsrisico's heeft.

14.11.2 Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht in ieder geval aantonen door een of meer van de volgende bewijsmiddelen:

a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's op passend niveau,
b. overlegging van jaarrekeningen of uittreksels uit de jaarrekening, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd publicatie van jaarrekeningen voorschrijft, of
c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de opdracht is, over ten hoogste de laatste 3 beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van

de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

14.11.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

14.11.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

14.11.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

14.11.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

14.11.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 14.11.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

14.11.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

14.12 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

14.12.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden

de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

14.11.3 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke bewijsmiddelen overgelegd dienen te worden.

14.11.4 Indien een ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbesteder gevraagde bewijsmiddelen over te leggen, kan hij zijn financiële en economische draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbesteder geschikt acht.

14.11.5 Een ondernemer kan zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen. De aanbesteder kan eisen dat, indien een ondernemer zich beroept op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, zowel de ondernemer als die andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.

14.11.6 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze natuurlijke personen of rechtspersonen voldoen aan de geschiktheidseisen met betrekking tot de financiële en economische draagkracht.

14.11.7 Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 14.11.5 kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

14.11.8 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van economische en financiële draagkracht dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

14.12 Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

14.12.1 Door de aanbesteder te stellen geschiktheidseisen voor technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid kunnen onder meer betrekking hebben op de personele en technische middelen en de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken om de opdracht volgens een passende kwaliteitsnorm uit te voeren. Indien de aanbesteder eisen stelt met betrekking tot de ervaring waarover de ondernemer moet kunnen beschikken, kan de aanbesteder in het bijzonder eisen dat de ondernemer door middel van geschikte referenties inzake in het verleden

uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

14.12.2 GP3.5F GP3.5G Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming

uitgevoerde opdrachten aantoont over voldoende ervaring te beschikken.

14.12.2 GP3.5F GP3.5G Ondernemers tonen hun technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid aan op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht:

a. in geval van een opdracht voor werken:
   1. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen periode van ten hoogste 5 jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd, zowel met betrekking tot de wijze van uitvoering als met betrekking tot het resultaat;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en van die welke de ondernemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
   3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de aannemer, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
   4. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
   5. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
   6. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
   7. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
b. in geval van een opdracht voor leveringen:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen worden aangetoond in het geval van leveringen voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van leveringen voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming

van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

c. in geval van een opdracht voor diensten:
   1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
   2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het

van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
3. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
4. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
5. in het geval van complexe producten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
6. aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbesteder de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden;
7. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen voor de uitvoering van de opdracht;
8. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
c. in geval van een opdracht voor diensten:
1. aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die in de afgelopen periode van ten hoogste 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
2. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het

bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;

3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

14.12.3 In afwijking van artikel 14.12.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

14.12.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 14.12.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdrachten in het dynamisch aankoopsysteem gelijk zijn.

bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;

3. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
4. in het geval van complexe diensten of indien deze aan een bijzonder doel moeten beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
5. aan de hand van de onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener, mits deze niet als een gunningscriterium worden toegepast;
6. aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;
7. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
8. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het uitvoeren van de opdracht beschikt;
9. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de opdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
10. aan de hand van een vermelding van de systemen voor het beheer van de toeleveringsketen en de traceersystemen die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht.

14.12.3 In afwijking van artikel 14.12.2 onderdelen a.1, b.1 en c.1 kan de aanbesteder werken onderscheidenlijk leveringen of diensten in aanmerking nemen over een langere periode dan in die onderdelen genoemd, indien dat noodzakelijk is om een toereikend mededingingsniveau te waarborgen en dit in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken is vermeld.

14.12.4 Indien de aanbesteder als geschiktheidseis stelt dat de ondernemer eerdere opdrachten heeft verricht als bedoeld in artikel 14.12.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1, vraagt hij op onderdelen van de opdracht naar eerder verrichte vergelijkbare opdrachten en niet naar eerder verrichte opdrachten die gelet op de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdrachten in het dynamisch aankoopsysteem gelijk zijn.

14.12.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 14.12.2, hij verlangt.

14.12.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

14.12.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

14.12.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

14.12.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 14.12.6 en 14.12.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

14.12.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

14.12.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

14.12.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of

14.12.5 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan welke van de bewijsmiddelen, genoemd in artikel 14.12.2, hij verlangt.

14.12.6 Een ondernemer kan zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbesteder aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen.

14.12.7 Indien de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid betrekking hebben op onderwijs- en beroepskwalificaties of betrekking hebben op relevante beroepservaring, mag een ondernemer zich slechts beroepen op de bekwaamheid van een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon indien laatstgenoemde de werken of diensten waarvoor die bekwaamheid is vereist, zal verrichten. Het voorgaande geldt uitsluitend voor onderwijs- en beroepskwalificaties van de dienstverlener of de aannemer, of het leidinggevend personeel van de onderneming, mits deze kwalificaties niet als een gunningscriterium worden gehanteerd.

14.12.8 De aanbesteder toetst of op de andere natuurlijke personen of rechtspersonen een door de aanbesteder gestelde uitsluitingsgrond van toepassing is en of deze personen voldoen aan de relevante geschiktheidseisen met betrekking tot de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.

14.12.9 Onder de voorwaarden, genoemd in de artikelen 14.12.6 en 14.12.7, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

14.12.10 De aanbesteder kan bepalen op welke wijze een samenwerkingsverband van ondernemers aan de eisen van technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid dient te voldoen, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

14.12.11 Ten aanzien van de uitvoering van de opdracht kan de aanbesteder andere eisen stellen aan een samenwerkingsverband van ondernemers dan aan individuele deelnemers, mits deze eisen op objectieve gronden berusten en proportioneel zijn.

14.12.12 De aanbesteder kan in geval van:

a. een opdracht voor leveringen waarvoor plaatsings- of

installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

14.12.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

14.13 Kwaliteitsbewaking

14.13.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

14.13.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

14.13.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

14.14 Normen inzake milieubeheer

14.14.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:
a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de

installatiewerkzaamheden nodig zijn,
b. een opdracht voor diensten, of
c. een opdracht voor werken,

de beroepsbekwaamheid van ondernemers om die werken of installatiewerkzaamheden uit te voeren of die diensten te verlenen, beoordelen op grond van hun vaardigheden, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid. De aanbesteder kan hierbij eisen dat bepaalde kritieke taken door de ondernemer zelf worden verricht of, indien de ondernemer een samenwerkingsverband van ondernemers is, door een deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

14.12.13 Indien de aanbesteder heeft vastgesteld dat de ondernemer conflicterende belangen heeft die een negatieve invloed kunnen hebben op de uitvoering van de overeenkomst, kan de aanbesteder ervan uitgaan dat de ondernemer niet over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt.

14.13 Kwaliteitsbewaking

14.13.1 De aanbesteder kan overlegging verlangen van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen, met inbegrip van normen inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap, voldoet. In dat geval verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.

14.13.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

14.13.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking, indien de ondernemer die certificaten niet binnen de gestelde termijnen kan verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval bewijst de ondernemer dat de voorgestelde maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking aan de kwaliteitsnormen voldoen.

14.14 Normen inzake milieubeheer

14.14.1 Indien de aanbesteder de overlegging verlangt van een door een onafhankelijke instantie opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde systemen of normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar:
a. het milieubeheer- en milieuauditsysteem van de Europese Unie,
b. een ander milieubeheersysteem dat is erkend overeenkomstig artikel 45 van verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de

Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of

c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

14.14.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

14.14.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

14.15 Beroepsbevoegdheid

14.15.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

14.15.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

14.15.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

14.15.4 De aanbesteder kan in geval het dynamisch aankoopsysteem omvat:

a. opdrachten voor werken,
b. opdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. opdrachten voor diensten,

Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie (PbEU 2009, L 342), of

c. andere normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op toepasselijke Europese of internationale normen en die door conformiteitsbeoordelingsinstanties zijn gecertificeerd.

14.14.2 De aanbesteder erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties.

14.14.3 De aanbesteder aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die een ondernemer overlegt, indien de ondernemer aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke certificaat of een gelijkwaardig certificaat binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden. In dat geval toont de ondernemer aan dat de maatregelen gelijkwaardig zijn aan die welke op grond van het toepasselijke milieubeheersysteem of de toepasselijke norm vereist zijn.

14.15 Beroepsbevoegdheid

14.15.1 De aanbesteder kan een ondernemer verzoeken om aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven als bedoeld in Bijlage XI van richtlijn 2014/24/EU.

14.15.2 In geval van een opdracht voor diensten kan de aanbesteder, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat de ondernemer aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.

14.15.3 De aanbesteder wijst ondernemers die, krachtens de wetgeving van de lidstaat waarin zij zijn gevestigd, gerechtigd zijn de betreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn.

14.15.4 De aanbesteder kan in geval het dynamisch aankoopsysteem omvat:

a. opdrachten voor werken,
b. opdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of installatiewerkzaamheden inhouden, of
c. opdrachten voor diensten,

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot toelating de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdrachten worden belast.

14.15.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot toelating van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

14.16 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

14.16.1 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot toelating vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht
EU en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging.

14.16.3 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot toelating op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

14.17 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

14.17.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot toelating door de aanbesteder verstrekt.

14.17.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

14.17.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

14.17.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 14.17.1 gestelde termijn zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de

van rechtspersonen verlangen dat deze in hun verzoek tot toelating de namen en de beroepskwalificaties vermelden van de personen die met de uitvoering van de opdrachten worden belast.

14.15.5 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een verzoek tot toelating van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft.

14.16 Termijnen bij aanmelding als gegadigde

14.16.2 Bij de nationale aanbesteding stelt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot toelating vast met inachtneming van het voorwerp van de opdracht
NL en de voor de voorbereiding van het verzoek benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 17 dagen, te rekenen vanaf de publicatiedatum van de aankondiging.

14.16.3 De aanbesteder bewaart de verzoeken tot toelating op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is. De aanbesteder opent de verzoeken tot deelneming niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming is verstreken.

14.17 Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

14.17.1 Nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 6 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot toelating door de aanbesteder verstrekt.

14.17.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen aanmeldingsfase’.

14.17.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase opgemaakt.

14.17.4 Indien nadere inlichtingen over de aankondiging en de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in artikel 14.17.1 gestelde termijn zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de

termijn voor de ontvangst van verzoeken tot toelating zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot toelating kennis kunnen nemen.

14.17.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

14.18 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

14.18.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot toelating een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 14.18.7 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

14.18.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot toelating gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

14.18.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 14.12.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

14.18.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen, en
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

14.18.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 14.9 tot en met 14.15 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

14.18.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te

termijn voor de ontvangst van verzoeken tot toelating zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de verzoeken tot toelating kennis kunnen nemen.

14.17.5 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen aanmeldingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie aanmeldingsfase, voor elke gegadigde bindend.

14.18 Eigen verklaring en bewijsmiddelen

14.18.1 De aanbesteder geeft in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken aan:

a. dat de ondernemer bij zijn verzoek tot toelating een door hem ingevulde eigen verklaring moet indienen,
b. welke gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring moeten worden verstrekt, en
c. de termijn waarbinnen de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 14.18.7 uiterlijk door de aanbesteder moeten zijn ontvangen, te rekenen vanaf de verzenddatum van het verzoek tot indienen van de bewijsmiddelen.

14.18.2 De aanbesteder verlangt niet dat een ondernemer bij zijn verzoek tot toelating gegevens en inlichtingen op andere wijze verstrekt, indien deze gegevens en inlichtingen in de eigen verklaring gevraagd kunnen worden.

14.18.3 De aanbesteder kan een ondernemer uitsluitend verzoeken bewijsmiddelen bij de door hem ingediende eigen verklaring te voegen indien het de bewijsmiddelen betreft die genoemd zijn in artikel 14.12.2, onderdelen a.1, b.1 en c.1.

14.18.4 Met een eigen verklaring geeft de ondernemer aan:

a. of de uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn,
b. of hij voldoet aan de in de aankondiging of in de voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken gestelde geschiktheidseisen, en
c. of hij voldoet of zal voldoen aan de technische specificaties en uitvoeringsvoorwaarden die milieu en dierenwelzijn betreffen of die gebaseerd zijn op sociale overwegingen.

14.18.5 De aanbesteder kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 14.9 tot en met 14.15 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

14.18.6 In het geval van een gebrek in de eigen verklaring of in geval van een gebrek met betrekking tot de bewijsmiddelen stelt de aanbesteder de betreffende ondernemer in de gelegenheid om het gebrek te herstellen binnen een termijn van 2 werkdagen, te

rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

14.18.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

14.18.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

14.19 Toelating tot het dynamisch aankoopsysteem

14.19.1 De aanbesteder deelt een ondernemer die een verzoek tot toelating heeft ingediend zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamisch aankoopsysteem of dat zijn verzoek tot toelating is afgewezen.

14.20 Toelating tot het dynamisch aankoopsysteem gedurende de looptijd

14.20.1 Een ondernemer kan gedurende de looptijd van een dynamisch aankoopsysteem een verzoek tot toelating tot het dynamisch aankoopsysteem indienen.

14.20.2 De aanbesteder beoordeelt het verzoek tot toelating binnen 10 werkdagen na ontvangst van het verzoek. De beoordeling omvat de uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen conform de artikelen 14.9 tot en met 14.15. De aanbesteder kan de beoordelingstermijn verlengen tot 15 werkdagen, in het bijzonder vanwege de noodzaak om aanvullende documentatie te bestuderen of om anderszins te controleren of aan de geschiktheidseisen wordt voldaan. Zolang de uitnodiging tot inschrijving voor de eerste specifieke opdracht nog niet is verzonden, kan de aanbesteder de beoordelingstermijn verder verlengen met een in de aanbestedingsstukken te vermelden termijn.

14.20.3 De aanbesteder deelt een ondernemer die een verzoek tot toelating gedurende de looptijd van het dynamisch aankoopsysteem heeft ingediend zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamisch aankoopsysteem of dat zijn verzoek tot toelating is afgewezen.

rekenen vanaf de dag van verzending van een verzoek daartoe. De aanbesteder verzendt dit bericht per fax of elektronisch bericht. Indien de aanbesteder het gevraagde niet binnen de daartoe gestelde termijn heeft ontvangen of indien het gebrek niet door het antwoord is hersteld, komt de ondernemer niet in aanmerking voor verdere deelname aan de procedure.

14.18.7 Ondernemers kunnen een eerder gebruikte eigen verklaring indienen, mits zij bevestigen dat de daarin opgenomen gegevens nog steeds correct zijn.

14.18.8 De aanbesteder kan ondernemers tijdens de procedure te allen tijde verzoeken geheel of gedeeltelijk de vereiste bewijsmiddelen met betrekking tot de gegevens en inlichtingen die in de eigen verklaring zijn verstrekt, in te dienen indien dit noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure. Hierbij kan de aanbesteder een ondernemer verzoeken de in de bewijsmiddelen die horen bij de eigen verklaring aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

14.19 Toelating tot het dynamisch aankoopsysteem

14.19.1 De aanbesteder deelt een ondernemer die een verzoek tot toelating heeft ingediend zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamisch aankoopsysteem of dat zijn verzoek tot toelating is afgewezen.

14.20 Toelating tot het dynamisch aankoopsysteem gedurende de looptijd

14.20.1 Een ondernemer kan gedurende de looptijd van een dynamisch aankoopsysteem een verzoek tot toelating tot het dynamisch aankoopsysteem indienen.

14.20.2 De aanbesteder beoordeelt het verzoek tot toelating binnen 10 werkdagen na ontvangst van het verzoek. De beoordeling omvat de uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen conform de artikelen 14.9 tot en met 14.15. De aanbesteder kan de beoordelingstermijn verlengen tot 15 werkdagen, in het bijzonder vanwege de noodzaak om aanvullende documentatie te bestuderen of om anderszins te controleren of aan de geschiktheidseisen wordt voldaan. Zolang de uitnodiging tot inschrijving voor de eerste specifieke opdracht nog niet is verzonden, kan de aanbesteder de beoordelingstermijn verder verlengen met een in de aanbestedingsstukken te vermelden termijn.

14.20.3 De aanbesteder deelt een ondernemer die een verzoek tot toelating gedurende de looptijd van het dynamisch aankoopsysteem heeft ingediend zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamisch aankoopsysteem of dat zijn verzoek tot toelating is afgewezen.

14.20.4 De aanbesteder kan gedurende de looptijd van het dynamisch aankoopsysteem van deelnemers verlangen dat zij binnen 5 werkdagen na ontvangst van het verzoek van de aanbesteder een geactualiseerde eigen verklaring indienen.

14.21 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

14.21.1 Indien de aanbesteder de looptijd van een dynamisch aankoopsysteem wijzigt, maakt hij hiertoe een aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

14.21.2 De aanbesteder die een dynamisch aankoopsysteem beëindigt, maakt hiertoe een aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

14.22 Proces-verbaal van opdrachtverlening

14.22.1 EU Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder een proces-verbaal van de opdrachtverlening op dat, indien van toepassing, ten minste het volgende bevat:

a. de naam en het adres van de aanbesteder;
b. het voorwerp en de waarde van het dynamisch aankoopsysteem;
c. de namen van de uitgenodigde gegadigden, met motivering van die keuze;
d. de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden en inschrijvers met motivering van die uitsluiting of afwijzing.

14.22.2 EU Indien bij de Europese aanbesteding gegevens als bedoeld in artikel 14.21.1 vermeld staan in de Aankondiging van een gegunde opdracht, kan de aanbesteder in het proces-verbaal verwijzen naar die aankondiging.

14.23 Geschillen

14.23.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

14.20.4 De aanbesteder kan gedurende de looptijd van het dynamisch aankoopsysteem van deelnemers verlangen dat zij binnen 5 werkdagen na ontvangst van het verzoek van de aanbesteder een geactualiseerde eigen verklaring indienen.

14.21 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

14.21.1 Indien de aanbesteder de looptijd van een dynamisch aankoopsysteem wijzigt, maakt hij hiertoe een aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een opdracht.

14.21.2 De aanbesteder die een dynamisch aankoopsysteem beëindigt, maakt hiertoe een aankondiging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen. De aanbesteder gebruikt voor de bekendmaking van de aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

14.23 Geschillen

14.23.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

15 Plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem

15.1 Omschrijving

15.1.1 Een procedure voor het plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem is een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarvan de kenmerken wegens de algemene beschikbaarheid op de markt voldoen aan de behoeften van de aanbesteder.

15.1.2 De aanbesteder die gebruik maakt van een dynamisch aankoopsysteem brengt aan de betrokken ondernemers geen kosten in rekening.

15.2 Communicatiemiddelen

15.2.1 De communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers vindt plaats met behulp van elektronische middelen.

15.3 Uitnodiging tot inschrijving

15.3.1 De aanbesteder nodigt alle tot het dynamische aankoopsysteem toegelaten ondernemers gelijktijdig en schriftelijk uit om een inschrijving in te dienen. Indien het dynamisch aankoopsysteem is ingedeeld in categorieën van werken, producten of diensten, nodigt de aanbesteder alleen de ondernemers uit die zijn toegelaten tot de categorie waarop de betreffende opdracht betrekking heeft.

15 Plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem

15.1 Omschrijving

15.1.1 Een procedure voor het plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem is een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarvan de kenmerken wegens de algemene beschikbaarheid op de markt voldoen aan de behoeften van de aanbesteder.

15.1.2 De aanbesteder die gebruik maakt van een dynamisch aankoopsysteem brengt aan de betrokken ondernemers geen kosten in rekening.

15.2 Communicatiemiddelen

15.2.1 De communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en ondernemers vindt plaats met behulp van elektronische middelen.

15.3 Uitnodiging tot inschrijving

15.3.1 De aanbesteder nodigt alle tot het dynamische aankoopsysteem toegelaten ondernemers gelijktijdig en schriftelijk uit om een inschrijving in te dienen. Indien het dynamisch aankoopsysteem is ingedeeld in categorieën van werken, producten of diensten, nodigt de aanbesteder alleen de ondernemers uit die zijn toegelaten tot de categorie waarop de betreffende opdracht betrekking heeft.

15.3.2 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
c. het internetadres waar de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 15.21.6;
f. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
g. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

15.3.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 14.9.7 van toepassing is.

15.3.4 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving dat het gaat om het plaatsen van een opdracht binnen een dynamisch aankoopsysteem.

15.4 Gunningscriteria in de uitnodiging

15.4.1 De aanbesteder kan in de uitnodiging tot inschrijving de in de aankondiging vermelde gunningscriteria preciseren.

15.4.2 De aanbesteder specificeert, indien hij dit niet in de aankondiging heeft gespecificeerd, in de uitnodiging tot inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

15.4.3 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

15.3.2 In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbesteder ten minste de volgende informatie op:

a. het internetadres waar de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken rechtstreeks toegankelijk zijn;
b. de uiterste datum en tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen;
c. het internetadres waar de inschrijvingen moeten worden ingediend en de wijze waarop zij moeten worden ingediend;
d. de taal of talen waarin de inschrijvingen dienen te worden gesteld;
e. indien de gunningsbeslissing vooraf wordt gegaan door een elektronische veiling, de informatie als bedoeld in artikel 15.21.6;
f. op welke wijze inlichtingen zullen worden gegeven;
g. waar en wanneer een eventueel bezoek van de locatie zal plaatsvinden.

15.3.3 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging dat de opdracht uitsluitend verleend wordt aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 14.9.1 tot en met 14.9.5 van toepassing is;
b. vermeldt de aanbesteder in de aankondiging of hij de opdracht uitsluitend wil gunnen aan een hoofdaannemer die voornemens is bij de uitvoering van de opdracht onderaannemers te betrekken op wie geen grond voor uitsluiting als bedoeld in 14.9.7 van toepassing is.

15.3.4 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving dat het gaat om het plaatsen van een opdracht binnen een dynamisch aankoopsysteem.

15.4 Gunningscriteria in de uitnodiging

15.4.1 De aanbesteder kan in de uitnodiging tot inschrijving de in de aankondiging vermelde gunningscriteria preciseren.

15.4.2 De aanbesteder specificeert, indien hij dit niet in de aankondiging heeft gespecificeerd, in de uitnodiging tot inschrijving het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.

15.4.3 Indien volgens de aanbesteder om objectieve redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving de nadere criteria in afnemende volgorde van belang.

15.4.4 Bij de Europese aanbesteding verzoekt de aanbesteder de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van:

EU

a. het recht van de Europese Unie,
b. het nationale recht,
c. collectieve arbeidsovereenkomsten, en
d. uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

15.5 Bepalingen over elektronische middelen in de uitnodiging

15.5.1 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving het internetadres waar de aanbestedingsstukken kunnen worden geraadpleegd en biedt tot aan het vervallen van het dynamische aankoopsysteem langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot deze documenten.

15.5.2 Indien bij de Europese aanbesteding de aanbesteder geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor aanmelding relevante aanbestedingsstukken biedt omdat er sprake is van een geval als bedoeld in artikel 15.5.4, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving dat deze stukken zullen worden toegezonden per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met verzending langs elektronische weg. De aanbesteder stelt deze stukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

EU

15.5.3 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

15.5.4 Bij de Europese aanbesteding kunnen andere dan elektronische middelen worden gebruikt in de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen

15.5 Bepalingen over elektronische middelen in de uitnodiging

15.5.1 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot inschrijving het internetadres waar de aanbestedingsstukken kunnen worden geraadpleegd en biedt tot aan het vervallen van het dynamische aankoopsysteem langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot deze documenten.

15.5.3 De aanbesteder kan aan een ondernemer eisen stellen die tot doel hebben de vertrouwelijke aard van de informatie die de aanbesteder gedurende de aanbestedingsprocedure beschikbaar stelt, te beschermen. Indien de aanbesteder in dit geval geen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang langs elektronische weg tot bepaalde voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken biedt, vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving welke eisen hij ter bescherming van het vertrouwelijke karakter van de informatie stelt en hoe toegang kan worden verkregen tot de betreffende aanbestedingsstukken. De aanbesteder stelt de betreffende aanbestedingsstukken op enigerlei wijze kosteloos ter beschikking.

worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;

c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;

d. voor de inschrijving is de indiening vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.

15.6 Technische specificaties

15.6.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

15.6.2 De in artikel 15.6.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

15.6.3 Voor de toepassing van artikel 15.6.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

15.6.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische

15.6 Technische specificaties

15.6.1 De aanbesteder neemt in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken de technische specificaties op, waarin de door hem voor de opdracht voorgeschreven kenmerken zijn opgenomen. De technische specificaties bieden de ondernemers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de openstelling van opdrachten voor mededinging.

15.6.2 De in artikel 15.6.1 bedoelde kenmerken houden verband met het voorwerp van de opdracht en staan in redelijke verhouding tot de waarde en de doelstellingen van die opdracht.

15.6.3 Voor de toepassing van artikel 15.6.2 geldt dat de bedoelde kenmerken in ieder geval verband houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of

b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus, zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

15.6.4 De aanbesteder formuleert de technische specificaties:

a. door verwijzing naar
technische specificaties en, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet,
– Europese technische beoordelingen,
– gemeenschappelijke technische specificaties,
– internationale normen,
– andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen,
of, bij ontstentenis daarvan, in volgorde van voorkeur, naar:
– nationale normen,
– nationale technische goedkeuringen dan wel – nationale technische

specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

15.6.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 15.6.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 15.6.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

15.6.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

15.6.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

15.6.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

15.6.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 15.6.4 onderdeel b

specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van leveringen,

waarbij iedere verwijzing vergezeld gaat van de woorden 'of gelijkwaardig',

b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, die milieukenmerken kunnen bevatten, waarbij de eisen zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de ondernemers het voorwerp van de opdracht kunnen bepalen en de aanbesteder de opdracht kan verlenen,
c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties als bedoeld onder a, of
d. door verwijzing naar de specificaties als bedoeld onder a voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld onder b voor andere kenmerken.

15.6.5 Indien de aanbesteder verwijst naar de specificaties als bedoeld in artikel 15.6.4 onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden werken, leveringen of diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 15.6.7, aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen in die technische specificaties.

15.6.6 De aanbesteder kan van een ondernemer een testverslag of certificaat van een conformiteitsbeoordelingsinstantie verlangen als bewijs van overeenstemming met de voorschriften of criteria in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

15.6.7 Indien de aanbesteder een certificaat van een specifieke conformiteitsbeoordelingsinstantie eist, aanvaardt hij ook een certificaat van een gelijkwaardige conformiteitsbeoordelingsinstantie.

15.6.8 De aanbesteder aanvaardt andere bewijsmiddelen dan een testverslag of een certificaat, zoals een technisch dossier van de fabrikant, indien een ondernemer:

a. geen toegang had tot een certificaat of testverslag of dit niet binnen de gestelde termijnen kon verkrijgen, mits de ondernemer het ontbreken van toegang niet valt aan te rekenen, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan de voorschriften of criteria van de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden.

15.6.9 De aanbesteder wijst, indien hij gebruik maakt van de in artikel 15.6.4 onderdeel b

geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

15.6.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 15.6.7 dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

15.6.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

15.6.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 15.6.11 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 15.6.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

15.7 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

15.7.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

15.7.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

15.7.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de

geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een inschrijving niet af indien deze beantwoordt aan:

a. een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet,
b. een Europese technische beoordeling,
c. een gemeenschappelijke technische specificatie,
d. een internationale norm, of
e. een door een Europese normalisatie-instelling opgesteld technisch referentiesysteem,

indien deze specificaties betrekking hebben op de prestatie-eisen of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.

15.6.10 Een inschrijver bewijst in zijn inschrijving met elk passend middel, waaronder de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 15.6.7 dat de levering, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbesteder.

15.6.11 De aanbesteder maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabricaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze die kenmerkend is voor de producten of diensten van een bepaalde ondernemer en evenmin van een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemers of bepaalde producten worden bevoordeeld of uitgesloten, tenzij dit door het voorwerp van de opdracht gerechtvaardigd is.

15.6.12 De aanbesteder kan de melding of verwijzing als bedoeld in artikel 15.6.11 opnemen in de technische specificaties indien:

a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de opdracht niet mogelijk is door toepassing van artikel 15.6.4, en
b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig".

15.7 Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

15.7.1 Bij opdrachten waarvan het resultaat bedoeld is voor gebruik door natuurlijke personen, hetzij door het grote publiek, hetzij door het personeel van de aanbesteder, houden de technische specificaties rekening met de criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, met uitzondering van behoorlijk gemotiveerde gevallen.

15.7.2 Indien bindende EU-rechtshandelingen zijn vastgesteld met criteria inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap of inzake het de geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers, verwijzen de technische specificaties hiernaar.

15.7.3 De aanbesteder kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de opdracht, mits dergelijke voorwaarden verband houden met het voorwerp van de

opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

15.8 Keurmerken

15.8.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

15.8.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

15.8.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

15.8.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch

opdracht en in de technische specificaties vermeld zijn. Deze voorwaarden kunnen verband houden met economische, innovatiegerelateerde, arbeidsgerelateerde, sociale of milieuoverwegingen. Dergelijke voorwaarden worden geacht verband te houden met het voorwerp van de opdracht wanneer zij betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en elk stadium van hun levenscyclus, met inbegrip van factoren die te maken hebben met:

a. het specifieke productieproces, het aanbieden of de verhandeling van deze werken, leveringen of diensten, of
b. een specifiek proces voor een andere fase van hun levenscyclus,

zelfs wanneer deze factoren geen deel uitmaken van hun materiële basis.

15.8 Keurmerken

15.8.1 Indien de aanbesteder voornemens is een werk, levering of dienst met specifieke milieu-, sociale of andere kenmerken aan te kopen, kan hij in de technische specificaties, gunningscriteria of contractvoorwaarden betreffende de uitvoering van de opdracht een specifiek keurmerk eisen als bewijs dat het werk, de dienst of de levering overeenstemt met de vereiste voorschriften, mits:

a. de keurmerkeisen alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van het werk, de levering of de dienst die het voorwerp van de opdracht vormen,
b. de keurmerkeisen zijn gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria,
c. het keurmerk is vastgesteld in een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbenden, waaronder overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties, kunnen deelnemen,
d. het keurmerk voor alle betrokken partijen toegankelijk is, en
e. de keurmerkeisen worden vastgesteld door een derde partij op wie de ondernemer die het keurmerk aanvraagt, geen beslissende invloed uitoefent.

15.8.2 Indien de aanbesteder niet verlangt dat een werk, levering of dienst aan alle keurmerkeisen van een specifiek keurmerk voldoet, geeft hij aan aan welke keurmerkeisen dient te worden voldaan.

15.8.3 De aanbesteder die een specifiek keurmerk eist, aanvaardt alle keurmerken die bevestigen dat het werk, de levering of de dienst aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

15.8.4 De aanbesteder aanvaardt andere geschikte bewijsmiddelen, zoals een technisch

dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

15.8.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 15.8.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

15.9 Termijnen

15.9.1 De aanbesteder stelt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vast met inachtneming van de complexiteit van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

15.9.2 **13.5.2** Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de inschrijvingen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

15.9.3 De aanbesteder kan de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. De aanbesteder maakt deze verlenging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen en stelt ondernemers in de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

15.9.4 EU Bij de Europese aanbesteding kan een aanbesteder die geen centrale aanbestedende dienst als bedoeld in bijlage I van Richtlijn 2014/24/EU is, in afwijking van artikel 15.9.1, de termijn voor het indienen van de inschrijvingen in onderlinge overeenstemming met de tot het dynamisch aankoopsysteem toegelaten

dossier van de fabrikant, dan het door hem aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk, indien een ondernemer:

a. aantoont dat hij niet de mogelijkheid heeft gehad het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of een gelijkwaardig keurmerk binnen de gestelde termijnen te verwerven om redenen die hem niet aangerekend kunnen worden, en
b. aantoont dat het door hem te leveren werk, de door hem te verrichten levering of dienst voldoet aan het door de aanbesteder aangegeven specifieke keurmerk of aan de specifieke eisen.

15.8.5 Indien een keurmerk voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 15.8.1, onderdelen b tot en met e, maar daarnaast eisen stelt die geen verband houden met het voorwerp van de opdracht, eist de aanbesteder niet het keurmerk als zodanig, maar stelt de aanbesteder de technische specificaties vast onder verwijzing naar de gedetailleerde technische specificaties van dat keurmerk of delen daarvan die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van dit voorwerp.

15.9 Termijnen

15.9.1 De aanbesteder stelt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen vast met inachtneming van de complexiteit van de opdracht en de voor de voorbereiding van de inschrijving benodigde tijd. Deze termijn bedraagt minimaal 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

15.9.2 **13.5.2** Indien de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken aanzienlijk gewijzigd zijn, verlengt de aanbesteder de termijn voor het indienen van de inschrijvingen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de wijziging.

15.9.3 De aanbesteder kan de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen verlengen indien zich een storing van het elektronische systeem voordoet waardoor het indienen van de inschrijving kort voor het verstrijken van de uiterste termijn niet mogelijk is, mits hij nog geen kennis heeft genomen van de inhoud van enige inschrijving. De aanbesteder maakt deze verlenging bekend via het elektronische systeem voor aanbestedingen en stelt ondernemers in de gelegenheid om hun inschrijving binnen de verlenging alsnog in te dienen, te wijzigen of aan te vullen.

ondernemers bepalen, mits de tot het dynamisch aankoopsysteem toegelaten ondernemers evenveel tijd krijgen om hun inschrijving voor te bereiden en in te dienen.
Indien geen overeenstemming over deze termijn wordt bereikt, bedraagt deze ten minste 10 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.

15.9.5 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

15.10 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

15.10.1 Nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 3 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder aan alle tot inschrijving uitgenodigde ondernemers verstrekt.

15.10.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen inschrijvingsfase’.

15.10.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

15.10.4 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

15.10.5 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

15.10.6 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

15.9.5 De aanbesteder overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

GP3.6

15.10 Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

15.10.1 Nadere inlichtingen over de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken worden, mits tijdig aangevraagd, uiterlijk 3 dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder aan alle tot inschrijving uitgenodigde ondernemers verstrekt.

15.10.2 De aanbesteder maakt een nota op van de nadere inlichtingen die dienen tot verduidelijking, aanvulling of wijziging van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken. In deze nota neemt de aanbesteder eveneens de vragen op die schriftelijk of tijdens een inlichtingenbijeenkomst mondeling zijn gesteld. Deze nota wordt aangeduid als ‘nota van inlichtingen inschrijvingsfase’.

15.10.3 Van een gehouden bezoek van de locatie wordt door of namens de aanbesteder een proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase opgemaakt.

15.10.4 Indien inschrijvingen slechts kunnen worden gedaan na een bezoek van de locatie, of na inzage ter plaatse van de documenten waarop de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken steunen, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

15.10.5 Indien nadere inlichtingen die van betekenis zijn voor het opstellen van de inschrijvingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in dit artikel gestelde termijnen zijn verstrekt, verlengt de aanbesteder de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen, waarbij de duur van de verlenging in redelijke verhouding staat tot het belang van de informatie.

15.10.6 Alle nadere inlichtingen zijn, voor zover die nadere inlichtingen zijn opgenomen in de nota van inlichtingen inschrijvingsfase en in het proces-verbaal van bezoek van de locatie inschrijvingsfase, voor elke inschrijver bindend.

15.11 Elektronische catalogus

15.11.1 De aanbesteder kan bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

15.11.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

15.11.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

15.12 Gebruik eerder ingediende elektronische catalogus

15.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is uit reeds ingediende elektronische catalogi de nodige informatie te verzamelen om inschrijvingen op te stellen die aan de vereisten van de betrokken opdracht aangepast zijn, gebruikt de aanbesteder de methode zoals vermeld in de artikelen 15.12.2 en 15.12.3.

15.12.2 De aanbesteder deelt aan de inschrijvers de datum en het tijdstip mee waarop hij voornemens is de nodige informatie te verzamelen voor het opstellen van nieuwe inschrijvingen die aan de eisen van de betrokken opdracht aangepast zijn en geeft inschrijvers de mogelijkheid om het zodanig verzamelen van informatie te weigeren. De aanbesteder voorziet in een toereikende termijn tussen deze mededeling en het daadwerkelijk verzamelen van de informatie.

15.12.3 Indien een inschrijver instemt met het verzamelen van informatie als bedoeld in artikel 15.12.2:

a. legt de aanbesteder de verzamelde informatie voor de gunning van de opdracht voor aan de betrokken inschrijver,
b. stelt de aanbesteder de betrokken inschrijver in de gelegenheid om te bevestigen of te betwisten dat de aldus opgestelde inschrijving geen materiële fouten bevat en
c. voorziet de aanbesteder in een toereikende termijn tussen de voorlegging als bedoeld in onderdeel a en de gunning van de opdracht.

15.11 Elektronische catalogus

15.11.1 De aanbesteder kan bepalen dat inschrijvingen in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend of een elektronische catalogus bevatten. Inschrijvingen die in de vorm van een elektronische catalogus worden ingediend, kunnen vergezeld gaan van andere documenten ter aanvulling van de inschrijving. De aanbesteder bepaalt de technische specificaties en het format van de elektronische catalogus.

15.11.2 Indien de indiening van inschrijvingen in de vorm van elektronische catalogi door de aanbesteder wordt aanvaard dan wel verplicht is gesteld, verstrekt de aanbesteder in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken alle nodige informatie betreffende het format, de gebruikte elektronische apparatuur, de technische bepalingen voor de verbinding en specificaties voor de elektronische catalogus.

15.11.3 De ondernemer stelt een elektronische catalogus op met het oog op deelneming aan de aanbestedingsprocedure, in overeenstemming met de daaraan door de aanbesteder gestelde eisen.

15.12 Gebruik eerder ingediende elektronische catalogus

15.12.1 Indien de aanbesteder voornemens is uit reeds ingediende elektronische catalogi de nodige informatie te verzamelen om inschrijvingen op te stellen die aan de vereisten van de betrokken opdracht aangepast zijn, gebruikt de aanbesteder de methode zoals vermeld in de artikelen 15.12.2 en 15.12.3.

15.12.2 De aanbesteder deelt aan de inschrijvers de datum en het tijdstip mee waarop hij voornemens is de nodige informatie te verzamelen voor het opstellen van nieuwe inschrijvingen die aan de eisen van de betrokken opdracht aangepast zijn en geeft inschrijvers de mogelijkheid om het zodanig verzamelen van informatie te weigeren. De aanbesteder voorziet in een toereikende termijn tussen deze mededeling en het daadwerkelijk verzamelen van de informatie.

15.12.3 Indien een inschrijver instemt met het verzamelen van informatie als bedoeld in artikel 15.12.2:

a. legt de aanbesteder de verzamelde informatie voor de gunning van de opdracht voor aan de betrokken inschrijver,
b. stelt de aanbesteder de betrokken inschrijver in de gelegenheid om te bevestigen of te betwisten dat de aldus opgestelde inschrijving geen materiële fouten bevat en
c. voorziet de aanbesteder in een toereikende termijn tussen de voorlegging als bedoeld in onderdeel a en de gunning van de opdracht.

15.12.4 Wanneer een gegadigde in kennis is gesteld van het voornemen van de aanbesteder om inschrijvingen op te stellen met gebruikmaking van de methode, zoals vermeld in de artikelen 15.12.2 en 15.12.3, vult de gegadigde de elektronische catalogus aan.

15.13 Inschrijving

15.13.1 Bij de Europese aanbesteding geschiedt de inschrijving met behulp van elektronische middelen, tenzij sprake is van de volgende gevallen:

EU

a. wegens de gespecialiseerde aard van de aanbesteding zijn voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig;
b. de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de inschrijvingen gebruiken bestandsformaten die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of zijn onderworpen aan een eigendomsgebonden licentieregeling en kunnen niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar worden gesteld;
c. voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen is gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig waarover de aanbesteder niet beschikt;
d. de aanbesteder eist de indiening van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden.
e. vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische middelen;
f. voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie is een dermate hoog beschermingsniveau nodig dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten of middelen die algemeen beschikbaar zijn voor ondernemers of die ondernemers via alternatieve toegangsmiddelen ter beschikking kunnen worden gesteld.

In deze gevallen worden de betreffende delen van de inschrijving ingediend per post of via een andere geschikte vervoerder, eventueel in combinatie met indiening langs elektronische weg.

15.13.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de

15.12.4 Wanneer een gegadigde in kennis is gesteld van het voornemen van de aanbesteder om inschrijvingen op te stellen met gebruikmaking van de methode, zoals vermeld in de artikelen 15.12.2 en 15.12.3, vult de gegadigde de elektronische catalogus aan.

15.13 Inschrijving

15.13.2 Elke inschrijving dient te zijn voorzien van een inschrijvingsbiljet dat is ondertekend door de inschrijver en dat ten minste de volgende gegevens bevat:

a. een korte aanduiding van de opdracht;
b. bij een natuurlijk persoon, de naam, voornaam en het volledige adres van de inschrijver;
c. bij een rechtspersoon, de statutaire naam, het volledige vestigingsadres en, indien beschikbaar, het KVK nummer;
d. in geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers, de bovenstaande gegevens van elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband en de aanduiding van de ondernemer die optreedt als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de

aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;

e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

15.13.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

15.13.4 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

15.13.5 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

15.13.6 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

15.14 Gezamenlijke inschrijving

15.14.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

15.14.2 Tenzij de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

15.15 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen;

e. de inschrijvingssom in cijfers en in letters, in euro, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
f. de omzetbelasting in cijfers en letters, in euro;
g. de naam, voorletters en functie van de ondertekenaar;
h. de plaats en datum van ondertekening.

Door ondertekening verklaart de inschrijver dat de inschrijving wordt gedaan overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken.

15.13.3 De inschrijver vermeldt op het inschrijvingsbiljet op welke opdracht de inschrijving betrekking heeft, alsmede, in geval van verdeling van de opdracht in percelen, op welk perceel of op welke combinatie van percelen.

15.13.4 De aanbesteder bewaart de inschrijvingen op een plaats die slechts voor bevoegden toegankelijk is.

15.13.5 Een inschrijving is slechts geldig indien het inschrijvingsbiljet en alle gegevens die nodig zijn voor de beoordeling van de inschrijving uiterlijk op het uiterste tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen.

15.13.6 Een inschrijver kan door middel van een duidelijke, ondertekende verklaring, waarmee op dezelfde wijze dient te worden gehandeld als met de inschrijving, zijn inschrijving intrekken. Deze verklaring moet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder zijn ontvangen. De aanbesteder is niet verplicht de ingetrokken inschrijving te retourneren.

15.14 Gezamenlijke inschrijving

15.14.1 De aanbesteder verlangt voor de indiening van een inschrijving van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het een bepaalde rechtsvorm heeft. De aanbesteder kan van het samenwerkingsverband waaraan de opdracht wordt verleend, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de opdracht nodig is.

15.14.2 Tenzij de aanbesteder in de uitnodiging tot inschrijving anders bepaalt, zijn twee of meer ondernemers die gezamenlijk inschrijven hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle uit de overeenkomst voortvloeiende verplichtingen.

15.15 Inlichtingen over eventuele onderaanneming

15.15.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

15.15.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

15.15.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 15.15.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 15.15.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

15.15.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 15.15.2 en 15.15.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

15.15.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat

15.15.1 In de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken kan de aanbesteder een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de opdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt. De inschrijver blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de uitvoering van de opdracht.

15.15.2 In het geval van een opdracht voor werken en in het geval van een opdracht voor diensten die ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend, verlangt de aanbesteder van de hoofdaannemer dat hij hem na de verlening van de opdracht en ten laatste wanneer met de uitvoering van de opdracht wordt begonnen, de volgende gegevens verstrekt, voor zover deze op dat moment bekend zijn:

a. de naam,
b. de contactgegevens, en
c. de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderaannemers die bij de uitvoering van de werken of het verrichten van de diensten betrokken zijn.

15.15.3 De aanbesteder verlangt van de hoofdaannemer dat hij hem in kennis stelt van:

a. alle wijzigingen in de gegevens als bedoeld in artikel 15.15.2 tijdens de uitvoering van de opdracht, en
b. de gegevens als bedoeld in artikel 15.15.2 van nieuwe onderaannemers die de hoofdaannemer bij de uitvoering van de werken of de verlening van de diensten zal betrekken.

15.15.4 De aanbesteder kan de verplichtingen als bedoeld in de artikelen 15.15.2 en 15.15.3 uitbreiden tot:

a. opdrachten voor leveringen;
b. opdrachten voor diensten andere dan die welke ter plaatse onder rechtstreeks toezicht van de aanbesteder moeten worden verleend;
c. bij opdrachten voor werken of diensten betrokken leveranciers;
d. onderaannemers van de onderaannemers van de hoofdaannemer of verderop in de keten van onderaannemers.

15.15.5 Indien de aanbesteder wil controleren of een grond voor uitsluiting van een onderaannemer bestaat:

a. kan de aanbesteder voorafgaand aan de verlening van de opdracht verlangen dat de hoofdaannemer een eigen verklaring overlegt van de onderaannemers die hij voornemens is bij de uitvoering van de opdracht te betrekken;
b. draagt de aanbesteder er zorg voor dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen

de hoofdaannemer tot vervanging van de onderaannemer overgaat over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in de artikelen 14.8.1 tot en met 14.8.5 bekend is geworden;

c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 14.8.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

15.16 Termijn van gestanddoening

15.16.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

15.16.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

15.17 Opening van de inschrijvingen

15.17.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

15.17.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
e. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
f. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
g. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

15.17.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters,

14.8.1 tot en met 14.8.5 bekend is geworden;

c. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer overgaat tot vervanging van de onderaannemer over wie in het onderzoek een grond voor uitsluiting als bedoeld in artikel 14.8.7 bekend is geworden;

d. kan de aanbesteder er zorg voor dragen dat de overeenkomst er in voorziet dat de hoofdaannemer eigen verklaringen, certificaten of andere ondersteunende documenten van de onderaannemers overlegt.

15.16 Termijn van gestanddoening

15.16.1 De inschrijver moet zijn inschrijving gestand doen gedurende 30 dagen na de dag waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken of, in voorkomend geval, de dag waarop de elektronische veiling is afgesloten, tenzij in de aankondiging of de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken een andere termijn is gesteld.

15.16.2 De aanbesteder kan verzoeken de termijn van gestanddoening te verlengen. Het verzoek tot verlenging van de termijn van gestanddoening wordt niet gedaan aan de inschrijver die naar het oordeel van de aanbesteder zeer waarschijnlijk niet in aanmerking komt voor de opdracht. De inschrijver kan aan een zodanig verzoek geen recht op de opdracht ontlenen.

15.17 Opening van de inschrijvingen

15.17.1 De aanbesteder opent de inschrijvingen niet voor het tijdstip waarop de uiterste termijn voor het indienen van de inschrijvingen is verstreken.

15.17.2 Van het openen van de inschrijvingen wordt proces-verbaal opgemaakt. Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen bevat ten minste de volgende gegevens:

a. de plaats en de datum van het openen van de inschrijvingen;
b. een korte aanduiding van de opdracht;
c. de namen en de adressen van de inschrijvers;
d. bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs, de inschrijvingssommen, de omzetbelasting daarin niet begrepen;
e. eventuele in het oog springende onregelmatigheden in de inschrijvingen;
f. de naam, functie en handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend;
g. de plaats en de datum van ondertekening van het proces-verbaal.

15.17.3 Indien bedragen in cijfers en in letters niet overeenkomen, geldt het bedrag in letters,

tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

15.17.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

15.18 Ongeldigheid van de inschrijving

15.18.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

15.18.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

15.18.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

15.19 Verduidelijking van de inschrijving

15.19.1 EU De aanbesteder kan bij de Europese aanbesteding inschrijvers verzoeken om de inhoud van de inschrijving te verduidelijken of aan te vullen, voor zover dit niet strijdig is met de beginselen van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

15.20 Abnormaal lage inschrijving

tenzij uit de inschrijving klaarblijkelijk is af te leiden dat het bedrag in cijfers heeft te gelden.

15.17.4 Het proces-verbaal van opening van de inschrijvingen wordt uiterlijk 2 werkdagen na de datum van opening van de inschrijvingen naar de inschrijvers verzonden.

15.18 Ongeldigheid van de inschrijving

15.18.1 Een inschrijving die niet voldoet aan de eisen gesteld in dit reglement, de aankondiging en de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken, is ongeldig.

15.18.2 Een inschrijving waaraan voorwaarden zijn verbonden, is ongeldig.

15.18.3 De inschrijver dient, indien de aanbesteder dat heeft voorgeschreven, bij de inschrijving een verklaring over te leggen dat de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht. Deze verklaring, ingericht volgens het in Deel II opgenomen Model K, dient ondertekend te zijn door een bestuurder die ter zake de inschrijver rechtsgeldig vertegenwoordigt. In het geval de inschrijver een samenwerkingsverband van ondernemers is, verstrekt de inschrijver een dergelijke verklaring van een bestuurder van iedere ondernemer. De inschrijving is ongeldig indien een vereiste verklaring ontbreekt of niet naar waarheid is ingevuld.

15.19 Verduidelijking van de inschrijving

15.19.2 NL Bij de nationale aanbesteding kunnen op verzoek van de aanbesteder besprekingen met inschrijvers plaatsvinden met het oog op een verduidelijking van de inhoud van hun inschrijving en van de eisen van de aanbesteder, voor zover dit niet strijdig is met de uitgangspunten van het aanbestedingsrecht. Onderhandelingen met inschrijvers over fundamentele punten van de opdracht, met name over de prijzen, zijn niet toegestaan als daardoor de mededinging vervalst zou worden of discriminatie zou ontstaan.

15.20 Abnormaal lage inschrijving

15.20.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

15.20.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 15.15.

15.20.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

15.20.4 Bij de Europese aanbesteding stelt de aanbesteder die in een situatie als bedoeld in artikel 15.20.3 een inschrijving afwijst, de Europese Commissie daarvan in kennis.

EU

15.20.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 15.20.2 bedoelde elementen.

15.20.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

15.20.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder schriftelijk om een toelichting op de voorgestelde prijs of kosten van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de verstrekte informatie.

15.20.2 De verduidelijkingen kunnen onder meer verband houden met:

a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
c. de originaliteit van de door de inschrijver voorgestelde werken, leveringen of diensten,
d. het vervullen van de verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht,
e. de ontvangst van staatssteun door de inschrijver, en
f. het vervullen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 15.15.

15.20.3 Indien de aanbesteder constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving uitsluitend op enkel die grond, en na overleg met de inschrijver, worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbesteder bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is toegekend.

15.20.5 De aanbesteder kan een inschrijving uitsluitend afwijzen indien het lage niveau van de voorgestelde prijzen of kosten niet genoegzaam wordt gestaafd door het verstrekte bewijsmateriaal, rekening houdend met de in artikel 15.20.2 bedoelde elementen.

15.20.6 De aanbesteder wijst een inschrijving af indien hij heeft vastgesteld dat de inschrijving abnormaal laag is omdat zij niet voldoet aan de verplichtingen op het gebied van het milieu- sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, nationale recht of collectieve arbeidsovereenkomsten of uit hoofde van de in bijlage X van richtlijn 2014/24/EU vermelde bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht.

15.21 Elektronische veiling

15.21.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

15.21.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

15.21.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

15.21.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
   1. die de aanbesteder niet moet of wil uitsluiten, en
   2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

15.21.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

15.21.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling,

15.21 Elektronische veiling

15.21.1 De aanbesteder kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de inhoud van de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken, met name de technische specificaties, nauwkeurig is opgesteld.

15.21.2 Een elektronische veiling is niet toegestaan bij werken of diensten die intellectuele prestaties tot voorwerp van de opdracht hebben.

15.21.3 Indien de aanbesteder de gunningsbeslissing vooraf laat gaan door een elektronische veiling, verricht hij een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.

15.21.4 De aanbesteder waarborgt dat alle inschrijvers die een ontvankelijke inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd tot deelneming aan de elektronische veiling om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen. Een inschrijving is ontvankelijk indien:

a. deze wordt ingediend door een inschrijver:
   1. die de aanbesteder niet moet of wil uitsluiten, en
   2. die voldoet aan de door de aanbesteder gestelde geschiktheidseisen,
b. deze voldoet aan de technische specificaties,
c. deze voldoet aan de vereisten in de aanbestedingsstukken,
d. deze tijdig is ingediend,
e. hierbij niet aantoonbaar sprake is van ongeoorloofde afspraken of corruptie,
f. deze niet door de aanbesteder als abnormaal laag is beoordeeld,
g. deze de prijs van het door de aanbesteder begrote bedrag, dat is vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, niet overschrijdt, en
h. deze relevant is voor de opdracht, omdat de inschrijving, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk voorziet in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbesteder.

15.21.5 De aanbesteder waarborgt dat de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip van de start van de elektronische veiling preciseert.

15.21.6 De aanbesteder verstrekt bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling ten minste de volgende informatie:

a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling,

voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;

b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 15.21.11;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

15.21.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

15.21.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

15.21.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

15.21.10 In de formule als bedoeld in artikel 15.21.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen als bedoeld in artikel 15.4.11; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

15.21.11 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de

voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn, zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten;

b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de opdracht;
c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de deelnemers aan de elektronische veiling zal worden gesteld en, in voorkomend geval, het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld;
d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling;
e. de voorwaarden waaronder de deelnemers aan de elektronische veiling een bod kunnen doen en met name de minimumverschillen die in voorkomend geval voor de biedingen vereist zijn;
f. of de aanbesteder tijdens de elektronische veiling ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedeelt als bedoeld in artikel 15.21.11;
g. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.

15.21.7 De aanbesteder kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.

15.21.8 De elektronische veiling kan op zijn vroegst 2 werkdagen na de verzenddatum van de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling beginnen.

15.21.9 Indien de aanbesteder het gunningscriterium van de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding of op basis van de laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit hanteert, verstrekt hij bij de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling:

a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betreffende inschrijver, en
b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.

15.21.10 In de formule als bedoeld in artikel 15.21.9 onderdeel b verwerkt de aanbesteder het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria is toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen als bedoeld in artikel 15.4.11; daartoe moeten eventuele marges evenwel vooraf in een bepaalde waarde worden uitgedrukt.

15.21.11 Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbesteder onverwijld aan alle deelnemers aan de elektronische veiling ten minste de informatie mee die de deelnemers aan de elektronische veiling de mogelijkheid biedt om op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat vooraf vermeld is, kan de

aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

15.21.12 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

15.21.13 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

15.21.14 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

15.21.15 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 15.22 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

15.22 Gunningsbeslissing

15.22.1 De aanbesteder legt inschrijvingen van inschrijvers waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is terzijde.

15.22.2 De aanbesteder toetst de inschrijvingen aan de door hem in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

15.22.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

aanbesteder ook andere informatie betreffende door de andere deelnemers aan de elektronische veiling ingediende prijzen of waarden meedelen.

15.21.12 De aanbesteder kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel deelnemers aan de elektronische veiling aan de fase van de veiling deelnemen.

15.21.13 De aanbesteder deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de deelnemers aan de elektronische veiling mee.

15.21.14 De aanbesteder vermeldt in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling op welke manier hij de veiling sluit. De elektronische veiling kan slechts sluiten in een of meer van de volgende gevallen:

a. bij het verstrijken van de datum en het tijdstip van sluiting;
b. bij het uitblijven van nieuwe prijzen of nieuwe waarden die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen. In dit geval preciseert de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling de termijn die hij na ontvangst van het laatste bod in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten;
c. indien alle fasen van de elektronische veiling die vooraf zijn vermeld, afgehandeld zijn. In dit geval vermeldt de aanbesteder in de uitnodiging tot deelneming aan de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

15.21.15 Na de sluiting van de elektronische veiling neemt de aanbesteder de gunningsbeslissing overeenkomstig artikel 15.22 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.

15.22 Gunningsbeslissing

15.22.1 De aanbesteder legt inschrijvingen van inschrijvers waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is terzijde.

15.22.2 De aanbesteder toetst de inschrijvingen aan de door hem in de voor inschrijving relevante aanbestedingsstukken gestelde normen, functionele eisen en prestatie-eisen en beoordeelt de inschrijvingen op grond van het vastgestelde gunningscriterium. De aanbesteder controleert in geval van twijfel effectief de juistheid van de door de inschrijvers verstrekte informatie en bewijsmiddelen.

15.22.3 Indien de inschrijvingen van twee of meer inschrijvers na toepassing van het gunningscriterium als beste worden beoordeeld, bepaalt het lot ten gunste van wie van hen de gunningsbeslissing uitvalt. De betreffende inschrijvers worden er tijdig van in kennis gesteld, dat een loting zal plaatsvinden en waar, wanneer en door wie de loting zal worden gehouden. Zij zijn bevoegd daarbij in persoon of bij gemachtigde tegenwoordig te zijn.

15.22.5 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde ondernemers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 15.22.1 tot en met 15.22.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, en
c. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 15.6.5 en 15.6.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

In voorkomend geval bevat deze mededeling de redenen die er toe hebben geleid dat de inschrijving terzijde is gelegd op grond van artikel 15.22.1.

15.22.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

15.22.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

15.23 Opdracht

15.23.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

15.23.2 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met

15.22.4
NL
Indien bij de nationale aanbesteding de prijs van de meest gerede inschrijving hoger is dan het door de aanbesteder begrote bedrag, vastgesteld en gedocumenteerd voor de aanvang van de aanbestedingsprocedure, kan de aanbesteder deze inschrijving als onaanvaardbaar aanmerken en de procedure vervolgen met de mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog.

15.22.5 De aanbesteder stelt de tot inschrijving uitgenodigde ondernemers zo spoedig mogelijk gelijktijdig en schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die zijn genomen op grond van de artikelen 15.22.1 tot en met 15.22.3 en, in voorkomend geval, de beslissing om de opdracht niet te verlenen. Deze mededeling bevat ten minste:

a. de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving,
b. de naam van de begunstigde, en
c. voor de gevallen als bedoeld in de artikelen 15.6.5 en 15.6.9, de redenen voor zijn beslissing dat de inschrijving niet gelijkwaardig is aan of niet voldoet aan de functionele en prestatie-eisen.

In voorkomend geval bevat deze mededeling de redenen die er toe hebben geleid dat de inschrijving terzijde is gelegd op grond van artikel 15.22.1.

15.22.6 De mededeling van de aanbesteder van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in als bedoeld in artikel 217, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van een aanbod van een inschrijver.

15.22.7 De aanbesteder deelt bepaalde gegevens betreffende de gunningsbeslissing niet mee indien openbaarmaking van die gegevens:

a. met enig wettelijk voorschrift in strijd zou zijn,
b. met het openbaar belang in strijd zou zijn,
c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of
d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen.

15.23 Opdracht

15.23.1 De aanbesteder is niet verplicht de opdracht te verlenen.

15.23.2 Voor de opdracht komen alleen inschrijvers in aanmerking die zowel op de dag van inschrijving als op de dag van opdrachtverlening voldoen aan de eisen die in de aankondiging en in de voor aanmelding en inschrijving relevante aanbestedingsstukken zijn vermeld. De aanbesteder verzoekt de inschrijver aan wie hij voornemens is de opdracht te verlenen de vereiste actuele bewijsmiddelen met

betrekking tot de in de artikelen 14.8 en 14.10 tot en met 14.13 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

15.23.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

15.23.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 15.23.3.

15.24 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

15.24.1 Binnen 30 dagen na de gunning van een afzonderlijke opdracht op basis van het dynamisch aankoopsysteem zendt een aanbesteder met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen een mededeling aan de Europese Commissie van het resultaat van de procedure. De aanbesteder kan deze resultaten, per kwartaal bundelen. Indien de aanbesteder daarvoor kiest zendt hij de gebundelde resultaten binnen 30 dagen na het einde van elk kwartaal toe. De aanbesteder gebruikt het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

15.25 Geschillen

15.25.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

betrekking tot de in de artikelen 14.8 en 14.10 tot en met 14.13 bedoelde gegevens en bescheiden over te leggen. Hierbij kan de aanbesteder de betreffende inschrijver verzoeken de bewijsmiddelen aan te vullen of toe te lichten. Het voorgaande geldt niet voor bewijsmiddelen die de aanbesteder rechtstreeks en kosteloos kan verkrijgen door raadpleging van een nationale databank in een lidstaat of waarover de aanbesteder reeds beschikt.

15.23.3 Indien de aanbesteder de opdracht verleent, doet hij dit door middel van een ondertekende schriftelijke mededeling.

15.23.4 De datum van de opdracht is die van de verzending van de mededeling als bedoeld in artikel 15.23.3.

15.24 Bekendmakingen over de gevolgde procedure

15.24.1 Binnen 30 dagen na de gunning van een afzonderlijke opdracht op basis van het dynamisch aankoopsysteem zendt een aanbesteder met behulp van het elektronische systeem voor aanbestedingen een mededeling aan de Europese Commissie van het resultaat van de procedure. De aanbesteder kan deze resultaten, per kwartaal bundelen. Indien de aanbesteder daarvoor kiest zendt hij de gebundelde resultaten binnen 30 dagen na het einde van elk kwartaal toe. De aanbesteder gebruikt het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een gegunde opdracht.

15.25 Geschillen

15.25.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

16 Concessieprocedure

16.1 Omschrijving

16.1.1 Een aanbesteding volgens de concessieprocedure is een aanbesteding met als onderwerp een concessieopdracht voor werken of een concessieopdracht voor diensten, waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een aanvraag of inschrijving kunnen indienen en waarbij de aanbesteder eventueel door onderhandelingen met hen de voorwaarden van de opdracht vaststelt.

16.2 Algemene bepalingen

16.2.1 De aanbesteder kan voor het plaatsen van concessieopdrachten:

a. de openbare procedure, de niet-openbare procedure of de mededingingsprocedure met onderhandeling toepassen met inachtneming van de artikelen 16.2.2 tot en met 16.2.9,
b. als een aankondiging volgens het bepaalde in de artikelen 16.2.4 en 16.2.6 niet verplicht is, de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen met inachtneming van de artikelen 16.2.7 en 16.2.9, of
c. een procedure inrichten met inachtneming van deel 1, deel 2a en deel 4 van de Aanbestedingswet.

16 Concessieprocedure

16.1 Omschrijving

16.1.1 Een aanbesteding volgens de concessieprocedure is een aanbesteding met als onderwerp een concessieopdracht voor werken of een concessieopdracht voor diensten, waaraan alle ondernemers naar aanleiding van een aankondiging een aanvraag of inschrijving kunnen indienen en waarbij de aanbesteder eventueel door onderhandelingen met hen de voorwaarden van de opdracht vaststelt.

16.2 Algemene bepalingen

16.2.1 De aanbesteder kan voor het plaatsen van concessieopdrachten:

a. de openbare procedure, de niet-openbare procedure of de mededingingsprocedure met onderhandeling toepassen met inachtneming van artikel 16.2.2 tot en met 16.2.9,
b. als een aankondiging volgens het bepaalde in de artikel 16.2.4 en 16.2.6 niet verplicht is, de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen met inachtneming van de artikelen 16.2.7 en 16.2.9, of
c. een procedure inrichten met inachtneming van deel 1, deel 2a en deel 4 van de Aanbestedingswet.

16.2.2 De aanbesteder kan bij toepassing van de niet-openbare procedure en de mededingingsprocedure met onderhandeling bepalen dat een verzoek tot deelneming vergezeld kan of moet gaan van een inschrijving.

16.2.3 De aanbesteder gebruikt voor een vooraankondiging en een aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Sociale en andere specifieke diensten – concessieovereenkomsten respectievelijk Aankondiging van een concessieovereenkomst.

16.2.4 Een aankondiging is niet verplicht indien de concessieopdracht betrekking heeft op sociale en andere specifieke diensten of indien het werk of de dienst alleen door een bepaalde ondernemer kan worden verricht omdat:

a. de concessieopdracht als doel heeft het vervaardigen of verwerven van een uniek kunstwerk of een unieke artistieke prestatie,
b. mededinging om technische redenen ontbreekt, of
c. uitsluitende rechten, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten, moeten worden beschermd.

16.2.5 Artikel 16.2.4 onderdelen b en c is uitsluitend van toepassing indien er geen redelijk alternatief of substituut bestaat en het ontbreken van mededinging niet het gevolg is van een kunstmatige beperking van de voorwaarden van de concessiegunning.

16.2.6 De aanbesteder behoeft niet een nieuwe aankondiging bekend te maken indien er als reactie op een eerdere aanbestedingsprocedure geen verzoeken tot deelneming, inschrijvingen, geschikte verzoeken tot deelneming of geschikte inschrijvingen zijn ingediend, mits de initiële voorwaarden van de concessieopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en naar de Europese Commissie een verslag wordt verzonden indien zij daarom verzoekt.

16.2.7 Een inschrijving wordt ongeschikt bevonden indien zij niet relevant is voor de concessieopdracht, omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, klaarblijkelijk niet voorziet in de behoeften en eisen van de aanbesteder zoals omschreven in de aanbestedingsstukken.
Een verzoek tot deelneming wordt ongeschikt bevonden indien:

a. de betrokken gegadigde, kan of moet worden uitgesloten, of niet voldoet aan de door de aanbesteder bepaalde geschiktheidseisen en selectiecriteria;
b. het verzoek tot deelneming een inschrijving bevat die ongeschikt is.

16.2.8 De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming, al dan niet met inschrijvingen, bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van

16.2.2 De aanbesteder kan bij toepassing van de niet-openbare procedure en de mededingingsprocedure met onderhandeling bepalen dat een verzoek tot deelneming vergezeld kan of moet gaan van een inschrijving.

16.2.3 De aanbesteder gebruikt voor een vooraankondiging en een aankondiging het daartoe door middel van het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Sociale en andere specifieke diensten – concessieovereenkomsten respectievelijk Aankondiging van een concessieovereenkomst.

16.2.4 Een aankondiging is niet verplicht indien de concessieopdracht betrekking heeft op sociale en andere specifieke diensten of indien het werk of de dienst alleen door een bepaalde ondernemer kan worden verricht omdat:

a. de concessieopdracht als doel heeft het vervaardigen of verwerven van een uniek kunstwerk of een unieke artistieke prestatie,
b. mededinging om technische redenen ontbreekt, of
c. uitsluitende rechten, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten, moeten worden beschermd.

16.2.5 Artikel 16.2.4 onderdelen b en c is uitsluitend van toepassing indien er geen redelijk alternatief of substituut bestaat en het ontbreken van mededinging niet het gevolg is van een kunstmatige beperking van de voorwaarden van de concessiegunning.

16.2.6 De aanbesteder behoeft niet een nieuwe aankondiging bekend te maken indien er als reactie op een eerdere aanbestedingsprocedure geen verzoeken tot deelneming, inschrijvingen, geschikte verzoeken tot deelneming of geschikte inschrijvingen zijn ingediend, mits de initiële voorwaarden van de concessieopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en naar de Europese Commissie een verslag wordt verzonden indien zij daarom verzoekt.

16.2.7 Een inschrijving wordt ongeschikt bevonden indien zij niet relevant is voor de concessieopdracht, omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, klaarblijkelijk niet voorziet in de behoeften en eisen van de aanbesteder zoals omschreven in de aanbestedingsstukken.
Een verzoek tot deelneming wordt ongeschikt bevonden indien:

a. de betrokken gegadigde, kan of moet worden uitgesloten, of niet voldoet aan de door de aanbesteder bepaalde geschiktheidseisen en selectiecriteria;
b. het verzoek tot deelneming een inschrijving bevat die ongeschikt is.

16.2.8 De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming, al dan niet met inschrijvingen, bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van

de aankondiging.

16.3 Geschillen

16.3.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

de aankondiging.

16.2.9 NL Indien bij de nationale aanbesteding de waarde van een concessieopdracht op het tijdstip van de gunning meer dan 20% hoger is dan het bij aanvang van de aanbesteding geraamde bedrag, waardoor de waarde hoger is dan de Europese drempelwaarde voor concessieopdrachten, moet de aanbesteder de nationale procedure staken en een Europese aanbesteding toepassen.

16.3 Geschillen

16.3.1 Ieder geschil tussen de bij de procedure betrokkenen dat ontstaat naar aanleiding van de procedure waarop dit reglement van toepassing is verklaard, zal, tenzij anders nader door de betrokkenen wordt overeengekomen, worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.

17 Wijziging van opdrachten

17.1 Algemeen

17.1.1 Een wijziging van een opdracht tijdens de looptijd ervan kan uitsluitend zonder nieuwe aanbestedingsprocedure plaatsvinden in de in dit hoofdstuk bedoelde gevallen.

17.2 Wijziging van beperkte omvang

17.2.1 Een opdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd indien:

a. het bedrag waarmee de wijziging gepaard gaat lager is dan:
    1. het toepasselijke bedrag als bedoeld in artikel 4 van richtlijn 2014/24/EU, en
    2. 10% van de waarde van de oorspronkelijke opdracht voor leveringen en diensten of 15% van de waarde van de oorspronkelijke opdracht voor werken, en
b. de wijziging de algemene aard van de opdracht niet wijzigt.

17.2.2 Indien opeenvolgende wijzigingen van een opdracht worden doorgevoerd, wordt de waarde beoordeeld op basis van de netto cumulatieve waarde van die opeenvolgende wijzigingen.

17.2.3 Indien een opdracht een indexeringsclausule bevat, wordt voor de berekening van de waarde van de oorspronkelijke opdracht de geactualiseerde waarde als referentiewaarde gehanteerd.

17.3 Wijziging op grond van herzieningsclausules

17.2.1 Een opdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd indien de wijziging, ongeacht de geldelijke waarde ervan, in de oorspronkelijke aanbestedingsstukken is opgenomen in duidelijke, nauwkeurige en ondubbelzinnige herzieningsclausules, waaronder prijsherzieningsclausules of opties.

17.3.2 Herzieningsclausules:

a. omschrijven de omvang en de aard van mogelijke wijzigingen of opties,
b. omschrijven de voorwaarden waaronder deze kunnen worden gebruikt, en
c. voorzien niet in wijzigingen of opties die de algemene aard van de opdracht kunnen veranderen.

17.4 Noodzakelijke aanvullingen

17.4.1 Een opdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd indien:

a. door de oorspronkelijke opdrachtnemer te verrichten aanvullende werken, diensten of leveringen noodzakelijk zijn geworden,
b. deze aanvullende werken, diensten of leveringen niet in de oorspronkelijke aanbestedingsstukken waren opgenomen,
c. een verandering van opdrachtnemer:
    1. niet mogelijk is om economische of technische redenen, en
    2. tot aanzienlijk ongemak of aanzienlijke kostenstijgingen zou leiden voor de aanbesteder, en
d. de verhoging van de prijs niet meer bedraagt dan 50% van de waarde van de oorspronkelijke opdracht.

17.4.2 Indien een opdracht een indexeringsclausule bevat, wordt voor de berekening van de prijs als bedoeld in artikel 17.4.1, onderdeel d, de geactualiseerde prijs als referentiewaarde gehanteerd.

17.4.3 Indien opeenvolgende wijzigingen van een opdracht worden doorgevoerd, geldt de beperking van artikel 17.4.1, onderdeel d, voor de waarde van elke wijziging.

17.4.4 De aanbesteder voert geen opeenvolgende wijzigingen van een opdracht door met het oogmerk zich te onttrekken aan de voor de aanbesteder geldende aanbestedingsplicht.

17.4.5 De aanbesteder maakt een wijziging van een opdracht die voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 17.4.1 bekend door een aankondiging hiervan op het elektronische systeem voor aanbestedingen, door middel van het via het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een wijziging.

17.5 Wijziging door onvoorziene omstandigheden

17.5.1 Een opdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd indien:

a. de behoefte aan wijziging het gevolg is van omstandigheden die een zorgvuldige aanbesteder niet kon voorzien,
b. de wijziging geen verandering in de algemene aard van de opdracht meebrengt, en
c. de verhoging van de prijs niet meer bedraagt dan 50% van de waarde van de oorspronkelijke opdracht.

17.5.2 Indien een opdracht een indexeringsclausule bevat, wordt voor de berekening van de prijs als bedoeld in artikel 17.5.1, onderdeel c, de geactualiseerde prijs als referentiewaarde gehanteerd.

17.5.3 Indien opeenvolgende wijzigingen van een opdracht worden doorgevoerd, geldt de beperking van artikel 17.5.1, onderdeel c, voor de waarde van elke wijziging.

17.5.4 De aanbesteder voert geen opeenvolgende wijzigingen van een opdracht door met het oogmerk zich te onttrekken aan de voor de aanbesteder geldende aanbestedingsplicht.

17.5.5 De aanbesteder maakt een wijziging van een opdracht die voldoet aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 17.5.1 bekend door een aankondiging hiervan op het elektronische systeem voor aanbestedingen, door middel van het via het elektronische systeem voor aanbestedingen beschikbaar gestelde formulier Aankondiging van een wijziging.

17.6 Wijziging door vervanging van een opdrachtnemer

17.6.1 Een opdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd indien een nieuwe opdrachtnemer de opdrachtnemer aan wie de aanbesteder de opdracht oorspronkelijk had gegund, vervangt ten gevolge van:

a. een ondubbelzinnige herzieningsclausule als bedoeld in artikel 17.3, of
b. rechtsopvolging onder algemene of bijzondere titel in de positie van de aanvankelijke opdrachtnemer, ten gevolge van herstructurering van de onderneming, waaronder door overname, fusie, acquisitie of insolventie, door een andere ondernemer die voldoet aan de oorspronkelijk

vastgestelde geschiktheidseisen, mits dit geen andere wezenlijke wijzigingen als bedoeld in artikel 17.7.3 in de opdracht meebrengt en dit niet gebeurt met het oogmerk om zich te onttrekken aan de voor de aanbesteder geldende aanbestedingsplicht.

17.7 Wezenlijke wijzigingen

17.7.1 Een opdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure worden gewijzigd indien de wijzigingen, ongeacht de waarde ervan, niet wezenlijk zijn.

17.7.2 Een wijziging van een opdracht is wezenlijk, indien de opdracht hierdoor materieel verschilt van de oorspronkelijke opdracht.

17.7.3 Een wijziging van een opdracht is in ieder geval wezenlijk indien:

a. de wijziging voorziet in voorwaarden die, als zij deel van de oorspronkelijke aanbestedingsprocedure hadden uitgemaakt, de toelating van andere dan de oorspronkelijk geselecteerde gegadigden of de gunning van de opdracht aan een andere inschrijver mogelijk zouden hebben gemaakt of bijkomende deelnemers aan de aanbestedingsprocedure zouden hebben aangetrokken,
b. de wijziging het economische evenwicht van de opdracht ten gunste van de opdrachtnemer verandert op een wijze die niet is voorzien in de oorspronkelijke opdracht,
c. de wijziging leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de opdracht, of
d. een nieuwe opdrachtnemer in de plaats is gekomen van de opdrachtnemer aan wie de aanbesteder de opdracht oorspronkelijk had gegund in een ander dan in artikel 17.6 bedoeld geval.

Deel II

Modellen

Model G Inschrijvingsbiljet

De hierna te noemen inschrijver(s):
a. ______________________________ gevestigd te: ______________________________ nummer handelsregister ______________________________
b. ______________________________ gevestigd te: ______________________________ nummer handelsregister ______________________________
c. ______________________________ gevestigd te: ______________________________ nummer handelsregister ______________________________
(Bij een natuurlijk persoon naam en voornamen voluit, bij een rechtspersoon de statutaire naam; bij een natuurlijk persoon de woonplaats, bij een rechtspersoon de vestigingsplaats)

verklaart (verklaren) zich door ondertekening dezes bereid de opdracht voor:
______________________________ (aanduiding van de opdracht volgens de aanbestedingsstukken)
______________________________ (aanduiding van het perceel, de samengevoegde percelen of het geheel van de percelen waar het inschrijvingsbiljet betrekking op heeft)

uit te voeren voor een bedrag, de omzetbelasting daarin niet inbegrepen, van:
______________________________ euro (bedrag in cijfers) ______________________________ euro (bedrag in letters).

Het ter zake van de omzetbelasting verschuldigde bedrag bedraagt:
______________________________ euro (bedrag in cijfers) ______________________________ euro (bedrag in letters).

De door de inschrijver(s) op te geven verrekenprijzen, waarin geen bedragen voor omzetbelasting zijn begrepen, zijn vermeld op de hierbij gaande ondertekende staat (opnemen indien van toepassing).

In geval van een inschrijving door een samenwerkingsverband van ondernemers wijzen de inschrijvers de hierboven onder a. genoemde inschrijver aan als gemachtigde om hen in alle zaken in het kader van de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de opdracht te vertegenwoordigen.

De inschrijver(s) verklaart (verklaren) deze inschrijving te doen overeenkomstig de bepalingen van het Aanbestedingsreglement Werken 2016 en met inachtneming van de bepalingen en de gegevens zoals deze zijn omschreven in de aanbestedingsstukken.

Gedaan op ______________________________ (datum), te ______________________________ (plaats).

De inschrijver(s)
a. ______________________________ (handtekening) ______________________________ (naam) ______________________________ (functie)
b. ______________________________ (handtekening) ______________________________ (naam) ______________________________ (functie)
c. ______________________________ (handtekening) ______________________________ (naam) ______________________________ (functie)

Model H Proces-verbaal van opening van de inschrijvingen

Op ____________________ (datum) , te ____________________ (plaats) is door _____________________ (naam aanbesteder)

overgegaan tot het openen van de inschrijvingen ten behoeve van de aanbesteding van:
____ (aanduiding van de opdracht overeenkomstig de aanbestedingsstukken).

Bij de aanbesteding overeenkomstig de ______________________ procedure (de naam van de gevolgde procedure van het ARW 2016)

is van de ingekomen inschrijvingen de onderstaande staat opgemaakt (1).

Naam en vestigingsplaats inschrijver	Perceel, percelen of totaal	Inschrijvingssommen (excl. btw) (2)	Bijzonderheden

Opgemaakt op ____________________ (datum) , te _________________________________ (plaats) ,

____________________ , ____________________
(naam en functie van degene die de inschrijvingen heeft geopend)

____
(handtekening van degene die de inschrijvingen heeft geopend)

Toelichting:
1. Indien daaraan behoefte bestaat, kan meer dan één staat worden opgemaakt, in welk geval het aantal staten in het proces-verbaal moet worden vermeld.
2. Bij toepassing van het gunningscriterium van de laagste prijs en de laagste kosten de inschrijvingssommen vermelden (btw = Belasting toegevoegde waarde).

Model K Verklaring bestuurder omtrent rechtmatigheid inschrijving

Ondergetekende verklaart dat de onderhavige inschrijving ten behoeve van

____
(aanduiding opdracht overeenkomstig de aanbestedingsstukken)

niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht.

Aldus naar waarheid opgemaakt

op _____________ (datum) te _______________________ (plaats)

door ____ (naam en voorletters)

als bestuurder van ____ (naam en vestigingsplaats bedrijf)

die ____ (naam en vestigingsplaats bedrijf)

ter zake van deze inschrijving rechtsgeldig vertegenwoordigt.

____ (handtekening)

Deel III

Algemene toelichting

1 Inleiding

Op 26 februari 2014 heeft het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie de volgende richtlijnen vastgesteld:

- Richtlijn 2014/23/EU betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten, verder aan te duiden met RL CO
- Richtlijn 2014/24/EU betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten, verder aan te duiden met RL WLD
- Richtlijn 2014/25/EU betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten, verder aan te duiden als RL Nuts.

Deze richtlijnen werden gepubliceerd op gepubliceerd op 28 maart 2014 (PbEU 2014, L 94) en zijn in Nederland geïmplementeerd door middel van een wijziging van de Aanbestedingswet 2012 - verder aan te duiden als AW 2012. Om aan te sluiten bij de teksten van de herziene AW 2012 is het Aanbestedingsreglement Werken 2012 – verder aan te duiden als ARW 2012, volledig herzien en thans vervangen door het Aanbestedingsreglement Werken 2016 - verder aan te duiden als ARW 2016.

Een uitwerking van de aanbestedingsregels in een reglement kent voor werken een lange traditie. Evenals het ARW 2012 kan het ARW 2016 ook gebruikt worden bij aanbestedingen voor leveringen en diensten. Alle procedures zijn, voor zover relevant, uitgeschreven voor nationale en Europese procedures. Het ARW 2016 kan daardoor zowel op Europese en nationale procedures van toepassing worden verklaard. Het ARW 2016 volgt nauwkeurig de herziene AW 2012.

2 Juridische context

Het ARW 2016 is op grond van artikel 1.22, lid 1 van de AW 2012, via het Aanbestedingsbesluit, aangewezen als richtsnoer voor nationale aanbestedingen voor werken. Het betreft de aanbestedingsprocedures die vallen onder afdeling 1.2.3 van de AW 2012 voor wat betreft nationale aanbestedingen en onder afdeling 1.2.4 voor wat betreft de meervoudig onderhandse aanbesteding. De AW 2012 bepaalt voorts dat de aanbesteder de voorschriften van het ARW 2016 toepast. De aanbesteder is verplicht om eventuele afwijking ten opzichte van het ARW 2016 in de aanbestedingsstukken te motiveren. Los daarvan wordt afwijken op onderdelen ontraden omdat de voorschriften van het ARW 2016 een volledig op de AW 2012 gebaseerd samenhangend geheel vormen. In het ARW 2016 zijn eveneens de Europese aanbestedingsprocedures uitgewerkt.

Het Aanbestedingsbesluit wijst, naast het ARW 2016, ook de Gids proportionaliteit als richtsnoer aan. De Gids geeft handvatten voor een redelijke toepassing van het proportionaliteitsbeginsel. Op grond van de AW 2012 geldt voor deze voorschriften dat deze door aanbesteders dienen te worden nageleefd of dat afwijking van (onderdelen van) deze voorschriften wordt toegelicht in de aanbestedingsstukken.

2.1 De Europese aanbesteding

Voor de Europese aanbesteding is de context in het ARW 2016 als volgt:

1 Europese Richtlijnen

- RL CO (Richtlijn 2014/23/EU) bevat voorschriften betreffende het plaatsen van het plaatsen van concessieovereenkomsten. Deze voorschriften zijn in het ARW 2016 uitgeschreven in hoofdstuk 16.
- RL WLD (Richtlijn 2014/24/EU) bevat voorschriften betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten. Deze voorschriften zijn in het ARW 2016 uitgeschreven in de hoofdstukken 2 t/m 6, 8 t/m 15 en 17.
- RL Nuts (Richtlijn 2014/25/EU) bevat voorschriften voor het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten. Deze voorschriften zijn niet uitgeschreven in het ARW 2016. Het ARW 2016 kan daarmee niet van toepassing worden verklaard op het plaatsen van opdrachten voor de nutssectoren.

2 Aanbestedingswet 2012

De richtlijnen zijn in Nederland geïmplementeerd in de gewijzigde AW 2012. De teksten van de richtlijnen en de AW 2012 komen sterk met elkaar overeen. Maar er zijn ook verschillen. Zo bieden de richtlijnen de lidstaten op een aantal plaatsen de keuze om een bepaling wel of niet in te voeren; in de AW 2012 is bepaald op welke wijze deze keuze in Nederland wordt ingevuld.

In § 2.1.1.1 van de AW 2012 is bepaald wanneer een overheidsopdracht valt onder de werking van deel 2 van de AW 2012, en dientengevolge wanneer een aanbesteding met inachtneming van de voorschriften van de AW 2012 - en dus met die van de richtlijnen - verplicht is. In feite is hier vastgelegd door wie en in welke gevallen een ‘Europese procedure’ gevolgd moet worden c.q. er sprake is van een ‘Europese aanbesteding’.

Bij het bepalen of de aanbesteding van een opdracht valt onder de werking van deel 2 van de AW 2012, spelen de drempelwaarden een belangrijke rol. De Europese Commissie herziet op grond van artikel 9 van de RL CO 2014 en artikel 6 van de RL WLD elke twee jaar de drempelwaarden.

3 Het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016)

Het ARW 2016 bevat voor Europese aanbestedingen een volledige uittreksels van iedere procedure uit de AW 2012 waarmee de procedure stapsgewijs doorlopen kan worden. Deze uittreksels maken het ARW 2016 voor de dagelijkse praktijk daarmee tot een zeer nuttig instrument.

2.2 De nationale aanbesteding

Het toepassingsbereik van de nationale aanbesteding wordt bepaald door afdeling 1.2.3 van de AW 2012 voor wat betreft de nationale aanbestedingsprocedures en door afdeling 1.2.4 voor wat betreft de meervoudig onderhandse procedure. Overigens mag een aanbesteder altijd kiezen voor het toepassen van een Europese aanbesteding in plaats van voor een nationale aanbesteding, dus ook in gevallen waarvoor een Europese aanbesteding niet verplicht is. De aanbesteder vermeldt zijn keuze in de aankondiging.

In hoofdstuk 7 is de meervoudig onderhandse procedure uitgeschreven. Met het begrip 'meervoudig' wordt tot uitdrukking gebracht dat het een procedure betreft waarbinnen de inschrijvingen in concurrentie tot stand komen. Deze procedure kan uitsluitend nationaal worden toegepast. De AW 2012 staat het toepassen van de meervoudig onderhandse procedure als Europese procedure niet toe.

Naast de meervoudig onderhandse procedure is er sprake van de enkelvoudig onderhandse procedure, ook wel bekend als gunning uit de hand. Met het begrip 'enkelvoudig' wordt tot uitdrukking gebracht dat het een procedure betreft waarbij slechts één ondernemer om een aanbieding wordt verzocht en waarbij er dus geen sprake is van concurrentie. Er is bij het opstellen van het ARW 2016 voor gekozen om de enkelvoudig onderhandse procedure niet als procedure te beschrijven. Het toepassen van de enkelvoudig onderhandse procedure is, uitsluitend als nationale procedure, echter uitdrukkelijk wel toegestaan mits de relevante voorschriften uit de Gids proportionaliteit in acht worden genomen.

3 Opzet ARW 2016

3.1 Instrument en beleid

Het ARW 2016 is een praktisch hanteerbaar inkoopinstrument voor de aanbesteders, waaronder de overheden en publiekrechtelijke instellingen en de verenigingen die zij vormen. Als instrument bevat het ARW 2016 een aantal procedures die aanbesteders kunnen toepassen bij hun aanbestedingen. De keuze voor een bepaalde procedure is een kwestie van beleid dat een aanbesteder kan vastleggen in beleidsregels. Dat beleid dient uiteraard wel te passen in de bovenliggende regelgeving, zoals aangegeven in hoofdstuk 2 van deze algemene toelichting. In het ARW 2016 zijn voor verschillende procedures de toepassingsmogelijkheden beschreven voor zover daar voorwaarden aan zijn verbonden.

3.2 Uitgangspunten

Bij het opstellen van het ARW 2016 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

1 Processtappen staan centraal
Het ARW 2016 is gericht op het inzichtelijk uitschrijven van de volgordelijke processtappen in aanbestedingen. Dat betekent dat het reglement fungeert als richtsnoer die de betrokkenen in een aanbestedingsprocedure stapsgewijs ondersteunt.

2 Het ARW 2016 volgt nauwkeurig de AW 2012
Voor een Europese aanbesteding zijn aanbesteders gehouden om de AW 2012 te volgen. Wanneer een aanbesteder voor zijn aanbesteding een procedure uit het ARW 2016 van toepassing verklaart voldoet hij daarmee aan de verplichtingen van de AW 2012 mits de relevante voorschriften uit de Gids proportionaliteit in acht worden genomen.

3 De nationale aanbesteding volgt waar mogelijk de Europese aanbesteding
Ter wille van de uniformiteit zijn de procedures voor de nationale aanbesteding zoveel mogelijk identiek aan die voor de Europese. Belangrijke verschillen tussen nationale en Europese procedures zitten vooral in de wijze van aankondigen en de lengte van de termijnen. Verder is er nationaal geen procedure voor een prijsvraag en Europees geen meervoudig onderhandse procedure.

4 Uitsluitingsgronden en Eigen Verklaring
In het ARW 2016 is voor wat betreft de uitsluitingsgronden in de nationale procedures volledig aangesloten bij hetgeen daartoe is voorgeschreven in de Europese procedures. Bijkomend voordeel is dat op deze wijze de Eigen Verklaring ook in de nationale aanbestedingen toegepast kan worden. Uniformering van de Europese en nationale praktijk draagt bij aan het verkleinen van de kans op administratieve fouten in een aanmelding of inschrijving van een ondernemer. In de richtlijn is het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) geïntroduceerd.

3.3 Gebruik van het ARW 2016

Het eerste hoofdstuk, dat een algemeen karakter heeft, bevat de begripsbepalingen en geeft aan welke artikelen in het reglement betrekking hebben op de Europese aanbesteding en welke betrekking hebben op de nationale aanbesteding. Bovendien zijn in dit hoofdstukken enkele algemene uitgangspunten opgenomen die gelden voor alle procedures.

In de lay-out van het ARW 2016 hebben de Europese aanbesteding en de nationale aanbesteding elk hun eigen kolom. Artikelen die identiek zijn voor zowel de Europese aanbesteding als de nationale aanbesteding zijn in beide kolommen opgenomen, zodat elke kolom op zichzelf de volledige tekst voor de gekozen procedure bevat.

Er is geen onderscheid gemaakt tussen artikelen en leden. Dit speelt met name in het kader van verwijzingen. Om verwarring te voorkomen is nergens in het ARW 2016 verwezen naar artikelleden, maar is steeds het volledige nummer van de bepaling genoemd met daarbij de aanduiding ‘artikel’. Het is ook mogelijk dat verwezen wordt naar – bijvoorbeeld – artikel 3.6. van het ARW 2016. In dat geval wordt daarmee de gehele groep van artikel 3.6 bedoeld, dus de artikelen 3.6.1 tot en met 3.6.11.

Wat de artikelsgewijze toelichting bij het ARW 2016 betreft, deze is per onderwerp gegroepeerd, zodat hetzelfde onderwerp voor alle procedures bijeen is geplaatst.

4 Onderwerpen ARW 2016

4.1 Procedures

Het ARW 2016 beschrijft, na de algemene bepalingen in hoofdstuk 1, de volgende zestien procedures:

- hoofdstuk 2 openbare procedure;
- hoofdstuk 3 niet-openbare procedure;
- hoofdstuk 4 concurrentiegerichte dialoog;
- hoofdstuk 5 mededingingsprocedure met onderhandeling;
- hoofdstuk 6 onderhandelingsprocedure zonder aankondiging;
- hoofdstuk 7 meervoudig onderhandse procedure;
- hoofdstuk 8 procedure van het innovatiepartnerschap;
- hoofdstuk 9 raamovereenkomst met een enkele ondernemer;
- hoofdstuk 10 raamovereenkomst met meerdere ondernemers;
- hoofdstuk 11 procedure voor sociale en andere specifieke diensten;
- hoofdstuk 12 openbare prijsvraag;
- hoofdstuk 13 niet-openbare prijsvraag;
- hoofdstuk 14 instelling en toelating tot een dynamisch aankoopsysteem;
- hoofdstuk 15 plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem;
- hoofdstuk 16 concessieprocedure;
- hoofdstuk 17 wijziging van opdrachten.

Hoofdstuk 2: Openbare procedure

De openbare procedure is de meest eenvoudige Europese procedure en kent een relatief korte doorlooptijd. Hier kan de aanbesteder volstaan met het aankondigen van de opdracht die hij wil verlenen waarna iedere geïnteresseerde ondernemer in kan schrijven. Na de beoordeling van inschrijvers aan de hand van de uitsluitingsgronden en de geschiktheidseisen en van hun inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria beslist de aanbesteder aan wie hij de opdracht wil verlenen en deelt hij de gunningsbeslissing aan alle inschrijvers mee.

Tenzij een of meer inschrijvers in beroep gaan tegen de gunningsbeslissing, kan de aanbesteder vervolgens de opdracht verlenen. Deze procedure is geschikt wanneer inschrijven weinig inspanning kost zodat de transactiekosten beperkt zijn of in het geval uit een marktverkenning blijkt dat er sprake is van een beperkt aantal aanbieders.

Hoofdstuk 3: Niet-openbare procedure

In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden is de niet-openbare procedure net zo openbaar als de openbare procedure. Een opdracht die met deze procedure wordt geplaatst, wordt algemeen bekendgemaakt waarna iedere ondernemer zich kan aanmelden als gegadigde. Het verschil met de openbare procedure is dat de procedure twee fasen beslaat, waarbij de aanbesteder eerst een beperkt aantal gegadigden selecteert aan de hand van de uitsluitingsgronden, de geschiktheidseisen en eventueel de selectiecriteria. In de tweede fase nodigt de aanbesteder de geselecteerde gegadigden uit om in te schrijven en verloopt het proces verder op dezelfde wijze als de openbare procedure.

Het voordeel van de niet-openbare procedure is dat in bepaalde gevallen de transactiekosten lager kunnen zijn dan bij de openbare procedure. De aanbesteder kan het aantal inschrijvers op basis van kenmerken van de ondernemer of onderneming beperken tot het aantal dat nodig is voor voldoende concurrentie. Alleen de uitgenodigde gegadigden maken inschrijvingskosten. De aanbesteder loopt bovendien niet het risico dat hij een zeer groot aantal inschrijvingen moet beoordelen.

Hoofdstuk 4: Concurrentiegerichte dialoog

De concurrentiegerichte dialoog is bedoeld voor aanbestedingen waarbij er kan niet worden voorzien in de behoeften van de aanbesteder zonder aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen. De dialoog kan onder de gewijzigde AW 2012 ook worden toegepast in het geval waarbij er in het kader van een openbare of niet-openbare procedure uitsluitend onregelmatige of onaanvaardbare inschrijvingen zijn ingediend. De toegang tot deze procedure is met de wijziging van de AW 2012 verruimd.

De concurrentiegerichte dialoog start met een algemene bekendmaking. Deze procedure begint, net als de niet-openbare procedure, met de selectie van het vooraf bepaald aantal gegadigden aan de hand van de uitsluitingsgronden, de geschiktheidseisen en de selectiecriteria. De geselecteerde gegadigden worden vervolgens uitgenodigd tot deelname aan de dialoog. De dialoog wordt gevoerd op basis van een ‘beschrijvend document’ dat wel het te bereiken resultaat beschrijft maar niet de mogelijke oplossingen. De dialoog met iedere deelnemer is vertrouwelijk. Na de beëindiging van de dialoog volgt de uitnodiging tot inschrijving en schrijft iedere deelnemer aan de dialoog in op basis van zijn tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossingen. Na inschrijving verloopt de procedure verder op dezelfde wijze als de inschrijvingsfase van de niet-openbare procedure. In het geval de procedure wordt ingezet in vervolg op een voorafgaande procedure waarin slechts onregelmatige inschrijvingen zijn ontvangen, kan een algemene bekendmaking achterwege blijven.

In het geval de dialoog in fasen verloop om zo oplossingen tijdens de dialoog af kunnen laten vallen, wordt een afwijzing van een oplossing steeds gemotiveerd op basis van de minimumeisen en de gunningscriteria.

Hoofdstuk 5: Mededingingsprocedure met onderhandeling

De mededingingsprocedure met onderhandeling wordt algemeen bekend gemaakt en verloopt tot en met de inschrijving als de niet-openbare procedure. De aanbesteder nodigt de geselecteerde gegadigden uit tot het indienen van een eerste inschrijving. Na ontvangst van de inschrijvingen kan de aanbesteder met de inschrijvers onderhandelen over hun eerste en daaropvolgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving. In de onderhandelingsfase onderhandelt de aanbesteder met meerdere inschrijvers. De aanbesteder dient daarbij vertrouwelijk om te gaan met de informatie die hij van elk van de inschrijvers verkrijgt. De aanbesteder onderhandelt met de inschrijver om de inhoud van de inschrijving te verbeteren met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de minimumeisen en de gunningscriteria. Nadat de aanbesteder de onderhandeling heeft gesloten, nodigt hij de deelnemers uit tot het indienen van hun definitieve inschrijving.

De toegang tot de mededingingsprocedure met onderhandeling is onder de RL WLD gelijk getrokken aan die voor de Concurrentiegerichte dialoog. In het geval de procedure wordt ingezet in vervolg op een voorafgaande procedure waarin slechts onregelmatige inschrijvingen zijn ontvangen, kan een algemene bekendmaking achterwege blijven.

In het geval de onderhandeling in fasen verloopt om zo oplossingen tijdens de onderhandeling af kunnen laten vallen, wordt een afwijzing van een oplossing steeds gemotiveerd op basis van de minimumeisen en de gunningscriteria.

Hoofdstuk 6: Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging

De onderhandelingsprocedure zonder aankondiging verloopt als de onderhandelingsprocedure met aankondiging, maar dan zonder de mogelijkheid voor iedere ondernemer om zich aan te melden als gegadigde.

De toegang tot deze procedure is gelimiteerd tot de in artikel [6.1] van het ARW 2016 benoemde gevallen.

Hoofdstuk 7: Meervoudig onderhandse procedure

De meervoudig onderhandse procedure is een aanbesteding waarvoor ten minste drie en in de regel ten hoogste vijf ondernemers worden uitgenodigd om in te schrijven.

De aanbesteder moet voldoen aan hetgeen is vastgelegd in afdeling 1.2.3 en afdeling 1.2.4 van de AW 2012. Aanbesteders zijn derhalve, ook in het geval van een nationale aanbesteding, gehouden tot proportionele eisen, gelijke behandeling, objectiviteit in beoordelingen en transparantie in besluitvorming.

Hoofdstuk 8: Procedure van het innovatiepartnerschap

Om innovatiegericht inkopen beter te faciliteren introduceert de RL WLD de procedure van het innovatiepartnerschap. De procedure is in het ARW 2016 als zelfstandige procedure uitgeschreven. De procedure kan worden toegepast wanneer een aanbesteder een behoefte heeft waarvoor op de markt nog geen bestaande oplossing beschikbaar voorhanden is.

De procedure van het innovatiepartnerschap bestaat uit twee fasen. Inschrijvingen in de eerste fase zijn erop gericht om uiteindelijk deel te mogen nemen in het innovatiepartnerschap. Inschrijvers beschrijven in hun inschrijving zo concreet mogelijk de innovatieve oplossing(en) die zij voorzien voor het probleem van de aanbesteder en hoe zij deze oplossing(en) in het innovatiepartnerschap samen met de aanbesteder denken te gaan ontwikkelen. De procedure voorziet in de mogelijkheid tot onderhandelen om zo de inhoud van eerste of volgende inschrijvingen, met uitzondering van de definitieve inschrijving, te verbeteren.

Nadat de aanbesteder deelneming in het innovatiepartnerschap aan een of meer ondernemers heeft gegund, gaat hij in de tweede fase samen met die partij(en) de innovatieve oplossing ontwikkelen. De aanbesteder kan het in het innovatiepartnerschap ontwikkelde werk of de in het innovatiepartnerschap ontwikkelde levering of dienst meteen op commerciële schaal inkopen en hoeft daarvoor geen afzonderlijke aanbestedingsprocedure te doorlopen.

Deze procedure maakt het voor ondernemingen interessanter om aan de ontwikkeling van innovatieve producten mee te werken.

Hoofdstuk 9: Procedure voor een raamovereenkomst met een enkele ondernemer en
Hoofdstuk 10: Procedure voor een raamovereenkomst met meerdere ondernemers.

De raamovereenkomst is een overeenkomst tussen één of meer aanbesteders en één of meer ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te gunnen opdrachten vast te leggen.

Voorop staat dat een raamovereenkomst eerst door de aanbesteder moet worden aanbesteed als een normale opdracht. Vervolgens zal de aanbesteder op basis van de raamovereenkomst nadere opdrachten plaatsen. Voor het plaatsen van deze nadere opdrachten geldt een regime dat afhankelijk is van het type raamovereenkomst.

De Aanbestedingswet 2012 onderscheidt de volgende typen raamovereenkomsten:

1. Een raamovereenkomst met een enkele ondernemer.
2. Een raamovereenkomst met meerdere ondernemers waarbij:
    a. alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn vastgelegd;
    b. niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn vastgelegd.

In het eerste geval kan de nadere opdracht direct worden verstrekt op basis van de in de raamovereenkomst vastgelegde voorwaarden. Enige aanvulling of aanpassing is mogelijk mits dit geen substantiële wijziging inhoudt. In het tweede geval kan de aanbesteder, wanneer alle voorwaarden voldoende in de raamovereenkomst bepaald zijn, direct nadere opdrachten plaatsen. Indien de voorwaarden verder ingevuld moeten worden kan de aanbesteder nadere opdrachten plaatsen door alle raamcontractanten uit te nodigen die in staat zijn om de opdracht uit te voeren. Deze krijgen de gelegenheid om in concurrentie een aanbieding doen.

De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn.

Hoofdstuk 11: Procedure voor sociale en andere specifieke diensten

In de RL WLD 2004 werd er onderscheid gemaakt tussen zogenoemde IIA diensten en IIB diensten. De IIB-diensten hadden een licht aanbestedingsregime. Het onderscheid tussen IIA diensten en IIB diensten komt in de RL WLD niet terug en is vervangen door een speciaal aanbestedingsregime voor ‘sociale en andere specifieke diensten’.

De AW 2012 heeft dit speciaal regime overgenomen en biedt de mogelijkheid om specifieke diensten op het gebied van gezondheid, sociale en culturele diensten voor te behouden aan bepaalde organisaties. Deze organisaties moeten het vervullen van een taak van algemeen belang als doel hebben, hun winsten opnieuw investeren in de organisatie en beschikken over beheers- of eigendomsstructuren die zijn gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of beginselen van participatie.

De procedure is in het ARW 2016 als zelfstandige procedure opgenomen en komt er in hoofdlijn op neer dat een aanbesteder verplicht is opdrachten voor sociale en andere specifieke diensten met een waarde boven € 750.000 aan te kondigen. Voorts is de aanbesteder in dit geval verplicht een aankondiging van een gegunde opdracht bekend te maken. In het ARW 2016 is de uitwerking van de procedure beperkt tot het hoogst noodzakelijke, om zo de vrijheid tot nadere invulling, die een aanbesteder heeft op grond van de AW 2012, niet onnodig in te perken.

Hoofdstuk 12: Openbare prijsvraag en
Hoofdstuk 13: Niet-openbare prijsvraag

De prijsvraag voor ontwerpen is een procedure die tot doel heeft aanbesteders, in het bijzonder op het gebied van ruimtelijke ordening, stadsplanning, architectuur en weg- en waterbouw, of op het gebied van automatische gegevensverwerking, een plan of ontwerp te verschaffen dat op basis van mededinging door een jury wordt geselecteerd, al dan niet met toekenning van prijzen.

De RL WLD maakt onderscheid in de openbare en de niet-openbare prijsvraag. In het geval van een openbare prijsvraag mogen alle geschikte gegadigden deelnemen om de aanbesteder een plan of een ontwerp te verschaffen. In het geval van een niet-openbare prijsvraag beperkt de aanbesteder het aantal geschikte gegadigden op grond duidelijke en niet-discriminerende criteria tot het vooraf bepaald aantal.

Indien de aanbesteder een opdracht wil verstrekken die voortvloeit uit de procedure van de prijsvraag, kan hij de procedure van de prijsvraag vervolgen met de procedure van de onderhandeling zonder aankondiging (ARW 2016, hoofdstuk 6).

Hoofdstuk 14: Procedure tot instelling en toelating tot een dynamisch aankoopsysteem en Hoofdstuk 15: Procedure voor het plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem;

Het dynamisch aankoopsysteem is een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarvan de kenmerken wegens de algemene beschikbaarheid op de markt voldoen aan de behoeften van de aanbesteder. Het systeem is beperkt in de tijd en staat gedurende de gehele looptijd open voor ondernemers die aan de eisen voor toelating tot het systeem voldoen. De looptijd wordt bepaald bij het instellen van het systeem.

In het ARW 2016 is het dynamisch aankoopsysteem uitgewerkt in twee hoofdstukken. Hoofdstuk 14 ziet op het instellen van een dynamisch aankoopsysteem en het toelaten van ondernemers gedurende de looptijd van het systeem. Deze procedure wordt algemeen bekendgemaakt, waarna iedere ondernemer zich kan aanmelden als gegadigde. De aanbesteder bepaalt aan de hand van de uitsluitingsgronden en de geschiktheidseisen of de gegadigde wordt toegelaten tot het dynamisch systeem. Het dynamisch aankoopsysteem kan in aankoopcategorieën worden ingedeeld. In dit geval stelt de aanbesteder per categorie geschiktheidseisen vast. Gedurende de looptijd van het systeem volgt de aanbesteder deze procedure bij herhaling telkens wanneer een gegadigde verzoekt om toelating tot het systeem.

Hoofdstuk 15 ziet op het plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem onder tot het systeem toegelaten ondernemers. De aanbesteder kan toegelaten ondernemers uitnodigen tot inschrijven waarna hij op grond van gunningscriteria bepaald aan welke inschrijver de opdracht wordt gegund.
Bij het instellen van een dynamisch aankoopsysteem kan de aanbesteder eisen dat gegadigden hun verzoek om tot het systeem te worden toegelaten vergezeld doen gaan van een elektronische catalogus. In dit geval kan de aanbesteder bepalen dat inschrijvingen binnen het dynamisch aankoopsysteem in de vorm van een elektronische catalogus moeten worden ingediend.

Hoofdstuk 16: Concessieprocedure

De concessieovereenkomst voor werken respectievelijk diensten is een overeenkomst met dezelfde kenmerken als een overheidsopdracht voor werken respectievelijk diensten, waarbij de tegenprestatie voor de uit te voeren werken respectievelijk diensten in ieder geval bestaat uit het recht het werk of de dienst te exploiteren, al dan niet gecombineerd met een prijs. Onderscheidend element van een concessieovereenkomst is dat de concessiehouder daadwerkelijk het exploitatierisico loopt.

Een aanbesteder mag de procedure die tot de keuze van een concessiehouder leidt, in hoge mate naar eigen inzicht organiseren**.** Voor het aanbesteden van een concessieovereenkomst kent de AW 2012 slechts een beperkt aantal procedureregels. Niettemin is het een vrijheid binnen grenzen. De aanbesteder moet wel voldoen aan de beginselen van de richtlijnen, zoals de beginselen van non-discriminatie, gelijke behandeling, transparantie en proportionaliteit.

In het ARW 2016 is de uitwerking van de concessieprocedure beperkt tot het hoogst noodzakelijke, om zo de vrijheid tot nadere invulling, die een aanbesteder heeft op grond van de AW 2012, niet onnodig in te perken.

Hoofdstuk 17: Wijziging van opdrachten

In hoofdstuk 2.5 van de gewijzigde AW 2012 zijn de regels rond wijzigingen van een verleende opdracht beschreven. Omdat de wijziging in het verlengde van elke van de hiervoor genoemde procedures kan liggen, is er in het ARW 2016 voor gekozen deze regels in een apart hoofdstuk uit te werken. De volgende wijzigingen worden onderscheiden en in een eigen artikel beschreven:

- de wijziging van beperkte omvang;
- de wijziging op grond van herzieningsclausules;
- noodzakelijke aanvullingen;
- een wijziging door onvoorziene omstandigheden;
- een wijziging door vervanging van een opdrachtnemer; en
- wezenlijke wijzigingen.

In de artikelen is per type wijziging beschreven wanneer kan worden opgedragen zonder nieuwe aanbestedingsprocedure dan wel dat slechts kan worden opdragen nadat een nieuwe aanbesteding is gehouden.

4.3 Inhoudelijke aandachtspunten

1 Aanbesteder versus aanbestedende dienst

De AW 2012 bevat verplichtingen voor 'aanbesteders'. Aanbesteders zijn de Staat, een provincie, een gemeente, een waterschap, een publiekrechtelijke instelling of een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen. Het ARW 2016 gebruikt niet de term ‘aanbestedende dienst’ maar de term ‘aanbesteder’.

Een aanbesteder is 'degene die voornemens is een opdracht te verlenen' (ARW 2016, art. 1.1.1, sub a.). In het ARW 2016 is gekozen voor de term ‘aanbesteder’ zodat het ARW 2016 ook toegepast kan worden door opdrachtgevers die niet tot één van bovenvermelde aanbesteders behoren

2 Aankondiging

Het ARW 2016 gaat, evenals de AW 2012, uit van elektronisch aankondigen en communicatie met elektronische middelen. Alle in het ARW 2016 vermelde termijnen zijn er op gebaseerd dat de aankondiging en alle aanbestedingsstukken langs elektronische weg beschikbaar zijn. In het geval het niet mogelijk is alle stukken elektronisch beschikbaar te stellen, dient de aanbesteder er rekening mee te houden dat hij de termijnen dient te verlengen. Overigens gaat de verplichting van volledige elektronische communicatie pas in op tot 1 juli 2017 om zo overheden en bedrijven de tijd te geven zich hierop voor te bereiden. Aanbesteder die in deze periode kiezen voor niet volledig digitale communicatie, dienen de termijnen te verlengen.

Ten aanzien van de aankondiging van een opdracht stelt de AW 2012 in artikel [2.66] dat de aanbesteder met elektronische middelen kosteloze, rechtstreekse en volledige toegang tot de aanbestedingsstukken biedt vanaf de datum van bekendmaking van de aankondiging. De praktijk dat stukken gefaseerd in de procedure beschikbaar gesteld worden, is daarmee niet langer houdbaar. Aanbesteders dienen er rekening mee te houden dat bij de aankondiging van de opdracht ook alle voor inschrijving relevante stukken, waaronder een bestek of vraagspecificatie, beschikbaar moeten worden gesteld, voor zover deze stukken redelijkerwijs beschikbaar kunnen zijn op het moment van aankondigen.

In Nederland dient voor het verzenden van een aankondiging het elektronisch systeem voor aanbestedingen TenderNed benut te worden. Het systeem zorgt niet alleen voor het verzenden van de aankondiging naar de Europese Commissie, maar neemt de aankondiging tevens over op deze Nederlandse site. Voor de nationale aanbesteding volstaat publicatie in Nederland. Ook voor de nationale aanbesteding waarbij een aanmonding is vereist, is bekendmaking via het elektronisch systeem voor aanbestedingen verplicht.

3 Verklaring bestuurder

Het ARW 2004 introduceerde (conform Kabinetsbesluit Kamerstukken II 2002/03, 28 244 nr. 24) een verplichte schriftelijke verklaring door het hoogste management van een inschrijver, waaruit blijkt dat een inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met Nederlands of Europese mededingingsrecht . Daartoe dient een inschrijver bij de inschrijving een schriftelijke verklaring over te leggen, ondertekend door een bestuurder die de inschrijver ter zake van de inschrijving rechtsgeldig vertegenwoordigt. Met ‘bestuurder’ wordt normaliter een bestuurder bedoeld in de zin van het Burgerlijk Wetboek. In veel gevallen zal die bestuurder een

directeur zijn. Bij combinaties/samenwerkingsverbanden geldt de eis voor iedere combinant /deelnemer aan het samenwerkingsverband. Bij het ontbreken of onjuist indienen of ondertekenen van deze verklaring is de inschrijving ongeldig.

Het ARW 2016 bepaalt dat aanbesteders bij een aanbesteding de 'Verklaring bestuurder omtrent rechtmatigheid inschrijving', aangeduid als ‘Model K’, kunnen vereisen, zij zijn hiertoe echter niet verplicht. Het ARW 2016 volgt hiermee het systeem van het ARW 2012.

4 Gunningscriteria

Onder het regime van de AW 2012 worden inschrijvingen in alle gevallen beoordeeld op basis van het gunningcriterium van de 'economisch meest voordelige inschrijving'. De economisch meest voordelige inschrijving wordt nu vastgesteld op basis van de:

a. beste prijs-kwaliteitverhouding,
b. laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, of
c. laagste prijs.

Ten opzichte van de richtlijnen uit 2004 is kosteneffectiviteit toegevoegd als criterium op grond waarvan de economisch meest voordelige inschrijving kan worden vastgesteld. Kosteneffectiviteit verruimt de reikwijdte van de bepaling dat uitsluitend eisen mogen worden gesteld die in een redelijke verhouding staan tot het voorwerp van de opdracht. Kosteneffectiviteit wordt in de AW 2012 verbonden aan het begrip ‘levenscycluskosten’, dat als volgt wordt gedefinieerd: alle opeenvolgende of onderling verbonden stadia in het bestaan van een product of werk of bij het verlenen van een dienst. Het oordeel over de waarde van een inschrijving beperkt zich daarmee niet langer tot de duur van de overeenkomst die de aanbesteder sluit met de gekozen opdrachtnemer, maar kan nu ook verband houden met de kosten die de opdrachtgever naar verwachting zal maken in de periode die ligt na de einddatum van de opdracht die onderwerp is van de betreffende aanbesteding.
De laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit mogen gecombineerd worden met kwaliteitsaspecten. Dit gunningsmechanisme is daarmee een vorm van ‘kosten-kwaliteitsverhouding’.

Deel IV

Artikelsgewijze toelichting

Algemene bepalingen
1

Definities
1.1

1.1.1

(1.1.1. b) Onder aanbestedingsstukken vallen in ieder geval: aankondiging van de opdracht, de vooraankondiging indien deze wordt gebruikt als oproep tot mededinging, de technische specificaties, het beschrijvend document, de voorgestelde contractvoorwaarden, formats voor de aanbieding van documenten door gegadigden en inschrijvers, informatie over algemeen toepasselijke verplichtingen, de nota('s) van inlichtingen en alle aanvullende documenten. Correspondentie via onder andere e-mail, waarin mededelingen worden gedaan, valt niet onder het begrip aanbestedingsstukken.

(1.1.1. c en d) De gunning van een concessieopdracht voor werken of voor diensten houdt de overdracht aan de concessiehouder in van het operationeel risico dat inherent is aan de exploitatie van de werken of diensten en dat het vraagrisico of het aanbodrisico of beide omvat. De concessiehouder wordt geacht het operationeel risico op zich te nemen wanneer er onder normale exploitatieomstandigheden geen garantie bestaat dat de gedane investeringen of de kosten die gemaakt zijn bij het exploiteren van de werken of diensten die het voorwerp van de concessie vormen, kunnen worden terugverdiend. Het deel van het aan de concessiehouder overgedragen risico behelst een werkelijke blootstelling aan de grillen van de markt, hetgeen betekent dat elk potentieel door de concessiehouder te lijden verlies niet louter nominaal of te verwaarlozen is.

(1.1.1.e) Voorbeelden van conformiteitsbeoordelingsactiviteiten zijn ijken, testen, certificeren en inspecteren. In Nederland is de Stichting Raad voor Accreditatie op grond van de Wet aanwijzing nationale accreditatie-instantie aangewezen om conformiteitsbeoordelingsinstanties in de zin van verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 339/93 (PbEU 2008, L 218) te accrediteren.

(1.1.1. o) Een keurmerk kan worden verstrekt door een overheidsinstantie of een private organisatie.

(1.1.1. p) Keurmerkeisen zijn de onderliggende eisen van een keurmerk. Als een product, dienst, proces of procedure voldoet aan die onderliggende eisen, kan een keurmerk worden verkregen.

(1.1.1. r) De stadia in een levenscyclus lopen uiteen van de verkrijging van grondstof of de opwekking van hulpbronnen tot de verwijdering of opruiming. De fases daartussen kunnen bijvoorbeeld betreffen: uit te voeren onderzoek en ontwikkeling, productie, handel en handelsvoorwaarden, vervoer, gebruik en onderhoud.

Termijnen

1.2

1.2.1

1.2.2

1.2.3

1.2.4

1.2.5

Toepasselijkheid

1.3

1.3.1

1.3.2

1.3.3

1.3.4

1.3.5

1.3.6

1.3.7

Wijze van aanbesteding

1.4

1.4.1

1.4.2

1.4.3

1.4.4

Slotbepaling

1.5

1.5.1

Openbare procedure	Niet-openbare procedure	Concurrentiegerichte dialoog	Mededingingsprocedure met onderhandeling	Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging	Meervoudig onderhandse procedure	Procedure van het innovatiepartnerschap	Raamovereenkomst met een enkele ondernemer	Raamovereenkomst met meerdere ondernemers	Procedure voor sociale en andere specifieke diensten	Openbare prijsvraag	Niet-openbare prijsvraag	Instelling van en toelating tot een dynamisch aankoopsysteem	Plaatsen van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem	Concessieprocedure
2	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
Omschrijving														
2.1	**3.1**	**4.1**	**5.1**	**6.1**	**7.1**	**8.1**	**9.1**	**10.1**	**11.1**	**12.1**	**13.1**	**14.1**	**15.1**	**16.1**
2.1.1	3.1.1	4.1.1	5.1.1	6.1.1	7.1.1	8.1.1	9.1.1	10.1.1	11.1.1	12.1.1	13.1.1	14.1.1	15.1.1	16.1.1

Het verschil tussen een concessieovereenkomst voor werken en een gewone opdracht voor werken is dat de tegenprestatie voor de uitvoering van het werk niet bestaat uit een betaling van de aanbesteder aan de aannemer maar uit het verlenen van een exclusief recht aan de aannemer om het resultaat van de bouwwerkzaamheden te exploiteren of door het betalen van een bepaald bedrag gekoppeld aan een exploitatierecht. Indien de aanbesteder de concessiehouder regelmatig vergoedingen geeft voor de uitvoering van het werk of de exploitatie ervan, die voor een belangrijk deel het exploitatierisico wegnemen, dan is er geen sprake meer van een concessieovereenkomst omdat het exploitatierisico bij de concessiehouder moet liggen.

4.1.2

Voor de Europese aanbesteding geldt: Ingeval een aanbestedende dienst de procedure van de concurrentiegerichte dialoog wil toepassen omdat niet in zijn behoeften kan worden voorzien door aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen, zal het moeten gaan om een aanzienlijke aanpassing van de beschikbare oplossingen. Uit overweging 43 van richtlijn 2014/24/EU volgt dat voor standaarddiensten of- leveringen die door vele verschillende spelers op de markt kunnen worden aangeboden, geen gebruik mag worden gemaakt van de procedure van de concurrentiegerichte dialoog. Die overweging verduidelijkt tevens dat het voor toepassing van de procedure van de concurrentiegerichte dialoog ingeval van werken onder meer gaat om werken die geen standaardgebouwen zijn of werken die tevens ontwerpen of innovatieve oplossingen behelzen, zoals omvangrijke geïntegreerde vervoersinfrastructuurprojecten. Voor diensten of leveringen verduidelijkt deze overweging dat het vooral gaat om complexe aankopen van geavanceerde producten of intellectuele diensten waarbij aanpassings-of ontwerpactiviteiten nodig zijn, zoals bepaalde consultancy-, architectuur- of ingenieursdiensten, of grote ICT-projecten. Het gaat in

dergelijke gevallen dus niet om een kleine aanpassing.

Voor de nationale aanbesteding geldt: Het gebruik van de procedure van de concurrentiegerichte dialoog is vrij gelaten om tegemoet te komen aan de behoefte van aanbesteders en ondernemers om tijdens de aanbesteding van met name geïntegreerde contracten, zoals *Design and Construct*, een dialoog te kunnen voeren. De toepasbaarheid hangt mede af van het door de aanbesteder gehanteerde beleid.

Een van de gronden waarop de procedure van de concurrentiegerichte dialoog mag worden toegepast is wanneer voor een aanbesteding slechts 'onaanvaardbare' inschrijvingen zijn ontvangen. Dit reglement bepaalt met betrekking tot alle procedures dat een aanbesteder de meeste gerede aanbieding als 'onaanvaardbaar' kan bestempelen indien de prijs van deze aanbieding hoger is dan de zorgvuldige raming van de aanbesteder. Overigens zal de aanbesteder op verzoek van de meest gerede inschrijver gegevens moeten kunnen overleggen die deze inschrijver in staat stellen de zorgvuldigheid van de raming van de aanbesteder te toetsen.

4.1.3

5.1.2

Ingeval een aanbestedende dienst de mededingingsprocedure met onderhandeling wil toepassen omdat niet in zijn behoeften kan worden voorzien door aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen, zal het moeten gaan om een aanzienlijke aanpassing van de beschikbare oplossingen. Uit overweging 43 van richtlijn 2014/24/EU volgt dat voor standaarddiensten of- leveringen die door vele verschillende spelers op de markt kunnen worden aangeboden, geen gebruik mag worden gemaakt van de mededingingsprocedure met onderhandeling. Die overweging verduidelijkt tevens dat het voor toepassing van de mededingingsprocedure met onderhandeling ingeval van werken onder meer gaat om werken die geen standaardgebouwen zijn of werken die tevens ontwerpen of innovatieve oplossingen behelzen, zoals omvangrijke geïntegreerde vervoersinfrastructuurprojecten. Voor diensten of leveringen verduidelijkt deze overweging dat het vooral gaat om complexe aankopen van geavanceerde producten of intellectuele diensten waarbij aanpassings-of ontwerpactiviteiten nodig zijn, zoals bepaalde consultancy-, architectuur- of ingenieursdiensten, of grote ICT-projecten. Het gaat in dergelijke gevallen dus niet om een kleine aanpassing.

Een van de gronden waarop de mededingingsprocedure met onderhandeling mag worden toegepast is wanneer voor een aanbesteding slechts 'onaanvaardbare' inschrijvingen zijn ontvangen. Dit reglement bepaalt met betrekking tot alle procedures dat een aanbesteder de meeste gerede aanbieding als 'onaanvaardbaar' kan bestempelen indien de prijs van deze aanbieding hoger is dan de zorgvuldige raming van de aanbesteder. Overigens zal de aanbesteder op verzoek van de meest gerede inschrijver gegevens moeten kunnen overleggen die deze inschrijver in staat stellen de zorgvuldigheid van de raming van de aanbesteder te toetsen.

5.1.3

4.1.4 **5.1.4**

4.1.5 **5.1.5**

6.1.2

Uit de jurisprudentie van het Hof over de in deze artikelen genoemde uitzonderingen blijkt dat alle uitzonderingen restrictief geïnterpreteerd moeten worden (HvJEG van 10 maart 1987, Commissie/Italië, zaak C-199/85, Jur. 1987, blz. I-01039). Daarnaast zijn de uitzonderingen limitatief opgesomd (HvJEG van 17 november 1993, Commissie/Spanje, zaak C-71/92, Jur. 1993, blz. I-05923, en recentelijk HvJEG van 8 april 2008, Commissie/Italië, zaak C-337/05,Jur. 2008, blz. I-02173). Voorts blijkt uit de jurisprudentie dat de aanbesteder die een beroep doet op één van de uitzonderingssituaties het bestaan van die uitzonderingssituatie moet aantonen.

De aanbesteder die zich beroept op de uitzondering genoemd in artikel [6.1.2, onderdeel b], moet bewijzen dat er technische redenen zijn in de zin van die bepaling, maar ook dat die technische redenen het volstrekt noodzakelijk maken de in geding zijnde opdracht aan de onderneming in kwestie te gunnen (HvJEG van 18 mei 1995, Commissie/Italië, zaak C-57/94, Jur. 1995, blz. I-01249). Tevens moeten alle voorwaarden worden vervuld die aan de uitzondering worden gesteld waarop de aanbesteder zich beroept (HvJEGvan 28 maart 1996, Commissie/Duitsland, zaak C-318/94, Jur. 1996, blz. I-01949).

Ten aanzien van de uitzondering voor exclusieve rechten, tevens genoemd in artikel 6.1.2, onderdeel b, is naar aanleiding van de uitspraak van het Hof inzake Commissie/Spanje

(HvJEG van 3 mei 1994, Commissie/Spanje, zaak C-328/92, Jur. 1994, blz. I-01569) duidelijk geworden dat hiervoor niet voldoende is dat de betreffende levering of de betreffende dienst door een exclusief recht zoals een octrooi wordt beschermd, maar dat de aanbesteder ook moet bewijzen dat de betreffende levering of dienst slechts door een bepaalde leverancier kunnen worden vervaardigd of geleverd, respectievelijk slechts door een bepaalde dienstverlener kan worden verleend. Aan deze laatste voorwaarde kan volgens het Hof alleen worden voldaan met betrekking tot die producten en specialiteiten waarvoor op de markt geen concurrentie plaats vindt.

Ten aanzien van de uitzondering genoemd in artikel 6.1.2, onderdeel c. moet worden aangetoond dat die omstandigheden niet door de aanbesteder konden worden voorzien en voorts niet te wijten zijn aan de aanbesteder zelf (zie HvJ EG inzake Commissie/Spanje, zaak C-24/91, 1992, blz. I-01989 en HvJ EG inzake Commissie/Italië, zaak C-107/92, 1993, blz. I-04655). De vertraging die in het kader van een vergunningprocedure optreedt doordat in deze procedure bezwaren zijn ingediend werd door het Hof dan ook als voorzienbaar aangemerkt. Indien de aanbesteder zelf enige tijd heeft laten passeren voordat hij actie onderneemt, leidt dit er volgens het Hof eveneens toe dat de aanbesteder zich niet op de uitzondering van dwingende spoed kan beroepen.

				6.1.3										
				6.1.4										
				6.1.5										
		4.1.6												
		4.1.7	5.1.6											
				6.1.6										
				6.1.7										
				6.1.8										
							9.1.2	10.1.2						
							9.1.3	10.1.3						
													15.1.2	

Algemene bepalingen

							9.2	**10.2**						**16.2**

Voor meer informatie over raamovereenkomsten zij verwezen naar de *Explanatory Note on Framework Agreements* van de Europese Commissie (CC/2005/03).

							9.2.1	10.2.1						
							9.2.2	10.2.2						
							9.2.3	10.2.3						
														16.2.1
														16.2.2
														16.2.3
														16.2.4
														16.2.5
														16.2.6
														16.2.7
														16.2.8

Communicatiemiddelen

2.2	**3.2**	**4.2**	**5.2**	**6.2**	**7.2**	**8.2**	**9.3**	**10.3**		**12.2**	**13.2**	**14.2**	**15.2**	
2.2.1	**3.2.1**	4.2.1	5.2.1	6.2.1		8.2.1	9.3.1	10.3.1		12.2.1	13.2.1	14.2.1	15.2.1	

2.2.2	**3.2.2**	4.2.2	5.2.2	6.2.2	7.2.1	8.2.2	9.3.2	10.3.2		12.2.2	13.2.2		

Dit artikel bevat geen limitatieve opsomming van "de essentiële elementen van een aanbestedingsprocedure".

Vooraankondiging

2.3	3.3	4.3	5.3			8.3			11.2	12.3	13.3	14.3	
2.3.1	3.3.1	4.3.1	5.3.1			8.3.1			11.2.1	12.3.1	13.3.1	14.3.1	
2.3.2	3.3.2	4.3.2	5.3.2			8.3.2			11.2.2	12.3.2	13.3.2	14.3.2	
2.3.3	3.3.3	4.3.3	5.3.3			8.3.3			11.2.3	12.3.3	13.3.3	14.3.3	
2.3.4	3.3.4	4.3.4	5.3.4			8.3.4			11.2.4	12.3.4	13.3.4	14.3.4	
2.3.5	3.3.5	4.3.5	5.3.5			8.3.5			11.2.5	12.3.5	13.3.5	14.3.5	
									11.2.6				
									11.2.7				
2.3.6	3.3.6	4.3.6	5.3.6			8.3.6			11.2.8	12.3.6	13.3.6	14.3.6	
2.3.7	3.3.7	4.3.7	5.3.7			8.3.7			11.2.9	12.3.7	13.3.7	14.3.7	
2.3.8	3.3.8	4.3.8	5.3.8			8.3.8			11.2.10	12.3.8	13.3.8	14.3.8	

Aankondiging / Uitnodiging tot inschrijving

2.4	3.4	4.4	5.4	6.3	7.3	8.4			11.3	12.4	13.4	14.4	15.3

Waar in deze artikelen sprake is van "in de aankondiging" mag ook worden gelezen: "in een bijlage van de aankondiging".

2.4.1	3.4.1	4.4.1	5.4.1	6.3.1	7.3.1	8.4.1			11.3.1	12.4.1	13.4.1	14.4.1	15.3.1
		4.4.2	5.4.2										
2.4.2	3.4.2	4.4.3	5.4.3			8.4.2			11.3.2	12.4.2	13.4.2	14.4.2	
2.4.3	3.4.3	4.4.4	5.4.4			8.4.3			11.3.3	12.4.3	13.4.3	14.4.3	
2.4.4	3.4.4	4.4.5	5.4.5			8.4.4			11.3.4	12.4.4	13.4.4	14.4.4	
2.4.5	3.4.5	4.4.6	5.4.6			8.4.5			11.3.5			14.4.5	
2.4.6	3.4.6	4.4.7	5.4.7			8.4.6			11.3.6	12.4.5	13.4.5	14.4.6	
2.4.7	3.4.7	4.4.8	5.4.8			8.4.7			11.3.7	12.4.6	13.4.6	14.4.7	
2.4.8	3.4.8	4.4.9	5.4.9			8.4.8			11.3.8	12.4.7	13.4.7	14.4.8	
2.4.9	3.4.9	4.4.10	5.4.10			8.4.9			11.3.9	12.4.8	13.4.8	14.4.9	

De passage "voor zover deze stukken beschikbaar zijn" dient zo te worden begrepen dat het geen ruimte schept om een aanbesteding al te starten met een aankondiging terwijl bepaalde aanbestedingstukken (bijvoorbeeld het bestek) nog in de maak zijn en daarom nog niet beschikbaar zijn. Er zijn echter aanbestedingsstukken die per definitie nog niet beschikbaar zijn op het moment van aankondiging (bijvoorbeeld Nota van Inlichtingen).

				6.3.2	7.3.2								15.3.2
				6.3.3	7.3.3								

Geschiktheidseisen en proces uitnodiging in de aankondiging

2.5	3.5	4.5	5.5	6.4		8.5				12.5	13.5	14.5	
2.5.1	3.5.1	4.5.1	5.5.1			8.5.1				12.5.1	13.5.1	14.5.1	

Dit artikel beoogt te benadrukken, dat aanbesteders hoofdzakelijk gebruik dienen te maken van e-Certis en voor zover mogelijk die typen van certificaten en bewijsstukken verplicht stellen die in e-Certis beschikbaar zijn. Dit moet leiden tot meer eenvormigheid in de te vragen bewijsmiddelen en daarmee tot lagere lasten voor ondernemers.

												14.5.2	
												14.5.3	
												14.5.4	
2.5.2	3.5.2	4.5.2	5.5.2	6.4.1		8.5.2				12.5.2	13.5.2	14.5.5	

Met name bij kleinere opdrachten moet terughoudend worden omgegaan met het stellen van eisen.

Voor de bepaling van de geraamde waarde van de opdracht: zie afdeling 2.1.2 'Raming van de waarde' van de Aanbestedingswet.

2.5.3	3.5.3	4.5.3	5.5.3	6.4.2		8.5.3				12.5.3	13.5.3	14.5.6	
	3.5.4	4.5.4	5.5.4			8.5.4					13.5.4		
	3.5.5												
			5.5.5	6.4.3		8.5.5							
													15.3.3
													15.3.4

Gunningscriteria in de aankondiging

2.6	3.6	4.6	5.6	6.5	7.4	8.6				12.6	13.6	14.6	15.4
2.6.1	3.6.1	4.6.1	5.6.1	6.5.1	7.4.1	8.6.1				12.6.1	13.6.1	14.6.1	15.4.1

De economisch meest voordelige inschrijving is nu het voor gunningscriteria overkoepelende begrip geworden.

Laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals de levenscycluskosten, mogen gecombineerd worden met kwalitatieve criteria. Een dergelijke combinatie valt dan onder het begrip "beste prijs-kwaliteitverhouding".

Uit de uitspraken van het Hof in de zaken SIAC (HvJ EG, zaak C-19/00, 2001, blz. I07725) en *Succhi di Frutta* (HvJ EG, zaak C-496/99 P, n.n.g.) vloeit voort dat de gunningscriteria zodanig geformuleerd moeten zijn dat normaal zorgvuldige inschrijvers in staat zijn deze criteria op dezelfde wijze te interpreteren, en voorts dat de aanbesteder de gunningscriteria gedurende de gehele aanbestedingsprocedure op dezelfde wijze moet toepassen.

2.6.2	3.6.2	4.6.2	5.6.2	6.5.2	7.4.2	8.6.2						14.6.2	
2.6.3	3.6.3	4.6.3	5.6.3	6.5.3	7.4.3	8.6.3						14.6.3	
2.6.4	3.6.4	4.6.4	5.6.4	6.5.4	7.4.4	8.6.4						14.6.4	15.4.2

Dit artikel dient in samenhang met het bepaalde in artikel 2.4.9, 3.4.9, etc. te worden gelezen. Het biedt dus geen ruimte om het relatieve gewicht van de nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding pas op een later moment dan de bekendmaking van de aankondiging vast te stellen en kenbaar te maken.

2.6.5	3.6.5	4.6.5	5.6.5	6.5.5	7.4.5	8.6.5						14.6.5	15.4.3

Dit artikel dient in samenhang met het bepaalde in artikel 2.4.9, 3.4.9, etc. te worden gelezen. Het biedt dus geen ruimte om de nadere criteria (in afnemende volgorde van belang)

voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding pas op een later moment dan de bekendmaking van de aankondiging vast te stellen en kenbaar te maken.

2.6.6	3.6.6	4.6.6	5.6.6	6.5.6	7.4.6	8.6.6						14.6.6	
2.6.7	3.6.7	4.6.7	5.6.7	6.5.7	7.4.7	8.6.7						14.6.7	
2.6.8	3.6.8	4.6.8	5.6.8	6.5.8	7.4.8	8.6.8						14.6.8	
2.6.9	3.6.9	4.6.9	5.6.9	6.5.9	7.4.9	8.6.9						14.6.9	
													15.4.4
		4.6.10											
2.6.10	3.6.10		5.6.10	6.5.10	7.4.10							14.6.10	
2.6.11	3.6.11	4.6.11	5.6.11	6.5.11	7.4.11	8.6.10						14.6.11	
		4.6.12	5.6.12			8.6.11							

Opdrachtvoorwaarden in de aankondiging

2.7	**3.7**	**4.7**	**5.7**	**6.6**		**8.7**				**12.7**	**13.7**	**14.7**	
		4.7.1										14.7.1	

De dialoog wordt gevoerd aan de hand van het beschrijvend document dat, anders dan een bestek, geen oplossingen beschrijft maar slechts een omschrijving geeft van de behoefte van de aanbesteder. Het is derhalve niet mogelijk dat ondernemers op basis van het beschrijvend document een inschrijving kunnen doen. Een inschrijving is pas mogelijk nadat, op basis van de dialoog, de behoefte van de aanbesteder concreter is ingevuld en door de deelnemers aan de dialoog is omgezet in oplossingen die voorzien in de behoeften van de aanbesteder.

										12.7.1	13.7.1		
										12.7.2	13.7.2		
2.7.1	3.7.1	4.7.2	5.7.1			8.7.1				12.7.3	13.7.3	14.7.2	

Zo kan door middel van beroep en werk worden bijgedragen aan het bevorderen van de maatschappelijke integratie van gehandicapten en kansarmen. De reden om opdrachten voor te behouden aan dergelijke werkplaatsen, programma's of ondernemingen is gelegen in het feit dat zij er onder normale mededingingsvoorwaarden vaak niet in slagen voldoende opdrachten te verwerven.

Om binnen de reikwijdte van deze regeling te kunnen vallen, dient een ondernemer aan te tonen dat zij de maatschappelijke en professionele (her)integratie van gehandicapten of kansarmen tot belangrijkste doel heeft, bijvoorbeeld doordat zij dit in haar statuten heeft opgenomen. Gehandicapten en 'kansarmen' worden in Nederland vaak aangeduid als 'personen met een afstand tot de arbeidsmarkt'.

Onder 'gehandicapten' en 'kansarmen' moet in elk geval worden verstaan die personen die onder de Wet banenafspraak en quotum arbeidsbeperkten vallen. De doelgroep van deze wet omvat:
1) mensen die onder de Participatiewet vallen en geen wettelijk minimumloon kunnen verdienen,
2) mensen met een indicatie in het kader van de Wet sociale werkvoorziening,
3) Wajongers met arbeidsvermogen en
4) mensen met een baan in het kader van de Wet inschakeling werkzoekenden of met een in- en doorstroombaan (ID-baan).
Daarnaast kan onder gehandicapten en kansarmen ook worden begrepen personen die een uitkering ontvangen op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.
Deze opsomming is niet limitatief.

De eis dat 30% van de werknemers binnen één van de doelgroepen van het artikel valt, moet op een substantiële manier zijn ingevuld. Kortlopende tijdelijke contracten en nul

-urencontracten vormen in elk geval geen substantiële invulling. Aan de hand van bijvoorbeeld de verloonde uren of de loonsom kan een werkgever aantonen dat hij substantiële invulling geeft aan de 30%-eis.

2.7.2	3.7.2	4.7.3	5.7.2			8.7.2						14.7.3	

Bij de hier bedoelde organisaties kan gedacht worden aan initiatieven als (online) buurtplatforms, samenwerkingen van mantelzorgers of zorgcoöperaties.

2.7.3	3.7.3	4.7.4	5.7.3	6.6.1		8.7.3				12.7.4	13.7.4	14.7.4	
2.7.4				6.6.2									
												14.7.5	
												14.7.6	
												12.6.5	
						8.7.4							
						8.7.5							

Bepalingen over elektronische middelen in de aankondiging

2.8	**3.8**	**4.8**	**5.8**	**6.7**	7.5	**8.8**				**12.8**	**13.8**	**14.8**	**15.5**
												14.8.1	15.5.1
2.8.1	3.8.1	4.8.1	5.8.1	6.7.1		8.8.1				12.8.1	13.8.1	14.8.2	15.5.2
2.8.2	3.8.2	4.8.2	5.8.2	6.7.2	7.5.1	8.8.2				12.8.2	13.8.2	14.8.3	15.5.3
2.8.3	3.8.3	4.8.3	5.8.3	6.7.3		8.8.3				12.8.3	13.8.3	14.8.4	15.5.4
2.8.4	3.8.4	4.8.4	5.8.4	6.7.4	7.5.2	8.8.4						14.8.5	
2.8.5	3.8.5		5.8.5		7.5.3								
					7.5.4								

Overige bepalingen in de aankondiging

2.9	**3.9**	**4.9**	**5.9**	**6.8**	7.6	**8.9**
2.9.1	3.9.1	4.9.1	5.9.1	6.8.1	7.6.1	8.9.1
2.9.2	3.9.2	3.9.2	5.9.2	6.8.2	7.6.2	8.9.2
2.9.3	3.9.3	4.9.3	5.9.3	6.8.3	7.6.3	8.9.3
2.9.3	3.9.4	4.9.4	5.9.4	6.8.4	7.6.4	8.9.4

Technische specificaties

2.10	**3.10**	**4.10**	**5.10**	**6.9**		**8.10**			**11.4**				**15.6**

Technische specificaties dienen gelijke toegang te bieden aan de inschrijvers en mogen geen onnodige belemmeringen opwerpen. Technische specificaties moeten altijd in verband staan met de opdracht. Er mogen geen eisen gesteld worden bij de opdracht die geen verband houden met de opdracht. In de technische specificaties geeft een aanbesteder alle technische eisen aan die hij aan het werk, het product of de dienst stelt. De aanbesteder kan bijvoorbeeld eisen stellen aan het niveau van duurzaamheid, kwaliteit of milieuvriendelijkheid, toegankelijkheid voor gehandicapten, gebruiksgeschiktheid, veiligheid of afmeting van een product, voorschriften inzake handelsbenaming, terminologie, symbolen, proefnemingen en proefnemingsmethoden, kwaliteitsborgingsprocedures, verpakking, markering, etikettering, gebruiksaanwijzingen, productieprocessen en -methoden en overeenstemmingbeoordelingsprocedures. Voor werken kunnen technische voorschriften voorts bestaan uit voorschriften voor het ontwerpen en het berekenen van het werk, voorwaarden voor proefneming, controle en oplevering van de werken, alsmede bouwtechnieken of bouwwijzen en alle andere technische voorwaarden die de aanbesteder kan voorschrijven met betrekking tot de voltooide werken en tot materialen of bestanddelen waaruit deze werken zijn samengesteld.

2.10.1	3.10.1	4.10.1	5.10.1	6.9.1	8.10.1	11.4.1	15.6.1
					8.10.2		
					8.10.3		
					8.10.4		
			5.10.2		8.10.5		
2.10.2	3.10.2	4.10.2	5.10.3	6.9.2	8.10.6	11.4.2	15.6.2

Uit deze bepaling volgt dat een aanbestedende dienst bij het opstellen van de technische specificaties de proportionaliteit van zijn eisen goed in het oog dient te houden.

2.10.3	3.10.3	4.10.3	5.10.4	6.9.3	8.10.7	11.4.3	15.6.3
2.10.4	3.10.4	4.10.4	5.10.5	6.9.4	8.10.8	11.4.4	15.6.4
2.10.5	3.10.5	4.10.5	5.10.6	6.9.5	8.10.9	11.4.5	15.6.5
2.10.6	3.10.6	4.10.6	5.10.7	6.9.6	8.10.10	11.4.6	15.6.6
2.10.7	3.10.7	4.10.7	5.10.8	6.9.7	8.10.11	11.4.7	15.6.7
2.10.8	3.10.8	4.10.8	5.10.9	6.9.8	8.10.12	11.4.8	15.6.8
2.10.9	3.10.9	4.10.9	5.10.10	6.9.9	8.10.13	11.4.9	15.6.9
2.10.10	3.10.10	4.10.10	5.10.11	6.9.10	8.10.14	11.4.10	15.6.10
2.10.11	3.10.11	4.10.11	5.10.12	6.9.11	8.10.15	11.4.11	15.6.11
2.10.12	3.10.12	4.10.12	5.10.13	6.9.12	8.10.16	11.4.12	15.6.12

De door de aanbesteder opgestelde technische specificaties moeten de openstelling van opdrachten voor mededinging mogelijk maken; daartoe moet het mogelijk zijn inschrijvingen in te dienen waarin de diversiteit van de technische oplossingen tot uiting komt. Te dien einde moeten enerzijds de technische specificaties kunnen worden opgesteld in termen van prestaties en functionele eisen en moeten anderzijds, bij verwijzing naar de Europese - of bij ontstentenis daarvan naar de nationale - norm, op andere gelijkwaardige oplossingen gebaseerde inschrijvingen door de aanbesteder in overweging worden genomen. Om de gelijkwaardigheid aan te tonen, moeten de inschrijvers elk bewijsmiddel kunnen gebruiken. De aanbesteder moet iedere beslissing dat er geen sprake is van gelijkwaardigheid kunnen motiveren.

Toegankelijkheid en bijzondere voorwaarden

2.11	**3.11**	**4.11**	**5.11**	**6.10**	**8.11**	**11.5**	**15.7**
2.11.1	3.11.1	4.11.1	5.11.1	6.10.1	8.11.1	11.5.1	15.7.1
2.11.2	3.11.2	4.11.2	5.11.2	6.10.2	8.11.2	11.5.2	15.7.2

Een voorbeeld van een in dit artikel bedoelde rechtshandeling van de Europese Unie: Verordening (EG) nr. 1107/2006 van 5 juli 2006 inzake de rechten van gehandicapten en personen met beperkte mobiliteit die per luchtvervoer reizen.

2.11.3	3.11.3	4.11.3	5.11.3	6.10.3	8.11.3	11.5.3	15.7.3

Voorbeelden (niet limitatief) van voorwaarden als bedoeld in dit artikel:
- Het door opdrachtnemer recyclen van het verpakkingsmateriaal van de te leveren goederen.
- Een bonus bij vervroegde oplevering van een werk.

Bijzondere voorwaarden die betrekking hebben op het algemene ondernemingsbeleid hebben geen direct verband met het voorwerp van de opdracht en zijn dus niet toegestaan.

Bijzondere voorwaarden betreffende arbeidsgerelateerde en sociale aspecten van het productieproces dienen te worden toegepast in overeenstemming met richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten (PbEG 1997, L 18, de

detacheringsrichtlijn) en zij mogen niet worden gekozen of toegepast op een wijze die direct of indirect discriminerend is ten aanzien van ondernemers uit andere lidstaten of uit derde landen die partij zijn bij de GPA-overeenkomst of bij andere vrijhandelsakkoorden waarbij de Europese Unie partij is.

Keurmerken

2.12	**3.12**	**4.12**	**5.12**	**6.11**		**8.12**			**11.6**				**15.8**
2.12.1	3.12.1	4.12.1	5.12.1	6.11.1		8.12.1			11.6.1				15.8.1

Het als aanbesteder mogen eisen van een specifiek keurmerk is nieuw. Er dient dan wel aan de strikte voorwaarden in dit en de volgende artikelen te worden voldaan.

2.12.2	3.12.2	4.12.2	5.12.2	6.11.2		8.12.2			11.6.2				15.8.2
2.12.3	3.12.3	4.12.3	5.12.3	6.11.3		8.12.3			11.6.3				15.8.3
2.12.4	3.12.4	4.12.4	5.12.4	6.11.4		8.12.4			11.6.4				15.8.4
2.12.5	3.12.5	4.12.5	5.12.5	6.11.5		8.12.5			11.6.5				15.8.5

Uitsluitingsgronden

2.13	**3.13**	**4.13**	**5.13**	**6.12**	**7.7**	**8.13**				**12.9**	**13.9**	**14.9**	
2.13.1	3.13.1	4.13.1	5.13.1	6.12.1	7.7.1	8.13.1				12.9.1	13.9.1	14.9.1	
2.13.2	3.13.2	4.13.2	5.13.2	6.12.2	7.7.2	8.13.2				12.9.2	13.9.2	14.9.2	
2.13.3	3.13.3	4.13.3	5.13.3	6.12.3	7.7.3	8.13.3				12.9.3	13.9.3	14.9.3	
2.13.4	3.13.4	4.13.4	5.13.4	6.12.4	7.7.4	8.13.4				12.9.4	13.9.4	14.9.4	

De regeling rond kennelijk onredelijke uitsluiting betreft een hardheidsclausule. Het ziet op de situatie dat de ondernemer onvoldoende tijd heeft gehad om tot betaling of tot het aangaan van een bindende regeling over te gaan. Voorts ziet de hardheidsclausule op situaties waarin de verschuldigde bedragen dermate klein zijn dat uitsluiting niet proportioneel is. Of een specifiek verschuldigd bedrag klein is, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Daarbij kan bijvoorbeeld de relatie met de omvang van de onderneming of de verhouding tussen de omvang van het niet betaalde bedrag en het eventueel wel betaalde bedrag een rol spelen.

2.13.5	3.13.5	4.13.5	5.13.5	6.12.5	7.7.5	8.13.5				12.9.5	13.9.5	14.9.5	
2.13.6	3.13.6	4.13.6	5.13.6	6.12.6	7.7.6	8.13.6				12.9.6	13.9.6	14.9.6	

De gedragsverklaring aanbesteden is een algemene verklaring die gedurende twee jaar na de afgifte voor aanbestedingsprocedures kan worden gebruikt. Indien een onderneming niet beschikt over een dergelijke verklaring doet hij, indien hij twijfelt of hij antecedenten heeft, er zeker goed aan om voorafgaand aan een mogelijke aanbesteding een gedragsverklaring aanbesteden aan te vragen. Een onderneming zonder antecedenten zal in de meeste gevallen nog gedurende de termijn voor indiening van het verzoek van deelneming of inschrijving een gedragsverklaring aanbesteden kunnen krijgen. Indien Justis (onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie) onverhoopt langer doet over het beoordelen van een aanvraag, komt dit echter voor risico van de onderneming.

2.13.7	3.13.7	4.13.7	5.13.7	6.12.7	7.7.7	8.13.7				12.9.7	13.9.7	14.9.7	

De tekortkoming als bedoeld in onderdeel g van dit artikel dient te hebben geleid tot vroegtijdige beëindiging, schadevergoeding of andere vergelijkbare sancties van een aanbesteder. Uiteraard dient een en ander altijd proportioneel te zijn. Het ligt voor de hand dat uitsluiting vanwege een relatief lage schadevergoeding die standaard uit het contract voortvloeit voor een kleine tekortkoming niet proportioneel zal zijn. Het dient dus om een uitzonderlijke situatie te gaan. Tot slot dient de tekortkoming binnen de invloedsfeer van de ondernemer te liggen, de ondernemer dient immers blijk te hebben gegeven van de tekortkoming. De bepalingen omtrent overmacht en toerekenbaarheid van de tekortkoming in het Burgerlijk Wetboek zijn daarbij van toepassing. De eisen dienen cumulatief te worden gelezen.

2.13.8	3.13.8	4.13.8	5.13.8	6.12.8	7.7.8	8.13.8				12.9.8	13.9.8	14.9.8	
2.13.9	3.13.9	4.13.9	5.13.9	6.12.9	7.7.9	8.13.9				12.9.9	13.9.9	14.9.9	

2.13.10	3.13.10	4.13.10	5.13.10	6.12.10	7.7.10	8.13.10				12.9.10	13.9.10	14.9.10
2.13.11	3.13.11	4.13.11	5.13.11	6.12.11	7.7.11	8.13.11				12.9.11	13.9.11	14.9.11

Bij de in dit artikel genoemde concrete maatregelen kan worden gedacht aan het ontslaan van de personen die verantwoordelijk waren voor de strafbare feiten of fouten. Indien de ondernemer aan deze voorwaarden voldoet is het vervolgens aan de aanbesteder om te bepalen of de maatregelen voldoende zijn en de uitsluitingsgrond in deze individuele aanbesteding niet van toepassing is op de ondernemer.

De beslissing om een ondernemer al dan niet uit te sluiten moet proportioneel en niet-discriminatoir zijn.

2.13.12	3.13.12	4.13.12	5.13.12	6.12.12	7.7.12	8.13.12				12.9.12	13.9.12	14.9.12

Volgens de jurisprudentie van het HvJEG omvat het begrip dwingende reden van algemeen belang in ieder geval de volgende gronden: openbare orde, openbare veiligheid en volksgezondheid als bedoeld in de artikelen 46 en 55 van het Verdrag; handhaving van de maatschappelijke orde; doelstellingen van het sociaal beleid; bescherming van afnemers van diensten; consumentenbescherming; bescherming van werknemers, met inbegrip van de sociale bescherming van werknemers; dierenwelzijn; handhaving van het financieel evenwicht van het socialezekerheidsstelsel; voorkoming van fraude; voorkoming van oneerlijke concurrentie; bescherming van het milieu en het stedelijk milieu, met inbegrip van stedelijke en rurale ruimtelijke ordening; bescherming van schuldeisers; waarborging van een deugdelijke rechtsbedeling; verkeersveiligheid; bescherming van intellectuele eigendom; culturele beleidsdoelen, met inbegrip van het waarborgen van de vrijheid van meningsuiting, in het bijzonder ten aanzien van de sociale, culturele, religieuze en filosofische waarden van de maatschappij; de noodzaak om een hoog niveau van onderwijs te waarborgen, behoud van de diversiteit van de pers en bevordering van de nationale taal; behoud van het nationaal historisch en artistiek erfgoed en veterinair beleid.

2.13.13	3.13.13	4.13.13	5.13.13	6.12.13		8.13.13						14.9.13

Scheiding van belang

2.14	**3.14**	**4.14**	**5.14**	**6.13**		**8.14**				**12.10**	**13.10**	**14.0**
2.14.1	3.14.1	4.14.1	5.14.1	6.13.1		8.14.1				12.10.1	13.10.1	14.10.1
2.14.2	3.14.2	4.14.2	5.14.2	6.13.2		8.14.2				12.10.2	13.10.2	14.10.2
2.14.3	3.14.3	4.14.3	5.14.3	6.13.3	7.7.13	8.14.3				12.10.3	13.10.3	14.10.3

Financiële en economische draagkracht

2.15	**3.15**	**4.15**	**5.15**	**6.14**		**8.15**				**12.11**	**13.11**	**14.11**

Bij het stellen van eisen ter onderbouwing van de financiële en economische draagkracht, moet de aanbesteder eisen stellen die in redelijke verhouding staan tot de aard en de omvang van de opdracht. Met name bij kleinere opdrachten moet terughoudend worden omgegaan met het stellen van eisen. Omzeteisen kunnen slechts gesteld worden indien de aanbesteder dit motiveert met zwaarwegende argumenten. Indien omzeteisen worden gesteld, kan slechts een onconditionele omzetgrens van maximaal 300 procent van het aanbestedingsbedrag gehanteerd worden.

2.15.1	3.15.1	4.15.1	5.14.1	6.14.1		8.15.1				12.11.1	13.11.1	14.11.1
2.15.2	3.15.2	4.15.2	5.15.2	6.14.2		8.15.2				12.11.2	13.11.2	14.11.2

Dit artikel bevat geen limitatieve opsomming van de bewijsmiddelen.

2.15.3	3.15.3	4.15.3	5.15.3	6.14.3		8.15.3				12.11.3	13.11.3	14.11.3
2.15.4	3.15.4	4.15.4	5.15.4	6.14.4		8.15.4				12.11.4	13.11.4	14.11.4
2.15.5	3.15.5	4.15.5	5.15.5	6.14.5		8.15.5				12.11.5	13.11.5	14.11.5

De mogelijkheid om als aanbesteder te eisen dat bedoelde andere natuurlijke personen of rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk zijn, zorgt ervoor dat indien een aanbesteder geschiktheidseisen inzake de financiële en economische draagkracht stelt, hij meer grip heeft op de naleving van deze eisen. Immers, bij een tekortkoming in de naleving van deze

eisen kan hij zowel de inschrijver als de partij waarop deze zich beroept hiervoor aansprakelijk stellen.

2.15.6	3.15.6	4.15.6	5.15.6	6.14.6	8.15.6	12.11.6	13.11.6	14.11.6

De in dit artikel neergelegde verplichting beoogt te voorkomen dat een ondernemer die zelf niet in aanmerking kan komen voor de opdracht omdat er een uitsluitingsgrond op hem van toepassing is, daar als onderaannemer alsnog bij wordt betrokken.

2.15.7	3.15.7	4.15.7	5.15.7	6.14.7	8.15.7	12.11.7	13.11.7	14.11.7
2.15.8	3.15.8	4.15.8	5.15.8	6.14.8	8.15.8	12.11.8	13.11.8	14.11.8

Technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid

2.16	**3.16**	**4.16**	**5.16**	**6.15**	**8.16**	**12.12**	**13.12**	**14.12**
2.16.1	3.16.1	4.16.1	5.16.1	6.15.1	8.16.1	12.12.1	13.12.1	14.12.1

Bij het stellen van eisen ter onderbouwing van de technische bekwaamheid, moet de aanbesteder eisen stellen die in redelijke verhouding staan tot de aard en de omvang van de opdracht.
Met name bij kleinere opdrachten moet terughoudend worden omgegaan met het stellen van eisen.

					8.16.2			
2.16.2	3.16.2	4.16.2	5.16.2	6.15.2	8.16.3	12.12.2	13.12.2	14.12.2

Dit artikel bevat een limitatieve opsomming van de manieren waarop een ondernemer zijn technische bekwaamheid kan aantonen. De aanbesteder zal uit de in dit artikel genoemde mogelijkheden een keuze moeten maken.

In de praktijk wordt in Nederland nauwelijks/niet gewerkt met de in sub a.1 genoemde lijst van werken maar verlangt de aanbesteder een of meer referenties (per competentie mag slecht één referentie worden gevraagd) die dan meestal vergezeld moet(en) gaan van (een) tevredenheidsverklaring(en) van de opdrachtgever van de betreffende referentie.

2.16.3	3.16.3	4.16.3	5.16.3	6.15.3	8.16.4	12.12.3	13.12.3	14.12.3
2.16.4	3.16.4	4.16.4	5.16.4	6.15.4	8.16.5			14.12.4
2.16.5	3.16.5	4.16.5	5.16.5	6.15.5	8.16.6	12.12.4	13.12.4	14.12.5
2.16.6	3.16.6	4.16.6	5.16.6	6.15.6	8.16.7	12.12.5	13.12.5	14.12.6
2.16.7	3.16.7	4.16.7	5.16.7	6.15.7	8.16.8	12.12.6	13.12.6	14.12.7
2.16.8	3.16.8	4.16.8	5.16.8	6.15.8	8.16.9	12.12.7	13.12.7	14.12.8
2.16.9	3.16.9	4.16.9	5.16.9	6.15.9	8.16.10	12.12.8	13.12.8	14.12.9
2.16.10	3.16.10	4.16.10	5.16.10	6.15.10	8.16.11	12.12.9	13.12.9	14.12.10
2.16.11	3.16.11	4.16.11	5.16.11	6.15.11	8.16.12	12.12.10	13.12.10	14.12.11
2.16.12	3.16.12	4.16.12	5.16.12	6.15.12	8.16.13	12.12.11	13.12.11	14.12.12
2.16.13	3.16.13	4.16.13	5.16.13	6.15.13	8.16.14	12.12.12	13.12.12	14.12.13

Kwaliteitsbewaking

2.17	**3.17**	**4.17**	**5.17**	**6.16**	**8.17**	**12.13**	**13.13**	**14.13**
2.17.1	3.17.1	4.17.1	5.17.1	6.16.1	8.17.1	12.13.1	13.13.1	14.13.1
2.17.2	3.17.2	4.17.2	5.17.2	6.16.2	8.17.2	12.13.2	13.13.2	14.13.2
2.17.3	3.17.3	4.17.3	5.17.3	6.16.3	8.17.3	12.13.3	13.13.3	14.13.3

Normen inzake milieubeheer

2.18	3.18	4.18	5.18	6.17	8.18	12.14	13.14	14.14
2.18.1	3.18.1	4.18.1	5.18.1	6.17.1	8.18.1	12.14.1	13.14.1	14.14.1
2.18.2	3.18.2	4.18.2	5.18.2	6.17.2	8.18.2	12.14.2	13.14.2	14.14.2
2.18.3	3.18.3	4.18.3	5.18.3	6.17.3	8.18.3	12.14.3	13.14.3	14.14.3

Beroepsbevoegdheid

2.19	3.19	4.19	5.19	6.18	7.8	8.19	12.15	13.15	14.15

Voor informatie over beroeps- en handelsregisters in de lidstaten van de EU zij verwezen naar bijlage XI van richtlijn nr. 2014/24/EU.

2.19.1	3.19.1	4.19.1	5.19.1	6.18.1	7.8.1	8.19.1	12.15.1	13.15.1	14.15.1
2.19.2	3.19.2	4.19.2	5.19.2	6.18.2		8.19.2	12.15.2	13.15.2	14.15.2
2.19.3	3.19.3	4.19.3	5.19.3	6.18.3		8.19.3	12.15.3	13.15.3	14.15.3
2.19.4	3.19.4	4.19.4	5.19.4	6.18.4		8.19.4	12.15.4	13.15.4	14.15.4
	3.10.5	4.10.5	5.10.5			8.19.5		13.15.5	

Termijnen bij aanmelding als gegadigde

3.20	4.20	5.20	8.20	13.16	14.16
3.20.1	4.20.1	5.20.1	8.20.1	13.16.1	14.16.1
3.20.2	4.20.2	5.20.2	8.20.2		14.16.2
3.20.3		5.20.3	8.20.3		
3.20.4		5.20.4	8.20.4		
3.20.5	4.20.3	5.20.5	8.20.5	13.16.2	14.16.3

Deze bepaling is nieuw en stelt eisen aan het platform waarmee aanmeldingen kunnen worden ingediend.

Nadere inlichtingen ten behoeve van de aanmelding

3.21	4.21	5.21	8.21	13.17	14.17
3.21.1	4.21.1	5.21.1	8.21.1	13.17.1	14.17.1
3.21.2	4.21.2	5.21.2	8.21.2	13.17.2	14.17.2
3.21.3	4.21.3	5.21.3	8.21.3	13.17.3	14.17.3
3.21.4	4.21.4	5.21.4	8.21.4	13.17.4	14.17.4
3.21.5	4.21.5	5.21.5	8.21.5	13.17.5	14.17.5

Termijnen

2.20	7.9	12.16	15.9
2.20.1	7.9.1	12.16.1	15.9.1
	7.9.2		
2.20.2			
2.20.3			
2.20.4			

2.20.5					7.9.3								
2.20.6													
2.20.7										12.16.2			15.9.2
2.20.8					7.9.4					12.16.3			15.9.3

In deze bepaling is voorzien in de mogelijkheid om een aanbestedingsprocedure voort te zetten en de inschrijvingstermijn te verlengen, in het geval zich kort voor de sluitingstermijn van de inschrijvingen een storing in het gehanteerde elektronische systeem heeft voorgedaan. Wanneer voor de storing al wel een of meer inschrijvingen zijn ontvangen, is een dergelijke verlenging uit concurrentietechnisch oogpunt slechts mogelijk, indien de aanbesteder van de ontvangen inschrijvingen nog geen kennis heeft genomen. De aanbesteder moet dit kunnen aantonen en hierop anticiperen bij de keuze van een elektronische systeem door middel waarvan de inschrijvingen worden ingediend.

Tot het elektronische systeem als bedoeld in dit artikel behoren ook de voor het functioneren van het systeem onontbeerlijke middelen voor controle op de e-authenticatie of de elektronische handtekening. Storingen van de elektronische apparatuur of bij de internetprovider van de inschrijver vallen buiten het bereik van deze bepaling.

2.20.9										12.16.4			
													15.9.4
2.20.10					7.9.5					12.16.5			15.9.5

Eigen verklaring en bewijsmiddelen

2.21	**3.22**	**4.22**	**5.22**	**6.19**	**7.10**	**8.22**				**12.17**	**13.18**	**14.18**	
2.21.1	3.22.1	4.22.1	5.22.1	6.19.1	7.10.1	8.22.1				12.17.1	13.18.1	14.18.1	

Een periode van zeven dagen voor het aanleveren van de bewijsmiddelen is in het algemeen een redelijke termijn. Afhankelijk van de aard en omvang van de te leveren bewijsmiddelen kan deze periode door de aanbesteder een kortere of langere termijn worden vastgesteld.

2.21.2	3.22.2	4.22.2	5.22.2	6.19.2	7.10.2	8.22.2				12.17.2	13.18.2	14.18.2	
2.21.3	3.22.3	4.22.3	5.22.3	6.19.3		8.22.3				12.17.3	13.18.3	14.18.3	

Bewijsmiddelen waaruit blijkt dat men aan de gestelde eisen voldoet, mogen niet op voorhand worden opgevraagd. Er zijn twee uitzonderingen op die regel. Met betrekking tot de geschiktheidseisen, mogen de referenties wel gevraagd worden in het geval van procedures met een voorafgaande selectie. Dat geeft ondernemers ook de gelegenheid zich op dat moment te onderscheiden. Daarnaast kunnen aanbesteders zich een beeld vormen van de gegadigden. Uit de Memorie van Toelichting op de Aanbestedingswet blijkt dat ook bewijsmiddelen gevraagd mogen worden voor aspecten die niet opgenomen zijn in de eigen verklaring en dus geen betrekking hebben op de in het model van de eigen verklaring genoemde uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en selectiecriteria. Te denken valt aan certificaten die aantonen dat de producten of diensten voldoen aan specifieke vereisten, maar ook aan verklaringen met betrekking tot bijvoorbeeld het niet van toepassing zijn van belangenverstrengeling of handelen met voorkennis.

2.21.4	3.22.4	4.22.4	5.22.4	6.19.4	7.10.3	8.22.4				12.17.4	13.18.4	14.18.4	
2.21.5	3.22.5	4.22.5	5.22.5	6.19.5	7.10.4	8.22.5				12.17.5	13.18.5	14.18.5	
2.21.6	3.22.6	4.22.6	5.22.6	6.19.6	7.10.5	8.22.6				12.17.6	13.18.6	14.18.6	

Artikel 56, lid 3 van de Richtlijn 2014/24/EU luidt: *"Wanneer de door de ondernemers in te dienen informatie of documentatie onvolledig of onjuist is of lijkt te zijn of wanneer specifieke documenten ontbreken, kunnen de aanbestedende diensten, tenzij het nationale recht dat deze richtlijn uitvoert anders bepaalt; de betrokken ondernemers verzoeken die informatie of documentatie binnen een passende termijn in te dienen, aan te vullen, te verduidelijken of te vervolledigen, mits dergelijke verzoeken worden gedaan met volledige inachtneming van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie."*

2.21.7	3.22.7	4.22.7	5.22.7	6.19.7	7.10.6	8.22.7				12.17.7	13.18.7	14.18.7	

In de praktijk zal een eerder gebruikte eigen verklaring alleen nogmaals gebruikt kunnen worden voor een nieuwe aanbesteding indien de eigen verklaring tenminste de gegevens bevat die binnen de nieuwe aanbesteding door de aanbesteder worden verlangd.

2.21.8	3.22.8	4.22.8	5.22.8	6.19.8	7.10.7	8.22.8				12.17.8	13.18.8	14.18.8

Uitnodiging tot inschrijving

	3.23	**4.23**	**5.23**			**8.23**					**13.19**	

Selectie is aan de orde bij alle procedures die aanvangen met aanmelding van gegadigden. Selectie is nodig wanneer er meer gegadigden zijn dan de aanbesteder heeft aangekondigd te zullen uitnodigen. Aan selectie gaan drie stappen vooraf. In de eerste stap bepaalt de aanbesteder wie van de gegadigden hij moet uitsluiten, in de tweede stap wie van de gegadigden hij wil uitsluiten en in de derde stap wie van de gegadigden niet voldoen aan de geschiktheidseisen die hij voor de realisatie van de uitvoering van de onderhavige opdracht stelt. Selectie dient volgens een objectieve methode te geschieden. Een van deze methoden is loting. Indien de aanbesteder op een andere wijze wenst te selecteren moet hij vooraf objectieve en eenduidige selectiecriteria bekend maken.

	3.23.1	4.23.1	5.23.1			8.23.1					13.19.1	
						8.23.2						
	3.23.2	4.23.2	5.23.2			8.23.3					13.19.2	
	3.23.3	4.23.3	5.23.3			8.23.4					13.19.3	
	3.23.4	4.23.4	5.23.4			8.23.5					13.19.4	
	3.23.5	4.23.5	5.23.5			8.23.6					13.19.5	
	3.23.6	4.23.6	5.23.6			8.23.7					13.19.6	
											13.19.7	
	3.23.7	4.23.7	5.23.7			8.23.8						

Dit artikel dient in samenhang met het bepaalde in artikel 2.4.9, 3.4.9, etc. te worden gelezen. Het biedt dus geen ruimte om de nadere criteria voor de bepaling van de beste prijs-kwaliteitverhouding pas op een later moment dan de bekendmaking van de aankondiging vast te stellen en kenbaar te maken.

	3.23.8	4.23.8	5.23.8			8.23.9					13.19.8	

In de praktijk komt het veelvuldig voor dat de aanbesteder informatie op een later moment ter beschikking van de deelnemers aan een aanbesteding stelt, bijvoorbeeld naar aanleiding van een in het kader van een Nota van Inlichtingen door een ondernemer gestelde vraag. De aanbesteder zal dan moeten nagaan of de aard van de informatie en het tijdstip van verstrekking van de informatie een verlenging van de inschrijvingstermijn nodig maken.

	3.23.9	4.23.9	5.23.9			8.23.10					13.19.9	
	3.23.10	4.23.10	5.23.10			8.23.11						
	3.23.11	4.23.11	5.23.11			8.23.12					13.19.10	
	3.23.12		5.23.12			8.23.13					13.19.11	
	3.23.13		5.23.13			8.23.14						
		4.23.12										
						8.23.15						

Opdrachten op basis van een raamovereenkomst

							9.4	**10.4**				
							9.4.1					
								10.4.1				

Een voorbeeld van een geval als bedoeld in sub a van dit artikel: De raamovereenkomst regelt dat opdrachten op basis van die raamovereenkomst per toerbeurt aan de raamcontractanten worden gegund.

10.4.2
10.4.3
10.4.4
9.4.2

Elektronische catalogus

10.5

10.5.1
10.5.2
10.5.3
10.5.4

Toelating tot het dynamisch aankoopsysteem

14.19

14.19.1

Toelating tot het dynamisch aankoopsysteem gedurende de looptijd

14.20

14.20.1
14.20.2
14.20.3
14.20.4

Nadere inlichtingen ten behoeve van de dialoog

4.24

4.24.1
4.24.2
4.24.3
4.24.4

Dialoog

4.25

De dialoog wordt gevoerd aan de hand van het beschrijvend document dat geen oplossingen beschrijft maar slecht een omschrijving geeft van de behoefte van de aanbesteder.

4.25.1
4.25.2
4.25.3
4.25.4
4.25.5

De in dit artikel bedoelde instemming mag dus geen algemene strekking hebben, maar moet verwijzen naar de beoogde bekendmaking van specifieke inlichtingen.

4.25.6

Uit dit artikel kan worden afgeleid dat het mogelijk is dat de aanbesteder bij het sluiten van de dialoog één oplossing kiest en de resterende deelnemers verzoekt op deze oplossing in te schrijven.

4.25.7

4.25.8

Uitnodiging tot inschrijving

4.26

De aanbesteder houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met de complexiteit van de opdrachten en de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd.

4.26.1

4.26.2

4.26.3

4.26.4

4.26.5

4.26.6

Termijnen inschrijving

3.24	5.24	8.24	13.20
3.24.1	5.24.1	8.24.1	13.20.1
3.24.2	5.24.2	8.24.2	
3.24.3	5.24.3	8.24.3	
3.24.4	5.24.4	8.24.4	
3.24.5	5.24.5	8.24.5	
3.24.6	5.24.6	8.24.6	
3.24.7	5.24.7	8.24.7	13.20.2
3.24.8	5.24.8	8.24.8	13.20.3
3.24.9	5.24.9	8.24.9	13.20.4
3.24.10	5.24.10	8.24.10	
3.24.11	5.24.11	8.24.11	13.20.5

Nadere inlichtingen ten behoeve van de inschrijving

2.22	3.25	5.25	6.20	7.11	8.25	13.21	15.10
2.22.1	3.25.1	5.25.1	6.20.1		8.25.1	13.21.1	15.10.1

Voorschrift 3.9 B van de Gids Proportionaliteit beveelt aan dat de aanbesteder potentiële inschrijvers de kans biedt suggesties te doen voor aanpassingen aan de conceptovereenkomst of af te wijken van de inkoopvoorwaarden.

2.22.2	3.25.2		5.25.2	6.20.2	7.11.1	8.25.2							
2.22.3	3.25.3		5.25.3	6.20.3	7.11.2	8.25.3					13.21.2		15.10.2

Vanzelfsprekend dient deze nota zo spoedig mogelijk ter beschikking gesteld te worden aan de tot inschrijving uitgenodigde ondernemers.

2.22.4	3.25.4		5.25.4	6.20.4	7.11.3	8.25.4					13.21.3		15.10.3

Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een 'schouw' of 'aanwijzing ter plaatse'. Indien het proces verbaal voor de inschrijving relevante informatie bevat, dient het vanzelfsprekend ter beschikking gesteld te worden van de voor inschrijving uitgenodigde ondernemers.

2.22.5	3.25.5		5.25.5	6.20.5	7.11.4	8.25.5					13.21.4		15.10.4
2.22.6	3.25.6		5.25.6	6.20.6	7.11.5	8.25.6					13.21.5		15.10.5
2.22.7	3.25.7		5.25.7	6.20.7	7.11.6	8.25.7					13.21.6		15.10.6

Nadere inlichtingen in geval van een gerechtvaardigd economisch belang

2.23	**3.26**		**5.26**	**6.21**	**7.12**	**8.26**					**13.22**		
2.23.1	3.26.1		5.26.1	6.21.1	7.12.1	8.26.1					13.22.1		

Een gerechtvaardigd economisch belang kan zich onder meer voordoen bij het aanbesteden van geïntegreerde contracten, zoals *Design and Construct*, en in het geval de gegadigde van plan is om een variant in te dienen. In zulke gevallen zullen vragen om verduidelijking vaak gerelateerd zijn aan de oplossing of het ontwerp dat de gegadigde voor ogen staat en diens vragen kunnen zijn oplossing of ontwerp voortijdig onthullen. Het bekend worden van zijn vraag tijdens de aanbesteding bij zijn concurrenten zou daardoor kunnen leiden tot schade voor de gegadigde en vervalsing van de mededinging. De mogelijkheid om vertrouwelijk nadere inlichtingen te vragen bevordert innovatie, omdat de gegadigde nadere inlichtingen kan vragen over zijn oplossing zonder het risico te lopen dat zijn concurrenten daar ten onrechte van profiteren.

2.23.2	3.26.2		5.26.2	6.21.2	7.12.2	8.26.2					13.22.2		
2.23.3	3.26.3		5.26.3	6.21.3	7.12.3	8.26.3					13.22.3		
2.23.4	3.26.4		5.26.4	6.21.4	7.12.4	8.26.4					13.22.4		

Elektronische catalogus

2.24	**3.27**	**4.27**	**5.27**	**6.22**	**7.13**	**8.27**							**15.11**
2.24.1	3.27.1	4.27.1	5.27.1	6.22.1	7.13.1	8.27							15.11.1
2.24.2	3.27.2	4.27.2	5.27.2	6.22.2	7.13.2	8.27.2							15.11.2
2.24.3	3.27.3	4.27.3	5.27.3	6.22.3	7.13.3	8.27.3							15.11.3

Gebruik eerder ingediende elektronische catalogus

													15.12
													15.12.1
													15.12.2
													15.12.3
													15.12.4

Samenstelling van de jury

										12.18	**13.23**		
										12.18.1	13.23.1		
										12.18.2	13.23.2		
										12.18.3	13.23.3		

Beoordeling

										12.19	**13.24**		

Een in het oog springend kenmerk van de procedure van een prijsvraag is de rol van de jury, die de winnaar of winnaars van de prijsvraag bepaalt. Een aantal voor de prijsvraag specifieke bepalingen zijn dan ook van toepassing op de werkwijze van de jury. Dit zijn een aantal procedurevoorschriften en een aantal bepalingen met betrekking tot verslaglegging en anonimiteit. In het kort komen deze erop neer dat de jury de plannen en ontwerpen zonder dat de naam van de deelnemer bij de jury bekend is, beoordeelt op grond van de criteria. Dit leidt tot een rangorde met de mogelijkheid om aanvullende vragen te stellen over (een deel van) de ontwerpen of plannen. Hoewel de richtlijn dat niet met zoveel woorden stelt lijkt het logisch om te veronderstellen dat deze zaken niet zullen leiden tot een definitieve vaststelling van de rangorde. Anders zou de mogelijkheid van het stellen van vragen overbodig zijn en zou belangrijke informatie voor het vormen van een eindoordeel niet kunnen worden meegenomen. De jury ziet er wel op toe dat dit niet leidt tot ongeoorloofd onderscheid tussen deelnemers. De verplichting tot registratie dient dan ook als middel voor aanbesteders om deze onpartijdigheid te kunnen aantonen.

										12.19.1	13.24.1		
										12.19.2	13.24.2		
										12.19.3	13.24.3		
										12.19.4	13.24.4		
										12.19.5	13.24.5		
										12.19.6	13.24.6		

Inschrijving

2.25	**3.28**	**4.28**	**5.28**	**6.23**	**7.14**	**8.28**							**15.13**
2.25.1	3.28.1	4.28.1	5.28.1	6.23.1	7.14.1	8.28.1							15.13.1
2.25.2	3.28.2	4.28.2	5.28.2	6.23.2	7.14.2	8.28.2							15.13.2

Door het opsommen van de gegevens is het niet langer nodig een voorgeschreven formulier te gebruiken. Desgewenst kan gebruik gemaakt worden van model G in Deel II.

Een inschrijvingsbiljet kan zowel een fysieke als een elektronische vorm hebben.

2.25.3	3.28.3	4.28.3	5.28.3	6.23.3	7.14.3	8.28.3							15.13.3
2.25.4	3.28.4	4.28.4	5.28.4	6.23.4	7.14.4	8.28.4							
2.25.5	3.28.5	4.28.5	5.28.5	6.23.5	7.14.5	8.28.5							15.13.4

Onder "bewaart" dient mede te worden verstaan: "laat bewaren". Van het laatste is sprake wanneer de aanbesteder heeft gekozen voor een elektronisch platform voor de ontvangst van inschrijvingen. De aanbesteder dient er bij de keuze voor een dergelijk platform voor te waken dat de inschrijvingen niet voor het uiterste moment van indiening van de inschrijvingen geopend kunnen worden.

2.25.6	3.28.6	4.28.6	5.28.6	6.23.6	7.14.6	8.28.6							15.13.5
2.25.7	3.28.7	4.28.7	5.28.7	6.23.7	7.14.7	8.28.7							15.13.6

Deze regeling brengt mee dat een intrekking die niet voor het tijdstip voor de ontvangst van de inschrijvingen door de aanbesteder is ontvangen, geen effect kan hebben. Het risico voor tijdige ontvangt van een intrekking ligt bij de betreffende inschrijver.

Gezamenlijke inschrijving

2.26	**3.29**	**4.29**	**5.29**	**6.24**	**7.15**	**8.29**	**15.14**
2.26.1	3.29.1	4.29.1	5.29.1	6.24.1	7.15.1	8.29.1	15.14.1

Voor zover vooraf bekend, verdient het de voorkeur in de aankondiging op te nemen welke rechtsvorm een samenwerkingsverband bij opdrachtverlening moet aannemen.

2.26.2	3.29.2	4.29.2	5.29.2	6.24.2	7.15.2	8.29.2	15.14.2

Inlichtingen over eventuele onderaanneming

2.27	**3.30**	**4.30**	**5.29**	**6.25**	**7.16**	**8.30**	**15.15**
2.27.1	3.30.1	4.30.1	5.30.1	6.25.1	7.16.1	8.30	15.15.1
2.27.2	3.30.2	4.30.2	5.29.2	6.25.2	7.16.2	8.30.2	15.15.2
2.27.3	3.30.3	4.30.3	5.30.3	6.25.3	7.16.3	8.30.3	15.15.3
2.27.4	3.30.4	4.30.4	5.30.4	6.25.4	7.16.4	8.30.4	15.15.4
2.27.5	3.30.5	4.30.5	5.30.5	6.25.5	7.16.5	8.30.5	15.15.5

Varianten van de inschrijver

2.28	**3.31**	**4.31**	**5.31**	**6.26**	**7.18**	**8.31**

Aanbesteders kunnen met hun marktbenadering innovatie stimuleren door inschrijvers gelegenheid te geven om hun varianten in te dienen.

2.28.1	3.31.1	4.31.1	5.31.1	6.26.1	7.18.1	8.31.1
2.28.2	3.31.2	4.31.2	5.31.2	6.26.2	7.18.2	8.31.2
2.28.3	3.31.3	4.31.3	5.31.3	6.26.3	7.18.3	8.31.3

Bij minimumeisen kan worden gedacht aan het stellen van functionele eisen of aan een combinatie van functionele eisen en voorgeschreven deeloplossingen.

Uit oogpunt van innovatie is het beter om als aanbesteder niet te eisen dat in ieder geval ook een inschrijving die geen variant is, moet worden ingediend. Industrialisatie en specialisatie in de bouw worden gestimuleerd als een ondernemer kan inschrijven met een oplossing waarin hij gespecialiseerd is zonder dat hij tevens moet inschrijven met een besteksconforme oplossing die hij niet concurrerend kan aanbieden. Bovendien verhoogt een inschrijvingsplicht op een besteksconforme inschrijving de transactiekosten, zowel aan de zijde van de inschrijver als aan de zijde van de aanbesteder, terwijl een geforceerde en daardoor te dure besteksconforme inschrijving niet bijdraagt aan het doel van aanbesteden, het oproepen van concurrentie.

2.28.4	3.31.4	4.31.4	5.31.4	6.26.4	7.18.4	8.31.4
2.28.5	3.31.5	4.31.5	5.31.5	6.26.5	7.18.5	8.31.5

Varianten van de aanbesteder

2.29	**3.33**		**5.32**	**6.27**	**7.19**	**8.32**
2.29.1	3.33.1		5.32.1	6.27.1	7.19.1	8.32.1

Voor het beperken van de transactiekosten is het veelal beter om inschrijvers niet te verplichten om op alle varianten van de aanbesteder in te schrijven.

2.29.2	3.33.2		5.32.2	6.27.2	7.19.2	8. 322							

Termijn van gestanddoening

2.30	**3.33**	**4.32**			**7.20**		**9.5**	**10.6**					**15.16**

In de gestanddoeningstermijn van 50 dagen is gerekend met 30 dagen voor de beoordeling van de inschrijvingen en 20 dagen voor de opschortende termijn.

Omdat in de meervoudig onderhandse procedure, in de procedures voor de raamovereenkomst (zowel met meerdere ondernemers als met een enkele ondernemer) en de procedure voor het plaatsten van opdrachten binnen een dynamisch aankoopsysteem de opschortende termijn ontbreekt, wordt in deze procedures een termijn van 30 dagen gesteld.

2.30.1	3.33.1	4.32.1			7.20.1		9.5.1	10.6.1					15.16.1
2.30.2	3.33.2	4.32.2			7.20.2			10.6.2					15.16.2
2.30.3	3.32.3	4.32.3											

Opening van de inschrijvingen

2.31	**3.34**	**4.33**	**5.33**	**6.28**	**7.21**	**8.33**							**15.17**

Het is aan de aanbesteder om te bepalen hoe de opening van de inschrijvingen plaatsvindt.

2.31.1	3.34.1	4.33.1	5.33.1	6.28.1	7.21.1	8.33.1							15.17.1

De aanbesteder dient er bij de keuze voor een elektronisch platform voor de ontvangst van inschrijvingen dus voor te waken dat de inschrijvingen niet voor het uiterste moment van indiening van de inschrijvingen geopend kunnen worden.

2.31.2	3.34.2	4.33.2	5.33.2	6.28.2	7.21.2	8.33.2							15.17.2

Door het opsommen van de gegevens is het niet langer nodig een voorgeschreven formulier te gebruiken. Desgewenst kan gebruik gemaakt worden van model H in Deel II.

Bedrijven doen vaak in eenzelfde periode aan meerdere aanbestedingen tegelijk mee. Dit brengt uiteraard beschikbaar houden van personeel en materieel met zich mee. Het is voor een goede bedrijfsvoering dan ook van groot belang zo spoedig mogelijk te weten of er enige kans op verkrijging van een bepaalde opdracht is; dit los van de nog noodzakelijke toets door de aanbesteder op eisen en criteria. Om die reden is onder sub e. opgenomen, dat de aanbesteder uiterlijk twee werkdagen na opening van de inschrijvingen het proces-verbaal daarvan aan de inschrijvers toestuurt.

Wanneer gunning van de opdracht plaatsvindt op basis een ander criterium dan de laagste prijs, zijn in het proces-verbaal van de opening van de inschrijvingen vermelde inschrijvingssommen niet doorslaggevend, waar immers de inschrijvingen nog op hun kwalitatieve aspecten zullen moeten worden beoordeeld en die kwalitatieve beoordeling in samenhang met de inschrijvingssommen pas leidt tot het aanbrengen van een rangorde in de gedane inschrijvingen. In het ARW 2016 zijn geen afzonderlijke bepalingen opgenomen over de termijn waarbinnen de eindrangorde moet worden bekendgemaakt aan de inschrijvers nadat die rangorde met inachtneming van de beoordeling van de kwalitatieve aspecten door de aanbesteder is vastgesteld. Wel is wenselijk dat een aanbesteder ook hier, onder andere omwille van de organisatorische aspecten bij de deelnemende bedrijven, voortvarendheid betracht bij de beoordeling van de kwalitatieve aspecten en bij de bekendmaking van de rangorde aan de inschrijvers.

Indien gunning van de opdracht plaatsvindt op basis van beste prijs/kwaliteitverhouding is staande praktijk dat de kwalitatieve beoordeling plaatsvindt voordat de inschrijvingssommen bekend worden gemaakt om deze beoordeling niet door de hoogte van de inschrijvingssommen te laten beïnvloeden. Bij de opening van de inschrijvingen worden in dat geval de inschrijvingssommen niet bekend gemaakt, ook niet in het proces-verbaal.

2.31.3	3.34.3	4.33.3	5.33.3	6.28.3	7.21.3	8.33.3			15.17.3
					7.21.4				
2.31.4	3.34.4	4.33.4			7.21.5				15.17.4

Ongeldigheid van de inschrijving

2.32	**3.35**	**4.34**	**5.34**	**6.29**	**7.22**	**8.34**	**9.6**	**10.7**	**15.18**
2.32.1	3.35.1	4.34.1	5.34.1	6.29.1	7.23.1	8.34.1	9.6.1	10.7.1	15.18.1
2.32.2	3.35.2	4.34.2			7.23.2		9.6.2	10.7.2	15.18.2
2.32.3	3.35.3	4.34.3			7.23.3			10.7.3	15.18.3

Het desgewenst door aanbesteder vereisen van deze verklaring van een bestuurder van de inschrijver strekt er toe te voorkomen dat zijn inschrijving tot stand komt onder invloed van handelingen in strijd met het Nederlands of Europese mededingingsrecht. Inschrijvingen die tot stand zijn gekomen onder een dergelijke invloed zijn in strijd met de wet. De verklaring heeft tot doel dat de betreffende bestuurder zich uitdrukkelijk op de hoogte stelt omtrent het proces van de aanbesteding. Met ‘bestuurder’ wordt normaliter een bestuurder bedoeld in de zin van het Burgerlijk Wetboek, zie onder meer de artikelen 2:130 (Naamloze Vennootschap) en 2:240 (Besloten Vennootschap) Burgerlijk Wetboek.

Uitnodiging deelneming onderhandelingen

5.35	**6.30**	**8.35**
5.35.1	6.30.1	8.35.1
5.35.2	6.30.2	8.35.2
5.35.3	6.30.3	8.35.3
5.35.4	6.30.4	8.35.4
5.35.5	6.30.5	8.35.5
5.35.6		8.35.6

Onderhandelingen

5.36	**6.31**	**8.36**
5.36.1	6.31.1	8.36.1

Uit dit artikel volgt niet een verplichting om elke onderhandelingsronde met een tussentijdse inschrijving te te laten starten.

5.36.2		
5.36.3		8.36.2
5.36.4		8.36.3
5.36.5	6.31.2	8.36.4
5.36.6	6.31.3	8.36.5
5.36.7		8.36.6
5.36.7	6.31.4	8.36.7
		8.36.8

Definitieve inschrijving

5.37	**6.32**	**8.37**

			5.37.1	6.32.1		8.37.1		

Deze gang van zaken is analoog aan die in de concurrentiegerichte dialoog.

			5.37.2	6.32.2		8.37.2		

Het desgewenst door aanbesteder vereisen van deze verklaring van een bestuurder van de inschrijver strekt er toe te voorkomen dat zijn inschrijving tot stand komt onder invloed van handelingen in strijd met het Nederlands of Europese mededingingsrecht. Inschrijvingen die tot stand zijn gekomen onder een dergelijke invloed zijn in strijd met de wet. De verklaring heeft tot doel dat de betreffende bestuurder zich uitdrukkelijk op de hoogte stelt omtrent het proces van de aanbesteding. Met ‘bestuurder’ wordt normaliter een bestuurder bedoeld in de zin van het Burgerlijk Wetboek, zie onder meer de artikelen 2:130 (Naamloze Vennootschap) en 2:240 (Besloten Vennootschap) Burgerlijk Wetboek.

			5.37.3	6.32.3		8.37.3		

Termijn van gestanddoening

			5.38	**6.33**		**8.38**		
			5.38.1	6.33.1		8.38.1		

In de gestanddoeningstermijn van 50 dagen is gerekend met 30 dagen voor de beoordeling van de inschrijvingen en 20 dagen voor de opschortende termijn.

			5.38.2	6.33.2		8.38.2		
			5.38.3	6.33.3		8.38.3		

Verduidelijking van de inschrijving

2.33	**3.36**	**4.35**			**7.24**		**10.8**	**15.19**
2.33.1	3.36.1	4.35.1			7.24.1		10.8.1	15.19.1

De mogelijkheden tot aanvulling van inschrijvingen zijn op grond van jurisprudentie zeer beperkt, met name als het gaat om een aanvulling die van belang is voor de beoordeling van de inschrijving.

2.33.2	3.36.2	4.35.2			7.24.2		10.8.2	15.19.2

Abnormaal lage inschrijving

2.34	**3.37**	**4.36**	**5.39**	**6.34**	**7.25**	**8.39**	**10.9**	**15.20**
2.34.1	3.37.1	4.36.1	5.39.1	6.34.1	7.25.1	8.39.1	10.9.1	15.20.1

Hier wordt geadviseerd om de ondernemer om een schriftelijke toelichting te verzoeken, die dan in onderling overleg kan worden onderzocht. Voorts wordt geadviseerd om van het overleg een verslag op te stellen.

Voor artikel 5.39, 6.34 en 8.39 geldt dat dit artikel in beginsel ziet op de definitieve inschrijving.

2.34.2	3.37.2	4.36.2	5.39.2	6.34.2	7.25.2	8.39.2	10.9.2	15.20.2
2.34.3	3.37.3	4.36.3	5.39.3	6.34.3	7.25.3	8.39.3	10.9.3	15.20.3
2.34.4	3.37.4	4.36.4	5.39.4	6.34.4		8.39.4	10.9.4	15.20.4
2.34.5	3.37.5	4.36.5	5.39.5	6.34.5	7.25.4	8.39.5	10.9.5	15.20.5
2.34.6	3.37.6	4.36.6	5.39.6	6.34.6	7.25.5	8.39.6	10.9.6	15.20.6

Elektronische veiling

2.35	3.38		5.40		7.26			10.10					15.21
2.35.1	3.38.1		5.40.1		7.26.1			10.10.1					15.21.1
2.35.2	3.38.2		5.40.2		7.26.2			10.10.2					15.21.2
								10.8.3					
2.35.3	3.38.3		5.40.3		7.26.3			10.10.3					15.21.3
2.35.4	3.38.4		5.40.4		7.26.4			10.10.4					15.21.4
2.35.5	3.38.5		5.40.5		7.26.5			10.10.5					15.21.5
2.35.6	3.38.6		5.40.6		7.26.6			10.10.6					15.21.6
2.35.7	3.38.7		5.40.7		7.26.7			10.10.7					15.21.7
2.35.8	3.38.8		5.40.8		7.26.8			10.10.8					15.21.8
2.35.9	3.38.9		5.40.9		7.26.9			10.10.9					15.21.9
2.35.10	3.38.10		5.40.10		7.26.10			10.10.10					15.21.10
2.35.11	3.38.11		5.40.11		7.26.11								
2.35.12	3.38.12		5.40.12		7.26.12			10.10.11					15.21.11
2.35.13	3.38.13		5.40.13		7.26.13			10.10.12					15.21.12
2.35.14	3.38.14		5.40.14		7.26.14			10.10.13					15.21.13
2.35.15	3.38.15		5.40.15		7.26.15			10.10.14					15.21.14
2.35.16	3.38.16		5.40.16		7.26.16			10.10.15					15.21.15

Gunningsbeslissing

2.36	3.39	4.37	5.41	6.35	7.27	8.40		10.11		12.20	13.25		15.22
2.36.1					7.27.1								15.22.1

Binnen de openbare procedure worden alleen bewijsmiddelen opgevraagd van de inschrijver wiens inschrijving op grond van het gunningscriterium in aanmerking komt voor de opdracht. De in dit artikel bedoelde situatie doet zich dan ook alleen voor indien uit ofwel de Eigen Verklaring, ofwel uit andere algemeen toegankelijke bron (bijvoorbeeld het Insolventieregister voor wat betreft faillissement) blijkt dat een uitsluitingsgrond van toepassing is of niet aan geschiktheidseis wordt voldaan.

										12.20.1	13.25.1		
2.36.2	3.39.1	4.37.1	5.41.1	6.35.1	7.27.2	8.40.1		10.11.1					15.22.2

Het gaat in de laatste zin van dit artikel over informatie en bewijsmiddelen die door een inschrijver zijn verstrekt in het kader van het gunningscriterium.

		4.37.2											
2.36.3	3.39.2	4.37.3	5.41.2	6.35.2	7.27.3	8.40.2		10.11.2					15.22.3
2.36.4	3.39.3	4.37.4	5.41.3	6.35.3	7.27.4	8.40.3							15.22.4
2.36.5	3.39.4	4.37.5	5.41.4	6.35.4	7.27.5	8.40.4		10.11.3		12.20.2	13.25.2		15.22.5

Indien de aanbesteder nalaat om de relevante redenen van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving, de naam van de begunstigde en een nauwkeurige omschrijving van de opschortende termijn mee te delen, dan begint de opschortende termijn niet te lopen.

2.36.6	3.39.5	4.37.6	5.41.5	6.35.5	7.27.6	8.40.5		10.11.4					15.22.6
2.36.7	3.39.6	4.37.7	5.41.6	6.35.6	7.27.7	8.40.6		10.11.5		12.20.3	13.25.3		15.22.7

Opdracht

2.37	3.40	4.38	5.42	6.36	7.28	8.41	9.7	10.12					15.23
2.37.1	3.40.1	4.38.1	5.42.1	6.36.1	7.28.1	8.41.1	9.7.1	10.12.1					15.23.1

De aanbesteder zal zijn besluit om de opdracht niet te verlenen moeten motiveren. Neemt de aanbesteder dit besluit in het kader van de gunningsbeslissing, dan volgt die verplichting reeds uit artikel 3.39.4. Alhoewel de jurisprudentie op dit punt niet eenduidig is, wordt geadviseerd om in het geval waarbij de aanbesteder pas na een reeds genomen gunningsbeslissing besluit om de opdracht niet te verlenen, de betreffende gunningsbeslissing in te trekken en een nieuwe gunningsbeslissing te nemen, inhoudende dat de opdracht niet zal worden verstrekt. In die opzet vloeit de motiveringsplicht eveneens uit artikel 3.39.4 voort.

De precontractuele redelijkheid en billijkheid kan meebrengen dat er bij de keuze om de opdracht niet te verlenen een schadevergoedingsplicht ontstaat (zie onder meer: Rechtbank 's-Hertogenbosch 5 november 2008, HA ZA 07-1736, Van der Horst/De Dommel).

2.37.2	3.40.2	4.38.2	5.42.2	6.36.2		8.41.2				12.20.4	13.25.4		
2.37.3	3.40.3	4.38.3	5.42.3	6.36.3		8.41.3				12.20.5	13.25.5		

Indien een ondernemer een kort geding aanhangig maakt tegen de gunningsbeslissing ligt het in de rede dat hij de aanbesteder hiervan terstond op de hoogte stelt, om te voorkomen dat de aanbesteder zonder het oordeel van de rechter tot opdrachtverlening overgaat.

2.37.4	3.40.4	4.38.4	5.42.4	6.36.4	7.28.2	8.41.4	9.7.2	10.12.2					15.23.2

Mede uit het oogpunt van het beperken van transactiekosten dient de aanbesteder terughoudend te zijn met het voor opdrachtverlening nogmaals controleren of de beoogd opdrachtnemer aan de gestelde eisen voldoet, zeker wanneer daar het indienen van bewijs door de betreffende opdrachtnemer voor nodig is.

2.37.5	3.40.5	4.38.5	5.42.5	6.36.5	7.28.3	8.41.5	9.7.3	10.12.3					15.23.3
2.37.6	3.40.6	4.38.6	5.42.6	6.36.6	7.28.4	8.41.6	9.7.4	10.12.4					15.23.4
							9.6.5	10.10.5					

Bekendmakingen over de gevolgde procedure

2.38	3.41	4.39	5.43	6.37		8.42			11.7	12.21	13.26	14.21	15.24

Hoofdregel is dat alle gegevens die in het formulier worden gevraagd, moeten worden verstrekt. Van deze verplichting kan slechts worden afgeweken als de aanbesteder een beroep kan doen op het vierde lid van dit artikel.

2.38.1	3.41.1	4.39.1	5.43.1	6.37.1		8.42.1			11.7.1	12.21.1	13.26.1		
2.38.2	3.41.2	4.39.2	5.43.2			8.42.2			11.7.2				
									11.7.3				
												14.21.1	
												14.21.2	
													15.24.1
2.38.3	3.41.3	4.39.3	5.43.3	6.37.2		8.42.3			11.7.4	12.21.2	13.26.2		
2.38.4	3.41.4	4.39.4	5.43.4	6.37.3		8.42.4			11.7.5	12.21.3	13.26.3		
2.38.5	3.41.5	4.39.5	5.43.5	6.37.4		8.42.5			11.7.6	12.21.4	13.26.4		
2.38.6	3.41.6	4.39.6	5.43.6	6.37.5		8.42.6			11.7.7	12.21.5	13.26.5		
2.38.7	3.41.7	4.39.7	5.43.7	6.37.6		8.42.7			11.7.8	12.21.6	13.26.6		

Proces-verbaal van opdrachtverlening

2.39	**3.42**	**4.40**	**5.44**	**6.38**		**8.43**						**14.22**		
2.39.1	3.42.1	4.40.1	5.44.1	6.38.1		8.43.1						14.22.1		
2.39.2	3.42.2	4.40.2	5.44.2	6.38.2		8.43.2						14.22.2		
Innovatiepartnerschap														
						8.44								
						8.44.1								
						8.44.2								
						8.44.3								
						8.44.4								
						8.44.5								
						8.44.6								
Geschillen														
2.40	**3.43**	**4.41**	**5.45**	**6.39**	**7.29**	**8.45**	**9.8**	**10.13**	**11.8**	**12.22**	**13.27**	**14.23**	**15.25**	**16.3**
2.40.1	3.43.1	4.41.1	5.45.1	6.39.1	7.29.1	8.45.1	9.8.1	10.13.1	11.8.1	12.22.1	13.27.1	14.23.1	15.25.1	16.3.1

Wijziging van opdrachten
17

Algemeen
17.1

17.1.1

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft zich in meerdere arresten uitgelaten over de toelaatbaarheid van wijziging van een overheidsopdracht gedurende de looptijd zonder het volgen van een nieuwe aanbestedingsprocedure (zie met name de arresten Succhi di Frutta, zaak C-496/99; Commissie/Italië, zaak C-340/02; Pressetext, zaak C-454/06; Wall, zaak C-91/08 en Commissie/Duitsland, C-160/08). Dit hoofdstuk codificeert deze jurisprudentie grotendeels en vult haar aan. Het uitgangspunt blijft dat wijziging van een overheidsopdracht tijdens de looptijd ervan noopt tot het volgen van een nieuwe Europese aanbestedingsprocedure. Uitsluitend in de in dit hoofdstuk bedoelde gevallen kan hiervan worden afgezien.

Wijziging van beperkte omvang
17.2

17.2.1

Een voorbeeld van een wijziging van de algemene aard is de wijziging van een overheidsopdracht voor een levering in een overheidsopdracht voor een werk.

17.2.2

Deze bepaling brengt mee dat een aanbesteder er goed aan doet steeds te onderzoeken of de wenselijk c.q. noodzakelijk geachte wijziging van een lopende opdracht ook onder een van de andere in dit hoofdstuk beschreven wijzen van wijziging van opdrachten valt.

17.2.3

Wijziging op grond van herzieningsclausules
17.3

17.2.1

17.3.2

Voorbeelden van mogelijke wijzigingen of opties zijn een prijsindexeringsclausule (zoals het geval was in het arrest Pressetext, zaak C-454/06), een optie om een opdracht met een jaar te verlengen als voldaan is aan bepaalde voorwaarden, of een contract voor de aankoop van vijf apparaten waarin de optie is opgenomen dat nog eens twee van zulke apparaten zullen worden afgenomen als een bepaalde testperiode succesvol is verlopen. Een dergelijke clausule voorziet niet in wijzigingen die tot een verandering van de algemene aard van de aanbesteding kunnen leiden. De algemene aard verandert bijvoorbeeld als een overheidsopdracht voor een werk wordt gewijzigd in een dienst of als een raamovereenkomst wordt omgezet in een opdracht aan één opdrachtnemer. Immers, indien de algemene aard van de opdracht wijzigt, is het goed mogelijk dat andere aanbieders in de oorspronkelijke procedure ook hadden willen meedingen naar (dat deel van) de opdracht. In voormeld contract voor de aankoop van apparaten mag dus geen clausule worden opgenomen die bepaalt dat indien de testperiode succesvol verloopt ook vijf andersoortige apparaten zullen worden afgenomen.

Noodzakelijke aanvullingen
17.4

17.4.1

Het gaat hier met name om gevallen waarbij de aanbesteder door aanvulling door een andere opdrachtnemer genoodzaakt zou zijn om materieel, werken of diensten met andere technische kenmerken aan te kopen en daarbij incompatibiliteit of buitensporige technische problemen zouden ontstaan bij het functioneren en het onderhoud van het materieel, de werken of diensten die in het kader van de oorspronkelijke overheidsopdracht zijn verworven.

Cumulatief mogen de wijzigingen dus hoger zijn dan 50% van de waarde van de oorspronkelijke opdracht.

17.4.2

17.4.3

17.4.4

17.4.5

Wijziging door onvoorziene omstandigheden
17.5

17.5.1

Het gaat hier om externe omstandigheden die niet konden worden voorzien ondanks een normale zorgvuldige voorbereiding van de oorspronkelijke gunning door de aanbesteder, met name wanneer de uitvoering van de opdracht zich over een langere termijn uitstrekt. Bij de beoordeling of sprake was van een “normale zorgvuldige voorbereiding” worden in elk geval de volgende factoren betrokken: de beschikbare middelen, de aard en de kenmerken van het specifieke project, de gangbare praktijk op het betrokken gebied en het feit dat er een redelijke verhouding moet zijn tussen de voor de voorbereiding van de gunning uitgetrokken middelen en de verwachte waarde ervan.

17.5.2

17.5.3

17.5.4

17.5.5

Wijziging door vervanging van een opdrachtnemer
17.6

17.6.1

Bij onderdeel b moet gedacht worden aan gevallen zoals in het arrest Pressetext (zaak C-454/06) waarin de door de oorspronkelijke dienstverrichter ten behoeve van de aanbesteder verrichte diensten werden overgedragen aan een in de vorm van een kapitaalvennootschap opgerichte andere dienstverrichter waarvan de oorspronkelijke dienstverrichter enig aandeelhouder was die door middel van instructies de zeggenschap uitoefende over de nieuwe dienstverrichter. Het Hof overwoog hierover dat dit neerkwam op een interne reorganisatie van de contractpartner.

Wezenlijke wijzigingen
17.7

17.7.1

17.7.2

Indien een overheidsopdracht wezenlijk is gewijzigd, noopt dit tot het volgen van een nieuwe Europese aanbestedingsprocedure. Ingevolge artikel 73, onderdeel a, van richtlijn 2014/24/EU dient een aanbesteder in dat geval de mogelijkheid te hebben een reeds gesloten overeenkomst voortijdig te beëindigen. In die mogelijkheid wordt in het Nederlandse rechtsstelsel voorzien. Op grond van het Burgerlijk Wetboek dienen overeenkomsten te worden nagekomen. Er bestaan echter gronden tot voortijdige beëindiging van de overeenkomst. Een voorbeeld daarvan is een wezenlijke wijziging van de overheidsopdracht. Partijen kunnen over deze beëindigingsgrond afspraken maken in de overeenkomst, maar het Burgerlijk Wetboek biedt daartoe ook mogelijkheden. De gevolgen van voortijdige beëindiging van een overeenkomst, waaronder een mogelijke verplichting tot betaling van schadevergoeding, hangen af van de omstandigheden van het geval.

Ingevolge artikel 73, onderdeel b, van richtlijn 2014/24/EU dient een aanbesteder een overheidsopdracht ook te kunnen beëindigen als deze is gesloten met een aannemer op wie op het moment van gunning één van de verplichte uitsluitingsgronden van toepassing was. Daarnaast moet een overheidsopdracht op grond van artikel 73, onderdeel c, van richtlijn 2014/24/EU tijdens de looptijd door een aanbesteder kunnen worden beëindigd als de overheidsopdracht niet aan de aannemer had mogen worden gegund vanwege een ernstige inbreuk op bepaalde Europeesrechtelijke verplichtingen, die door het Hof van Justitie van de Europese Unie is vastgesteld in een procedure overeenkomstig artikel 258 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. In Nederland geldt het uitgangspunt van contractsvrijheid: contractspartijen zijn vrij om te beslissen of ze een overeenkomst aangaan en bepalen zelf de inhoud van de overeenkomst. Die contractsvrijheid is echter niet onbeperkt. Contractspartijen moeten zich onder meer houden aan dwingendrechtelijke bepalingen van de wet en datgene wat in het maatschappelijk verkeer betamelijk is. De gunning aan een aannemer op wie een verplichte uitsluitingsgrond van toepassing is en die derhalve uitgesloten had moeten worden van de aanbestedingsprocedure, zal in principe strijd met een dwingende wetsbepaling opleveren. Ook de gunning van een overheidsopdracht aan een aannemer in strijd met de verdragen van de Europese Unie of de delen 2, 2a of 3 van de Aanbestedingswet 2012 kan als zodanig kwalificeren. Het sluiten van een overeenkomst in strijd met de wet leidt in beginsel tot nietigheid van de rechtshandeling. De precieze gevolgen, waaronder de mate waarin contractspartijen gehouden zijn tot betaling van schadevergoeding, hangen af van de omstandigheden van het geval.

17.7.3

De voorwaarden in de onderdelen a tot en met c, hebben hun oorsprong in het arrest Pressetext, zaak C-454/06 (overwegingen 34-37). Onderdeel c ziet op de situatie waarin de wijziging leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de overheidsopdracht. Als een opdracht voor werken bijvoorbeeld louter ziet op de aanleg van een weg, dan leidt een wijziging waarin de opdracht wordt verruimd naar het tevens beplanten van de berm tot een aanzienlijke verruiming en daarmee tot een wijziging in de aard van die opdracht.